

5 2 7

3/18

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
 ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
 Γεν. αριθ. 722
 Κατηγορία III
 Ειδ. αριθ. 2

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΠΑΙΔΑΓ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
 ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
 Αριθ. 4,57

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΠΑΙΔΑΓ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
 ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
 Αριθ. 448
4,6

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 Π.Ε.Κ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
 Αριθμ.

ΕΡΓΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

ΙΣΤΟΙ ΑΡΑΧΝΗΣ (έξηντλημένον).
ΣΤΑΔΑΚΤΙΤΑΙ (έξηντλημένον).
ΑΓΡΟΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ (έξηντλημένον).
ΤΡΕΙΣ ΗΜΕΡΑΙ ΕΝ ΤΗΝΩΙ.
ΕΙΔΥΛΛΙΑ.
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ (έξηντλημένον).
ΑΜΑΡΑΝΤΑ.
ΓΛΑΗΝΗ.
ΤΟ ΒΟΤΑΝΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ.

ΑΙ ΜΕΛΙΣΣΑΙ (έκδοσις του Συλλόγου προς διάδοσιν
ώφελιμων βιβλίων).
ΑΙ ΟΡΝΙΘΕΣ (έκδοσις του Συλλόγου προς διάδοσιν
ώφελιμων βιβλίων).
ΤΟ ΨΑΡΕΥΜΑ (έκδοσις του Συλλόγου προς διάδοσιν
ώφελιμων βιβλίων).
ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ (έξηντλημένον).
ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΑΓΩΝΙΣΤΟΥ.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

$\frac{3}{18}$

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΑΓΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"
1910

ΒΙΒΛΙΟΤΗΤΗ
 ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ
 Αριθ. αἰθ. 1214
 Κατηγ. 6252ερα

ΑΝΤΙΖΗΛΟΙ

[Ἐπαρχιακὴ ἠθογραφία].

Α'

Ἦτο ἐξόχως θερμὴ ἡ ἡμέρα ἐκείνη τοῦ Ἰουνίου 18
 Ὁ ἥλιος πρὸ μικροῦ εἶχε δύσει, ἀλλ' ἡ θερμότης αὐτοῦ
 ἐπλήρου τὴν βαρεῖαν καὶ ἀκίνητον ἀτμοσφαιραν, οὔτε
 ἤρχετο πνοή τις δροσερὰ ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου πρὸς τὴν νῆσον,
 ἔν' ἀνακουφίσῃ τοὺς κατοίκους.

Καὶ αὐτὸς τοῦ Καπετὰν Κωσταντῆ ὁ οἶκος, καίπερ ἐπὶ
 ὑψηλοῦ μέρους κτισμένος, ἦτο διάπυρος ὡς κάμινος ἀσβέ-
 στου. Μάτην ἡ Ζωὴ εἶχεν ἀνοιξὴ τὰ παράθυρα καὶ εἰργά-
 ζετο ἐν μέσῳ τῆς εὐρείας αἰθούσης φέρουσα ἐλαφρότατον
 βαμβακερὸν φόρεμα. Ὁ ἰδρὼς ἔρρεεν ἀπὸ τοῦ προσώπου
 αὐτῆς, καὶ τὸ αὐτοσχέδιον χάρτινον ριπίδιον, ὅπερ ἀνεκίνει,
 παρεῖχεν ἀνεπαρκῆ ἀναψυχὴν. Ἀπηυδημένη ἐπὶ τέλους ἀπέρ-
 χε τὸ μικρὸν ἐργόχειρον καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ξύλινον ἐξώστην.
 ἐκεῖ τὸ μικρὸν κίχλιδωτὸ περιφράγματος, κατὰ τὰς δύο
 ἀκροῦσες διαγωνίως τεθειμέναι ὑπεστήριζον δεκάδα
 μικτῶν καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἐπρασίνιζεν εὐώδης βασι-
 κινθου πορφυρόχροα γαρύφαλα. Ἡ Ζωὴ ἐθώπευσε
 τὰ τοῦ βασιλικοῦ φύλλα καὶ ἀπέκοψε μαραμμένα
 γὰρ ἀνασκαλίσασα δὲ διὰ τοῦ δακτύλου τὸ χῶμα καὶ

Ἐν Ἀθήναις, Τυπογραφεῖον «Ἐστία» Κ. Μάισονερ καὶ Ν. Καραδοῦρη — 4040.

πεισθεῖσα ὅτι τὰ φυτὰ ἐδίψησαν εἰσῆλθεν εἰς τὸ μαγειρεῖον πρὸς ἀναζήτησιν ὕδατος.

Ἐκεῖ εὗρε τὴν μητέρα μὲ τὸ ψαριανὸν κάλυμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τὴν λινὴν ποδιάν περὶ τὴν ὀσφὺν ἐπιτηροῦσαν τὴν νεαρὰν ὑπηρέτριαν εἰς τὴν ἐκλείπειν πελωρίου λάβρακος ζωντανοῦ ἀκόμη. Ἀκούσασα τὸ βῆμα τῆς κόρης ἐστράφη :

— Ὁ πατέρας σου μὰς ἐδιώρθωσε πάλι ἀπόψε. Ἐκεῖ ποῦ ἤμουν ἀξένοιαστη κ' ἔλεγα νὰ περάσωμε ὅπως ὅπως ἀπόψε μὲ λίγα αὐγά καὶ τομάτα, μοῦ στέλνει τὸ λαβράκι μὲ τὸ παιδί τοῦ μαγαζιοῦ καὶ παραγγέλνει πῶς ἔχομε μουσαφίρη. Ἔτσι τᾶχουν οἱ ἄνδρες εὐκολὰ προσταγὴ ἀπ' ἔξω, καὶ ἄς βγάλη ἢ γυναῖκα τὰ μάτια της! . . .

— Νὰ βοηθήσω κ' ἐγώ, μητέρα! εἶπεν ἡ κόρη προθύμως ἀνασύρουσα τὰς χειρῖδας.

— Ὅχι, ὄχι! Ἐγὼ μὲ τὴ Φλωροῦ φτάνομε γιὰ τὸ μαγειρεῖο. Δὲν ἔχω νὰ κάμω καὶ μεγάλα πράμματα τέτοιαν ὥρα, τέτοια λόγια! Τὸ ψάρι μὲ τὴ σοῦπά του κάνω καὶ λίγους κεφτέδες, κ' ἓνα χαλβαδάκι. . . . Ἐσὺ καλὰ θὰ κάνης νὰ πᾶς νὰ ντυθῆς γιὰ νὰ μὴν ἔρθουν κι' ὅλα κ' ἐγὼ δὲν ἔχω χάλι νὰ βγῶ.

— Καὶ ποῖος εἶν' ὁ μουσαφίρης; ἠρώτησεν ἡ Ζωὴ καὶ ἤρχισε νὰ ἐκδύεται.

— Οὔτ' ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω. Ἐναξένος ξανθὸς μὲ γένεια, νεοφερμένος, φαίνεται, γιατί τὸ παιδί τοῦ μαγαζιοῦ δὲν τὸν γνώριζε νὰ μοῦ πῆ.

— Τὸ οὐρανὸ μου θὰ βάλω. . . .

— Νὰ βάλῃς τὸ τριανταφυλλί σου, ποῦ σοῦ πᾶσι καλή-

τερα! διέταξεν αὐστηρῶς ἡ μήτηρ καὶ συνεπέρανε μειλιχίω-
τερον: Ποῦ ξέρεις; ἔμπορεῖ νὰ εἶνε καὶ κανένας γαμπρός. . .

— Καὶ εἶνε μιὰ ζέστη ἀπόψε! μόνον γιὰ νὰ εἶνε κανεὶς ντυμένος. . . .

Ἡ Ζωὴ ἀνῆλθε νωχελῶς τὴν κλίμακα καὶ ἀποβαλοῦσα τὴν περικέντητον λευκὴν καμιζόλαν, ἤρχισε νὰ κτενίζῃ τὴν κόμην ἔμπροσθεν μικροῦ καθρέπτου. Ἐν τῇ ἀτμηλήτῳ ἐκείνῃ περιβολῇ καὶ ἐν τῇ στάσει, ἦν κατ' ἀνάγκην ἐτήρει, ἦτο περικαλλὴς ὅσον οὐδέποτε. Ἡ κεφαλὴ μικρὸν πρὸς τὰ ὀπίσω κεκλιμένη, καὶ οἱ γυμνοὶ βραχίονες πρὸς ταύτην ὀρθούμενοι, εὐμήκεις, πάλλευκοι, εὐκαμπεῖς ὡς κύκνων τράχηλοι. Τὸ σῶμα εὐσταλές, οἱ ὦμοι μαρμάρειοι περὶ τὴν ὀσφὺν ὁ χιτῶν προέχων ἀφρώδης, πολύπτυχος. Σύνολον γνησίας Ἑλληνίδος, ἀξίας ἀδελφῆς τῶν μαρμαρίνων κορῶν τοῦ Ἐρεχθίου.

Ἡ Ζωὴ δὲν κατηνάλωσε χρόνον πολὺν εἰς τὸν καλλωπισμὸν οὐδὲ εἶχεν ἀνάγκην. Ἡ ἀληθὴς καλλονή, ἡ τελεία ἐν τῇ πλάσει, ἀλλοιοῦται μάλιστα καὶ παραβλάπτεται πολλάκις ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν ἡθῶν ἐπιβεβλημένης περιβολῆς καὶ καλλωπίσεως. Ἰδανικὴ κατάστασις αὐτῆς εἶνε ἡ γυμνότης καὶ ὅσα μᾶλλον μεταβάλλεται αὕτη, τόσα ταπεινοῦται καὶ ἐκφραυλίζεται ἡ ἰδανικότης τοῦ ἐντελοῦς κάλλους, τοῦ ἐνθέου.

Ἡ περιβολὴ αὐτῆς ἦτο ἀπλουστάτη: ἐσθῆς ἐκ ῥοδοστίκτου βαμβακεροῦ ὑφάσματος μόλις ἐφαπτομένη τοῦ ἐδάφους, ὑπὲρ αὐτὴν καμιζόλα ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος, μόνον κόσμον ἔχουσα περιτραχήλιον πλατὺ ἐκ λευκοῦ τριχάπτου. Ἡ ὀσφὺς ζωσμένη διὰ ζώνης ἐπαργύρου, παλαιοῦ οἰκογενεια-

— Καλὲ τί λόγος· μᾶς εἶνε μάλιστα εὐχαρίστησις

Τὸ δεῖπνον παρτάθη ἐπὶ μακρὸν, τοῦ ξένου ἀφηγουμένου πολλὰ περιέργα περὶ τοῦ ἐν Εὐρώπῃ βίου καὶ τοῦ ταξειδίου του μετὰ χάριτος, ἣτις ἐκράτει ἄγρυπνον τὴν προσοχὴν τῆς Ζωῆς.

Ἄνεχώρησε δὲ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Καπετὰν Κωσταντῆ ἐπανειλημμένως εὐχαριστῶν ἐπὶ τῇ ἐγκαρδίῳ φιλοξενίᾳ. Ἡ μικρὰ ὑπηρέτρια κρατοῦσα φανὸν συνάδευσε αὐτὸν μέχρι τοῦ πέρατος τῆς σκολιᾶς ἀτραποῦ, ἣτις ἐπιτλοφορεῖτο ὁδὸς τῷ καιρῷ ἐκεῖνω.

Ἐκ τῆς γνωριμίας ταύτης ἕκαστος ἀπεκρίμιζεν ἐντυπώσεις: Ὁ μὲν ξένος ἠπόρει πῶς ὁ χονδρὸς πρῶην πλοίαρχος καὶ νῦν ἐμπορομεσίτης ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχη τόσον ἄβρᾶν καὶ περικαλλῆ κόρην—πῶς ἀπὸ δρυὸς ἦνθει ῥόδον.

Ἡ κόρη ὠμολόγει καθ' ἑαυτὴν ὅτι δὲν εἶχεν ἰδῆ νέον τόσον κομψόν, εὐφυῆ καὶ εὐγενῆ ὅσον ὁ νεωστὶ ἀρριχόμενος ἐκ Τεργέστης.

Ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς ἐσυλλογιζέτο ὅτι ἡ γνωριμία αὐτοῦ θὰ τῷ ἦτο ὠφελίμος εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐργασίας καὶ αἱ περιποιήσεις θὰ τὸν ἐκολάκευσαν. Ἐνδιεφέρετο δὲ πολὺ διότι ὁ νέος ἦτο ἀνταποκριτὴς μεγάλου οἴκου.

Τέλος ἡ κυρία Ἀγγελικὴ ἀπλούστατα ἐσκέπτετο:

— Καλὸς γαμπρὸς γιὰ τὴν κόρην μου.

Ἄλλ' ὅταν ἐτόλμησε ν' ἀνακοινώσῃ τὴν ἰδέαν ταύτην εἰς τὸν σύζυγον φοροῦντα ἤδη τὸν νυκτικὸν σκοῦφον καὶ ἔτοιμον νὰ κατακλιθῆ, ἐκεῖνος ξηρὰ, ξηρὰ ἀπεκρίνατο:

— Τί λὲς γυναῖκα! αὐτὸς ὁ παραλυμένος! Δὲν βλέπεις ἡ ὄψι του πῶς ἔχει κερῶση ἀπὸ τὴν ἄτακτῃ ζωῇ; Ἐφαγε

σὲ δυὸ χρόνια τὴν περιουσία του καὶ τώρα τὸν ἔχει μὲ μισθὸ ἕνα θεῖός του.

Β

Ὁ Γεώργιος ἐπανῆλθε μετὰ τινὰς ἡμέρας εἰς τὸν οἶκον τοῦ Καπετὰν Κωσταντῆ, καθ' ἣν ὥραν μάλιστα ὁ οἰκοδεσπότης ἦτο εἰς τὴν ἀγοράν, ὥστε ἐδέχθησαν αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ ἡ κόρη. Ἐως νὰ ἐτοιμασθῆ δὲ ἡ κυρία Ἀγγελικὴ, ἣτις ἦτο πάντοτε ἀτμηλῆτος, ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ μόνη, παρὰ τὴν αὐστηρὰν ἐθιμοταξίαν τοῦ καιροῦ ἐκεῖνου, ἡ Ζωή.

Ἡ νεᾶνις διετέλει ἐν διηνεκεῖ δειλία καὶ ταραχῇ πρὸ τοῦ ζωηροῦ νέου, τοῦ ἰδόντος τόσον κόσμον· ὄχι μόνον διότι ἦτο φύσει συνεσταλμένη καὶ ἄπειρος ἐτι τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ διότι συνησθάνετο πόσον θὰ ἐφαίνετο ταπεινὴ, πρόστυχος ἐπαρχιωτὶς εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ τοῦ γνωρίσαντος τόσας εὐρωπαϊκὰς ἀριστοκρατίας. Καὶ ὅμως ἡ Ζωὴ καίπερ ἐστερημένη τῆς ἐν ταῖς κινήσεσιν ἐλευθερίας καὶ τῆς περὶ τοὺς τρόπους λεπτότητος, αἰτινες ἀποκτῶνται μόνον διὰ τῆς ἐν εὐρεῖ καὶ ἀνεπτυγμένῳ κοινωνικῷ κύκλῳ ἀνατροφῆς, ἀλλ' ἀνεπλήρου τὰς ἐλλείψεις ταύτας διὰ τῆς φυσικῆς καλλονῆς καὶ χαριέσεως τινὸς ὅλως παρθενικῆς ἀδεξιότητος.

Οὕτως ἐκρινεν αὐτὴν ὁ Γεώργιος ἐφ' ὅσον τῷ ὠμίλει περὶ τῆς μονοτονου ἐν Σύρῳ ζωῆς, περὶ τῶν οἰκιακῶν ἀσχολιῶν, περὶ βιβλίων, ἅτινα εἶχεν ἀναγνώσει, ἀρεσκομένη ἰδίᾳ εἰς τὴν ποίησιν. Καὶ ἀπερχόμενος ὑπὸ τὰς ἐντυπώσεις ταύτας δὲν εὗρισκε τόσῳ πληκτικὴν τὴν ἐν τῇ νήσῳ διαμονήν,

Ὁ Γεώργιος εἶχε πάντα τὰ προσόντα νέου ἀρεστοῦ εἰς γυναῖκας, ἐξήσκει δὲ ἰδίᾳ διὰ τοῦ βλέμματος αὐτοῦ, τοῦ γαλανοῦ καὶ ἀπείρως ἠδέος, διὰ τῆς φωνῆς τῆς ὀλίγον συριστικῆς καὶ ὀξείας, ἀκαταμάχητον θέλητρον ἐπὶ τῶν θυγατέρων τῆς Εὐας. Δὲν ἦτο εὐμορφος, κανονικὴ ἢ μορφή του, ἀλλ' εἶχεν ἔκφρασιν ἐν ταῖς ἰσχυραῖς γραμμαῖς τῆς κατατομῆς καὶ ταῖς συνεχῶς ἀλλασσομέναις πτυχαῖς τῶν παρεῖων καὶ τοῦ μετώπου, ἔκφρασιν ζωηρότητός τινος ἅμα καὶ ἀπογοητεύσεως, ἀμεριμνησίας καὶ πικρίας ἐν ταύτῃ. Αἱ ἰσχυραὶ συγκινήσεις καὶ αἱ ἀγρυπνίαι εἶχον ἀποτυπώση ὑπὸ τὰς κόγχας τῶν ὀφθαλμῶν ἀνεξαλείπτους μελανὰς γραμμάς, αἵτινες προσέθετον περιπάθειάν τινα καὶ αἰσθηματικότητα εἰς τὴν φυσιογνωμίαν.

Ἡ Ζωὴ ἦτο φύσει ἐπιρρεπὴς πρὸς ῥεμβασμούς καὶ ὄνειροπολήσεις, ἐκ δὲ τῶν φιλτάτων αὐτῆς ἀναγνωσμάτων ἦτο ὁ Ὀδοιπόρος τοῦ Παναγιώτου Σούτσου. Τὰ ἐρωτικὰς ἐλεγείας τῆς Ραλλοῦς τοσάκις εἶχεν ἀναγνώση, ὥστε πλείστας περικοπὰς ἀπεμνημόνευσε, τὸ δὲ ὅλον φαντασιώδεις δράμα ἐξήσκησε μερίστην ἐπὶ τῆς κόρης ἐπίδρασιν. Ἐπλασε καὶ αὐτὴ διὰ τῆς φαντασίας ἰδανικόν τινα τύπον ἀνδρός, Ὀδοιπόρον τοῦ βίου, πολυπαθῆ, δυστυχῆ, ὃν καθίστα εὐδαίμονα διὰ τῆς ἰδίας ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως ἐξαγνίζουσα ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Ἐν παραβολῇ δὲ πρὸς τὸν τύπον τοῦτον πάντες οἱ νέοι τῆς νήσου ἐφαίνοντο φυσικῶ τῷ λόγῳ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ῥεμβώδους νεάνιδος οὐδὲν πλέον ἢ ἄψυχα ἀνδρείκελα. Διὰ τοῦτο δὲ ἀντέτασεν εἰς τὰ φιλοφρονήματα ἢ τὰς εὐγλώττους αὐτῶν ἐρωτικὰς ἐξομολογήσεις τὴν ἀπάθειαν ἐκείνην καὶ ἀγέρωχον ὑψηλοφροσύνην, δι' ὧν προσε-

κτήσατο παρ' αὐτοῖς τὸν τίτλον τῆς «φαντασμένης». Μόνος ὁ Γεώργιος δὲν ἀφίστατο πολὺ τοῦ προσφιλοῦς τύπου. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων αὐτοῦ φυσικῶν πλεονεκτημάτων, ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς νεότητος ἄτακτος ζωὴ καὶ ἡ μετὰ τοῦτο ἐπελθούσα μεταμέλεια καὶ τροπὴ πρὸς τὴν ἐργασίαν προσέθετον εἰς αὐτὸν δραματικὴν τινα ἀπόχρωσιν. Οἱ λόγοι αὐτοῦ, ζωηροὶ καὶ εὐφρεῖς μὲν, ἀλλὰ δὲν εἶχόν τι τὸ ὑπέροχον καὶ ὑψηλὸν ἐν ταῖς ἰδέαις καὶ ἐν τῇ ἐξαγγελίᾳ· περιστρέφοντο εἰς κοινὰ καὶ πραγματικά. Τίς οἶδεν ὅμως ὁποῖοι λόγοι θὰ ἐξήρχοντο τοῦ στόματος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἰσχυροῦ αἰσθήματος! Οὕτως ἐν ἀπαθείᾳ δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἐμπνευσθῆ καὶ νὰ ἐξαγγεῖλῃ μονολόγους κατὰ τὸ ὕφος τοῦ Ὀδοιπόρου.

Καὶ κατὰ μικρὸν ὁ ἐκλεκτὸς τῆς φαντασίας καὶ ὁ ὑπὸ τῆς πραγματικότητος πλασθεὶς ἑταυτίζοντο ἐν τῷ λογισμῷ τῆς νεάνιδος καὶ ἡ μορφή τοῦ Γεωργίου ἐπλήρου τοὺς ῥεμβασμούς αὐτῆς. Ὁ ἔρως δ' αὐτῆς καὶ ὡς πρῶτος ἔρως νεαρᾶς παρθενικῆς καρδίας καὶ ὡς γεννηθεὶς οὕτω διὰ τῆς μετουσιώσεως ὁνείρων καὶ ῥεμβασμῶν, ἦτο ἐν ἀρχῇ αἰσθηματικὴ πλήρης αὐταπαρνήσεως, ἄνευ σκοποῦ, ἄνευ ἀξιώσεων.

Ἠγάπα! τοῦτο καὶ μόνον ἤρκει. Ἠξιοῦτο λοιπὸν νὰ αἰσθανθῆ καὶ αὐτὴ τῆς ἀγάπης τὰς συγκινήσεις. Μήπως δὲν τῇ ἐφαίνετο γλυκύτερον τῶν ἀνθῶν τὸ ἄρωμα, ὁσάκις ἀνέπνεεν αὐτὸ ἐν τῷ ἐξώστῃ φέρουσα τὸν λογισμὸν εἰς ἐκεῖνον! Μήπως οἱ ἀστέρες δὲν ἔλαμπον τηλαυγέστεροι κατὰ τὰς νύκτας, καθ' ἃς ἠγρύπνει παρὰ τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι καὶ ἐκεῖνος ἠγρύπνει ἐπίσης! Μήπως τοῦ Αἰγαίου ἢ αὐρα δὲν προσέπνεε μᾶλλον δροσερὰ εἰς τὰ κλειστά αὐτῆς βλέφαρα, πρὸ τῶν ὁποίων κατωπτρίζετο ἐν

ἐκστάσει, καταλείπουσα τὴν ἐργασίαν, τὴν μορφήν ἐκείνου! Μήπως δὲν ἠσθάνετο ἐπὶ τῇ προσεγγίσει ἐκείνου ἠδονικῶς ἅμα καὶ ἀλγεινῶς συνεσφιγμένην τὴν καρδίαν! Μήπως τὰς νύκτας πολλάκις ἄνευ λόγου δὲν ἐξωγουτο τὸ στήθος αὐτῆς ἐκ στεναγμῶν, δὲν διετελεῖ ἄνευ αἰτίας ἐν ὀδύνη, δὲν κατέβρεχε τὸ προσκεφάλαιον διὰ θερμῶν, γλυκυτάτων δακρῦων!

Τί ἐπὶ πλέον ἠδύνατο νὰ ἐπιθυμήσῃ; Ἄνταποκρισιν εἰς τὸν ἔρωτα αὐτῆς; Οὐδ' ἐτόλμα κἄν νὰ συλλάβῃ ἐν νῶ τοιαύτην παράτολμον ιδέαν. Τίς; ὁ Γεώργιος ὁ ἐν πλούτῳ τρυφήσας, ὁ ἐν μέσῳ τῶν περικαλλῶν ἰταλίδων βιώσας, θὰ κατεδέχετό ποτε νὰ ῥίψῃ ἐν βλέμμα πρὸς αὐτὴν τὴν πενιχρὰν ἐπαρχιώτιδα; Τόσον ὑψηλὰ ἔθετεν αὐτόν, ὥστε σχεδὸν θὰ τὸν ἐνόμιζεν ἐκπίπτοντα τῆς ἐκτιμῆσεως, ἧς τὸν ἤξιον, ἂν ἐτόλμα νὰ ἐλπίσῃ ὅτι ἠδύνατο νὰ προσελκύσῃ τὴν ἀγάπην του.

Καὶ τί ἔπραττε χάριν αὐτοῦ ὅπως καταστῆ ἀξία τοιαύτης τιμῆς ἀποδόσεως, ἔστω καὶ ἐξ ὀφειλῆς; Ὅτι τὸν ἠγάπα; Καὶ ποία γυνὴ δὲν θὰ τὸν ἠγάπα; Ἄλλως τὸν ἠγάπα δι' ἑαυτὴν καὶ οὐδὲν ἐκείνος ἐκέρδαινε ἐκ τῆς ἀγάπης ταύτης. Ἴσως μάλιστα, ἂν ἐγνώριζε τὴν ὑπαρξίν της, θὰ ὠργίζετο ἀπαξιῶν νὰ ἀνταποκριθῆ πρὸς τὸ θρασύ αὐτὸ αἰσθημα.

Ἡ κόρη ἐν τῇ κλίσει ἦν εἶχε νὰ βλέπῃ τὰ πράγματα ὑπὸ δραματικὴν ἔποψιν, πολλάκις ἐν ταῖς ἀγρυπνίαις αὐτῆς ἔπλαττε φαντασιώδεις τινὰς περιστάσεις, δι' ὧν ἐξεδήλου ἐν ὄλῃ τῇ δυνάμει τὴν πρὸς τὸν Γεώργιον ἀγάπην αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ πάλιν οὐχὶ ἀξιοῦσα νὰ τύχῃ ἀποδόσεως, ἀλλὰ μόνον ν' ἀναγνωρισθῆ ὑπ' ἐκείνου ὅτι τὸν ἠγάπα, ὅσον ἄλλη γυνή

δὲν τὸν ἠγάπησεν, ὅτι ὑπολειπομένη ὡς πρὸς πᾶν ἄλλο, διὰ τῆς ἀγάπης ὁμοῦ καὶ τῆς ἀφοσιώσεως ἐδικαιοῦτο νὰ ἀνέλθῃ μέχρις αὐτοῦ. Καὶ τὸν ἐφαντάσθη πᾶσχοντα ἐκ μολυσματικῆς νόσου, ἐγκαταλειμμένον ὑπὸ πάντων καὶ ἑαυτὴν μόνην παρὰ τὸ πλευρόν του. Τί θὰ ἔλεγεν ὅταν ἐν ἀναρρώσει ἀνοίγων τὰ βλέφαρα ἔβλεπεν αὐτὴν ἐκεῖ; Μετὰ πόσης συμπαθείας θὰ ἔσφιγγε τὴν χεῖρα αὐτῆς διὰ τῶν ἰσχνῶν δακτύλων του, πῶς θὰ τῇ προσεμειδία διὰ τῶν λευκῶν χειλέων! . . . Ἄλλοτε ἔπλαττεν εἰκόνα, καθ' ἣν ἐκείνος προσεβάλλετο ὑπὸ μαχαίρας δολοφόνου. Αὐτὴ παρενέβαλλεν αἰφνης τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἐδέχετο τὴν πληγὴν ἀντ' ἐκείνου. Τί θὰ ἔλεγε τότε αὐτὸς βλέπων τὴν θυσίαν; . . .

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ Ζωὴ ἀπέκρυπτεν ἐπιμελῶς τὰ αἰσθηματὰ καὶ τοὺς συλλογισμοὺς αὐτῆς καὶ ἀπὸ τῶν γονέων ἔτι. Πρὸς τὸν πατέρα οὐδὲ θὰ ἐτόλμα ποτὲ ν' ἀνακαλύψῃ τί τῇ ἐνέπνεεν ὁ νέος ἔμπορος, περὶ οὗ ἤκουσεν αὐτὸν ἀποφαινόμενον δυσμενέστατα εἰς ἐπανειλημμένας περιστάσεις, πρὸς δὲ τὴν μητέρα ἐδειλία, ἐδίσταζε, δὲν ἠσθάνετο ἔτι τὴν ἀνάγκην. Αἱ ἐρωτευμένοι κόραι ῥίπτονται συνήθως εἰς τὸν μητρικὸν κόλπον, ἐξομολογούμεναι τὰ μυστικά των μόνον ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἔχουν χρεῖαν παραμυθίας καὶ ἐνθαρρύνσεως. Ἡ νεᾶνις διετελεῖ ἀκόμη ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ ἔρωτος ὑποστάσει, καθ' ἣν αὐτάρκης οὗτος οὐδενὸς ἐξωθεν ἔχει ἀνάγκην, οὐδ' αὐτῆς τῆς ἐλπίδος.

Ἄλλὰ πῶς κατώρθωνε νὰ ὑποκρίνηται πλήρη ἀδιαφορίαν καὶ πρὸ τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ τοῦ ἀγαπωμένου; Μυστικῆς, ἀκατάληπτος δύναμις ἐθωράκιζεν αὐτὴν, ἐφ' ὅσον διέμενε πλησίον ἐκείνου. Ἐλησμονεῖτο ἐντελῶς, δὲν εἶχε συναί-

σθησιν τοῦ ἰδίου ἔρωτος, ἀπεξενούτο διὰ τῆς προσεγγίσεως. Ἐκ τῶν προτέρων ἔτρεμεν ἐκ φόβου μὴ προδοθῆ ἑκάστοτε, ἀλλ' αἴφνης ἑστερεοῦτο ἐν τῇ ἀπαθείᾳ, καθίστατο τόσῳ φύσει ἀδιάφορος, ὥστε δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ ὑποκρίνηται κἂν καὶ νὰ προσέχη ἑαυτήν.

Τίς εἶνε ἡ δύναμις αὕτη τῆς ψυχῆς καὶ πόθεν πηγάζει; Ἄγνωσ' ἀλλ' ὑπάρχει ἐν πάσῃ ψυχῇ ἀγαπῶση ὡς ἡ νέα κόρη ἠγάπα, καὶ διὰ ταύτης φρουρούμενα τηροῦνται ἐπὶ μακρὸν κρυπτὰ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς καρδίας τὰ αἰσθήματα καὶ ἀπὸ τῶν βεβήλων καὶ ἀπ' ἐκείνου ἐτι ὅστις τὰ ἐμπνέει.

Δ'

Ἡ οἰκογένεια τοῦ κυρίου Ματθία διετέλει εἰς φιλικωτάτας σχέσεις πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Καπετὰν Κωσταντῆ. Οἱ δύο οἰκογενειάρχαι ἦσαν παλαιοὶ φίλοι, γνώριμοι πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως, καὶ γείτονες κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐν Σύρῳ ἐγκαταστάσεως αὐτῶν. Ὁ κύριος Ματθίας εἶχε μέγα κατὰστημα πανικῶν· ἐφημιζοντο δὲ τὰ ἐμπορεύματα αὐτοῦ ὡς ἀγγλικά καὶ ἐπρομήθευε τοιαῦτα οὐ μόνον ἐν Σύρῳ καὶ ταῖς λοιπαῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀπώτατα πολλάκις μέρη τῆς Ἑλλάδος. Ἐθεωρεῖτο ἐκ τῶν εὐπορωτάτων τῆς νήσου καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ ἐμετροῦντο μετὰξὺ τῶν πολυφέρων νυμφῶν, ἐνῶ ὁ υἱὸς του ἀπ' ἑτέρου, ὁ κομψεύμενος κύριος Ἀχιλλεὺς, ἦτο ὁ περιζήτητος γαμβρὸς τοῦ τόπου.

Ἐκ τῶν θυγατέρων του ἡ Ἑλένη ἦτο εἰκοσαετίας, ξηρά, εἰς ἄκρον ὠχρὰ καὶ ὀνομαστὴ διὰ τὴν μεγάλην ῥίνα. Τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦτο συνδυάζοντες πρὸς τὴν μετρητὴν

προῖκα οἱ νέοι ἐκάλουν τὴν κόρην τοῦ κ. Ματθία μετὰξὺ των χρυσῆν μπεκάτσαν. Ἡ νεωτέρα Καλλιόπη δεκαοκταετίας, εὐσαρκος, ξανθὴ καὶ ῥοδοκόκκινος, ἦτο ἡ ἀντίθεσις τῆς ἀδελφῆς. Ἄλλ' ἐν ἐκείνῃ ἦτο διάσημος διὰ τὴν μεγάλην ῥίνα, αὕτη ἦτο γνωστὴ διὰ τὴν μεγάλην ζωρότητα. Προῶρως ἀναπτυχθεῖσα καὶ προκαλοῦσα, ἐνῶ ἦτο δωδεκαετίας μόλις, τὴν προσοχὴν τῶν νέων διὰ τῶν ὑπὸ τὴν βραχεῖαν ἐσθῆτα προβαλλουσῶν τορευτῶν κνημῶν καὶ τοῦ ἀπωθοῦντος τὸ περιστήθιον εὐπαγοῦς κόλπου, ἀπέκτησε τάσεις εὐθύς πρὸς φιλαρέσκειαν καὶ ἐρωτοτροπίαν καὶ τὰ πρῶτα ἐρωτικά γράμματα ἔγραψεν ἐπὶ τῶν σχολικῶν θρανίων. Ἄλλὰ ἡ ἐλαφρότης τῆς κεφαλῆς οὐδὲν ἠλάττωνε τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδίας. Ἡ Καλλιόπη εἶχε καρδίαν πολὺ καλλιτέραν τῆς ἀδελφῆς της.

Ἡ Ζωὴ ἦτο φίλη τῶν θυγατέρων τοῦ κ. Ματθία, δηλαδὴ φίλη μὲ τὴν σύγχρονον σημασίαν τῆς λέξεως. Ἐβλέποντο συχνὰ καὶ ὁσάνκις συνηντῶντο δὲν παρέλειπον τὰ ἀπαραίτητα ἠχηρὰ φιλήματα, ἐφλυάρουν ἐπὶ ὥρας, ἐκρυφομίλου καὶ ἐγέλων, καὶ ὕστερον ἢ μὲν Ζωὴ εὗρισκεν ὅτι ἡ Ἑλένη εἶνε ἔχιδνα φαρμακερὰ καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς καλὴ ἀλλὰ τρελλή, αἱ δὲ ἀδελφαὶ ἔλεγον μετὰξὺ των ὅτι ἡ κόρη τοῦ Καπετὰν Κωσταντῆ εἶνε μία ζυππασμένη διὰ τὴν εὐμορφίαν της καὶ ὅτι κάμνει τάχα τὴν ὄσιαν Μαρίαν. Προσέθετε δὲ ἡ Ἑλένη πάντοτε ὅτι δὲν τὴν χωνεύει καθόλου. Ἡ Καλλιόπη ὅμως μεθ' ὅλας τὰς ἐπικρίσεις αὐτῆς δὲν διέκειτο ἐχθρικῶς πρὸς τὴν Ζωήν.

Ὁ ἀδελφὸς των Ἀχιλλεὺς ἦτο κενὴ κεφαλὴ διηρημένη ἔξωθεν εἰς δύο ἴσα μέρη ὑπὸ εὐθυτάτης χωρίστρας καὶ φυσιο-

γνωμία βωβή. Ἠγάπα τὴν πρωτοτυπίαν ἐν τῇ ἐνδυμασίᾳ καὶ συνήθως ἐφόρει χρώματα πολύστικτα σαυροειδῆ. Οἱ φιλοσκώμμοι ἐκάλουν αὐτὸν γουσερίτσαν. Περιώνυμος διὰ τοὺς χαιρετισμοὺς καὶ τὰς βαθεῖας ὑποκλίσεις ἐκάλυπτεν ὄλας τὰς φυσικὰς καὶ ἐπικτήτους χάριτας διὰ τοῦ πατρικοῦ πλοῦτου. Ἐλέγετο δὲ ὅτι ἔκαμνε τὰ γλυκὰ μάτια εἰς τὴν Ζωὴν, ἣτις ὁμως ἀπέκρουεν αὐτόν. Καὶ αἱ ζηλόφθοι μητέρες ἐψιθύριζον:

— Τῆς ξυνοφαίνεται τάχα! ποῖον θὰ πάρῃ; Κρίμα ποῦ δὲν ἔχει ὁ Ὄθων κανένα γυιὸ νὰ τῆς στείλῃ προξενιά. . .

Ἡ Κυρία Μαριγῶ, ἡ σύζυγος τοῦ κ. Ματθία ἦτο Τηνία, τύπος εὐθύτητος, εὐλαβῆς καὶ ἀγαθωτάτη γυνή.

Ἐν τῷ ἐνοριακῷ ναῷ τὸ στασιδίον αὐτῆς ἦτο πλησίον τοῦ στασιδίου τῆς Κυρίας Ἀγγελικῆς, καὶ αἱ δύο παλαιαὶ γειτόνισσαι πολλάκις ἀντήλλασσον μεταξὺ δύο σταυροκοπημάτων λόγους τινάς, ἀναγομένους συνήθως εἰς τὸν κύκλον τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας.

— Πῶς πῆγε τὸ γλυκὸ σου προχθές, κυρὰ συμπεθέρα;

— Ἔτσι κ' ἔτσι· σὰν νὰ ζαχάρωσε λίγο.

Ἡ:

— Κάναμε δὰ χθές τὴν πῆττα ποῦ μ' ἀρμήνεψες, μὰ ποῦ ἡ δική σας, εἶχε ἄλλο γοῦστο! . .

— Δὲν θὰ πέτυχε τὸ φύλλο ἢ ὁ φοῦρνος δὲν θᾶχε πυράδα ὄση χρειάζεται.

Ἀλλὰ τὴν Κυριακὴν ἐκείνην τοῦ αὐγούστου μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον ἡ κυρία Μαριγῶ σύρασα ἐλαφρῶς τὴν χειρῖδα τῆς γείτονος ἤρξατο καινοφανοῦς ὄλως συνδιαλέξεως:

— Σοῦ εἶπε τίποτε ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς;

— Ὅχι· σὰν τί νὰ μοῦ πῆ;

— Χθὲς βράδου τὰ συμφώνησαν μὲ τὸν δικό μου νὰ πᾶμε ἔξω μεθαῦριο ποῦνε γιορτή, νὰ πάρουν καὶ τὰ κορίτσια λίγον ἄερα. . .

Ὁ διάκονος κωδωνίζων τὸ θυμιατήριον διέκοψε τὴν συνδιάλεξιν, ἣτις ἐπανελήφθη μετὰ τὸ πέρας τῆς λειτουργίας.

— Τί μοῦλεγες λοιπόν; ἠρώτησεν ἡ κυρὰ Ἀγγελικῆ, ἐλεῦσα τὸν παρὰ τὴν θύραν τοῦ ναοῦ ἐπαιτοῦντα χωλόν.

— Νά! πῶς εἶμαστε γιὰ ἔξω μεθαῦριο καὶ ἤθελα νὰ συμφωνήσωμε τί θὰ πάρετε σεῖς καὶ τί ἐμεῖς.

— Μὰ πρῶτα πρῶτα πῶς θὰ πᾶμε, μὲ βάρκα ἢ μὲ γαϊδουράκια;

— Ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς μὲ τὰ κορίτσια, τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν κύριον Γεώργη θὰ πᾶν πρῶτ' ἄνω μὲ βάρκα γιὰ νὰ ψαρέψουν κι' ὄλα. Ἐμεῖς πᾶμε ἀργότερα, κατὰ τὰς ἔξῃ μὲ τὰ γαϊδουράκια· παίρνομε μαζὶ καὶ τὰ πράμματα, παίρνεις καὶ τὴ δική σου τὴ Φλωροῦ.

— Ἐέρεις τί εἶνε τὸ καλλίτερο; τὰπόγευμα νὰ πάρῃς τὰ κορίτσια καὶ νᾶρθετε σπῖτι νὰ τὰ συμφωνήσωμε μὲ ἡσυχία. Νὰ μιλῶσω πρῶτα τὸ μεσημέρι καὶ μὲ τὸν Κωσταντῆ. . .

Μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἀπεφασίσθη κατὰ τὴν μετὰ μεσημβρίαν συνεδρίασιν τῶν οἰκοδεσποινῶν ἡ μὲν κυρία Μαριγῶ νὰ κάμῃ κοττόπητταν, τὸ ἀριστούργημα τῆς μαγειρικῆς αὐτῆς τέχνης, καὶ ὀρνίθια ψητά, ἡ δὲ κυρία Ἀγγελικῆ συναγρίδα ἢ ἄλλον τινὰ εὐμεγέθη ἰχθὺν τηγανιστόν καὶ τοὺς περιφήμους ἐκείνους κουραμπιέδες της. Ἡ δεσποινὶς Ἐλένη ὑπέμνησε καὶ τὴν ἀνάγκην ἄλμυρῶν καὶ ξυῶν, διότι δὲν ἠδύνατο ἄνευ αὐτῶν νὰ φάγῃ μὲ ὄρεξιν.

Αἱ τρεῖς νεάνιδες διήλθον μέχρι τῆς ἐσπέρας ἐν τῷ ἐξώ-
στη σχεδιάζουσαι τὰ τῆς μεθαιρινῆς διασκεδάσεως: Τί θὰ
ἐφόρουν, τίνα ὦραν ἔπρεπε νὰ ἐξυπνήσουν, ποῦ θὰ συναντη-
θοῦν καὶ χιλίας περιττὰς λεπτομερείας, ἐν αἷς εὐχαρίστως
ἐνδιατρίβει τις προσδοκῶν ἔκτακτον τέρψιν. Ἡ Καλλιόπη
ἐδήλωσεν ὅτι μὲ μόνην τὴν περὶ τῆς ἐκδρομῆς ὀμιλίαν ἤρχισε
νὰ πεινᾷ καὶ κατέφαγεν ὀρεκτικώτατα ῥοδίνας σταφυλὰς
μετ' ἄρτου νωποῦ καὶ τυροῦ ναξίου.

— Νὰ πάρωμε καὶ ἔς τὴν βάρκα ἓνα καλάθκι μὲ παξη-
μάδια καὶ ἄλλο τίποτε· θὰ πεινάσωμεν τόσον ποῦ ἤμποροῦ-
μεν νὰ φᾶμε καὶ τὰ δολώματα καὶ τὰ ψάρια ὡμά! παρατή-
ρησε μετὰ χαριέσσης προνοητικότητος.

— Καὶ γιὰ τὴν βάρκα, γιὰ τίς συρτές καὶ τίς καθητές,
γιὰ τὰ δολώματα ποῖος θὰ κυττάξῃ; ἠρώτησεν ἡ αἰωνίως
μεμφίμοιρος Ἑλένη.

— Καλέ, γιὰ ὅλα αὐτὰ εἶνε ὁ πατέρας, ἀπεκρίνατο
ὀργίλως πῶς ἡ Ζωή, ποῖος ἄλλος τὸν φθάνει ἔς τὰ θαλασ-
σινά; Ἐκεῖνος θὰ εὔρη τὸν Μπάρμπα Σταυρῆ καὶ θὰ τὰ
βολέψῃ ὅλα, ἔννοια σας!

— Νὰ ρίξωμε καὶ τὸ παραγάδι, ἐφώναξεν ἡ Καλλιόπη.

— Βέβαια! Θὰ ρίξῃ τὸ παραγάδι ἀπὸ βραδῆς ὁ Μπάρμπα
Σταυρῆς καὶ ἐμεῖς θὰ πᾶμε νὰ τὸ σηκώσωμε αὐγῆ, αὐγῆ.

Ἡ Καλλιόπη δὲν ἐκρατεῖτο ἐπὶ τῇ νέᾳ ταύτῃ προσδοκίᾳ·
ἔδραμε παιδικιώτατα νὰ εὔρη εἰς τὸ ἐστιατόριον τὴν μητέρα
συνομιλοῦσαν μετὰ τῆς κυρίας Ἀγγελικῆς περὶ τῆς πλύσεως
τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων καὶ τὰς διέκοψεν ἀποτόμως:

— Μητέρα, καλὲ μητέρα, θὰ ρίξωμε καὶ τὰ παραγάδι· θὰ
εἶνε τρέλλα!... μπορεῖ νὰ πιάσωμε καὶ κανένα ψάρι μεγάλο!...

Ἡ ἀδελφὴ σοβαρὰ κατὰ τὸ σύνθηρος ἐπέπληττε τὴν Καλ-
λιόπην ἐπὶ τῇ ὑπερβολικῇ ζωηρότητι:

— Ἴσάν παιδιὶ κάνεις, καυμένη· σάν νὰ εἶνε πρώτη φορὰ
ποῦ θὰ πᾶς!...

— Ὅχι δά, θὰ κάθωμαι μὲ καταίβασμένα μούτρα σάν
ἔσένα....

— Νὰ γελῶ χωρὶς λόγον....

— Μὰ τί θέλεις λοιπόν, νὰ σὲ γαργαλίσουν γιὰ νὰ γελᾷσης;

Ἡ Ἑλένη ἠτένισεν αὐτὴν βλοσυρῶς διὰ τῶν μικρῶν
στακτερῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ Ζωὴ ἐνόμισε πρέπον νὰ ἐπέμβῃ
εἰς τὴν οὐχὶ ἀσυνήθη ταύτην ἀδελφικὴν διαμάχην.

— Καλὲ τί κάνετε τώρα; καθένας ἔχει τὸ ἴδιό του
φυσικό, ἄλλος εἶνε εὐθυμος, ἄλλος σοβαρός!

— Θὰ εἶνε καὶ ὁ κύριος Γεώργιος μαζί! ὑπέλαβε μετ' ὀλί-
γον ἡ Καλλιόπη. Καλὸ αὐτό· θὰ λέγῃ καὶ τίποτε νὰ περνᾷ
ἡ ὦρα. Μόνον μὲ τὸν Ἀχιλλέα ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ κοιμηθῇ
ὀρθός. Αὐτὸς θὰ κυττάξῃ πῶς νὰ μὴ βρέξῃ ἡ θάλασσα
τὰ ροῦχά του.

— Δὲν ξεύρω τί βρίσκεις καὶ ἔς αὐτὸν τὸν ζυππασμένο
καὶ σ' ἄρᾶσει, παρατήρησε πάλιν ἡ Ἑλένη πλαγίως ἀμυνο-
μένη ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ.

— Εἶνε ἔξυπνος, διασκεδαστικός, νόστιμος.... ψέματα,
Ζωήτσα;

— Κ' ἐγὼ ἔτσι τὸν βρίσκω, ἀπεκρίνατο ἐκείνη μετὰ
προσποιημένης ἀδιαφορίας.

— Ἐγὼ δὲν τὸν νοστιμεύωμαι καθόλου· ὄλο γιὰ τὸν
ἐαυτὸν του λέει· ἐγὼ ἤμουν ἐκεῖ, ἐγὼ ἔκαμα αὐτό....

— Σάν δὲν θέλῃς, μὴ μιλῆς ἐσὺ μαζί του· ἐγὼ θὰ καθίσω

κοντά του, ἐσὺ κάνε κουβέντα μὲ τὸν ἀδελφοῦλη μας.

Ἡ Ἑλένη τὴν ἐκεραύνωσε διὰ τοῦ βλέμματος, ἡ Ζωὴ προφανῶς ἐστενοχωρεῖτο ἐκ τῆς παρατεινομένης συζητήσεως.

Εὐτυχῶς αἱ μητέρες ἐξεληθοῦσαι εἰς τὸν ἐξώστην ἤλλαξαν τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας. Μετ' ὀλίγον δὲ ἡ κυρία Μαριγῶ ἐνεθυμήθη ὅτι δὲν ἄφησε βούτυρον διὰ τὸ φαγητὸν εἰς τὴν ὑπηρέτριαν καὶ πρέπει νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὸν οἶκον ἐγκαίρως.

Ἐχαιρετίσθησαν, ἐφιλήθησαν, καὶ ἡ Ζωὴ ἀφοῦ συνώδυσεν αὐτὰς μέχρι τῆς ἐξω θύρας καὶ ἔκλεισε τὸν βαρὺν μοχλόν, βαθίως ἀναπνεύσασα ἐψιθύρισε :

— Δόξα σοι ὁ Θεός!

Ἡ δὲ Ἑλένη καθ' ὁδὸν ἐνώπιον τῆς μητρὸς πικρὰς ἀπέτεινε παρατηρήσεις πρὸς τὴν ἀδελφὴν :

— Ἐμπρὸς εἰς τὴν φαντασμένην αὐτὴν εἶνε περιττὸν νὰ λέγῃς ἀστείότητας γιὰ τὸν Ἀχιλλέα, ἢ τὴν βλέπεις ποῦ κάνει τάχα τὴν ἀθῶα καὶ ἀνήξερη ὄλα τὰ κομποδένει κ' ἔννοια σου. Ἄμ' ἀκονίσθη τῇ γλωσσίτσα της. . .

Ε'

Ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς ἐξῦπνα πάντοτε ἀπὸ ὄρθρου βαθέος ἐφόρει τὰς ἐμβάδας του, παλαιὰν τινα ναυτικὴν πατατοῦκαν καὶ ψηλαφητὴ μεταβαίνων εἰς τὸ ἐστιατόριον ἤναπτε τὸν λύχνον. Καθήμενος ἔπειτα σταυροποδητὴ ἐπὶ τοῦ μεγάλου σοφᾶ ἤναπτε τὸ πρῶτον σιγάρον καὶ ἔφθανε πολλακίς εἰς τὸ τέταρτον καὶ πέμπτον πρὶν ἢ ὑπ' αὐτοῦ ἀφυπνιζομένη ὑπηρέτρια παρασκευάσῃ καὶ φέρῃ τὸν καφέν ἐντὸς μεγάλου κυπέλλου ἐκ τῶν τοῦ τείου, τὸ ποτήριον

τοῦ ὕδατος καὶ τοὺς τρεῖς βόλους ζαχάρως. Ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς ἔτρωγε τὴν ζάχαριν, ἐκένωνε τὸ ποτήριον τοῦ ὕδατος μονορροφητὴ, καὶ ἀνάπτων νέον σιγάρον ἐξ αὐτοῦ τοῦ μήπω σβεσθέντος ἑρρόφα ἐν μακαρίᾳ ἀπολαύσει τὸν καφέν. Μολονότι δὲ κατέβαλλε πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως μὴ ἐξυπνήσῃ τὴν σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα θορυβῶν, ἀλλ' οἱ ἐωθινοὶ αὐτοῦ πταρμοὶ καὶ ὁ ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ χρόνιος βῆξ πολλακίς ἐτάραττον τὸν ὕπνον τῶν κοιμωμένων γυναικῶν.

Ἄλλὰ τὴν πρωΐαν ἐκείνην τῆς ἐκδρομῆς μόλις ἐξυπνήσας ἔσπευσε ν' ἀνάψῃ ἀπὸ τοῦ κανδηλίου ἐν αὐτῷ τῷ κοιτῶνι τὸν λύχνον καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν διάδρομον νὰ κτυπήσῃ διὰ τοῦ γρόνθου τὴν θύραν τοῦ δωματίου τῆς Ζωῆς.

— Καλά, πατέρα! ἀπεκρίνατο ἡ κόρη.

Καὶ ἡ σύζυγος εἶχεν ἤδη ἐγερθῆ καὶ ἐνεδύετο· ἀφυπνισθεῖσα δὲ διὰ βιαίας καὶ ἐπανειλημμένης κινήσεως ὑπὸ τοῦ αὐθέντου καὶ ἡ δεκαπενταετίς Φλωροῦ, περιήρχετο ἀκτένιστος καὶ ἀνιπτος τὸ μαγειρεῖον ἐν τῇ ζάλῃ τοῦ ὕπνου μὴ εὐρίσκουσα τὸ δαδίον, ἔν' ἀνάψῃ πυρὰν καὶ προκαλοῦσα τὰς ἐπιπλήξεις τοῦ Καπετὰν Κωσταντῆ λουομένου ἐν τῷ νεροχύτῃ.

Τέλος ἐξῆλθεν εἰς τὴν κατωφερῆ ὁδὸν ἡ Ζωὴ μετὰ τοῦ πατρός, ἐνῶ αἱ λαλιαὶ τοῦ ἐν τῷ ὄρνιθῶνι ἀλέκτορος καὶ ἡ ὠχρῶσα ἐπὶ τοῦ λευκάζοντος οὐρανοῦ σελήνη ἀνήγγελλον τῆς ἡοῦς τὴν προσέγγισιν. Κατὰ τὰ συμπεφωνημένα θὰ διήρχοντο τῆς οἰκίας τοῦ κ. Ματθία, ἵνα παραλάβωσι καὶ τοὺς ἄλλους, τὸν δὲ Γεώργιον κατοικοῦντα παρὰ τὴν ἀκτὴν ἀνέλαβε νὰ ἐξυπνίσῃ καὶ ὀδηγήσῃ ὁ λεμβούχος Μπάρμπα Σταυρῆς, ὁ παλαιὸς ναύτης τοῦ Καπετὰν Κωσταντῆ.

Τὰ παράθυρα τοῦ οἴκου ἦσαν φωτισμένα, σημεῖον ὅτι ἐγκαίρως εἶχον ἐξυπνήσει οἱ ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ὅταν ἐκτύπησε τὸ ρόπτρον τῆς θύρας ἡ Ζωή, ἐπρόβαλεν ἡ Ἑλένη ἀνέτοιμος :

— Καλημέρα, καλημέρα! δὲν ἀνεβαίνετε μιὰ στιγμή ἐπάνω ;

— Μὰ τί νὰ κάνωμεν ἐπάνω ; ἀπεκρίνατο ξηρῶς ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς, ὁ σκοπὸς εἶνε νὰ μὴ χασομεροῦμε. Κάνετε γρήγορα !

Καὶ ἐπειδὴ ἡ καθυστέρησις παρετείνετο, ἤρχισε νὰ κρούη ἀνυπομονῶς διὰ τῆς βακτηρίας τὰς πέτρας τῆς ὁδοῦ, καὶ τέλος μὴ μαλασσόμενος ἐκ τῶν λόγων τῆς θυγατρὸς ὀργίλως ἐκραξε :

— Θᾶρθετε λοιπὸν ἢ νὰ φύγωμε ;

Ἦκούσθησαν τέλος βήματα ἐπὶ τῆς κλίμακος καὶ ἀνεφάνη πρώτη ἡ Καλλιόπη καὶ μετ' αὐτὴν ὁ Ἀχιλλεύς· τελευταία ἡ Ἑλένη.

Αἱ ἀδελφαὶ ἐφόρουν ψιαθίνους πῖλους πλατυγύρους διὰ τὸν ἥλιον, πρωτοφανεῖς ἐν τῇ νήσῳ, οὓς εἶχε λάβῃ ὡς δεῖγμα ὁ πατήρ. Ὁ δὲ ἀδελφὸς τὰ προσφιλῆ του ἀγγλικά ἐνδύματα, ἰδιόρρυθμον ναυτικὸν κουκκίον, λευκὸν ἀλεξήλιον καὶ χειρόκτια κίτρινα. Ταῦτα ἐπροκάλεσαν εὐθὺς τὰ σκώμματα τοῦ ναυτικοῦ :

— Κάτι, κύρ Ἀχιλλέα, μὲ τὰ χειρόκτια 'ς τὴ θάλασσα ; Μὴ θαρρῆς πῶς εἶνε μπάλος τὸ ψάρεμα ! . . .

— Ξεύρετε, τὰ ἐφόρεσα ἴσα ἴσα γιὰ τὰ γκίστρια . . .

— Ἔτσι, παιδί μου ; πολλὰ ψάρια θὰ πιάσης ! . . .

Ἡ λέμβος ἀνέμενε προσωρμισμένη παρὰ τὴν ἐξόδον τοῦ λιμένος, ἦτο δὲ ἐντὸς αὐτῆς ὁ Γεώργιος κρατῶν μικρὸν ἰτα-

λικὸν σιγάρον εἰς τὸ στόμα. Ὁ Μπάρμπα Σταυρῆς ἄμα εἶδεν ἐρχομένους καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνέσυρε τὴν μεγάλην δικτυωτὴν ἀπόχην περιέχουσαν τὰς διὰ δολώματα γαρίδας καὶ ἐκένωσε ταύτας ἐντὸς καλαθίσκου. Εἰς ἄλλον ἀβαθῆ καλαθίσκον ἦσαν συσσωρευμένοι αἱ καθηται καὶ αἱ συρταὶ καὶ τὰ ἄγκιστρα.

Ὁ Γεώργιος ἦτο ἤδη γνωστὸς τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ κ. Μαθθία, καὶ εἶχεν ἐπισκεφθῆ ταύτην ἀπαξ· τὸν Ἀχιλλέα ἄλλως ἔβλεπε πολὺ συχνὰ ἐν τῷ καφενεῖῳ καὶ ἀπὸτε ἐκὼν ἄκων ἐπαίξε μετ' αὐτοῦ δόμινον.

Πρώτη ἐσπευδε νὰ πηδήσῃ ἐντὸς τῆς λέμβου ἡ ζωηρὰ Καλλιόπη, καὶ ἂν ὁ Γεώργιος δὲν ἐκράτει αὐτὴν ἀπὸ τοῦ βραχίονος, θὰ ἐπιπτεν εἰς τὴν θάλασσαν.

— Ἐτρεξά γιὰ νὰ πιάσω θέσιν κοντὰ σας, εἶπε πρὸς τὸν νέον προσβλέπουσα αὐτὸν κατὰ πρόσωπον.

— Εὐχαριστῶ διὰ τὴν προτίμησιν, ἀλλ' ἐκοντεύσατε νὰ πιάσετε θέσιν κοντὰ 'ς τὰ ψάρια !

Ἐπλησίασαν καὶ οἱ λοιποί, οὓς ὁ Γεώργιος ἐχαϊρέτιζεν ἐπανειλημμένως ἀποκαλύπτων τὴν κεφαλὴν. Ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς ἐκαθέσθη παρὰ τὸ πηδάλιον καὶ πρὸς τᾶριστερὰ αὐτοῦ ὁ Γεώργιος καὶ ἡ Καλλιόπη, δεξιὰ δὲ οἱ λοιποί· πρώτη ἡ Ἑλένη, μετ' αὐτὴν ἡ Ζωὴ καὶ ὁ Ἀχιλλεύς τελευταῖος.

— Τί λές, Σταυρῆ, δὲν μᾶς παίρνει τέπόγειο ν' ἀνοίξωμε τὸ πανί ; ἠρώτησεν ὁ πρῶν πλοίαρχος τὸν λεμβοῦχον.

— Τοῦ κάκου, καπετάνιε, μὲ τὴν αὐγὴ ξεθυμαίνει κι αὐτό. Καὶ ὁ Μπάρμπα Σταυρῆς ἀνέλαβε τὰς κώπας διὰ τῶν νευρωδῶν χειρῶν.

Ἡ πρωΐα ἐκείνη τοῦ αὐγούστου ἦτο ἐξόχως ὠραία. Τὸ Αἰγαῖον ἠπλοῦτο γαλακτώδες μὲν ῥυτιδούμενον εἰς ἀποστασίν τινα ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ὑπὸ τῆς λιποψυχούσης ἀπογεύου αὔρας. Πέραν ἐφαίνοντο αἱ ἄλλαι νῆσοι ἐν σκιερᾷ τινι ἀποχρώσει ἀποτυπούμεναι εἰς τοῦ ὀρίζοντος τὰ βάθη. Ῥοδόχρους ἀνεπετάνυτο ἢ ἀνέφελος ἀνατολὴ καὶ ἀνωφελῆς ἤδη ἐπλανᾶτο πρὸς τὴν δύσιν ὁ ἠκρωτηριασμένος δίσκος τῆς Σελήνης. Ὅπισθ' ἐφαίνοντο οἱ τελευταῖοι τῆς πόλεως οἴκοι, ἀνοίγοντες πού καὶ πού ὡς νυσταλέα βλέφαρα τὰ κλειστὰ παράθυρά των. Ἐπὶ τοῦ καταστρώματος προσωρμισμένου αὐστριακοῦ ἀτμοπλοίου οἱ ναῦται ἀνυπόδητοι ἐπλυνον τὸ δάπεδον. Μία γολέττα ἐξω τοῦ λιμένος ἴστατο ὡς ἀπόπληκτος, στερουμένη ἀνέμου ὅπως προχωρήσει.

Ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς καθίστατο ἐντελῶς διάφορος ἀνθρωπος ἐν τῇ θαλάσῃ. Μετὰ τῶν καταστίχων καὶ λογαριασμῶν κατέλειπεν ἐν τῇ ξηρᾷ καὶ τὸ αὐστηρὸν καὶ περίφροντι ὕφος καὶ ἀνελάμβανε τὴν ἰλαρότητα γησιῶν ναυτικοῦ. Ἡ θάλασσα, ἣτις τὸν ἐδέχθη ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς μεϊράκιον ἔτι, ἡ θάλασσα, ἣτις τὸν ἀνέθρεψε διὰ τοῦ ἄλμου τοῦ τῆς φίλτρου, ἡ θάλασσα αὐτῆ, ἐν ἣ ἠγωνίσθη καὶ κατὰ τῶν ἀνέμων καὶ κατὰ τῶν Τούρκων ἐπὶ τόσους χρόνους, παρεῖχε τῷ γηραιῷ ναυτικῷ γλυκυτάτας συγκινήσεις καὶ τῶρα ὁσάκις ἐφέρετο ἐπ' αὐτῆς πηδαλιουχῶν τὴν λέμβον τοῦ Μπάρμπα Σταυρῆ. Τὸ ἔρρυθμον πλατάγημα τῶν κωπῶν ἐπὶ τοῦ ὕδατος, οἱ τριγμοὶ τῶν σκαλμῶν, ὁ κελαρυσμὸς τῆς τρόπιδος, ἔβαυκάλουν αὐτὸν ὡς ἡ περιπαθεστάτη μουσική.

Καὶ τὴν πρωΐαν ἐκείνην ἡ ὄψις τοῦ Καπετὰν Κωσταντῆ ἐφαιδρύνθη εὐθὺς ὡς ἡ λέμβος ἀπεμακρύνθη τῆς βραχῶδους

ἀκτῆς· ὠμίλει πολὺ, ἤστειεύετο, ἀφηγεῖτο παλαιὰ θαλασσινὰ ἐπεισόδια. Ἄλλ' ἡ Ζωή, ἣτις ἐν τῇ θαλάσῃ συνεμερίζετο πληρέστατα τοῦ πατρὸς τὰ αἰσθήματα, ἦτο νῦν κατ' ἐξαιρέσειν κατηφῆς καὶ σιωπηλή. Ὁ Γεώργιος παρετήρησε τοῦτο καὶ ἠρώτησε :

— Τί ἔχετε ; εἶθε σήμερον χωρὶς ὄρεξιν.

— Ὅχι δά, ἀλλὰ μὲ τὴν ιδέαν τῆς ἐκδρομῆς δὲν ἐκοιμήθην σχεδὸν τὴν νύκτα. Ὁ θαλασσινὸς ἀέρας θά μοῦ δώσῃ ὄρεξιν.

Ἡ αἰτιολογία δὲν ἦτο βεβαίως ἀληθῆς. Πῶς ἠδύνατο ἡ ταλαίπωρος κόρη νὰ εἶνε εὐθυμος ἐν ὄσφ τὸν μὲν Γεώργιον ἔβλεπεν ἀκρωόμενον εὐχαρίστως εἰς τὰς τολμηρὰς ἀνοησίας τῆς τρελλῆς Καλλιόπης, αὐτὴ δὲ ὑφίστατο τὰς πлагίας διὰ μωρῶν λόγων καὶ βλεμμάτων αἰσθηματολογίας τοῦ παρακαθημένου υἱοῦ τοῦ κ. Μαθθία ; Ἡσθάνετο πεπιεσμένην ὑπὸ ἀφορήτου τινὸς βάρους τὴν καρδίαν καὶ ἐπεθύμει νὰ ἦτό που μόνη, καὶ νὰ ἠδύνατο ἐλευθέρως νὰ κλαύσῃ.

5'

— Εἶνε μακρὰ ἀπὸ δῶ τὸ παραγάδι, Σταυρῆ ;

— Ὅχι, καπετάνιε, ἔδαπᾷ πίσω ἀπ' τὸν κάβο, κατὰ τὸ λιμανάκι.

Μετ' οὐ πολὺ ἐπεφάνη ὡς φαλακρὰ κεφαλὴ ἐπιπλεύουσα ἡ μεγάλη ὑδροκολοκύνθη, πρὸς ἣν ἦτο δεδεμένον τὸ παραγάδι, καὶ ὁ ναυτικὸς διηύθυνε πρὸς ταύτην τὸ πηδάλιον. Εὐθὺς δὲ ὡς προσήγγισεν ἡ λέμβος, ἐλαφρὸς ὡς νεανίας προέβη εἰς τὴν πρῶραν καὶ ἀνεκλύσας τὴν κολοκύνθην ἤρχισε

ν' ἀνασύρη τὸ καννάβινον νῆμα, ἐλαφρῶς παρακολουθοῦν-
τος τοῦ κωπηλάτου τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ. Οἱ ἄλλοι ἠγέρθη-
σαν μετὰ συγκινήσεως ἀναμένοντες τὰ ἄλλεπάλληλα ἄγκι-
στρα· ἀλλὰ ταῦτα ἀνῆρχοντο πάντα κενά.

Τέλος πάντων νὰ κ' ἔνα κταποδάκι! ἀνέκραξε περιχα-
ρῆς ὁ Ἀχιλλεύς πρῶτος ἰδὼν ὅτι ἐν ἄγκιστρον δὲν ἦτο κενόν.
Ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς ἔρρηξε θορυβώδη καγχασμόν.

— Γεῖά σου, κύρ Ἀχιλλεῖα, δὲν ξέρεις μὴδὲ τί βάζουν
δόλωμα ἔς τὸ παραγάδι! ψαρρᾶς μὲ γάντια! . . .

Καὶ οἱ λοιποὶ συνεμερίσθησαν τοὺς σκωπτικοὺς γέλω-
τας τοῦ παλαιοῦ ναυτικοῦ, μὴδὲ τῆς Ζωῆς ἐξαιρουμένης.
Ὁ δὲ Ἀχιλλεύς διὰ νὰ μὴ δεῖξη ὅτι ἐπειράχθη ἐγέλα
καὶ αὐτός.

— Δόξα σοι ὁ Θεός! κᾶτι καλὸ μᾶς ἔρχεται! . . . Καὶ ἡ
μορφή τοῦ Καπετὰν Κωσταντῆ ἐπορφυρώθη ἐκ χαρμωσύνου
προσδοκίας.

Ἐφαίνετο δὲ ἀληθῶς ταυνομένον καὶ τρέμον τὸ νῆμα.
Ὅλοι ἔσπευσαν πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς λέμβου, ἥτις ἐκιν-
δύνει ν' ἀνατραπῆ καὶ μόλις ἠδυνήθη ὁ λεμβούχος νὰ τοὺς
πέιση νὰ καθίσουν, τοῦ ναυτικοῦ προσθέντος ὅτι ἄλλως δὲν
ἀνασύρει τὸν ἰχθύν.

— Συναγρίδα! εἶπε τέλος καὶ ἤρπασεν ἀπὸ τοῦ ὕδατος
μέγαν ἀργυρόχρουν ἰχθύν. Σχίσας τὸ στόμα ἀφῆρσε μετὰ
τριγμοῦ τὸ ἄγκιστρον καὶ ἔρριψεν εἰς τὸ κύτος τῆς λέμβου
θριαμβευτικῶς τὴν ἄγραν.

Ἄλλ' ἦτο αὐτὸς ὁ μόνος συλληφθεὶς· τὰ λοιπὰ ἄγκιστρα
ἀνεσύρθησαν κενὰ καὶ μετ' ὀλίγον ἀνεϊκλύσθη καὶ ἡ εἰς τὸ
ἕτερον πέρασ τοῦ νήματος δεδεμένη κολοκύνθη.

— Ἄτυχος σήμερα, Σταυρωῆ, εἶπεν ὁ γέρων ναυτικός,
ἔνα καὶ μονάκριβο! . . .

— Δὲν λὲς πῶς κι' αὐτὸ ἀπὸ στραβὴ τύχη βρέθηκε,
καπετάνιε! . . . Πῶς νὰ πιτύχη τὸ παραγάδι ποῦ χθὲς βράδου,
βράδου ὅτι τὸ νετάριζα πέρα ἔς τὸ μῶλο, νὰ σου μπροστά
ὁ παπᾶ Γιάννης κι' ὁ σπανὸς ὁ ψάλτης ὁ κύρ Λουκάς. Καὶ
δὲν φτάνει ποῦ διαβήκανε, παρὰ μὲ καλησπερίσανε κι' ὅλα.

Ἡχηροὶ γέλωτες ὑπεδέχθησαν τοὺς λόγους τοῦ προλη-
πτικοῦ λεμβούχου.

Ἡ ὥρα παρῆλθε χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσουν χάρις εἰς τὸ παρα-
γάδι καὶ ὁ ἥλιος πρὸ πολλοῦ ἐχρύσωνε τὰ ὑπὸ τῶν κωπῶν
σπαθιζόμενα νερά.

— Καλὰ εἶν' ἐδῶ γιὰ τίς καθητὲς . . .

— Ὅχι, καπετάνιε, κάλλιο λίγο παραπερίτσα, ἀπάνω
σ' τὴν τραγάνα, γιὰτ' ἔχει ὄλο φύκια ἐδῶ καὶ θὰ πιάνωνται
τάγκιστρια.

Ὁ λεμβούχος ἔρριψε μετ' ὀλίγον τὴν σταυρωτὴν ἄγκυραν,
ἵνα κρατῆται ἐν ἀκινήσιᾳ ἡ λέμβος. Ὅλοι ἤρχισαν νὰ
παρασκευάζωσι τὰ ἄγκιστριά των. Καὶ νέοι γέλωτες πάλιν,
διότι αἱ γαρίδες ὠλισθαίνον ἀπὸ τὸν δάκτυλον τῆς Καλλιό-
πης καὶ ἐπήδων εἰς τὰ γόνατα τῆς Ἑλένης, ἥτις τὰς ἐφο-
βεῖτο. Ὁ Ἀχιλλεύς ἵνα προλάβῃ νέα σκώμματα ἀφῆρσε
τέλος τὰ χειρόκτια, ἀλλὰ τόσον ἀδεξιῶς προσήλου τὰ δολώ-
ματα, ὥστε ἔφευγον ἀπὸ τοῦ ἄγκιστρον μόλις ἔρριπτεν αὐτὰ
εἰς τὸ νερόν· ἐκ φιλοτιμίας δὲ δὲν ἐπεκαλεῖτο καὶ τὴν βοή-
θειαν τοῦ Μπάρμπα Σταυρωῆ, ὡς ἔπραττεν ἡ δεσποινὶς Ἑλένη
φοβουμένη νὰ ἐγγίση διὰ τῆς χειρὸς τὰ ζωντανὰ ἐκεῖνα
ζιζάνια τῆς θαλάσσης.

Πάντας ὑπερείχεν ὡς πρὸς τὴν ἐπιτηδειότητα ἡ Ζωή. Οἱ μικροὶ αὐτῆς δάκτυλοι μετὰ θαυμασίας ταχύτητος καὶ ἰδιόζουσης χάριτος ἐχειρίζοντο τὰ ἀγκίστρα. Τὴν ἐβοήθει δὲ καὶ ἡ τύχη· ἀνέσυρε τὴν τρίτην πέριαν, ἐνῶ ὁ πατὴρ αὐτῆς μόλις εἶχε συλλάβῃ ἓνα χάνον, ὁ Γεώργιος ἓνα σπάρων καὶ οἱ ἄλλοι τίποτε.

Ἡ Καλλιόπη κάθιδρος καὶ πορφυρᾶ ἐκ πείσματος εἰς μάτην ἐταλάντευε καὶ ἀνέσυρε συνεχῶς τὴν καθητὴν. Ἡ τὰ ἀγκίστρια ἦσαν ἄθικτα, ἡ κενὰ ἐντελῶς.

— Ἡ δὲν μου τσιμποῦν, ἡ μοῦ παίρνουν τὰ δολώματα καὶ φεύγουν τὰ σιχαμένα! ἔκραζεν ὀργίλως.

— Μὰ ἔτσι ποῦ φωνάζετε σὰς ἀκοῦνε καὶ φεύγουν ὅλα, παρετήρησε γελῶν ὁ Γεώργιος.

— Ἀκοῦν τὰ ψάρια; ἠρώτησεν αὐτὴ μετὰ κωμικωτάτης σοβαρότητος τὸν Καπετὰν Κωσταντῆ.

— Πῶς δὲν ἀκοῦνε; μόνον φωνὴ δὲν ἔχουν. Γι' αὐτὸ λέμε: ἄφρονος σὰν ψάρι.

— Καλὰ ποῦ δὲν εἶσθε ψάρι, κυρία Καλλιόπη, ὑπέλαβε πονηρῶς μειδιῶν ὁ Γεώργιος.

— Γιατί, γιὰ νὰ μὴν πιασθῶ σ' ἀγκίστρι;

— Ὅχι δά· ἀλλὰ θὰ ἐσκάζατε ποῦ δὲν θὰ ἠμπορούσατε νὰ βγάλετε φωνή.

— Κακία σας καὶ προσβολὴ μου· θὰ πῆ πῶς σὰς πειράζει ἡ φωνή μου. Καὶ τὸν προσέβλεψε μὲ τὸ σύνηθες τολμηρὸν βλέμμα.

— Ὅχι δά, μὴ μὲ παρεξηγεῖτε· εἶπα ἴσα ἴσα καλὰ ποῦ δὲν εἶσθε ψάρι.

— Ἐγὼ ὅμως λέγω κρῖμα ποῦ δὲν εἶσθε ψάρι.

— Γιατί τάχα;

— Γιὰ νὰ μοῦ τσιμπήσετε τοῦλάχιστον ἐσεῖς.

— Αὐτὸ γίνεται, ἂν θέλετε, καὶ χωρὶς νὰ εἶμαι ψάρι, ἀπεκρίνατο ὁ νέος χαμηλῆ τῆ φωνῆ.

Ἄλλ' ἡ Ζωή, ἥτις ἦτο πλησίον, ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους καὶ ἡ ὄψις αὐτῆς ὠχρίασε. Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἡ Ἐλένη ἐφώναξε θριαμβευτικῶς:

— Φέρνω κᾶτι μεγάλο, βαρὺ, ἀσῆκωτο· βοήθησε Μάρμπα Σταυρῆ, γιατί θὰ κοποῦν τὰ δάκτυλά μου.

— Βαρὺ εἶνε μὰ δὲν εἶνε ψάρι, εἶπεν ὁ ἔμπειρος λεμβοῦχος.

Καὶ ἀληθῶς ἀνεσύρθη ἀνηρτημένον ἀπὸ τοῦ ἀγκίστρου σσηπὸς τι χονδρὸν ὑπόδημα πρὸς γενικὴν θυμηδίαν.

Ἄλλ' ἡ λέμβος ἔνεκα ἐλαφροῦ κυματισμοῦ τῆς θαλάσσης περιστρεφομένη μετεκίνει τὰς καθητὰς καὶ ἐπανειλημμένως ἀνέσυρεν ἀπὸ τῶν ἀγκίστρων του ὁ εἰς ἀνηρτημένην τὴν καθητὴν τοῦ ἄλλου. Δις ὁ Γεώργιος ἀνέσυρε τῆς Ζωῆς τὴν καθητὴν.

— Κυρία Ζωή, μπερδευμένα τὰ πράγματα μεταξύ μας· θὰ μαλώσωμε, φαίνεται.

— Γιατί νὰ μαλώσωμε; τί ἔχομε νὰ μοιράσωμε; ἀπεκρίνατο μελαγχολικῶς ἡ νεᾶνις.

Τὰ δολώματα ἐτελείωσαν σχεδὸν καὶ ὁ ἥλιος ἔκαιεν ὑπερμέτρως μεθ' ὄλην τὴν θαλασσίαν αὔραν καὶ τὸ πάνινον στέγασμα τῆς λέμβου.

Ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς ἐγνωμάτευσε νὰ παύσῃ ἡ ἡκιστα πλουσία διὰ καθητῶν ἀλιεῖα καὶ νὰ δοκιμάσωσιν ὀλίγον καὶ τὴν συρτὴν. Ἐβοήθει δὲ πρὸς τοῦτο καὶ ὁ ὀλονὲν

ἐνδυναμούμενος ἄνεμος, ἀρκῶν ὅπως πληρώσῃ τὸ ἰστίον τῆς λέμβου. Ἄλλ' ἀφοῦ καὶ ἡ πτεροφόρος συρτῆ μετὰ μίαν ὥραν δὲν συνέλαβεν ἢ τρία σαυρίδια, ὅλοι ἦσαν σύμφωνοι νὰ πλεύσωσι πρὸς τὴν ξηρὰν, καθ' ὅσον μάλιστα καὶ ἡ ὥρα ἦτο ἐνδεκάτη, καὶ αἱ ἐν τῇ λέμβῳ τροφαὶ εἶχον καταναλωθῆ, καὶ νερόν δὲν ὑπῆρχε πλέον ὅπως σβέσῃ τὴν δίψαν τῆς φλογεράς Καλλιόπης. Δὲν ἀπεῖχον δὲ πολὺ τῆς ἐξοχῆς τοῦ κ. Μαθθία, ἧς διεκρίνοντο τὰ δένδρα καὶ ὁ λευκὸς οἰκίσκος, καὶ ὁ ἄνεμος οὖριος πνέων ἔφερεν αὐτοὺς ἐντὸς ἡμισείας ὥρας πρὸς τὴν βραχώδη ἀκτὴν. Ταύτης ὑπερέκειτο ὁ κήπος τοῦ ἐμπόρου, ἐν μέσῳ καὶ ἄλλων κήπων κείμενος, ἦτο δ' οὐχὶ μακρὰ ἀλλ' ἀνηφορικῆ ἡ ὁδός.

Ἀπὸ τοῦ οἴκου διέκριναν τοὺς ἐν τῇ λέμβῳ προσεγγίζοντας καὶ ὁ κ. Μαθθίας ἐχαιρέτιζε σείων τὸ κυανόστικτον μαντήλιόν του.

Ἀπεβιάσθησαν ἐπὶ προχέοντος βράχου πάντες αἰμωδιῶντες, κεκμηκότες, ἐκτὸς τοῦ παλαιοῦ ναυτικοῦ. Καὶ αὐτὴ ἡ Καλλιόπη εἶχεν ἀπολέσῃ τὴν διαρκῆ εὐθυμίαν καταβληθεῖσα τόσον ὑπὸ τῆς δίψης, ὥστε ἐδήλωσεν ὅτι δὲν ἔχει δύναμιν νὰ ἀναβῆ, ἂν δὲν πῆ πρῶτον νερόν. Ἀνῆλθον λοιπὸν ἐκτὸς τῆς Καλλιόπης καὶ τοῦ Ἀχιλλέως μεμφιμοιροῦντος ὅτι ἔμελλε νὰ συντροφεύσῃ τὴν ἀδελφὴν του ὑπὸ τὸν ἥλιον, τοῦ ὁποίου τὴν θερμότητα δὲν ἤρκει ν' ἀποκρούσῃ τὸ ἀλεξήλιον αὐτοῦ.

Ὁ Γεώργιος ἐδίστασε πρὸς στιγμὴν, ἂν ὤφειλε νὰ μείνῃ ἢ ν' ἀνέλθῃ, ἀλλ' ἐν βλέμμα τῆς Ζωῆς, ἐν ᾧ ἐμάντευσε κεκρυμμένην γλυκεῖαν πρόσκλησιν, τὸν παρέσυρε. Συνώδευσε τὴν κόρην σιωπηλὸς βαίνων ἀριστερὰ τῆς καὶ δις ἢ τρίς εἰς

δύσβατα μέρη ἐβόηθησεν αὐτὴν ν' ἀνέλθῃ ἀπὸ τοῦ βραχίονος ἀνελκύσας. Συγκρίνων δ' ἐν τῇ ἀνόδῳ τὸ λιγυρὸν ταύτης καὶ εὐμελὲς ἀνάστημα πρὸς τὸ χαμηλὸν καὶ εὐσαρκον τῆς Καλλιόπης σῶμα, τὴν περικαλλῆ καὶ ἀγαλματώδη μορφήν πρὸς τὴν χαρίεσσαν καὶ ζωηρὰν τῆς κόρης τοῦ κ. Μαθθία, ὁ νέος ὠμολόγει καθ' ἑαυτὸν ὅτι, ἂν ἐκείνη ἠδύνατο νὰ τέρψῃ προσκαίρως, ἀλλ' ἡ Ζωὴ μόνη ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσῃ ἀληθῆ καὶ διαρκῆ ἔρωτα. Καὶ ἐκ τῆς συγκρίσεως ταύτης, ἦν δῆθεν ὡς ἀδιάφορος παρατηρητῆς ἔκαμνεν, ἡσθάνθη ἀρρήτως γλυκὺ ἐν τῇ καρδίᾳ συναίσθημα ὅτι δὲν ἔμεινε μετὰ τῆς Καλλιόπης, ἀλλ' ἀνῆλθε μετὰ τῆς Ζωῆς. Καὶ δὲν ἠδύνατο οὐδ' αὐτὸς νὰ ἐννοήσῃ διατί πράξις τόσον ἀπλῆ καὶ ἀσήμαντος καθ' ἑαυτὴν τὸν ἠὲ χαρίζεται τόσον.

Ζ'

Ἡ τράπεζα ἦτο στρωμένη ἐπὶ τοῦ εὐρέος καὶ ἐστεγασμένου ἐξώστου τοῦ ἐξοχικοῦ οἴκου. Τὰ πλεῖστα τῶν φαγητῶν ἦσαν ἤδη παρατεθειμένα καὶ ὁ κ. Μαθθίας κρατῶν χειρόμακτρον ἀνὰ χεῖρας ἀπεδίωκε τὰς μνίας. Ἡ κυρία Ἀγγελικὴ παρεσκευάζε τὴν σαλάταν ἐν τῷ μαγειρείῳ, ἡ δὲ κυρία Μαριγῶ γονυπετῆς μετεβίβαζε τοὺς κουραμπιέδες ἀπὸ μικροῦ κοφίνου εἰς πινάκιον. Ἡ Φλωροῦ ἤντλει ὕδωρ διὰ νὰ υπάγῃ κάτω εἰς τὴν ἀναμένουσαν Καλλιόπην, ὁ δὲ κηπουρὸς μετὰ τοῦ ὄνηλάτου, παλαιοὶ γνώριμοι, ἔπαιζον σκαμπύλι ὑπὸ τινὰ συκαμινεῖαν ἀφανεῖς ὀπισθεν τοῦ οἴκου.

—Καλῶς τοὺς θαλασσινοὺς καὶ τοὺς ψαράδες, προσεφώ-

νησεν ὁ κ. Ματθίας τοὺς ἐρχομένους· αἶ, πῶς πῆγε τὸ ψάρεμα ;

—Φτώχεια καὶ μιζέρια, ἀπεκρίνατο ἀσθμαίνων ἐκ τοῦ ἀνηφόρου ὁ παλαιὸς πλοίαρχος.

—Τὸ μόνον καλὸν θαλασσινὸν ποῦ ἐψαρεύσαμεν, ἐπρόσθεσεν ὁ Γεώργιος μετ' ἀπλήστων βλεμμάτων ἀτενίζων τὴν τράπεζαν, εἶνε μιὰ πείνα . . . ποῦ δὲν σᾶς βλέπομεν ! . .

—Γι' αὐτὸ κ' ἐμεῖς ἐπροβλέψαμεν καὶ τὰ ἐτοιμάσαμεν, ὥστε ἅμα ἔλθετε νὰ μὴ χάνωμεν καιρὸν.

Αἱ δύο νεάνιδες κατῆλθον εἰς τὸν κῆπον διὰ νὰ κόψουν ὀλίγα ἄνθη πρὸς στολισμὸν τῆς τραπέζης, καὶ ὁ κύριος Ἀχιλλεὺς μὲν ἀνελθὼν ἔσπευσε πρὸ τοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ κατόπτρου νὰ διευθετήσῃ τὴν χωρίστραν καὶ τὸν ἀραιὸν μύστακά του. Ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς καὶ ὁ Γεώργιος, πρακτικώτεροι, κατέλαβον ἤδη τὰς ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότη ὑποδειχθείσας αὐτοῖς θέσεις ἐν τῇ τραπέζῃ, δὲν ἤργησαν δὲ νὰ προσέλθωσι καὶ οἱ λοιποὶ κατ' ἐπανάληψιν κληθέντες ὑπὸ τοῦ κ. Ματθία. Μόνη ἡ Καλλιόπη ἔλειπεν, ἀλλ' ὁ πατὴρ ἀδημονῶν ἐπὶ τῇ ἀργοπορίᾳ ἐκήρυξεν ὅτι, ἂν δὲν πεινᾷ αὐτή, οἱ ἄλλοι δὲν εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ τὴν περιμένουν.

Τέλος ἐφάνη καὶ ἐκείνη κατηφῆς καὶ ὀργίλη. Εἶχε συγχυσθῆ ἔξ αἰτίας τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, ἀνυπομονοῦντος ν' ἀνέλθῃ ἐκ τῆς παραλίας. Οὐμωθεῖσα τὸν ἀπέπεμψεν εἰποῦσα ὅτι δὲν ἔχει καὶ τὴν ἀνάγκην του καὶ νὰ τὴν ξεφορτώνεται. Ἐκεῖνος δὲ ἀφελέστατα ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν τὰ νῶτα καὶ τὴν ἀφῆκε μόνην—ἦτο νὰ μὴ σκάσῃ λοιπὸν ! . . . Κυρίως ὅμως ἡ κατήφεια αὐτῆς καὶ ἡ φίληρις διάθεσις προήρχοντο ἐκ τῆς διαγωγῆς τοῦ Γεωργίου. Εἰποῦσα ὅτι θὰ παραμείνῃ

εἰς τὴν παραλίαν ἦτο βεβαία ὅτι καὶ αὐτὸς θὰ ἔμενεν ἐκεῖ. Ἄλλ' ὁ κύριος ἔφυγε μετὰ τῶν ἄλλων ἀγενέστατα, χωρὶς κἂν νὰ δικαιολογήσῃ διὰ λόγου τὴν ἀπρεπῆ πράξιν !

Ἰδοῦσα πάντας καθημένους ἐν τῇ τραπέζῃ, καὶ θέσιν οὐδεμίαν κενὴν πλησίον τοῦ Γεωργίου, ἀπέριψε πέραν μετὰ πείσματος τὸν πῖλον καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον μετὰξὺ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Καπετὰν Κωσταντῆ.

Τὸ γεῦμα ἤρχισεν ἐν σιωπῇ, διότι ὅλοι ἐπεινῶν· εὐθυμία τις μὲν ἀνεπτύχθη κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, ἀλλὰ καὶ ταύτην διεδέχθη γενικὴ κόπωση, ἀναπόφευκτος μετὰ τόσῃ πρωϊνῇ ἔγερσιν καὶ τόσῃ πλούσιον γεῦμα. Ὅλοι εἶχον ἀνάγκην ἀναπαύσεως καὶ ἡ οἰκοδέσποινα προνοήσασα παρεσκεύασεν ἐκ τῶν προτέρων κλίνην μὲν ἀπαλὴν καὶ διὰ περικεντήτων σινδόνων ἐστρωμένην χάριν τοῦ ξενιζομένου κυρίου Γεωργίου ἐν ἰδίῳ μικρῷ θαλάμῳ, ἕτερα δὲ πρόχειρα ἐπὶ τοῦ δαπέδου στρώματα διὰ τοὺς λοιπούς, ἀφειθέντων τῶν δύο τῆς αἰθούσης μεγάλων ἀνακλίντρων εἰς τὸν καπετὰν Κωσταντῆν καὶ τὸν κ. Ματθίαν.

Ὁ Γεώργιος ἐκάθητο ἐν τῇ τραπέζῃ μετὰξὺ τοῦ οἰκοδεσπότη καὶ τῆς οἰκοδεσποίνης, ὧν αἱ φιλόφρονες μέριμναι μέχρι φορτικότητος πλέον εἶχον φθάσῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος. Τὸ πινάκιον αὐτοῦ ἐπληροῦτο ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν ὑπὸ σωρείας τεμαχίων ἐκλεκτῶν φαγητῶν, ἐφ' ὧν ἠδυνάτει πλέον νὰ ἐργασθῆ ἢ περόνη. Μάτην διεμαρτύρετο, μάτην νῦ χαρίζετε· ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ματθία ἦσαν ἀμελιτικοί !

Πλέον δὲ ἡ ἀπαξ καὶ ἕρις συζυγικὴ ἐγένετο ἐν τῷ πινακίῳ τοῦ ταλαιπώρου νέου, ἀμφισβητοῦντος τοῦ ἐτέρου τῶν συνευνῶν τὴν καλὴν ἐκλογὴν τῶν προσεγεχθέντων ἐδεσμά-

των. Ὁ Γεώργιος λοιπὸν ἠγέρθη τῆς τραπέζης χορτασμένος, ἐνοχλούμενος πλέον καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς θέας καὶ τῆς ὄσμησ τῶν φαγητῶν. Μετὰ τῆς Ζωῆς μόλις δύο τρεῖς λόγους ἀντήλλαξε προπιῶν ὑπὲρ αὐτῆς, ἡ δὲ Καλλιόπη διὰ ξηροῦ εὐχαριστῶ καὶ βλοσυροῦ βλέμματος ἀπήντησεν εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτῆς πρόποσίν του. Ἡ δεσποινὶς Ἐλένη ἔφαγεν ὀλίγον· διότι ἐπρέσβευεν ἀνέκαθεν ὅτι αἱ εὐγενεῖς ὑπάρξεις τρέφονται μὲ ὀλίγην τροφήν. Κυρίως κατηνάλωσεν ἀλμυρά τινα προσφάγια καὶ ἡμισυ λεμόνιον, διὰ νὰ ἔχη ἡ μορφὴ τῆς τὸ χρῶμα τῆς εὐαισθησίας! . . . Τὸν λόγον εἶχε καθ' ὅλον τὸ διάστημα ὁ κ. Ματθίας διαρκῶς ὀμιλῶν πρὸς τὸν Γεώργιον περὶ τοῦ κτήματος, περὶ τῶν δαπανῶν πρὸς ἀγορὰν καὶ συντήρησιν αὐτοῦ, περὶ τῶν εἰδῶν τῆς καλλιεργείας, περὶ μελετωμένων βελτιώσεων. Ἦναγκάζετο δὲ ὁ νέος νὰ ἐπιδεικνύη καὶ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον οὐδόλως ἠσθάνετο, ἵνα μὴ προσβληθῆ ἡ περιφιλαυτία τοῦ φιλόφρονος οἰκοδεσπότου.

Μόλις ἀπηλλάγη ὄλων τούτων κλείσας τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος, εἰς ὃν ὠδήγησεν αὐτὸν ὁ οἰκοδεσπότης, ἀναπτύσσω καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ἀρχιτεκτονικόν τι ζήτημα περὶ μεταθέσεως τοῦ μαγειρείου καὶ προσθήκης ἐνὸς ἀχυρῶνος. Ὁ Γεώργιος ἀπέβαλε μέρος τῶν ἐνδυμάτων καὶ ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς κλίνης κεκμηκῶς. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ δὲν εὗρεν ἀμέσως ἡσυχίαν, διότι τὸ κεντητὸν προσκεφάλαιον ἐξέδερε τὴν παρεῖαν αὐτοῦ. Ἀναστρέψας τέλος αὐτὸ ἐκλείσειε τὰ βλέφαρα καὶ ἀπεκοιμήθη ὄνειρευόμενος τὸ Δουκικὸν Παλάτιον τῆς Βενετίας καὶ τὸν Κάπετὰν Κωσταντῆν ἐδεδυμένον στολὴν Δόγη.

Ἐξύπνησε μετὰ μίαν ὥραν καρθηρῶν καὶ κἀθιδρός. Ἐν τῷ δωματίῳ ἐβασίλευε σκότος καὶ ὁ ἀήρ ἦτο χλιαρὸς καὶ

πνιγηρὸς. Διὰ τῶν σχισμῶν τῶν κλειστῶν παραθυροφύλλων ἀκτῖνες ἡλίου εἰσχωροῦσαι διέγραφον ἐναερίους θολὰς λωρίδας καὶ ἀπετύπουν χρυσᾶς κηλίδας ἐπὶ τοῦ δαπέδου. Ὁ Γεώργιος ἠγέρθη καὶ προσέβη εὐθὺς πρὸς τὸ παράθυρον· ἠλπίζεν ὅτι αὐρα τις θὰ ἔπνεεν ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ ὠθησεν ἐλαφρῶς τὰ παραθυρόφυλλα. Ἀλλ' ἡ θάλασσα δὲν ἐφαίνετο, δένδρα τινὰ καὶ θάμνοι ἀπέφραττον τὴν θέαν τοῦ ἄλλως οὐχὶ ὑψηλοῦ παραθύρου. Οἱ ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἡλιακοῦ φωτὸς θαμβωμένοι ὀφθαλμοὶ τοῦ νέου δὲν ἠδυνήθησαν εὐθὺς νὰ διακρίνωσιν ἀπωτέρω παρὰ τὴν ρίζαν γηραιᾶς ἐλαίας κατακεκλιμένας τὴν Ζωὴν καὶ τὴν Καλλιόπην.

Αἱ δύο νεάνιδες δὲν ἠθέλησαν νὰ κλεισθῶσιν ἐν τῷ οἴκῳ· ἐπροτίμησαν τὴν ὑπὸ τὰ δένδρα σκιάν· καί, ἀφοῦ ἐφλυάρησαν ὀλίγον, τῆς Καλλιόπης ἐξομολογουμένης τοὺς ὑπὲρ τοῦ Γεωργίου ἐνθουσιασμούς, οὗς ἡ ἡδὴ λησμονηθεῖσα ἐν τῇ παραλίᾳ ἐγκατάλειψις δὲν ἤρκεσε νὰ μειώσῃ, ἀπεκοιμήθησαν τὰς κεφαλὰς κλίνας· ἡ μὲν Ζωὴ ἐπὶ δέσμης ξηροῦ χόρτου, ἡ δὲ Καλλιόπη ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς.

Ὁ Γεώργιος μόλις ἰδὼν ταύτας ἐκλείσειεν ἡρέμα τὸ παράθυρον ἀφήσας μόνον ὀλίγον διεστώτα τὰ φύλλα· ἐκεῖθεν δ' ἐν ἀνέσει περιειργάζετο τὴν ζωντανὴν εἰκόνα, ἣτις ἐζωγραφεῖτο μέσῳ τοῦ ἐκ φυλλωμάτων χλοεροῦ πλαισίου.

Ἡ Ζωὴ ἦτο ἀσκεπὴς καὶ αἱ παμμέλαιαι τῆς κόμης πλεξίδες ὠλισθαίνον διὰ τοῦ δεξιοῦ ὄμου καὶ τοῦ στήθους πρὸς τὴν γῆν — διότι ἦτο πρὸς τὸ δεξιὸν πλευρὸν κεκλιμένη, ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος στηριγμένη. Ἐν ῥόδον ἐπὶ τῆς κόμης ἐμπεπηγμένον εἶχεν ἀποφυλλισθῆ προστριβὲν ἐπὶ τοῦ αὐτοσχεδίου προσκεφαλαίου καὶ τὰ πορφυρὰ πέταλα

ἐκυλίσθησαν πρὸς τὸν λευκὸν τράχηλον καὶ τὴν κυανόχρου ἐσθῆτα τῆς κοιμωμένης κόρης. Τὰ χεῖλη ἦσαν συσφιγμένα καὶ λακκίσκοι ἐσηματίζοντο ἀκριβῶς εἰς τὰ δύο ἄκρα αὐτῶν· τὰ κλειστά βλέφαρα ἐσκίαζον τῶν παρειῶν τὸ σιτόχρου διὰ τῶν μακρῶν μαύρων βλεφαρίδων.

Διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἡ Ζωὴ περιέβαλλε τὴν κεφαλὴν τῆς Καλλιόπης ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς κεκλιμένην. Εἶχε δ' ἐκεῖνη τὸν πλατύγυρον πῖλον ἐπικλινῆ πρὸς τὴν μορφὴν καὶ τὸ μέτωπον καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκαλύπτοντο, ἐφαίνοντο δ' ὑπὸ σκιᾶν αἱ συνήθως ῥοδόχροοι παρειαί, πορφυραῖ ἤδη καὶ στίλβουσαι ἐκ τῆς θερμότητος, καὶ τὰ πετεργία τῆς ῥινὸς ἀεικίνητα, καὶ ὑπὸ τὰ χεῖλη τὰ διεστώτα οἱ μαργαριτῶδεις ὀδόντες. Πρὶν ἢ καταληφθῆ ὑπὸ τοῦ ὕπνου, κατέτρωγε τὰ φύλλα ῥόδου, ὅπερ ἐκράτει ἀκόμη, καὶ ἐκ τῶν φύλλων τούτων ἔν ἀπέμενε κεκολλημένον μετ' ἀρρήτου χάριτος ἐπὶ τοῦ κάτω χείλους. Τὸ μικρὸν ἄλλ' εὐσαρκον αὐτῆς σῶμα συσπειροῦτο κυρτούμενον καὶ ὑπὸ τὴν ἀνασυρομένην ποικιλόχρου ἐσθῆτα περινημῖς λευκῆ καὶ ἀβαθῆς σανδάλιον προεῖχον.

Καὶ ἵνα καταστῆ τέλειον τὸ εἰδυλλιακὸν σύμπλεγμα, δύο Πιερίδες, δύο λευκαὶ ψυχαὶ ἐφιλοῦντο πετεργίζουσαι ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ τέττιξ φλύαρος ἐλάλει ἐπὶ τοῦ ὄζωδου κορμοῦ τῆς γηραιᾶς ἐλαίας.

Ὁ Γεώργιος παρέμεινεν ἐπὶ τινὰ λεπτὰ παρατηρῶν καὶ συγκρίνων τὰς δύο νεάνιδας, ὧν ἐκάστη εἶχεν ὅλως ἴδιον θέλητρον. Ἡ μία ἦτο ἡ ἀγνότης, ἡ ἄλλη ἡ ἠδυπάθεια· ἡ μία ἦτο ἡ σεμνότης, ἡ ἄλλη ἡ χάρις. Καὶ ὁ νέος ἐκ τῶν σκέψεων τούτων ἀγόμενος ἐψιθύρισεν :

— Ἡ μία εἶνε γιὰ φίλημα· ἡ ἄλλη εἶνε γιὰ αἴσθημα !...

Η'

Ὁ Γεώργιος ἐνίφθη, ἐνεδύθη καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην, εὔρε δ' ἐκεῖ τοὺς δύο οἰκογενειάρχας καπνίζοντας καὶ συζητοῦντας περὶ πολιτικῶν. Ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς ἐκράτει ἀνὰ χειρᾶς φύλλον ἐφημερίδος καὶ συμερίζετο πληρέστατα τὰς ἐν αὐτῷ μομφὰς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως· ὁ κ. Μαθθίας ἔλεγε ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶνε λόγια χωρὶς ἀξίαν καὶ βαρύτητα, διότι ἐμπνέονται ἀπὸ συμφέρον. Καὶ ἡ συζήτησις ἐξήπτετο ἐπικινδύνως, κατηνύσθη δὲ μόλις διὰ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ξενιζομένου, πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τῶν γυναικῶν, αἵτινες ἀνησύχουν περὶ τῆς ἐκβάσεως τῆς πολιτικῆς διαμάχης, γνωρίζουσαι ὅτι δις ἢ τρίς οἱ σύζυγοι αὐτῶν εἶχον σφοδρῶς ἐρίση καὶ διαπληκτισθῆ ἐπὶ ὁμοίων θεμάτων, καὶ ἐπὶ μῆνα ὅλον εἶχον διακόψη τὰς σχέσεις.

— Εὐπνητούρια σας ! Πῶς ἐκοιμηθήκατε ; Σὰς ἄφησεν ἡ ζέστη ; ἠρώτησεν ὁ κ. Μαθθίας.

— Περίφημα ! ἔσπευσε ν' ἀποκριθῆ ὁ Γεώργιος, οὔτε ζέστη ἐννοιῶσα, οὔτε τίποτε.

— Τώρα ἕνας καφῆς εἶνε ἀπαραίτητος . . .

— Ἐννοια σας καὶ ἐφρόντισα, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Μαριγώ· τώρα ψήνεται.

Καὶ εἰς ἐπικύρωσιν τῶν λόγων τῆς ἐφάνη μετ' ὀλίγον ἡ Φλωροῦ φέρουσα ὑπερμεγέθη δίσκον μετὰ γλυκοῦ καὶ καφέ.

— Ποῦ εἶνε τὰ κορίτσια ; ἠρώτησεν ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς ῥοφῶν ἡχηρῶς τὸν καφέν του.

— Κάτω σ' τὸ περιβόλι εἶνε ἀπὸ τὸ μεσημέρι· κάπου

θ' ἀποκοιμήθηκαν, φαίνεται. Τώρα πῆγεν ἡ Ἐλένη νὰ τὰς εὔρη.

Ὁ Γεώργιος ἐνόμισε πρέπον νὰ ὑποκριθῆ πλήρη ἄγνοιαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

—Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς τί γίνεται;

— Εὐπνήσε καὶ ξανακοιμήθηκε πάλι· ἔχει πονοκέφαλο. Θὰ ἦπε λίγο παραπάνω σαντορινιὸ κρασί τὸ μεσημέρι καὶ δὲν χωρατεύει αὐτό· τοῦρκος μοναχὸς εἶνε.

Ὁ κ. Μαθθίας ἐν τῷ μεταξύ ἔκραζε τὸν κηπουρὸν μεγαλοφώνως, καὶ ἐπειδὴ οὔτε φωνὴ οὔτε ἀκρόασις ἐδίδετο εἰς τὰς κραυγὰς του, ὀργισθεὶς ἔστειλε τὴν Φλωροῦν νὰ τὸν εὔρη. Ἐνεφανίσθη δὲ τέλος ὁ κηπουρὸς Παναγιώτης, ὃν ἡ ὑπρέτρια ἀφύπνισε κοιμώμενον μετὰ τοῦ ἀγωγιάτου καὶ τοῦ λεμβούχου. Ἄλλ' ἤρχετο βραδέως καὶ κλονούμενος ἐν τῇ ἑορτασίμῳ πρασίῃ βράκκα, καὶ τὸ ἐρυθρὸν φέσιον αὐτοῦ ἔκλινεν ὑπὲρ τὸ δέον πρὸς τὸ δεξιὸν ὠτίον. Ἦτο προφανῶς μεθυσμένος, ὡς προσεμαρτύρουν οἱ θολοὶ ὀφθαλμοὶ καὶ ἡ φλογισμένη μύτη.

— Τί ἀγαπᾶτε, ἀφέντη; ἐτραύλισεν ὑπὸ τὸν ἐξώστην σταθεὶς οὐχὶ ἀσφαλῶς.

— Ἦθελα νὰ μᾶς εὔρης μερικὰ ροδάκινα, ἀλλὰ κατὰ τὸ χάλι ποῦ ἔχεις δὲν εἶσαι ἄξιος οὔτε τομάτες ναύρηξ τόρα.

Καὶ ὁ κηπουρὸς μὴ ἀντιληφθεὶς καλῶς ἠρώτησε:

— Γιὰ σαλάτα ἢ τομάτες ἢ γιὰ τὸ φαί.

Τότε ἐξεμάνη ὁ κ. Μαθθίας κατ' αὐτοῦ καὶ τῷ εἶπεν ὅτι εἶνε γαίδαρος καὶ νὰ πᾶ νὰ φύγη, νὰ πᾶ νὰ κοιμηθῆ. Ὁ Παναγιώτης τὴν τελευταίαν προσταγὴν εὐγνωμόνως ἀποδεχθεὶς ἔστρεψε τὴν ράχιν καὶ ἀπῆλθε μόλις στηριζόμενος

ἐπὶ τῶν κνημῶν αὐτοῦ. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι κατέστειλλον τὴν ὄρεξιν ἣν ἠσθάνοντο νὰ γελάσουν, ὅπως μὴ παροργίσωσι τὸν κ. Μαθθίαν, ἀλλ' ἡ Καλλιόπη, ἐκείνη τὴν στιγμὴν ἔλθοῦσα δὲν ἐκρατήθη, καὶ μετ' ὀλίγον ἐνθαρρυνθέντες ἐκ τοῦ μειδιάματος τοῦ οἰκοδεσπότη καὶ οἱ λοιποὶ τὴν ἐμιμήθησαν.

— Τοὺς ἐδιώρθωσες, Μαριγῶ, εἶπε στραφεὶς πρὸς τὴν σύζυγον. Κατὰ τὴν συνήθειάν σου θὰ τοὺς ἔδωκες ὄλον τὸ κρασί ποῦ ἔμεινεν ἀπὸ μᾶς καὶ θὰ ἔγιναν καὶ οἱ τρεῖς τάπες. Καλὰ θὰ μᾶς πᾶνε πίσω ὁ ἀγωγιάτης καὶ ὁ βαρκάρης.

— Μποροῦμε δὰ νὰ πᾶμε καὶ χωρὶς αὐτούς, εἶπε προσβληθεὶς κάπως ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς.

Ὁ Γεώργιος συνωμίλει ἀπὸ τοῦ ἐξώστου μετὰ τῶν νεανίδων, αἵτινες ἐκάθηντο κάτω ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος τῆς κλίμακος καὶ ἔπαιζον διὰ λιθαρίων πεντάβολα:

— Ἐρχεσθε νὰ κάμωμεν ἓνα γῦρον εἰς τὸν κῆπον; δὲν ἐβαρεθήκατε νὰ κάθεσθε;

— Εὐχαρίστως, κυρία Καλλιόπη, ἐπιθυμῶ μάλιστα νὰ ἰδῶ καὶ τὸν ὠραῖον κῆπόν σας.

Οἱ ἄλλοι ἐβαρύνοντο νὰ ἔλθωσι καὶ ἡ Ἐλένη ἔμεινε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων. Ὁ δὲ κύριος Ἀχιλλεὺς ἐκοιμᾶτο εἰσέτι.

Ὁ Γεώργιος ἐβάδιζε μετὰ τῶν δύο νεανίδων, ἠκολούθει δ' αὐτὰς ὅπου αἱ ὁδοὶ ἦσαν στεναί. Καὶ ἡ μὲν Ζωὴ κρατοῦσα ἐν τῇ χειρὶ τὰ πεντάβολα ἀνέρριπτε ταῦτα παίζουσα καθ' ὁδόν, ἡ δὲ Καλλιόπη συνεχῶς ἀναπνέουσα ἤρπαζε τὰ ὑπερκείμενα φύλλα τῶν δένδρων. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου προσεπάθει νὰ πείσῃ ἑαυτὴν ὅτι δὲν εἶνε πολὺ χαμηλοῦ ἀναστήματος.

— Κύριε Γεώργιε, πέτε μου, ἀληθινὰ εἶμαι πολὺ κοντὴ ; ἠρώτησε μετ' ὀλίγον ζητοῦσα ἐπαρκεστέραν μαρτυρίαν.

— Δηλαδή δὲν εἶσθε καὶ ὑψηλὴ, ἀλλ' αὐτὸ δὲν σὰς βιάπτει— μὲ τὴν πῆχυν ἐκτιμῶνται τὰ οἰκόπεδα καὶ τὰ πρόστυχα ὑφάσματα. Τὸ μαργαριτάρι ζυγίζεται μὲ τὸ δράμι! . .

— Ἐλάτε τόρα, ἀφήσετε τὰ παρηγορητικά . . . Τί νὰ κάμω γιὰ νὰ ὑψηλώσω ;

Ἄλλὰ πρὶν λάβῃ τὴν ζητουμένην συμβουλὴν ἰδοῦσα αἴφνης πτερυγίζουσαν μεγάλην χελιδονόουρον πεταλοῦδαν, ἔσπευσε νὰ τὴν συλλάβῃ καταπατοῦσα τὰ λαχανικά. Καὶ ἐπειδὴ ἡ πεταλοῦδα διέφυγε τῆς χειρὸς αὐτῆς ἀπὸ φυτοῦ εἰς φυτόν, ἀφῆρεσε τὸν πῖλον καὶ διὰ τοῦ αὐτοσχεδίου τούτου δικτύου ἐξήκολούθει τὴν καταδίωξιν πολὺ τῶν ἄλλων ἀπομακρυνθεῖσα.

Ἡ Ζωὴ ἀπομείνασα οὕτω μόνῃ ὑπὸ τὰ δένδρα μετὰ τοῦ Γεωργίου τὸ πρῶτον ἠσθάνθη δειλίαν καὶ ταραχὴν. Δὲν ἐτόλμα οὐδὲ τὸ βλέμμα νὰ στρέψῃ πρὸς αὐτόν, οὐδὲ τὸν λόγον ν' ἀποτείνῃ. Εὐτυχῶς ὁ νέος δὲν παρετήρησε τῆς φυσιογνωμίας αὐτῆς τὴν αἰφνιδίαν ἀλλοίωσιν. Ἄν τὴν παρετήρει, ἂν τὴν ἠρώτα τί ἔχει, ἡ κόρη βεβαίως θὰ ἐπροδίδετο. Εὐρίσκετο τότε ἐν καταστάσει ὑπερτάτης αἰσθηματικῆς λιποψυχίας, καθ' ἣν πᾶσα δύναμις συντρίβεται, ἐκλύεται πᾶσα θέλησις.

Ἴν' ἀποφύγῃ ἐνδεχομένην ἐξήγησιν, ἴν' ἀποκρύψῃ τὰ ἐκχειλίζοντα αἰσθήματα, ἔστρεψε κύκλῳ τὸ βλέμμα ζητοῦσα βοήθειαν ἀπὸ τῶν ἀψύχων φυτῶν. Ἰδοῦσα δὲ ἀπὸ ῥοδακινέας ἀνηρητημένον ἄωρον καρπὸν ἔτεινε τὴν χεῖρα καὶ ἐβαλοῦσα ἀπὸ τοῦ θυλακίου μικροσκοπικὸν μαχαιρίδιον ἤρχισε ν' ἀφαιρῇ τὸν φλοιόν. Ἄλλ' ὁ καρπὸς ἦτο τραχὺς

καὶ ἡ χεὶρ αὐτῆς οὐχὶ ἀσφαλῆς· ἡ μικρὰ λεπίς, ὀλισθήσασα, ἐχάραξε τῆς ἀριστερᾶς τὸν μικρὸν δάκτυλον. Ἀφῆκε μικρὰν φωνὴν καὶ ὁ καρπὸς ἔπεσε κάτω. Ὁ Γεώργιος σπεύσας ἤρπασε τὸν πληγωθέντα δάκτυλον τῆς κόρης. Μικρὰ ἐρυθρὰ γραμμὴ ἐχαράσσετο ἐπ' αὐτοῦ.

— Δὲν εἶνε τίποτε, εἶπε, μὴ φοβῆσθε . . . Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ θεραπεύσω εὐθὺς τὴν πληγὴν ;

Καὶ χωρὶς νὰ προσμένῃ ἀπάντησιν, προσεγγίσας τὰ χεῖλη ἀπεμύζησε τοῦ αἵματος τὴν σταγόνα. Ἄλλ' ἡ κόρη ἐπὶ τῇ τολμηρᾷ ταύτῃ θεραπευτικῇ μεθόδῳ, ἣτις ὁμοιάζεν ὀλίγον πρὸς φίλημα, ἠρυθρίασε καὶ ἀπέσυρε βιαίως τὴν χεῖρα.

Οὕτως ἡ Καλλιόπη προβαλοῦσα τὴν κεφαλὴν μέσῳ τῶν φυλλωμάτων μετὰ μίαν μόλις στιγμὴν οὐδὲν ἄλλο ἔμαθεν ἢ ὅτι ἡ Ζωὴ ἐκόπη ὀλίγον. Ἡσθαινε δ' ἐκ τοῦ δρόμου, καὶ ἐπανήρχετο ἀπρακτος, διότι ἡ πεταλοῦδα ἔφυγε μακρὰν εἰς ἄλλους κήπους. Ἐπρότεινε νὰ καθίσωσι κατὰ γῆς, καὶ ἐκάθισε πρώτη ἐπὶ λίθου ἀερίζουσα τὸ πρόσωπον διὰ τοῦ πῖλου. Ἡ Ζωὴ ἐκάθισε πλησίον τῆς· διὰ τοῦ ῥινομάκτρου ἐκράτει σφιγκτὰ τὸν πληγωμένον δάκτυλον καὶ διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ταραχὴν αὐτῆς προσεποιεῖτο ὅτι ἐπόνει. Ὁ Γεώργιος ἦτο ὄρθιος ἀπέναντι στηρίζων τὴν ῥάχιν ἐπὶ κορμοῦ ἀμυγδαλῆς. Ἡτο σκεπτικώτερος τοῦ συνήθους, ἴσως μετανοῶν διὰ τὴν πράξιν του, καὶ περιειργάζετο κρυφίως τὴν μορφήν τῆς Ζωῆς ἵνα διακρίνῃ ἂν ἀληθῶς ἦτο ὠργισμένη κατ' αὐτοῦ.

— Κύριε Γεώργιε, κόψετε μου ἐκεῖνα τὰ ἄνθη ἐκεῖ, εἶπεν ἡ Καλλιόπη δεικνύουσα ὄψιμά τινα λευκάνθεμα.

Ὁ Γεώργιος ὑπήκουσε καὶ ἡ τρελλὴ κόρη ἤρχισε ν' ἀποφυλλίζῃ τὸ πρῶτον.

— Μ' ἀγαπᾶ, δὲν μ' ἀγαπᾶ... μ' ἀγαπᾶ, δὲν μ' ἀγαπᾶ... ὁ ἀνόητος δὲν μ' ἀγαπᾶ, ἐφώναξεν ἀπορρίπτουσα καὶ τὸ τελευταῖον φύλλον. Νὰ ἰδοῦμεν ἄλλος λοιπὸν.

— Ὡστε ἔχομεν πολλούς! εἶπε μειδιῶν ὁ νέος.

— Δὲν ξεύρω, μπορεῖ νὰ εἶνε πολλοί, μπορεῖ νὰ μὴν εἶνε καὶ κανένας. Αὐτὸ ἐρωτῶ νὰ μάθω ἴσα ἴσα.

— Καὶ σεῖς, κυρία Ζωή, δὲν ἔχετε περιέργειαν νὰ μάθετε;

— Καθόλου· ὅσα μαδῆσω θὰ εἰποῦν ὄχι.

— Ποῦ τὸ ξεύρετε! . . . εἶπε μετὰ τινος ζωηρότητος ὁ Γεώργιος καὶ τὸ βλέμμα αὐτοῦ ἐζήτησεν, ἀλλὰ δὲν εὔρε τὸ βλέμμα τῆς κόρης.

— Καλὰ ἐστρωθήκατε σεῖς αὐτοῦ, μὰ δὲν λογαριάζετε πῶς ἐβράδυασε καὶ πρέπει νὰ φύγωμεν; ἐφώναξε μακρόθεν ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς, ἔτοιμος ἤδη πρὸς ἀναχώρησιν.

Εἶχε δύση ὁ ἥλιος πρὸ πολλοῦ, ὅτε ἀπεβιβάσθησαν πάλιν ἐκεῖ ὅθεν εἶχον ἀποπλεύσει τὴν πρωίαν. Ἐλαφρὸς ἄλλ' οὐριος ἄνεμος ὤθησε τὴν λέμβον ἄνευ κωπηλασίας πρὸς μεγάλην χαρὰν τοῦ Μπάρμπα Σταυρῆ. Ζωηρότης δὲν ἐπεκράτει, ὅπως τὴν πρωίαν ἐντὸς τῆς λέμβου καὶ μόνον ἡ Καλλιόπη καθημένη πάλιν πλησίον τοῦ Γεωργίου δὲν ἔπαυσεν ὀμιλοῦσα καὶ γελῶσα. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐνύσταζεν ἀκόμη καὶ ἡ Ἐλένη ἐκρύωνε. Σιγηλὴ καὶ ρεμβῶδης ἡ Ζωὴ παρηκολούθει τὴν λαχανόχρουν γραμμὴν, τὴν ὁποίαν ἐχάραττεν ἡ λέμβος ἐπὶ τῶν γλαυκῶν ὑδάτων.

Ὁ Γεώργιος συνῶδευσε τοὺς λοιποὺς μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ κ. Ματθία καὶ ἔπειτα κατῆλθε πρὸς τὸ ἰδικόν του οἴκημα. Ὅταν δὲ ἡ Ζωὴ μόνη μετὰ τοῦ πατρὸς της

ἐτράπη τὴν πρὸς τὸν οἶκον ἀνωφερῆ ὁδόν, ἐκεῖνος εἶπεν αἴφνης:

— Ξεύρεις, Ζωήτσα, πῶς ἡ φιληνάδα σου ἡ Καλλιόπη δὲν ἔχει δράμι μυαλό;

— Γιατί, πατέρα;

— Ἦταν πράγματα αὐτὰ σήμερα μ' ἄνθρωπο ποῦ δευτέρη φορά τὸν εἶδε; Μὰ κ' ἐκεῖνος δά . . .

Ἡ κόρη ἐνευσε κάτω τὴν κεφαλὴν καὶ δὲν ὠμίλησε· ἦτο σκοτεινὰ καὶ ὁ πατὴρ δὲν ἠδυνήθη νὰ διακρίνη τὸ ἐπὶ τῆς μορφῆς αὐτῆς ἐρύθημα.

⊖

Ἡ κυρία Ἀγγελικὴ μικρὸν πρὸ τῶν ἄλλων ἐπανελθοῦσα παρεσκευάσε πρόχειρον δεῖπνον, ἀλλ' οὐδεὶς μετέσχε τούτου μετ' ὀρέξεως, ἰδίως δὲ ἡ Ζωὴ μόλις ἔφερεν εἰς τὰ χεῖλη ψιχία τινὰ ἄρτου. Ἐγερθεῖσα τῆς τραπέζης ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι εἶνε κατάκοπος καὶ ἔχει ἀνάγκη ὑπνου, ἐκλείσθη ἐνωρίς ἐν τῷ δωματίῳ της.

Ἦτο τέλος μόνη· ἠδύνατο ν' ἀφαιρέσει τὸ προσωπεῖον καὶ ν' ἀφήσει ἐλεύθερα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς πεπιεσμένα αἰσθήματα. Ἐρρίφθη βαρεῖα ἐπὶ τοῦ χαμηλοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἀνέπνευσε βαθέως, ὡς ἂν ἀπηλλάγη φορτίου ἐπαχθοῦς. Συνέπλεξε τὰς χεῖρας ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς ἀνατείνασα τὸ στήθος καὶ προσήλωσε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ὀροφὴν. Ὁ διὰ τοῦ ἡμικλείστου παραθύρου εἰσερχόμενος ἀήρ καθίστα τρομῶδη καὶ ἀβεβαίαν τοῦ λύχνου τὴν λάμψιν.

Ἡ Ζωὴ ἀνεκάλει ἐν τῷ λογισμῷ ἐν πρὸς ἐν τὰ συμβάντα τῆς ἡμέρας ἐκείνης, τόσῳ κρισίμου δι' αὐτήν. Ἀληθῶς ἀπὸ τῆς πρωΐας μέχρι τῆς ἑσπέρας ἠσθάνετο τὴν ὑπαρξίν της

παρηλλαγμένην ὅσον χρόνος μακρὸς δὲν ἤρκεσε νὰ τὴν παραλλάξῃ καὶ εἶχε ζῆση ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἔτους ὅλου ζωῆν.

Ποῦ ἴστατο τὴν πρωίαν καὶ ποῦ ἐκυλίσθη τώρα; Παρέβαλλεν ἑαυτὴν πρὸς τὰ δένδρα τὰ θάλλοντα ἐπὶ κορυφῆς βουνοῦ, ἅτινα αἰφνιδία θύελλα ἐκριζώνει καὶ κρημνίζει πρὸς τὴν ἄβυσσον. Εἰς φαντασιώδη περιωπὴν εἶχεν ὑψώσῃ τὸν ἔρωτά της, ἔρωτα ὑπέρτερον πάσης γνῆνης ἀδυναμίας, ἔρωτα προσεγγίζοντα πρὸς τὸν οὐρανόν. Καὶ ἰδοὺ αἰφνης ἡ ζηλοτυπία, ἡ ἀκατάσχετος αὕτη τοῦ αἰσθήματος λαίλαψ, καὶ τὸν ἔρωτα καὶ αὐτὴν μετ' ἐκείνου σύρει πρὸς τὴν κρημνώδη πραγματικότητα.

Ὡ ναί! Οὐδὲ ἠλπίζεν, οὐδὲ ἠξίου πρὸς τὴν ἀγάπην αὐτῆς ἀπόδοσιν πρότερον· ἀλλὰ νῦν, ὅτε ἄλλαι ἀξιώσεις βεβήλως προβάλλονται καὶ ἀπειλοῦσι τὸν ὄλεθρον, πῶς νὰ μὴ ἀμυνθῶσι τὰ ἴδια αὐτῆς αἰσθήματα; Εἰς τὸ τέμενος τῆς ἀγάπης, ὅπου γονυκλινῆς αὕτη προσήυχετο, εἰσῆλauen ἀντίζηλος ἄλλη, θρασείας περὶ τῆς κτήσεως τοῦ ἱεροῦ τόπου ἐγειρούσα ἀπαιτήσεις. Καὶ δὲν ὤφειλε λοιπὸν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς προσευχῆς νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ προσβαλλομένου δικαιώματος;

Καὶ συνέκρινε τότε ἡ κόρη τὸ αἶσθημα αὐτῆς πρὸς τὸ τῆς ἀντιζήλου. Τί λοιπὸν; ἡ ἀνοικτὴ ἐκείνη καρδιά, εἰς ἣν εἰσῆρχετο ὁ τυχὼν διαβάτης, ἀντεμετρεῖτο πρὸς τὴν ἰδικὴν τῆς καρδίαν, ἀγνήν, ὅσον ὁ παρθενικὸς αὐτῆς κοιτῶν; Καὶ ἐρρίπτοντο εἰς Ἐκείνον τὰ ἀπομεινάρια, τὰ ἀσποφάγια ἄλλων, καρυκευμένα διὰ περιτέγων αἰσθηματολογιῶν, εἰς Ἐκείνον, εἰς ὃν προθύμως θὰ ἔδιδεν αὕτη τὸ αἶμά της ὅλον, ὅπως ἔδωκε τὰς ἀπὸ τοῦ δακτύλου ἀναβλυσάσας σταγόνας!

Ἡ σύγκρισις αὕτη τὴν ηὐχαρίστει, τὴν ἱκανοποιεῖ καὶ αἴγλη ὑπερηφανείας περιέβαλε πρὸς στιγμὴν τὴν περικαλλῆ αὐτῆς μορφήν. Ἄλλ' αἰφνης συνωφρῶθη πάλιν, τὰ χεῖλη αὐτῆς ὡς ἐξ ἀκαριαίου ἄλγους συνεσπάσθησαν. — Μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ Γεώργιος προσετίμα τὴν Καλλιόπην! Ἡ ἰδέα αὕτη εἰσῆλθεν ὀξεῖα ὡς καρφίς εἰς τὸν λογισμόν της καὶ χίλια ἐπικυρωτικὰ ἀποδείξεις ἐβύθιζον αὐτὴν ὅλον ἐν βαθύτερον.

Μὴ δὲν ἐκάθητο πλησίον ἐκείνης ἐν τῇ λέμβῳ; Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἐκείνη ἔλαβε θέσιν εἰς τὸ πλευρόν του, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο τάχα νὰ μετακινήθῃ ἐπὶ οἰαδήποτε προφάσει, ἂν ἤθελε; Δὲν τὸ ἔκαμε· ἄρα ηὐχαριστεῖτο ὁμιλῶν καὶ φλυαρῶν μετ' ἐκείνης. Ἐπειτα δὲν ἤκουσε τὰ τολμηρὰ λογοπαίγνια, ἅτινα τῇ ἀπέτεινε κατὰ τὴν ἀλειάν; Καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν περίπατον τοῦ κήπου συνεχῶς δὲν ὠμίλει μετ' ἐκείνης; Καὶ ὅταν ἐπανήρχοντο διὰ τῆς λέμβου, πάλιν δὲν ἐκάθισαν ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου; Καὶ δὲν τὰς συνᾶδουσεν ὁ Γεώργιος μέχρι τῆς οἰκίας τῆς Καλλιόπης, ὅταν δ' ἐκείνη ἔφυγε, ἔφυγε καὶ αὐτός; Καὶ ὁ πατήρ της δέ, παρατηρήσας βεβαίως ὅλα ταῦτα, δὲν τῇ ὠμίλησε καθ' ὁδόν, ὅταν ἔμειναν μόνοι; Πρὸς τί λοιπὸν ἐναθρύνεται ἐπὶ τῇ ὑπεροχῇ τοῦ ἔρωτος αὐτῆς, ἀφοῦ ἐκείνος δὲν δύναται νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ;

Ἄλλ' ἀφοῦ ἀγνοεῖ τὴν ὑπαρξιν τοῦ κεκρυμμένου αὐτοῦ αἰσθήματος, τὸ ὅποιον ἐμπνέει ὁ νέος, πῶς εἶνε δυνατόν καὶ νὰ φέρῃ τοῦτο εἰς ἀντιπαραβολὴν πρὸς τῆς ἐπιπολαίου Καλλιόπης τὰς ἐρωτοτροπίας; Ἄλλὰ δὲν εἶνε λόγος αὐτός. Ἀρκοῦμενος καὶ εὐαρεστούμενος ἐν τῷ ταπεινῷ τούτῳ εἶδει τοῦ αἰσθήματος, ἔπεται ὅτι ἐνδομύχως δὲν ἔχει ὑψηλοτέραν τινὰ, ἰδανικωτέραν ἰδέαν περὶ ἀγάπης ἐν γένει, ὅταν ἐννοῇ

ταύτην ἀπλῆν τέρψιν, παιδιάν, οὐχὶ αἰσθημα δεσμεῦον τὴν ὑπαρξιν ὅλην.

Ἦτο ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, νέος διαγαγὼν ἐν ἀσωτίᾳ καὶ πλήρης ἐλαφρότητος—φυσικώτατα ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ ἠρμόζετο πρὸς τὸν τῆς Καλλιόπης. Ἔως τῶρα δὲν τὸν εἶχεν ἐννοήσῃ καλῶς· τὸν ἔπλαττε, τὸν ἐφαντάζετο διάφορον, καὶ ὡς τοιοῦτον τὸν εἶχεν ἀγαπήσῃ. Αἰρομένων τῶν προσόντων τούτων, διατί νὰ μὴ ἀρθῆ καὶ ἡ ἐκ τούτου προκληθεῖσα ἀγάπη; Διατί; Πόσα τοιαῦτα ἄλλα διατί ἔχει ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά.

Ἡ Ζωὴ ὠμολόγει ὅτι ἡ ὑπερφάνεια αὐτῆς ἐταπεινοῦτο διὰ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν ἀνάξιον αὐτόν, καὶ ὅμως τὸν ἠγάπα! Ἄνεγνωρίζεν ὅτι ἐσιλοῦτο ἡ ἀγνότης αὐτῆς ἀνταγωνιζομένης πρὸς ἀναξίαν ἀντίπαλον, καὶ ὅμως ἠγάπα τὸν Γεώργιον. Ὑπὲρ τὰ πολυτάραχα κύματα, ἅτινα ἤρχοντο καὶ συνεκλόνουν τὴν καρδίαν αὐτῆς, ἐπέπλεεν ὡς ἐπάργυρος ἀφρὸς ἡ ἀγάπη!

Τὰ ἐπιχειρήματα πάντα, ὅσα προσεπάθει ν' ἀντλήσῃ ὅπως πείσῃ ἑαυτὴν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀγαπᾷ ἐκείνον, τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα ἀκριβῶς ἐπηύξανον τὴν ἀγάπην τῆς. Καὶ ἐν παραφορᾷ ἐφίλει τὸν δάκτυλον αὐτῆς, ἐφ' οὗ εἶχον ἐγγίσῃ τοῦ φιλάτου τὰ χεῖλη, καὶ τὸ στόμα ἐφλογίζετο ἐκ τῆς ἐπαφῆς καὶ ἐφρικία ὅλον τὸ σῶμα. Ἦτο λοιπὸν ἀπλοῦν φιλοφρόνημα θρασυ ὅ,τι εἶχε πράξῃ ὁ νέος τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐν τῷ κήπῳ; Ἄν οὕτω τὸ ἐθεώρει αὐτός, ἀλλ' αὐτὴ ἄλλως τὸ ἐξελάμβανε. Ἄν ἐκεῖνος οὐδὲν ἠσθάνετο ἀπὸ τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον ἀπεμύζησεν, ἂν ἐξ αὐτοῦ δὲν μετέλαβε τὴν ἱερὰν θερμότητα, ἥτις τὸ ἐθέρμαινε, ἀλλ' αὐτὴ ἠσθάνετο τὸ φίλημά

του διαρκές, τὴν θωπεῖαν τῶν χειλέων του ἀκόμη ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ δακτύλου ἀπομυζῶσαν καὶ τὸ αἷμα αὐτῆς ὁμοῦ καὶ τὴν ζωὴν.

Αἰσθανομένη ἀόριστον πόθον, ὃν ἠδυνάτει νὰ ἐκπληρώσῃ, ἀνυπόφορον στενοχωρίαν, ἥς ἠδυνάτει ν' ἀπαλλαγῇ, πνιγομένη ἐκ τῶν δακρύων, ἅτινα ἐσωρεύοντο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῆς καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ρεῦσῃσι, ἤνοιξεν ἐντελῶς τὸ παραθύρον καὶ ἐκλινε πρὸς τὰ ἔξω τὸ σῶμα βαθέως ἀναπνεύσασα. Ἡ εἰσορμήσασα νυκτία αὔρα ἐσβησε τὸν λύχνον. Ἡ νύξ ἦτο ἀσελῆνος ἔτι· οἱ ἀστέρες ἐσελάγιζον τρομωδῶς ὡς καμμουμένοι ὀφθαλμοί, ποῦ καὶ ποῦ ἐφαίνοντο φωτισμένα τιὰ παράθυρα. Οἱ γρύλοι ἠγρύπουν φλυαροῦντες μονοτόνως καὶ πέραν ἀπὸ τοῦ βραχώδους λόφου ἐφέρετο ὑπὸ τοῦ ἀέρος ὀλολυγμὸς γλαυκός.

Ἡ κόρη ἠτένισε πρὸς τὸν οὐρανὸν ζητοῦσα ἐκεῖθεν παραμυθίαν καὶ ἐnthάρρυνσιν· ἀλλ' οἱ ἀστέρες ἔμειναν ἄφρανοι. Ἐρριψε τὸ βλέμμα πέραν πρὸς τὸ πέλαγος· ἀλλ' ὡς ἀπάντησις ἤλθεν ἐκεῖθεν ψυχρὰ ἀνέμου πνοή. Καὶ τὸ σκότος καὶ ἡ πένθιμος σιωπὴ καὶ τῶν γρύλων τὸ τερέτισμα καὶ τῆς γλαυκὸς οἱ γόοι ἐκορύφωσαν τῆς νεάνιδος τὴν ἀπόγνωσιν. Ἐπεθύμησε ν' ἀποθάνῃ τὴν ὥραν ἐκείνην. Προσέβλεψεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου τὸ ἔδαφος, ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀρκετὰ ὑψηλά. Περιῆλθε δις καὶ τρίς τὸ δωματίον ἀναζητοῦσά τι· τέλος εἰς αἰφνιδίαν ἐμπνευσιν ἐνδῶσασα, ἤρχισε μετὰ γοργότητος ν' ἀπεκδύεται. Καὶ ἀφοῦ ἀπέμεινε μὲ μόνον τὸν χιτῶνα, ἀπορρίψασα τὰ λοιπὰ ἀναμιξῆ ἐπὶ τοῦ δαπέδου, εὔρε ψηλαφῶσα τὸν νιπτῆρα καὶ βυθίσασα εἰς τὸ νερόν τὸ προσόψιον περιέβαλε τοὺς γυμνοὺς ὤμους.

Ὁ ἄνεμος τῆς νυκτὸς καθίστα παγερὰν τὴν ἐπαφὴν τοῦ ὑγροῦ πανίου καὶ ἐρρίγει ἢ κόρη καὶ ἐκρότου οἱ ὀδόντες αὐτῆς ἐκ τοῦ ψύχους. Ἐν τούτοις ἔμεινε κεκλιμένη εἰς τὸ ἀνοιχτὸν παράθυρον ἐπὶ πολὺ, ἕως οὗ αἱ δυνάμεις αὐτῆς ἐλύθησαν τελείως, καὶ τότε ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς κλίνης. Ὁ ὕπνος αὐτῆς ὑπῆρξε διακεκομμένος καὶ ἀνήσυχος. Μόλις ἐκλείοντο τὰ βλέφαρα αὐτῆς, ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὄνειρον ἐζωγραφεῖτο ἐν τῷ σκότει : ὁ Γεώργιος ἠγάπα τὴν Καλλιόπην.

Ἐνῶ ἡ δύστηνος κόρη τοιαῦτα ὑφίστατο τὴν νύκτα ἐκείνην, ὁ νέος ἔμπορος διατρίψας μέχρι τῆς δεκάτης ἐν τῷ καφενεῖῳ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του καὶ ἐκοιμήθη γλυκύτατα συλλογιζόμενος ὅτι μετὰ τὴν γνωριμίαν καὶ τῆς ἄλλης νεάνιδος, τῆς ζωηρᾶς κόρης τοῦ κ. Μαθθία, ἥτις συνεπλήρου ἐν τῇ καλαισθησίᾳ του ὅ,τι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς ζωῆς, ἐξησφάλιζεν εὐαρέστους ἡμέρας ἐν τῇ ξηρονήσῳ τοῦ Αἰγαίου, ὅπου τὸν ἐξώρισεν πρὸς ἀπολύμανσιν ἀπὸ τῶν κοσμικῶν πειρασμῶν ἢ αὐστηρὰ τοῦ θεοῦ Ζαφείρη φιλοστοργία. Καὶ ἐν τῷ ὄνειρῳ του αἱ δύο ἐκείναι νεανικαὶ μορφαὶ παραδόξως συνεχέοντο, ταυτιζόμεναι εἰς μίαν καὶ μόνην τελείαν καὶ ἀπαράμιλλον.

I'

Ἡ Ζωὴ ἠγέρθη τῆς κλίνης τὴν συνήθη πρωϊνὴν ὥραν. Ἡ ἐπάνοδος τῆς ἡμέρας κατεσίγασε τοὺς νυκτερινούς παροξυσμούς, ἀλλὰ τὰ ἔχνη αὐτῶν ἀπέμενον τυπωμένα ἐπὶ τῆς ὠχρᾶς μορφῆς τῆς κόρης. Πρῶτα τῆς μητρὸς τὰ βλέμματα μετ' ἀνησυχίας παρετήρησαν τοῦτο :

— Καλὰ εἶσαι. Ζωήτσα, σήμερα ;

— Γιατί, μητέρα ;

— Εἶσαι χλωμὴ, ἀφανισμένη.

— Θὰ κουράσθηκα ἐχθές, ὅλη τὴν ἡμέρα σ' τὸ πόδι . . .

— Δὲν εἶνε λοιπὸν καμμιὰ ἀνάγκη νὰ κουρασθῆς καὶ σήμερα.

Καὶ δὲν τὴν ἀφῆκε ν' ἀσχοληθῆ ὡς συνήθως εἰς τὸν καθημερινὸν εὐτρεπισμὸν τοῦ οἴκου. Ἄλλ' οὐδὲ ἦτο δυνατὸν τοῦτο εἰς τὴν νεάνίδα. Καθ' ὅλον τὸ σῶμα ἠσθάνετο βαθμηδὸν ἐπιτεινομένην κόπωσιν· τὰ μέλη της καθίσταντο βαρῆα ὡς μολύβδινα, αἱ κλειδώσεις ἐπόνου εἰς πᾶσαν κίνησιν, τὰς πλευρὰς συνέσφιγγον ἀόρατα δεσμά, τὸ στῆθός της ἐκέντα ὀξεῖα ἄκανθα. Προσεπάθησε νὰ βάλῃ, ἀλλ' αἱ χεῖρες αὐτῆς ἐπιπτον ὡς παράλυτοι ἐπὶ τῶν γονάτων. Ἐκλινε πλαγίως ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντροῦ τὴν κεφαλὴν καὶ ἔκλεισε τὰ βλέφαρα χωρὶς ν' ἀποκοιμηθῆ. Τὴν μεσημβρίαν προσεπάθησε διὰ τῆς βίας νὰ φάγῃ, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ προχωρήσῃ πλέον τοῦ ζωμοῦ. Τῶν γονέων ἡ ἀνησυχία ἐπετεινετο.

— Μὰ αἰσθάνεσαι τίποτε ; πονεῖς πουθενά ; μὴν ἐκρύωσες χθές ; ἠρώτα κατ' ἐπανάληψιν ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπολαθάνουσα πρὸς τὴν κόρην στοργὴ ἐξεδηλοῦτο ὀσάκις ἔβλεπε ταύτην ἄθυμον.

— Ὅχι, πατέρα, μὴν ἀνησυχῆς· δὲν ἔχω τίποτε, ἐκουράσθηκα λίγο—θὰ περάσῃ.

Καὶ ὁ πατὴρ ἀπῆλθε τὸ ἀπόγευμα εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ οὐχὶ ἀπηλλαγμένος πάσης ἀνησυχίας.

Ἡ Ζωὴ ἐκοιμήθη ἐνδεδυμένη ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἐξύπνησε μετ' ὀλίγον βιαίως ἐξ ἡχηροῦ φιλήματος ἐπὶ τῆς

δεξιᾶς παρειᾶς. Τρομάξασα ἀνετινάχθη καὶ εἶδε πρὸ αὐτῆς τὴν εὐθυμον καὶ γελαστὴν μορφήν τῆς Καλλιόπης.

—Σ' ἐξύπνησα, καϋμένη, ἀλλὰ δὲν μπορούσα νὰ ἴσω χάσω σ' τὸ σπῖτι· ἤθελα νὰ λθῶ νὰ σ' τὰ πῶ, γιατί πνίγομαι, πνίγομαι ἀπὸ τὴ χαρὰ μου.

Καὶ ἐνηγαλίσθη πάλιν καὶ ἐφίλει ἐπανελημμένως τὴν Ζωὴν. Ὑπὸ τὰς περιπτύξεις τῆς ἀντιζήλου καὶ τὰς θωπείας αὐτῆς ἡ κόρη ἐφρικίασεν· εἶχεν ἀρχίσῃ ἤδη ἀπὸ τῆς χθελινῆς ἐσπέρας νὰ αἰσθάνεται πρὸς τὴν αἴτιον τῶν πόνων της, καίπερ ἔνοχον ἐν ἀγνοίᾳ, αἰσθημά τι, ὅπερ ἦτο τὸ πρῶτον σπέρμα μίσους. Ἡ εὐθυμία τῆς ἀντιζήλου ἀντιτιθεμένη τόσον ἀποτόμως πρὸς τὴν ἰδικὴν της διάθεσιν, ἡ ἐκχειλίζουσα χαρὰ, ἣν ἤρχετο νὰ μεταγγίσῃ δηλητηριώδη εἰς τὴν ἀλγοῦσαν αὐτῆς καρδίαν, ἐπέτειναν τόσον τὸ αἰσθημα τοῦτο ἐν μιᾷ στιγμῇ, ὥστε ἡ Ζωὴ ὀλίγον ἔλειψεν ἀπωθοῦσα τὰς προδοτικὰς ἐκείνας θυσίας ν' ἀποκαλυφθῇ καὶ νὰ μετρηθῇ κατὰ πρόσωπον πρὸς τὴν ἀντίπαλον. Ἄλλ' ἡ ὑπερφηάνεια τῆς ἀγάπης αὐτῆς συνεκράτησε τὴν στιγμιαίαν παραφοράν. Τί λοιπόν; Ἢ ἀπεκάλυπτε τὸ ἱερὸν μυστικὸν διὰ νὰ προκαλέσῃ τὸν οἶκτον τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης ἀντιζήλου; Ὅχι, ποτέ· ἔπρεπε νὰ ὑπομείνῃ ὡς ἀληθῆς τῆς ἀγάπης μάρτυς.

— Λέγε λοιπόν, εἶπε πρὸς τὴν Καλλιόπην· τί μ' ἐπνίξεις μὲ φιλιὰ χωρὶς νὰ μοῦ λές τίποτε.

Καὶ ἔσυρεν αὐτὴν καὶ τὴν ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς κλίνης πλησίον της. Καὶ ἡ τρελλὴ κόρη θέλουσα νὰ τὰ εἶπῃ ὅλα καὶ νὰ τὰ εἶπῃ ταχέως ἤρχισεν ἐν ἀσυναρτήτῳ ἀλληλουχίᾳ πνιγομένη ἐκ τῆς γοργότητος καὶ χειρονομοῦσα:

— Ὅλη νύχτα δὲν ἐκοιμήθηκα ἀπὸ τὴ χαρὰ μου . . . μὰ

δὲν εἶχα καὶ δίκιο, καϋμένη, πὲς καὶ σύ . . . Ὁ Γεώργιος εἶδες χθὲς πῶς μοῦ ἐφέρθηκε. . . . μὲ τὰ λόγια, μὲ τὰ καμώματά του, μὲ κάθε τι ἔδειξε πῶς μὲ συμπαθεῖ τέλος πάντων . . . Ἐγώ, τὸ λέω, εἶμαι ξετρελλαμένη μαζί του . . . Νά, ἀπόψε νὰ μοῦλεγε νὰ φύγωμε νὰ πάμε σ' τὴν Ἀμερικὴ, σ' τὴν ἄκρη τοῦ κόσμου, ἐπήγαινα. — Τί ἔλεγα. . . Ἄ, ναί! . . . λοιπὸν καὶ ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα τὸ παρατήρησαν αὐτό. . . Πρέπει νὰ ξεύρης πῶς ὁ πατέρας δὲ εἶνε ξετρελλαμένος μὲ τὸν Γεώργιον, πειὸ πολὺ ἀπὸ μένα . . . καὶ οἱ ἄλλοι σ' τὸ σπῖτι . . . μόνον ἡ Ἐλένη δὲν τὸν χωνεύει, γιατί ζηλεύει— ποῖός τὴ λογαριάζει. — Λοιπὸν, ποῦ λές, ἐχθὲς τὴν νύχτα ὅ,τι ἐπλάγιασα— ἡ Ἐλένη εἶχε κοιμηθῇ κ' ἐρροχάλιζε— ἐγὼ δὲν εἶχα ὕπνο— ἀκούω σ' τὴν πλαγινὴν κάμαρα τὸν πατέρα καὶ μιλοῦσε μὲ τὴ μητέρα. Δὲν καταλάβαινα τί ἔλεγεν, μόνον ἔξαφνα ἀκούω τὸ ὄνομά μου. Εὐεῖς τί περίεργη εἶμαι . . . ἐσὺ νὰ ἦσουν τί θᾶκανες; — Ἐγὼ σηκώθηκα καὶ ζύγωσα σ' τὴν κλειστὴν μεσόπορτα . . . Τί στραβώνεις τὸ στόμα σου; Κακὰ ἔκανα, θὰ πῆς. Τὸ ξεύρω μὰ δὲν βαστοῦσα. . . Τί ἀκούω λοιπόν; ἂν τὸ βρῆς;

Καὶ ἐστάθη διὰ ν' ἀναπνεύσῃ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ζωὴ ἀντι ἀπαντήσεως ἀνέσεισεν ἀπορηματικῶς τοὺς ὤμους, ἡ Καλλιόπη εὐθύς ἐξηκολούθησε:

— Κ' ἐγὼ τὸ συλλογίσθηκα γιὰ μιὰ στιγμὴ σήμερα αὐτὸ— ἔλεγεν ἡ μητέρα. . . βλέπεις ἡ ὀμιλία ἦτον σ' τὴ μέση— μὰ εἶνε πρῶτα ἡ Ἐλένη ἐμπόδιο. . . Δὲν τὰ ξέρω ἐγὼ αὐτά, ἀπεκρίθηκεν ὁ πατέρας, κάθε δένδρο ἔχει τὸν ἴσκιό του . . . ἡ μιὰ δὲν πρέπει νὰ κόβῃ τῆς ἄλλης τὴν τύχη. Φῶς φανερό ἡ Καλλιόπη τοῦ νοστιμεύεται, τὰ εἶδες σήμερα ξάστερα

πλειά! Ἐγὼ λέω νὰ κάνωμε τὸ σταυρὸ μας, κάθε μέρα δὲν βρίσκονται τέτοιοι γαμπροί. — Μὰ εἶσαι σίγουρος πῶς ἔστρωσε τόρα ἔς τὴ δουλειά· πρὶν ἦτον ἄσωτος, παραλυμένος, ἔφαγε παρὰ καὶ παρὰ... λέει ἡ μητέρα— Ἀκοῦς ἐκεῖ λόγια; γιὰ νὰ πάρῃ τὸ μέρος τῆς Ἐλένης τάχα νὰ μὴ χάσῃ τὰ πρωτεῖά της... Μὰ ὁ πατέρας καλὰ τὴν ἀποστόμωσε: — Νὰ σοῦ πῶ γυναῖκα, μιὰ φορὰ ὁ ἄνθρωπος θὰ κάνῃ τρέλλες σ' τὴ ζωὴ του· ὅποιος τίς κάνει νέος, στρώνει σ' τὴ δουλειὰ καὶ φρονιμεύει, ὅποιος εἶνε νερόβραστος σ' τὰ νειᾶτα, ξετρελλαινεται ἔς τὰ γεράματα. Ὁ Γεώργιος εἶδε τὸν κόσμον, τὸν ἐγλέντισε, τὸν βαρέθηκε καὶ θὰ γίνῃ νοικοκύρης ποῦ δὲ θάχῃ ταῖρι, ἀκούε με ἴμενα... Πάλι ἡ μητέρα βγῆκε νὰ πῆ πῶς καλὰ αὐτὰ ποῦ λὲς ἐσύ, μὰ ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς λέει ἄλλα γι' αὐτόν: Καλὴ καρδιά, λέει, μὰ κεφάλι χαλασμένο... Νὰ ἰδῆς τότε τί τῆς ἀποκοιίνεται ὁ πατέρας... σ' τὸ λέω γιὰ νὰ γελάσῃς μὲ τὴν παράξενη ἰδέα ποῦ τοῦχεν ἔρθῃ.—Καὶ δὲν καταλαβαίνεις, λέει, γυναῖκα, πῶς ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς τὸν ἔχει ματιάσῃ γιὰ τὴν κόρη του καὶ τὰ λέει αὐτὰ γιὰ ν' ἀποκοιμίξῃ τοὺς ἄλλους;...

Μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους ἡ Ζωὴ ἐδάγκωσε τὸ χεῖλος καὶ συνεταράχθη τὸ σῶμά της ὅλον, ἐν τούτοις ἐμειδίασε βεβιασμένως. Ἡ Καλλιόπη τότε μόλις παρετήρησε τὴν ἡλλοιωμένην μορφήν αὐτῆς:

— Μὰ τί ἔχεις; σὺ εἶσαι σὰν τὸ κερὶ κίτρινη. Εἶσαι ἄρρωστη;

— Κακοδιάθετη λίγο, ἐκουράσθηκα πολὺ χθές.

— Καὶ ἐγὼ ἐκουράσθηκα, ἀλλὰ μ' αὐτὰ μοῦ πέρασεν ἡ κούρασις... μὰ δὲν ἔχω δίκιο; πὲς λοιπόν.

Καὶ ἤρπασε τὰς χεῖρας τῆς Ζωῆς.

— Βέβαια ἔχεις δίκαιον, ἐψέλλισεν ἡ ταλαίπωρος κόρη.

— Μὰ τὰ χέρια σου καίνε, ἔχεις ζέστη. Πονεῖς πουθενά;

— Δὲν βαρύνεσαι, ζέστη! εἶνε ζέστη ἐδῶ μέσα, πᾶμε ἔξω λίγο σ' τάνοικτά.

Ἐβάδισε μετὰ κόπου πρὸς τὸν ἐξώστην, τὰ γόνατά της ἐλύοντο. Ἐκάθισαν ἐκεῖ ἀπέναντι ἀλλήλων καὶ ἡ Καλλιόπη ἤρχισε νὰ φλυαρῇ περὶ τοῦ μέλλοντος ἀρραβῶνός της, τὸν ὅποιον ἐθεώρει πλέον τετελεσμένον. Ἐσυλλογίζετο τί φόρεμα θὰ παραγγεῖλῃ, ἂν πρέπει νὰ εἶνε λευκὸν ἢ κυανοῦν ἢ ροδόχρουν καὶ πῶς θὰ καταρτίσῃ τὴν προικὰ της. Καὶ ἐλεπτολόγει ἀκόμη περὶ τοῦ μέλλοντος οἴκου, περὶ ἐπίπλων, περὶ ὑπηρετῶν. Ἐλεγε πόσον θὰ ἠγάπα τὸν σύζυγόν της, πῶς θὰ προσεῖχε νὰ μὴ τὸν λυπήσῃ ποτέ, πῶς δὲν θὰ ἐγύριζε νὰ ἰδῇ πλέον ἄλλον. Ὅλα τὰ φανταστικὰ σχέδια ὅσα ἀνακυκλοῦσιν εἰς τὸν νοῦν αἱ ἐν ὥρᾳ γάμου νεάνιδες, τὰ διαλυόμενα ὑπὸ τῆς ἀμελιότητος πραγματικότητος, καθὼς ἡ πρωὶνὴ ὀμίχλη ὑπὸ τοῦ θερινοῦ ἡλίου.

Καὶ ἡ Ζωὴ ἤκουεν ὅλα ταῦτα καὶ παρηκολούθει ἐν προπλάσματι ἀνεγειρόμενον τὸ περικαλλὲς ἐκεῖνο τῆς εὐτυχίας μέγαρον, ὅπερ ἐθεμελιόυτο ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἰδικῆς της ἀγάπης.

ΙΑ'

Ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς ὁδοῦ εἶδεν αἴφνης προβάλλοντα ἡ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐστραμμένη Καλλιόπη τὸν Καπετὰν Κωσταντῆν:

— Ζωήτσα, ὁ πατέρας σου ἔρχεται.

— Μπᾶ, τόσῳ νωρὶς πῶς γίνεται; εἶπε μετ' ἀνησυχίας κ' ἐστράφη νὰ ἴδῃ.

— Καλησπέρα, Καλλιόπη, ἐφώναξεν ἐκεῖνος προσεγγίσας καὶ σταθεὶς ὑπὸ τὸν ἐξώστην, τί κάνεις, Ζωήτσα; Καλὰ θὰ ἦσαι ἀφοῦ κάθεται ἔξω.

— Δὲν ἔχω τίποτε. Καὶ πῶς ἔτσι γλήγορα ἀπόψε, πατέρα;

— Εἶχα τὴν ἔννοια σου καὶ ἦρθα νὰ σὲ ἰδῶ πῶς εἶσαι.

Ἡ μητέρα σου εἶνε σπίτι;

— Ὁχι, πῆγε ἐδῶ παρακάτω σ' τὴν κυρὰ Ἀντώναινα, ποῦ ἔπεσε χθὲς καὶ κτύπησε τὸ γόνατό της ἢ κακομοίρα! . . .

— Μπᾶ τὴ δύστυχη! . . . Πάω κ' ἐγὼ ὡς ἐκεῖ μιὰ ματιὰ κ' ἐρχόμαστε μαζί.— Ἀλήθεια, ξέχασα τὸ σπουδαιότερο, ἐπρόσθεσε στραφεὶς πάλιν, ὁ Γεώργιος ἔλαβε γράμματα πῶς ὁ θεὸς του σ' τὸ Τριέστι εἶνε ἄρρωστος βαρεῖα καὶ φεύγει βιαστικός· τόσο βιαστικός, ποῦ εὔτε πρόφθαινε νάρθῃ νὰ σᾶς ἀποχαιρετίσῃ σ' τὸ σπίτι.

Αἱ δύο νεάνιδες ἀνεσκίρτησαν.

— Καὶ πότε φεύγει; ἠρώτησε πελιδνὴ ἡ Καλλιόπη.

— Τώρα τὸν ἐμπαρκάρισα· σὲ λίγη ὥρα θὰ ἰδῆτε τὸ αὐστριακὸ ποῦ θὰ περάσῃ, μ' αὐτὸ φεύγει. Καὶ ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς ἐξηκολούθησεν ἡσυχος τὸν δρόμον του.

Ἡ Καλλιόπη, ἣτις εἶχεν ἤδη ἐγερθῆ, εἰσῆλθε δρομαίᾳ εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ τὴν μορφὴν καλύψασα διὰ τοῦ μαντηλίου ἐρρίφθη θρηνοῦσα ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.

Ἄναυδος, ἀκίνητος, ἀπολιθωμένη ἀπέμεινεν ἐπὶ τῆς θέσεως αὐτῆς ἡ Ζωή. Τὴν προτέραν ὠχρότητα διεδέχθη αἰφνιδίᾳ συσώρευσις αἵματος πρὸς τὴν μορφὴν, ἣτις κατέ-

στη πορφυρᾷ, μελανῇ σχεδόν· οἱ ὀφθαλμοὶ διεστάλησαν, ὡς ἂν ἐμελλον νὰ ἐκχυθῶσιν ἀπὸ τὰς κόγχας. Προσπάθει νὰ ἐγερθῆ διὰ νὰ εἰσέλθῃ καὶ ἐκείνη, ἀλλὰ μετὰ τὸ πρῶτον βῆμα κατέπεσε βαρεῖα ἐπὶ τοῦ δαπέδου παρὰ τὴν θύραν τοῦ ἐξώστου.

Ἡ Καλλιόπη ἀνεπήδησεν ἔντρομος καὶ ἔδραμε πρὸς αὐτήν:

— Τί ἔχεις; τί ἔπαθες; Καὶ προσπάθει νὰ τὴν ἀνασηκώσῃ.

— Τίποτε . . . ζάλη μοῦ ἦλθε. Καὶ ἐσφιγξέ διὰ τῆς χειρὸς τὸ μέτωπον καὶ τοὺς κροτάφους.

Βοηθουμένη ὑπὸ τῆς Καλλιόπης ἐκάθισε.

— Θέλεις τίποτε; νὰ φωνάξω τῆς Φλωροῦς νὰ πάη γιὰ τὴ μητέρα σου;

— Ὁχι, ὄχι! μὴν τὴν ἀνησυχῆσῃς ἄδικα, δὲν ἔχω τίποτε· δός μου ὀλίγο νερό.

Ἡ Καλλιόπη μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρῶν, λησμονήσασα πρὸς στιγμὴν τὴν ἰδικὴν τῆς λύπην, ἔσπευσε νὰ φέρῃ νερὸν ἀπὸ τὴν ἐν τῷ ἐξώστῳ λάγνηνον. Ἡ Ζωὴ ἔπιεν ὀλίγον κατὰ σταγόνας καὶ ἔβρεξε τοὺς κροτάφους. Ἡ μορφὴ αὐτῆς ἀνέλαβε πάλιν τὴν προτέραν ἀγαλματώδη ὠχρότητα. Καὶ ἡ Καλλιόπη τότε ἐκάθισε κάτω πρὸ αὐτῆς καὶ ἔκρυψε κλαίουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν γονάτων της:

— Εἶμαι δυστυχισμένη . . . ὅλη μου ἡ χαρὰ, ὅλη μου ἡ εὐτυχία σὲ μιὰ στιγμὴ ἐσκόρπισαν . . . τί τὴ θέλω τὴ ζωὴ τώρα! . . .

Ἡ Ζωὴ ἀνεσήκωσε διὰ τῶν χειρῶν τὴν κεφαλὴν τῆς θρηνοῦσας καὶ προσήλωσε τοὺς μέλανας αὐτῆς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν γαλανῶν ἐκείνης.

— Δὲν εἶνε ἡ δυστυχία σου τόσον μεγάλη, γι' αὐτὸ ξεθυ-

μαίνει μὲ λόγια καὶ δάκρυα. Θὰ παρηγορηθῆς πολὺ γρήγορα ἐσύ

Καὶ ἐτόνισε τόσον παραδόξως τὴν τελευταίαν λέξιν, ὥστε αἰφνιδία, ἀκαριαία ἰδέα ἀνεπήδησεν ἀπὸ τὸν λογισμὸν τῆς Καλλιόπης καὶ ἐκ τῶν χειλέων αὐτῆς ὀρμεμφύτως, ἀκουσίως σχεδὸν ἐξέφυγεν ἡ ἐρώτησις :

—Καὶ σύ ;

Ἡ Ζωὴ ἀνηγέρθη βιαίως καὶ ἡ Καλλιόπη ἔκπληκτος ἐπὶ τῇ ἀποκαλύψει τοῦ μεγάλου μυστικοῦ, περὶ τοῦ ὁποίου οὔτε ἀμφέβαλλε πλέον, ἀπέμεινεν ἔτι γονυπετῆς πρὸ τῆς κενῆς θέσεως :

—Καὶ σὺ τὸν ἀγαπᾶς ! . . ἐψέλλισε.

—Κ' ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ ; ὑπέλαβεν ἐκείνη μετ' εἰρωνικοῦ τόνου ἐπαναλαμβάνουσα τὴν ἐρώτησιν. Μήπως νομίζεις ὅτι ὁμοιάζει, ὅτι συγκρίνεται τὸ ἰδικόν μου αἶσθημα μὲ τὸ ἰδικόν σου ; Ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ ! Ναι λοιπόν. Τὴν καρδιά μου κλειστήν ἕως τῶρα πρώτην φοράν τὴν ἀνοιξα εἰς αὐτόν. Οὔτε ἤλπισα οὔτε ἐπρόσμενα τίποτε, οὔτε τοῦ ἔδειξα μὲ τετριμμένα γλυκὰ λόγια ὅτι τὸν ἀγαπῶ. Φεύγει καὶ οὔτε ξεύρει οὔτε φαντάζεται τί πληγὴν ἀφίνει σ' αὐτὴν τὴν καρδιά ἐδῶ. Ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ, καὶ τὸν ἀγάπησα, ὅχι ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ εἶνε καὶ αὐτὸς ἓνας ἀφ' ὅσους ἐγνώρισα, ὅχι ἵνα γιὰ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ, ὅχι γιὰ νὰ φανῶ πῶς εἶμαι ἐρωτευμένη — τὸν ἀγάπησα, γιὰτί ἔτσι μοῦ ἦτον πεπρωμένον.

Καὶ ἐσταυρωμένας ἔχουσα τὰς χεῖρας, τὴν κεφαλὴν ἀνωρθωμένην ἐπρόφερε τοὺς λόγους τούτους μετὰ τόνου ὑπερφανείας ἅμα καὶ τραγικῆς τινος ἀποφάσεως. Ἡ δὲ ἀντίζηλος, γονυπετῆς εἰσέτι, ἀπεδέχετο τὰς πλαγίας ἐκείνας μομφὰς

ἀνευ ὀργῆς, τεταπεινωμένη ὑπὸ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου ἔρωτος, ὅστις ὠρθοῦτο γίγας πρὸ τοῦ ἰδικοῦ τῆς μεираκιώδους αἰσθήματος. Συρθείσα τέλος πρὸς τὴν Ζωὴν περιεπτύχθη τὰ γόνατα αὐτῆς :

— Συγχώρησέ με ! . . . Χωρὶς νὰ τὸ ξεύρω ἡ ἀνόητη σ' ἐπὶ κρανα τόσας φοράς καὶ γθὲς καὶ σήμερα μάλιστα . . . Συγχώρησέ με !

Ἡ Ζωὴ ἀντὶ ἀπαντήσεως ἀνήγειρε καὶ κατεφίλησεν αὐτήν :

— Ὅχι, δὲν ἔχω τίποτε μαζί σου, Καλλιόπη μου, τίποτε δὲν μοῦ κἀνες, ἔτσι ἦτο πεπρωμένον.

Καὶ ἔλεγε ταῦτα μετ' ἀπιστεῦτου ἀταραξίας, ἐνῶ ἡ Καλλιόπη ἐψέλλιζεν ὀλολύζουσα :

— Ἐσὺ ξεύρεις νὰ ἀγαπᾶς, ἐσένα σοῦ ἀξίζεν ἐκεῖνος . . . Τί εἶμαι ἐγὼ μπροστά σου ; . . . μιὰ ἀνόητη, μιὰ ἀσυλλόγιστη, μιὰ χαμένη . . .

— Σῶπαινε, ἄφησέ τα αὐτὰ τὰ λόγια. Ὅ, τι ἔγινεν ἔγινε, δὲλα ἐτελείωσαν ἕως ἐδῶ. Μόνον ἓνα θέλω ἀπὸ σένα : σ' αὐτὸ τὸ σταυρὸ τὸ βαπτιστικό σου ποῦ κρέμεται σ' τὸ λαιμό σου θὰ μοῦ ὀρκισθῆς πῶς ποτέ, ποτέ, ποτέ ὅσο ζῆς δὲν θὰ μαρτυρήσῃς εἰς κἀνένα τὸ μυστικό μου.

— Ἀφοῦ τὸ θέλεις . . . τὸ ὀρκίζομαι !

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν πέραν παρὰ τὸ στόμιόν τοῦ λιμένος ἐφάνη τὸ τριστίον αὐστριακὸν ἀτμόπλοιον μὲ τὴν κοκκινίζουσαν σημαίαν ἐπὶ τῆς πρύμνης. Ἡ Ζωὴ τότε ἔσυρε τὴν Καλλιόπην ἀπὸ τοῦ βραχίονος πρὸς τὸν ἐξώστην. Ἡ ἀπόστασις ἦτο μακρὰ· αἱ μορφαὶ τῶν ἐπιβατῶν δὲν διεκρίνοντο. Ἐν τούτοις ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς πρύμνης ἐφαίνετο λευκὸν

μαντήλιον ἀνακινούμενον πρὸς ἀποχαιρετισμόν. Ἦτο τάχα ὁ Γεώργιος, ὅστις ἐχαιρέτιζεν; Αἱ δύο νεάνιδες ἀπέδωκαν τὸν ἀόριστον χαιρετισμόν ἀπὸ κοινοῦ ἄνευ ἀντιζήλιας πλέον, ἀνασείσασαι τὰ ἰδικά των μαντήλια.

Καὶ τὸ σκάφος ἀπεκρύβη πάλιν ὀπισθεν βραχύδους ἄκρας, καὶ ὁ καπνὸς ἀνελίσσόμενος ὑπὸ τοῦ ἀνέμου διελύετο καὶ ἐξηφανίζετο ἐν τῇ αἰθρίᾳ τοῦ οὐρανοῦ — ὅπως ἐμελλεν ὑπὸ τοῦ χρόνου νὰ διαλυθῇ καὶ νὰ ἐξαφανισθῇ πᾶσα πρὸς τὸν φεύγοντα ἀνάμνησις καὶ πᾶσα ἀγάπη ἐν ταῖς νεανικαῖς καρδίαις τῶν δύο ἀντιζήλων.

ΔΕΝ ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ

[Σκηνὴ τοῦ ἀθηναϊκοῦ βίου].

Ὁ κύριος Ἀνδρέας Ἀμπελίδης, ἀφοῦ ἀνέγνωσεν ἐπιτροχάδην τὰς εἰδήσεις καὶ τὰ τηλεγραφήματα, τῶν πρωινῶν ἐφημερίδων, ἔροιψεν ἔπειτα ἐν βλέμμα καὶ εἰς τὰς ποικίλας γνωστοποιήσεις τῆς τετάρτης σελίδος. Εἶδεν ἐκεῖ δρομολόγιον ἀτμοπλοικῆς ἐταιρείας, φάρμακον κατὰ τῆς ἐπιληψίας, ἀγγελίαν φοιτητοῦ ζητοῦντος παραδόσεις, νέον εἶδος βαφῆς διὰ τὰ ὑποδήματα καὶ πλεῖστα ἄλλα οὐδόλως ἐνδιαφέροντα αὐτόν. Ἄλλ' ἐσταμάτησε προσεκτικὸς εἰς σειρὰν τριστίχων καὶ τετραστίχων καταχωρίσεων, ὧν προηγίτο μεγάλοις γράμμασιν ἡ λέξις: Ἐνοικιάζεται. Ἐνοικιάζεται ἐν μαγαζεῖον... Ἐνοικιάζεται ἐν ὑπόγειον... Ἐνοικιάζεται ἀπὸ 1ης προσεχοῦς 7βρίου οἰκία μοναχικὴ ἐπὶ τῆς οδοῦ Ἀκαδημίας...

— Εἶνε καθὼς μᾶς χρειάζεται! ἐμονολόγησε περιχαρῶς καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν—ὡς ἄνθρωπος ζήσας ἐν Ἀγγλίᾳ—ἔλαβε τὸν πῖλον καὶ τὴν ὀμβρέλαν του καὶ κατῆλθε γοργῶς τὴν κλίμακα τοῦ Ξενοδοχείου διευθυνόμενος κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν ἐνοικιαζομένην οἰκίαν.

Ἦτο νέος ξάνθογένειος, τριακοντούτης, ὑψηλός, εὐθυτενής καὶ εὐάρεστος τὴν ὄψιν καὶ τοὺς τρόπους. Τὸν πατέρα του εἶχεν ἀπολέσῃ, ὅτε ἀκόμη ἦτο νήπιον, ἀπέμεινε δὲ μόνῃ

ἐλπίς καὶ παρηγορία ἀγαθῆς μητρός, ἥτις ἔθρεψεν αὐτὸν μὲ τὸ γάλα τοῦ ἰδίου στήθους καὶ μὲ τὰ αἰσθήματα τῆς ἰδίας καρδίας. Τὸ πρῶτον ἡ Κυρία Ἀμπελίδου κατώκει ἐν Σύρῳ, μετέβη δ' εἰς Ἀθήνας χάριν τῶν σπουδῶν τοῦ νέου Ἀνδρέου, ὅστις ἐπεράτωσεν αὐτὰς εὐδοκίμως ἐν ἡλικίᾳ δέκα ὀκτώ ἐτῶν.

Περιουσίαν εἶχον μόλις ἐπαρκοῦσαν πρὸς συντήρησιν οὐχὶ ἄνετον, ὅθεν εὐθὺς μετὰ τὸ πέρασ τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ὁ Ἀνδρέας ἐζήτησεν ἐργασίαν καὶ εὔρε τοιαύτην ἐν Ἀγγλίᾳ, προσληφθεὶς ἐκεῖ ὡς ὑπάλληλος μεγάλου ἐμπορικοῦ οἴκου. Ὁ ἀγαθὸς χαρακτήρ καὶ ἡ τύχη συγχρόνως συνέδραμον αὐτὸν τόσον, ὥστε ταχέως ἀπὸ ὑπαλλήλου ἐγένετο συνέτακτος καὶ ἐκ τοῦ ἐλαχίστου ἀπέκτησε περιουσίαν ὑπερβαίνουσαν τὴν εἰκοσάδα χιλιάδων λιρῶν στερλινῶν.

Ἦδη δὲ μετὰ δωδεκαετῆ ἐργασίαν ἐξεπλήρου τὴν διακαῆ ἐπιθυμίαν τῆς μητρός του, ἣν καὶ συνεμερίζετο· νὰ ἐπανέλθωσι καὶ ζήσωσιν ἐν εἰρήνῃ ὑπὸ τὸν ἥλιον τῆς μεσημβρίας, φεύγοντες τὴν παγερὰν ὀμίχλην τοῦ Βορρᾶ. Πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος ἀπεβιάσθησαν εἰς Πειραιᾶ, καὶ ἡ μὲν μήτηρ μετέβη προσωρινῶς παρὰ τῆ ἀδελφῆ αὐτῆς εἰς Σύρον, ἵνα διέλθῃ ἐκεῖ τοὺς θερινοὺς μῆνας, ὁ δὲ Ἀνδρέας ἦλθεν εἰς Ἀθήνας ζητῶν οἰκίαν πρὸς ὀριστικὴν ἐγκατάστασιν καὶ εἰς τοῦτο κατεγίνετο πρό τινων ἡμερῶν.

✠

Εὐτυχῶς ἡ διεύθυνσις τῆς ἐνοικιαζομένης οἰκίας δὲν ἦτο περιπλοκος, διότι ἐκεῖτο ἐπὶ εὐρυτάτης ὁδοῦ καὶ ἔφερεν ἀριθμὸν, ὥστε δὲν εἶχεν ἀνάγκην παραπομπῶν εἰς παντοπω-

λεῖα καὶ ἀρτοποιεῖα γειτονικὰ πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτῆς. Ἄλλως καὶ ἐπὶ τῆς ἐξωθύρας ἐλεύκαζε κολλημένον ὡς ἐπιμίχνης ἔμπλαστρον μέγα ἐνοικιαστήριον ἔντυπον.

Ὁ κ. Ἀμπελίδης ἔκρουσεν ἀδιστακτικῶς τὴν θύραν ταύτην. Νεαρὰ ὑπηρέτρια προσῆλθε καὶ ἠνοιξεν. Εἶπε πρὸς αὐτὴν ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ τὴν οἰκίαν, ἂν εἶνε δυνατὸν, καὶ ἡ ὑπηρέτρια, χαρίεσσα κόρη ἐξ Ἀνδρου, γλυκεῖα ὡς τὰ σῦκα τῆς πατρίδος τῆς, προθύμως ἔσπευσε νὰ τὸν ὀδηγήσῃ.

Ἡ εἴσοδος τῆς οἰκίας, ἡ αἴθουσα, τὸ ἐστιατόριον, τὸ μαγειρεῖον, ὁ πρὸς τὸν μικρὸν κήπον ἐξώστης, ἤρεσκον αὐτῷ καθ' ὑπερβολὴν. Ἐθαύμαζε δὲ καὶ τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ἀμεμπτον τάξιν καὶ φιλοκαλίαν, μεθ' ἧς ἦσαν τὰ πάντα διεσκευασμένα, τόσον ὥστε θὰ ἦτο καὶ πρόθυμος νὰ ἐνοικιάσῃ τὴν οἰκίαν ὅπως ἦτο καὶ εὐρίσκετο μεθ' ὄλων αὐτῆς τῶν ἐπιπλῶν. Μόνον τῷ ἐφαίνετο μεγαλητέρα παρ' ὅση ἐχρειάζετο διὰ δύο ἀνθρώπους, τὴν μητέρα του καὶ ἑαυτὸν· ἐγνώριζε δὲ ὅτι ὅσον εὐρύτερος ὁ οἶκος τόσον ἐπιπονώτερα εἶνε καὶ τὰ καθήκοντα τῆς οἰκοδοσποίνης· καὶ ἡ μήτηρ του ἦτον ἤδη πεντηκοντοῦτις καὶ ἀδύνατος γυνή. Ἄλλὰ πάλιν ἡ οἰκία ἦτο τόσον ὠραία! Τάχα θὰ εὐρίσκεν ἄλλην ὅπως τὴν ἦθελον; Ἐπειτα ὅλα οἰκονομοῦνται ὅταν θέλῃ κανεὶς... Ἐσυλλογίσθη ἐν τέλει ὁ μέλλον ἐνοικιαστῆς καὶ ἀφοῦ περιεργάσθη λεπτομερῶς τὰ πάντα, ἐκτὸς δύο δωματίων, ἅτινα ἦσαν κλειστά, διότι ἦσαν ἀκόμη ἀσυγύριστα, καθὼς εἶπεν ἀφελῶς ἡ ὑπηρέτρια, ἠρώτησεν εἶτα ποῦ ἡδύνατο νὰ εὕρῃ τὸν οἰκοδοσπότην διὰ νὰ συνεννοηθῇ.

— Ἡ κυρία τὸ νοικιάζει τὸ σπίτι· ἂν θέλετε νὰ μιλήσετε μὲ τὴν κυρία;

- Καὶ κάθεται ἐδῶ ἡ κυρία ;
 — Μάλιστα.
 — Πῶς ὀνομάζεται ;
 — Κυρία Στεφανῆ.
 — Δὲν τὴν γνωρίζω . . . Καὶ πότε ἤμπορῶ νὰ τὴν ἰδῶ ;
 — Καὶ τώρα εὐθὺς ἂν θέλετε· εἶνε εἰς τὴν κάμαρά της, περάστε σ' τὴ σάλα, νὰ τῆς μιλήσω.

✱

Ὁ Ἀνδρέας ἐκάθισεν ἐπὶ κεντητοῦ τινος ἐδωλίου πλησίον τῆς ἐν τῷ κέντρῳ τραπέζης καὶ ἀνέμενε. Καὶ ἐπειδὴ ἡ κυρία ἤρχει, ἴσως διότι ἦτο ἀτημέλητος, ἔλαβε τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης λεύκωμα τῶν φωτογραφιῶν καὶ ἤνοιξεν αὐτό. Πᾶσαι αἱ ἐν αὐτῷ μορφαὶ ἦσαν ἐντελῶς ἄγνωστοι, ἀλλ' εἰς τὴν θέαν μιᾶς, τῆς τελευταίας φωτογραφίας, ὁ Ἀνδρέας ἀνεσκίρτησεν ἐκπληκτος. Ἦτο εἰκὼν κόρης δεκαπενταετοῦς περίπου, νοστιμωτάτης.

— Μπα ! σὰν τὴ Σοφία ! ἐψιθύρισε χωρὶς νὰ θέλῃ. Τόση ὁμοιότης, παράξενον !

Καὶ ἀφοῦ προσήλωσε πάλιν τὸ βλέμμα ἐπὶ μικρόν.

— Ἀδύνατον, ἀδύνατον ! προσέθηκεν. Εἶνε αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ γνωρίζω καὶ τὸ φῶρεμά της· τὸ ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη αὐτό . . . τὸ τριανταφυλλί . . .

Φαίνεται ὅτι θλιβερά τις ἀνάμνησις ἀφυπνίσθη ἐκ τῆς θέας τῆς παρθενικῆς ἐκείνης μορφῆς, διότι ἀπώλεσε διὰ μιᾶς ὅλην τὴν εὐθυμίαν, ὅλην τὴν ὄρεξίν του. Ἐκλείσε τὸ λεύκωμα καὶ ἐστέναξεν· ἐπειτα τὸ ἔλαβε πάλιν . . .

— Καϋμένη Σοφία ! ποιοὺς ξεύρει ποῦ βρίσκεται τώρα ;

ζῆ ; ἀπέθανεν ; εὐτυχεῖ ἢ δυστυχεῖ ; Θὰ μάθω ἴσως. Ἀφοῦ ἔχουν τὴν φωτογραφίαν ἐδῶ, θὰ γνωρίζουν καὶ τὸ πρωτότυπον.

Ἦτο τόσῳ βυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις του ταύτας, ὥστε σχεδὸν ἐτρόμαξεν ἐκ τῆς μελωδικῆς φωνῆς, ἣτις ἀντήχησε πλησίον του :

— Μὲ συγχωρεῖτε πολὺ !.. Σᾶς ἔκαμα νὰ περιμένετε.

— Ἄ, μπα ! ἐγὼ πρέπει νὰ σᾶς ζητήσω συγγνώμην, Κυρία μου, ἔσπευσε ν' ἀποκριθῆ τεθορυβημένος, ποῦ σᾶς ἀνῆσυχσα. Ἐπειτα δὲν ἔμεινα μόνος· εὗρηκα γνωρίμους παλαιούς εἰς τὰς φωτογραφίας σας.

Ἡ κυρία ἐκάθισεν ἀπέναντι αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου. Ἦτο ἀκόμη νεωτάτη, μελαχρινή, εὐμορφος καὶ ἐπιχαρίτως ἀφελῆς εἰς τὰς κινήσεις καὶ εἰς τοὺς λόγους, κομψὴ δὲ ἐν τῷ κανονικῶς μικρῷ αὐτῆς σώματι, ὡς μικρὰ καλλιτεχνικὴ ἔκδοσις ὠραίου βιβλίου. Ὁξυδερκῆς ὀφθαλμὸς θὰ διέκρινεν ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῆς ἔγνη θλίψεων μακρῶν· ἀδιόρατοι αὐλακες διεγράφοντο ἐπὶ τῶν δροσερῶν παρειῶν της, ἐφ' ὧν θὰ ἐκυλισθῆσαν ἄλλοτε ἄφθονα δάκρυα, καὶ ἡ φωνή της, περιπαθῆς καὶ γλυκεῖα, δὲν ἐφαίνετο ἀσυνήθιστος εἰς στεναγμούς. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα πρὸ πολλοῦ παρήλθον καὶ μετὰ τὰς καταγρίδας, ἡ αἰθρία ἐφώτισε πάλιν τὴν ζωηρὰν καὶ φιλόγελων ἐκείνην μορφήν.

Ἰδίως ὅταν ὠμίλει, ἡ μικρὰ μελαχρινή, ἀνεδείκνυτο ἔτι μᾶλλον θελκτικὴ. Τότε ἐπρόβαλλον ὀπισθεν τῶν διαστελλομένων χειλέων μικροὶ λευκότετοι ὀδόντες, καὶ οἱ μαῦροι ὀφθαλμοὶ της ἐν τῇ ἀντιθέσει ταύτῃ ἐσπινθίριζον ἔτι λαμπρότεροι.

Ὁ Ἀνδρέας δὲν ἦτο ὀξυδερκῆς· κάθε ἄλλο—ἦτο μάλι-

στα μύψ καὶ δὲν μετεχειρίζετο δίοπτρα. Ἐπειτα ἡ αἴθουσα δὲν εἶχε πολὺ φῶς, διότι τὰ παραθυρόφυλλα ἦσαν κλειστὰ ἔνεκα τοῦ ἡλίου. Ὡστε μελέτας μὲν φυσιογνωμικὰς δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς οἰκοδομοῦντος, καθ' ὅσον ὁμῶς προέβαιναν ἢ περὶ τοῦ οἴκου καὶ λοιπῶν τυπικῆ καὶ ἄνοστος συνομιλία, ὁ νέος ἔμπορος ὑπέκλυπτεν ὅλον ἐν εἰς τὸ θέλητρον τοῦ βλέμματος καὶ τῆς φωνῆς ἐκεῖνης, ἰδίως δὲ τῆς φωνῆς, ἥτις εἶχε τὸ παράδοξον προσὸν νὰ ἐνθυμίζῃ ἄλλας γνώστας καὶ προσφιλῆς φωνάς.—Οὕτω τοῦλάχιστον ἐφρόνει ὁ Ἄνδρέας. Βαθυμῆδον δὲ ἤρχισε νὰ αισθάνηται ἀτονίαν, ἔκλυσιν δυνάμεων, ὡς ἐὰν ἔπιε ναρκωτικόν.

✱

Αἱ περὶ τῆς οἰκίας συμφωνίαι κατέληξαν εἰς τὸ ὅτι ὁ Ἄνδρέας ἐδέχετο μὲν κατ' ἀρχὴν τὸ τίμημα τοῦ ἐνοικίου, ὅσον ἐζητεῖτο, ἀλλ' ἐπεφυλάσσετο νὰ τηλεγραφήσῃ αὐτῆς μερὸν πρὸς τὴν μητέρα του καὶ μετὰ τὴν συγκατάθεσιν αὐτῆς νὰ προβῇ εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ συμβολαίου.

— Καὶ τώρα, Κυρία μου, θὰ μὲ συγχωρήσετε νὰ σᾶς ζητήσω τελευταίαν χάριν; ἠρώτησεν ὁ Ἄνδρέας ἐγερθεὶς ἐν' ἀναχωρήσει, ἀφοῦ ἄφησεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ ἐπισκεπτήριόν του.

— Κ' ἐρωτᾶτε; ἀπήντησε χαριέντως μειδιῶσα ἐκεῖνη.

— Εἶδα εἰς τὰς φωτογραφίας σας μίαν παλαιάν, παιδικὴν γνώριμον. Ἦθελα νὰ σᾶς ἐρωτήσω, ἂν εἶνε συγγενῆς σας ἢ φίλη; ἂν ξεύρετε τί γίνεται τώρα;

— Ποίαν;

Ἐπλησίασε καὶ ἔκυψε πρὸς τὴν ἀνοικτὴν σελίδα τοῦ

λευκώματος. Ὁ Ἄνδρέας εἰς τὴν προσέγγισιν τῆς πυκνῆς καὶ εὐώδους ἐκεῖνης κόμης ἐρρίγησεν.

Ἡ κυρία δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ δυνατὸν γέλωτα.

Ὁ νέος ἔμπορος προσεβλήθη, ἐταράχθη.

— Μὲ συγχωρεῖτε ποῦ γελῶ ἔτσι; ἀλλ' ἔχω αἰτίαν σπουδαίαν. Φαίνεται ὅτι κάποια ὁμοιότης θὰ σᾶς ἐγέλασε...

— Καλὲ τί ὁμοιότης; Δὲν εἶνε αὐτὴ ἡ Σοφία;

— Ναὶ Σοφία λέγεται καὶ αὐτή... ἐγὼ δηλαδὴ.

— Σεῖς! Σὺ, Σοφία... Ἄ! ναὶ! ναὶ! ναὶ! τυφλὸς ἐγὼ τόσην ὥραν! Κάτι ἐνοιῶθα μέσα μου, κάτι μοῦ ἔλεγεν ἡ καρδιά μου, ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦσα νὰ ὑποθέσω ποτέ.

Ἡ Σοφία ἔμεινεν ἐκπληκτος, ἀναυδος πρὸς στιγμὴν ὥπιθοχώρησε φοβηθεῖσα.

— Κύριε! . . .

— Σοφία, μ' ἐλησμόνησες;

Τότε μόλις εἶδεν ἐκεῖνη ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ ἐπισκεπτήριον, ὅπερ ἔφερε τὸ ὄνομα: Ἄνδρέας Ἀμπελίδης.

— Ἄνδρέα! ἄ! ὕστερα ἀπὸ δώδεκα ἔτη, πῶς νὰ σὲ γνωρίσω; Τί σύμπτωσις! τί εὐτυχία! . . . Φαντάσου καὶ νὰ παίζωμεν τόσην ὥραν κωμωδίαν χωρὶς νὰ τὸ ξεύρωμεν. Ὅσον συλλογίζομαι τὸ Σεῖς καὶ τὸ Σᾶς, ποῦ μοῦ εἶπες καὶ σοῦ εἶπα. Τόσον ἀλλάξαμεν λοιπὸν καὶ οἱ δύο;

— Καυμένη Σοφία! Τόσα καὶ τόσα ἔγειναν σ' αὐτὰ τὰ δώδεκα χρόνια! . . . παντρεύθηκες ἐσύ, εἶπε θλιβερῶς ἐγὼ ξενιτευθῆκα... Μὰ ἐπὶ τέλους.—μόνον τὰ βουνὰ δὲν σμίγουν, ποῦ λέγει καὶ ἡ παροιμία. Νά, πάλι μαζί!

— Θυμᾶσαι τὰ καλὰ, τὰ τρελλὰ μας ἐκεῖνα χρόνια σ' τὴ Σύρα; Θυμᾶσαι τὴ γειτονιά μας;

— Θυμᾶσαι τὴν ἀγάπη μας, Σοφία, τὴν παιδιάτικη ἐκείνη ἀγάπη; Πόσα δάκρυα ἔχυσα ὅταν σ' ἄφησα!

Ἡ εὐμορφος Σοφία ἐκοκκίνισεν ἑλαφρῶς καὶ οἱ μαῦροι ὀφθαλμοὶ τῆς ὑγράνθησαν μὲ τὴν ἀνάμνησιν τῶν νεανικῶν ἐκείνων ἐρώτων.

✠

Ὅταν ἐμπλεχθῆ τις εἰς τὸ γλυκὺ δίκτυον τῶν ἀναμνήσεων, μένει ἐπὶ πολὺ ὑποπτερυγίζων ἐντὸς αὐτοῦ. Ἐνεθυμήθησαν ἐπεισόδια, ἐκδρομάς, περιπάτους, χιλίας ἀνοησίας προσφιλείς ἐν τῷ βάθει τοῦ παρελθόντος. Εἶτα ἐπηκολούθησαν καὶ αἱ πικρίαι.

Ἡ Σοφία ἀφηγήθη μὲ ὀλίγας λέξεις πῶς τὴν ὑπάνδρυσαν μὲ ἄνδρα γέροντα, φιλάσθενον, φιλάργυρον, πρὸς τὸν ὁποῖον οὐδεμίαν ἠσθάνετο συμπάθειαν, καὶ ποίαν τυραννισμένην ζωὴν διῆλθε μετ' αὐτοῦ ἐπὶ πέντε ἔτη, ἀπομείνασα χήρα ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι δύο ἐτῶν.

Καθ' ὅσον ἐκείνη ὠμίλει, ὁ Ἄνδρέας ἀνέπνεεν, ἀνεκουφίζετο. Τὴν ἐνόμιζεν ὑπανδρευμένην πρὸ μιᾶς στιγμῆς καὶ τώρα ἐμάνθανεν ὅτι εἶνε χήρα. Ὁ θάνατος τοῦ φιλαργύρου αὐτοῦ γέροντος συζύγου τὸν νῦχαρίστει καθ' ὑπερβολήν. Πόσον κακὸς εἶνε ὁ ἄνθρωπος!

Ὁ Ἄνδρέας ἀφ' ἐτέρου εὐτυχέστερος ἐξιστόρει τὰ κατὰ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ διατριβὴν του.

— Καὶ μ' ἐνθυμείσο κάποτε ἐκεῖ, Ἄνδρέα; ἠρώτησε δειλιῶς ἡ Σοφία.

— Ἄν σ' ἐνθυμούμην; Μόνη σου εἶδες πόσον ἐφρόντιζα νὰ μάθω τί γίνεσαι. Θέλεις καὶ ἄλλο; Νὰ λοιπόν!

Ἄνευσεν ἐκ τοῦ θυλακίου τὸ χαρτοφυλάκιόν του καὶ ἔδειξεν ἐντὸς μικροῦ χωρίσματος πλεξίδα μαύρων τριχῶν.

— Τὰ γνωρίζεις αὐτά, Σοφία;

Ἡ νέα χήρα ἐκοκκίνισε περισσότερο:

— Εἶνε δικά μου! Σοῦ τὰ ἔδωκα ἐκεῖνο τὸ βράδυ πρὶν φύγης. Ἄλλὰ κ' ἐγὼ τί μὲ νομίζεις τάχα;

Ἐχάθη διὰ μίαν στιγμὴν καὶ ἐπανῆλθε κρατοῦσα μικρὸν κιβώτιον· τὸ ἤνοιξε καὶ ἔσυρε τεμάχιον χάρτου.

Κι' ἂν φύγω, κι' ἂν ξενιτευθῶ σὲ μακρινὸ ἀκρογιάλι.

Μὴ με ξεχνᾶς, ἀγάπη μου, καὶ θὰ γυρίσω πάλι...

Ἀνέγνωσε διὰ φωνῆς μελωδικῆς, ἣν καθίστα περιπαθῶς τρομώδη ἡ συγκίνησις.

— Τοὺς γνωρίζεις αὐτοὺς τοὺς στίχους, Ἄνδρέα;

— Εἶνε δικοί μου· τοὺς εἶχα λησμονήσῃ ἐντελῶς...

Τότε ἔκαμνα καὶ στίχους, τώρα μόνον λογαριασμούς...

— Ποῦ ξεύρεις; τώρα ποῦ γύρισες πάλιν σ' τὸν γαλανὸ οὐρανὸ τῶν Ἀθηνῶν...

— Καὶ σ' εὐρῆκα! θέλεις νὰ πῆς. Γιατί δὲν τὸ λές;

— Μήτε τὸ ἐννοῶ αὐτό! τὰ περασμένα πέρασαν. Τώρα θὰ φροντίσης νὰ εὐρῆς ἀποκατάστασιν ἐδῶ ὅπως σοῦ ἀξίζει· μία κόρη εὐμορφη, πλουσία...

— Κακὴ!!!

— Ὅχι, δὲν εἶμαι κακὴ! μήτε θὰ ζηλεύσω κἄν. Ἐχω ἀπόφασιν νὰ μὴν πανδρευθῶ. Θὰ εἶνε χαρὰ μου, εὐτυχία μου νὰ σὲ βλέπω εὐτυχισμένον.

— Ἄφησε αὐτὰς τὰς γενναιότητας· ὕστερα ἀπὸ τόσων χρόνων βάσανα, ὕστερα ἀπὸ τὴν τυραννισμένην ἐκείνην ζωὴν

τοῦ πρώτου σου γάμου, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐρημιὰ καὶ μοναξιά, ἀφοῦ ἡ τύχη μὲ στέλνει μὲ τέτοιον παράξενο τρόπο, μὲ τέτοιαν σύμπτωσιν μοναδικήν, νὰ σοῦ φέρω ἀγάπη καὶ εὐτυχία, κοιμισμένα γλυκὰ γλυκὰ δώδεκα χρόνια εἰς τὰ βάθη τῆς καρδιάς μου, γιατί τὴν διώχνεις ἔτσι τὴν τύχην αὐτήν;

✠

Ὁμίλει μετὰ ζέσεως νεανικῆς, σχεδὸν μετὰ θρασύτητος. Ἄλλ' ἢ ἐκ συμπτώσεως ἀνέλπιστος ἐκείνη συνάντησις τὸν εἶχε μεθύση.

Ὁλόκληρος ὁ δωδεκαετής χωρισμὸς ἀπεσβύνετο τελείως ἀπὸ τῶν ἀναμνήσεών του. Δὲν ἐνόει ὅτι εἶχε πρὸ αὐτοῦ τὴν Κυρίαν Στεφανῆ, ἀλλὰ τὴν Σοφίαν, τὴν ἰδίαν δεκαεξαέτιδα φίλην του. Ὁ ἔρωσ ὁ νεανικός, ὁ μειρακιώδης, κεκρυμμένος τόσα ἔτη ὡς μικρὸς σπινθὴρ εἰς τὰ βάθη τῆς καρδιάς του, ἀνερριπίζετο ἤδη διὰ μιᾶς ἐκ τῆς συναντήσεως ταύτης, καὶ ἐξεχύνετο εἰς φλόγας ὑπερτάτης ἀγάπης. Ἄλλ' ἡ νέα χήρα τὸν ἀνέκοψε:

— Ἀνδρέα, δὲν θέλω νὰ θυσιασθῆς χάριν ἐμοῦ. Εἶμαι χήρα, ἡλικιωμένη, μὲ μικρὰν περιουσίαν! Ὅα χάσης χάριν ἐμοῦ τὸ μέλλον σου, τὸ στάδιόν σου. Ποτέ, ποτέ!

— Σοφία, σ' ἀγαπῶ! Ὅλ' αὐτὰ εἶνε ἀνοησίες ποῦ λές. Σὺ ἡλικιωμένη! τὸ λές, κοκέττα, ἐπίτηδες αὐτό. Περιουσίαν; δὲν θέλω· δῶσέ την εἰς τὸ πτωχοκομεῖον. Σοφία, γιατί ξεχνᾷς τὰ ὠραῖά μας ἐκεῖνα παιδικὰ ὄνειρα· νὰ ζήσωμε μαζί, εὐτυχισμένοι, ἀγαπημένοι; Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ ἀληθεύσουν, γιατί γίνεσαι κακὴ, πεισματάρα;

— Καὶ ἡ μητέρα σου; δὲν συλλογίζεσαι τί θὰ εἴπῃ ἡ μητέρα σου;

— Ἡ μητέρα μου θὰ φιλήσῃ γλυκὰ τὰ μάτια τῆς ἀκριβῆς κόρης της.

Ἐν τῇ θέρμῃ τῶν αἰσθημάτων του εἶχε κλίνη σχεδὸν ἱκετευτικῶς πρὸ τῶν ποδῶν της.

— Ἀνδρέα, σὲ παρακαλῶ, κάθισε . . .

Ὁ Ἀνδρέας ὑπήκουσεν.

— Ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ θέμα μας. Τὸ σπίτι λοιπὸν τὸ θέλεις, ἂν συγκατατεθῇ καὶ ἡ μητέρα σου . . . Καὶ προσεπάθει δῆθεν νὰ προσποιηθῇ ἀδιαφορίαν, ἀλλ' ἡ συγκίνησις αὐτῆς ἐπροδίδετο· ἔτρεμε σύσσωμος.

— Σοφία, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας ἡρεμώτερον, ἄς ὀμιλήσωμεν γιὰ τὸ σπίτι, ἀφοῦ θέλεις· σὺ τὸ ἀφίνεις ἐπειδὴ εἶνε μεγάλο, καὶ εἰς ἐμένα ἔρχεται μεγάλο. Ἄν τὸ κρατήσωμεν μαζί . . . ἂν τὸ μοιρασθοῦμε . . . θὰ μᾶς ἔρχεται ἴσια ἴσια.

Καὶ ἐπειδὴ ἐκείνη ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν σιωπηλή.

— Ἡ μήπως δὲν μ' ἀγαπᾷς πλέον; ἠρώτησε μὲ παράπονον.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ ὑπέρβουρα, ἥτις ἠπόρει καὶ διὰ τὴν παρατεταμένην ἐπίσκεψιν τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου ἐνοικιαστοῦ, ἐπρόβαλε τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς ἡμικλειστοῦ θύρας. Ἡ ἀπορία της μετεβλήθη εἰς ἐκπληξιν, ὅταν εἶδε τὸν κύριον καθήμενον ἐν οικειότητι πλησίον τῆς κυρίας της.

— Κυρία, εἶπεν ὀλίγον προπετῶς, ἔστειλεν ὁ κύριος ποῦ εἶδε χθὲς τὸ σπίτι καὶ μνησθῆναι πῶς τὸ θέλει καὶ θεὸν νᾶρθῃ τὸ ἀπόγεμα γιὰ τὸ συμβόλαιον.

Ὁ Ἀνδρέας συνεταράχθη, ἡ Σοφία ὠχρίασε· μετὰ τὴν τελευταίαν ἀδίκον μομφήν, τὴν ὁποίαν ἔρριψε κατ' αὐτῆς,

ἀνεζήτει τὸ βλέμμα του διὰ νὰ τὸν διαψεύσῃ, κ' ἐκεῖνος ἀνεζήτει τὸ ἰδικόν της διὰ νὰ ζητήσῃ συγγνώμην. Τὰ βλέμματά των δισταυρώθησαν πλήρῃ ἀγάπης. Ὁ Ἀνδρέας ἀνέμενε πνευστιῶν τὴν κρίσιμον ἀπάντησιν. Ἡ ὑπηρετρία, ἣτις ἐνόει καὶ δὲν ἐνόει, ἴστατο ἄναυδος :

— Πές, ὅτι λυποῦμαι πολύ, ἀλλὰ δὲν ἤμπορῶ νὰ τὸ δώσω τὸ σπίτι . . . Νὰ σοῦ πῶ, βγάλε καὶ τὸ ἐνοικιαστήριον ἀπὸ τὴν πόρτα. Θὰ τὸ κρατήσω ἐγώ . . . δὲν ἐνοικιάζεται.

Ἡ ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΥ

[Ὁδοιπορικὴ ἀνάμνησις].

Ἐκαθήμεθα ἐπὶ τοῦ ἐξώστου κατὰ τὴν φθινοπωρινὴν ἐκείνην ἑσπέραν τοῦ 1879. Ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς χλοερωτάτης ἀγροτικῆς ἐπαύλεως εἶχε καλέσῃ ἐκεῖ ἡμᾶς, τριάδα ἀχωρίστων φίλων, ἀφ' ἑσπέρας, ἵνα διέλθωμεν τὴν νύκτα, καὶ νὰ ἀναβῶμεν τὴν αὐγὴν εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, ὅποθεν ἡ θεὰ τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος ἦτό τι θαυμάσιον φαινόμενον. Ἡ δὲ φιλόφρων οἰκοδέσποινα, ἐξέχουσα ἐπὶ χάριτι καὶ εὐφύια, καθυπεχρέου ἀπὸ τοῦδε ἡμᾶς διὰ τῶν περιποιήσεών της, καὶ ἐπὶ τῆς μικρᾶς κυκλικῆς τραπέζης ἀπέκειτο ἀψευδὲς τούτου μαρτύριον ὅ,τι ἔμεινεν ἀπὸ τὰ παντοειδῆ γλυκίσματα καὶ τὰ ὀπωρικά, ὅσα μετὰ τόσης ὀρέξεως ἅμα ἐλθόντες κατηναλώσαμεν. Χάριν τῆς ἀληθείας ἄς μὴ παραλίπω νὰ προσθέσω ὅτι παρεκάθητο ἐκεῖ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ἡ νεαρὰ τῆς οἰκοδεσποίνης ἀδελφή, τῆς ὁποίας οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν γλυκύτεροι τῶν γλυκισμάτων, καὶ αἱ παρειαὶ δροσερώτεροι τῶν ὀπωρῶν.

Ἡμεθα λοιπὸν ἐξ, πάντες πλήρεις νεότητος καὶ εὐθυμίας, καὶ ὅμως κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἢ πρὸ μικροῦ ζωηρὰ συνομιλία εἶχε διακοπῆ· ἐν δὲ λέξεις τινὲς διέκοπτον τὴν ἐπικρατοῦσαν σιωπὴν, ἀλλ' αὕτη ἐπήρχετο πάλιν βαθυτέρα. Τὴν προσοχὴν πάντων ἐπησχόλει ἡ περίξ φύσις.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύση μόλις, ὡς δύνει συνήθως κατὰ τὰς

φθινοπωρινὰς ἐσπέρας, οὐχὶ ἐντὸς ροδοθαφοῦς ἀγλῦος βυθισθεῖς, ἀλλ' ἐν σκιερᾷ καὶ πυκνῇ ὀμιχλώσει ἀποσβεσθεῖς πρὶν εἶτι καταλίπη τὸν ὀρίζοντα.

Ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ὁ καιρὸς εἶχε τραπῆ πρὸς τὴν βροχὴν. Μεγάλα, ἀπέραντα σύννεφα εἶχον προβάλη τὰ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἠργυρωμένα ρύγχη αὐτῶν ἀπὸ τοῦ βάθους τῶν βουνῶν, καὶ μετ' ὀλίγον πλανώμενα ἐν ἀγέλαις μεταξὺ ἡλίου καὶ γῆς ἐκηλίδουν διὰ τῶν μεγάλων σκιῶν τῶν τὰς κιτρίνας ἐκτάσεις τῶν ξηρῶν ἀγρῶν καὶ τῶν βουνῶν τὰς κλιτύας. Καὶ ἠκολούθησεν ἀνεμὸς τις ἐλαφρὸς καὶ ὑγρὸς, ὁ συνήθης τῆς βροχῆς ταχυδρόμος, καὶ ἀπεκρούθησαν ἐν θολῇ σκέπη τὰ πρὸς τὴν θάλασσαν πέρατα. Ἡμεῖς δ' ἐφιπποῖ μεταβαίνοντες εἰς τὴν ἔπαυλιν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐταχύνομεν τὸ βῆμα τῶν ἵππων διὰ νὰ μὴ ὑποστῶμεν λουτρὸν ἐν μέσῳ δάσει. Καὶ ὁμως δὲν ἔβραξεν. Ὅταν μάλιστα ὁ ἥλιος ὑπὲρ τὰ νέφη ἐτράπη πρὸς τὴν δύσιν, πνοὴ ἀνέμου βιαιοτέρα κατέσχισε τὰ πυκνότερον συνυφασμένα καὶ ἐπεφάνησαν γλαυκὰ τμήματα οὐρανοῦ. Ὡς δὲ κατερρακώθησαν τῆδε κἀκείσε αἱ ἐναέριοι αὐταὶ σκέπαι, ποικίλλουσαι κατὰ τὴν ἀπόστασιν καὶ τὴν πυκνότητα, συστραφεῖσαι κατὰ παντοειδεῖς μορφὰς ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ νότου, ἀπεδέχοντο ἐν γραφικωτάτῃ ποικιλίᾳ χρωμάτων τὰς ὑστάτας ἀκτῖνας τοῦ δύνοντος ἡλίου.

Καὶ ποῦ μὲν ἐξωγιοῦντο χαλκόχροα, ποῦ δὲ προέβαλλον χρυσιζόντα τὰς παρυφάς, ἀλλαχοῦ ἐξεγείλιζον βαθυκύανα ὡς κύματα ὀργίλου πελάγους καὶ συνετρίβοντο ἐπὶ φανταστικῶν βράχων γρανίτου· παρέκει ἐπυκνοῦντο ὡς μαῦροι καπνοὶ ἐκρηγνυμένων ἠφαιστείων διειλίσσοντο πέραν ὡς ἀραχνούφαντοι νυμφικοὶ πέπλοι καὶ ἐξητμίζοντο ροδοχροα

αἴφνης, ὡς ἂν ἦσαν ἀτμοὶ ρόδων. Ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς ὀπτικὸν θαῦμα ἐτελεῖτο ἐν ἀπωτάτῃ βορειοδυτικῇ ἄκρᾳ τοῦ ὀρίζοντος μεταξὺ τῶν κορυφῶν δύο βουνῶν. Ἐκεῖ ἀνακατωπτρίζοντο συμφυρόμενα ἐν ἀπαραμίλλῳ ἀσυναρτησίᾳ, ἐν τερατῶδει ἀλληλουχίᾳ, τὰ ἰδιάζοντα ἐκεῖνα χρώματα, δι' ὧν ἡ φύσις ἐπροίκισε τὰ βασίλεια αὐτῆς· κἀτι τὸ ὁποῖον δὲν λέγεται, δὲν πιστεύεται, δὲν δύναται νὰ συλληφθῆ ὑπὸ τῆς φαντασίας ζωγράφου, διότι εἶνε ἐναντίον πρὸς πάντα κανόνα καὶ τέχνης καὶ λογικῆς. Δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ ἐν ταύτῳ συμμιγνύμενα πικιλοβαφῶν πτηνῶν πτίλα, μυριοχρῶμων ἀνθέων πέταλα, παντοδαπῶν ἐντόμων ἔλυτρα, πολυειδῶν μετᾶλλων ψήγματα; Δύναταί τις νὰ πλάσῃ ἐκ τούτων ὄλων χρῶμα, τοῦ ὁποίου πᾶς κόκκος, πᾶσα στιγμή διαφέρει τῶν ἄλλων; Δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ ταῦτα ἐν τρομῶδει κυμάνσει ἐναλλάσσοντα ἀενάως θέσιν; Τότε μόνον θ' ἀναπαρᾶσθήσῃ τὸ θαῦμα, ὅπερ ἐτέλει πέραν ἐκεῖ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ οὐρανοῦ ὁ μάγος αὐτὸς τῆς δημιουργίας, ὁ Ἥλιος.

Ἄν ἡ ἰδέα δὲν ἦτο ὑπὲρ τὸ δέον τολμηρὰ, θὰ ἐτόλμων νὰ εἶπω:

Τὴν ὥρ' αὐτὴ τὴν ὑστερνή, ποῦ χάνεται σ' τῆ δύση
 Ὁ ἥλιος ὁ χρυσοφωτός, θαρρεῖς, πρὶν ξεψυχῆσῃ,
 Μ' ἀγάπῃ καὶ μ' ἐπιθυμίᾳ ξαναθυμᾶται πάλι:
 Ὅλες τῆς γῆς τίς ὕμορφιες καὶ τὰ περίσσια κάλλη.
 Καὶ μέσ' σ' τὸ ψυχρομάχημα, σ' τὴν ὥρα τοῦ θανάτου,
 Ἐκεῖ ψηλὰ σ' τὸν οὐρανὸν περνοῦν ἀπὸ μπροστά του
 Τῆς θάλασσας τὰ κύματα, τοῦ κάμπου τὰ λουλούδια,
 Καὶ τὰ πουλιὰ ποῦ κελαδοῦν χαρούμενα τραγοῦδια
 Καὶ κάθε τι ποῦ φώτισε σ' τῆ γῆ μας, ἕνα, ἕνα
 Μὲ τίς χρυσὲς ἀχτιδὲς του σ' τὰ σύννεφα γραμμένα.

Πρὸ τοῦ ἐκπληκτικοῦ ἐκείνου θεάματος ἡ γῆ ἐθαμβοῦτο, ἡ πλάσις ὅλη διετέλει ἐν ἀγαλματώδει στάσει. Τὰ βουνὰ οἰοῦντο ἔκκλινον τὰς φαλακρὰς κορυφὰς περιβεβλημένας ὑπὸ ἰριδοχρῶν ἀναθυμιάσεων, οἱ ἀγροὶ ἠπλοῦντο ἄλλοι, ὠχροί, καὶ ὁ ἀπὸ νότου ἄνεμος ἡρέμα ἐκπνεύσας κατέλειπεν ἐν σταθερᾷ ἀκίνησίᾳ τὰς χλωροπρασίνους πεύκας καὶ τὰς πλατυφύλλους ἀμπέλους. Τὰ πτηνὰ τῆς ἡμέρας ἀπειληθέντα ὑπὸ βροχῆς ἐκρύβησαν προῶρως ἐν ταῖς φωλεαῖς αὐτῶν καὶ τὰ νυκτόβια πτηνὰ θαμβούμενα ὑπὸ τῶν τελευταίων φῶτων τῆς ἡμέρας δὲν ἐτόλμων ἔτι νὰ προβάλλωσι πρὸς ἀναζήτησιν τροφῆς. Φωνὴ ἀνθρωπίνη, κραυγὴ ζῴου δὲν ἠκούοντο. Καὶ ὡς ἂν ἡ παγκόσμιος ἐκείνη γαλήνη ἐπεβλήθη καὶ εἰς ἡμᾶς, ἐσιγήσαμεν ὀρμεμφύτως καὶ παρέστημεν ἄφωνοι μάρτυρες τοῦ μυστηρίου. Ἐπὶ τῶν μορφῶν ἡμῶν ἐπεχύθη μελαγχολία τις, ὡσεὶ συνεπενθοῦμεν μετὰ τῆς λοιπῆς φύσεως ἐπὶ τῇ ἐκπνοῇ τοῦ ἀληθοῦς βασιλέως αὐτῆς...

Ἄγνοῶ τί συμβαίνει εἰς τὰς ψυχὰς ἄλλων· τὸ ἐπ' ἐμοὶ ὁμολογῶ ὅτι ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ νῦν ἔτι, οὐδ' ἐν ὥρᾳ σκοτεινῆς καὶ θυελλώδους νυκτὸς καταλαμβάνομαι ὑπὸ τόσης ἀθυμίας, τόσου παραδόξου φόβου ἐνίοτε, ὅσον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ λυκόφωτος. Καὶ ὁσάκις ἀσθενῶν διήλθον ἐν οἴκῳ κεκλεισμένος τοιαύτας ὥρας, καθ' ὅσον ἐθεώρουν περὶ ἐμὲ πικνουμένην τὴν σκιάν τοῦ δωματίου καὶ τὰ σκεύη ἐξαφανιζόμενα ἐν αὐτῇ καὶ τὰς εἰκόνας μαύρας, ὡς τόσας τρύπας σκοτεινὰς ἐπὶ τῶν τοίχων, ρίγημά τι μὲ κατελάμβανεν ὡς ἐπαφὴ θανάτου καὶ ἀνεζήτητον προῶρως φῶς, φῶς, ἵνα συντέμω τὴν ἀμφίβολον, τὴν μυστηριώδη ταύτην φάσιν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ζωῆς.

Ἄλλ' ἡ μαγεία αἴφνης ἐλύθη. . . . Πένθιμος πυκνοτάτη σκέπη ἐκάλυψε τὴν ροδαλὴν τοῦ ἡλίου μορφήν κατὰ τὴν ὑστάτην ἐκπνοὴν καὶ βαρὺ τὸ πένθος ἠπλώθη ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ ὄλου. Καὶ ἀποχρώσεις καὶ λάμψεις καὶ σκιαὶ ἐβέβηθησαν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον καὶ ἀπέμειναν δισπαρμένα τὰ σύννεφα ὡς ἀσυνάρτητα σκιαγραφήματα νηπιακῆς χειρὸς.

Καὶ ὁ νυκτοκόραξ ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς ὀπῆς του καὶ ἡ νυκτερὶς ἀνεκίνησε τρίζουσα τὰ μεμβρανώδη πετερυγία της καὶ ὁ γκιώνης ἐκραξε γοερῶς ἀπὸ τῆς λεύκης, καὶ τῶν ποιμνίων οἱ κωδωνίσκοι ἐκωδόνισαν ἀπὸ τῶν ἀγρῶν καί, ὡς ἂν ἡ τελευταία τοῦ ἡλίου ἐκπνοὴ ἐπεχύθη ὡς φύσημα ἀνέμου ἐπὶ τὴν γῆν, χλιαρόν τι ρεῦμα ἀνεκίνησεν αἴφνης καὶ κλάδους καὶ φύλλα. Ἐκείνη τοῦ ἀνέμου ἡ πνοὴ ἐφύσησε πρὸς ἡμᾶς ἦχον ὑψίστης μελωδίας. Οὐδὲ ἄσμα πτηνοῦ, οὐδὲ κελάρυσμα πηγῆς, οὐδὲ θρῆνος παρθένου, οὐδὲ βαυκάλημα μητρὸς ὁ ἦχος ἐκείνος· οὐδὲν τούτων ἦτο, καὶ ταῦτα πάντα περιεῖχεν ἐν ἑαυτῷ.

Ἦρχιζεν ἀπὸ βαθέος, ὑποτρέμοντος, κρυφοῦ τινος παραπόνου, ὡς πρώτου δειλοῦ αἰσθήματος ἀγάπης. Βαθμηδὸν ἐνετείνετο, ἀνυψοῦτο καὶ ἐξεδηλοῦτο ἐν ποικιλωδίᾳ λεπτοτάτων φθόγγων. Ἐπηκολούθει τραχεῖά τις φράσις ὀργῆς, παράτεταμένος γογγυσμός, ἀληθῆς ὀλολυγμὸς πόνου, καὶ ἔπειτα στροφαὶ θοηνώδους ἐλεγείου μονότονοι, ἀλλ' ἐν τῇ μονοτονίᾳ τῶν ἔτι μᾶλλον περιπαθεῖς. Κατ' ἐπανάληψιν ἐλέγετο τὸ αὐτὸ καὶ πάντοτε τὸ αὐτό, ὅπως ὑπὸ τῶν ἐχόντων σταθεράν τινα αἰτίαν λύπης. Ποτὲ Ἥλιος θνήσκων δὲν ἐθρηνήθη ὑπὸ θλιβερωτάτου ἐλεγείου, ποτὲ Νυξ προβάλλουσα δὲν ὑμνήθη ὑπὸ περιπαθεστέρως φθῆς!

— Εἶνε ἡ φλογέρα τοῦ Μήτρου, εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης.

— Μὰ εἶνε ἀληθινὰ ἔξοχος, προσέθηκεν ὁ ἕτερος τῶν φίλων μου, πολλές φορές ἄκουσα φλογέραν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν μ' ἔκαμε τόσην ἐντύπωσιν· τί λέγεις σὺ ποῦ χάσκεις αὐτοῦ; Κ' ἔσεισε τὸν ὤμῳ μου.

— Ἴσα ἴσα ἡ ἀφαίρεσίς μου αὐτὴ ἀποδεικνύει καλῆτερον ἀπὸ λόγια πῶς μ' ἐμάγευσεν ἡ φλογέρα τοῦ Μήτρου. Εἶνε κανεὶς ἀπὸ τοὺς ποιμένας; ἠρώτησα τὴν οἰκοδέσποιναν.

— Ναί, βόσκει τὰ πρόβατά μας ἀπὸ τριῶν ἐτῶν.

— Καὶ θὰ εἶνε νέος βέβαια . . .

— Ἔως εἴκοσι, εἰκοσιδύο ἐτῶν μόλις.

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἔχει βέβαια μέσα του τὸν σπόρον μεγάλου μουσικοῦ, εἶπεν ὁ τρίτος σύντροφός μου, νέος ἱατρός· δὲν ἤξεύρω τί, ὁ τόπος ἴσως, ἡ ὥρα αὐτή, ἡ μοναδικὴ βραδεία τοῦ φθινοπώρου συντελοῦσιν ὥστε νὰ ἐνδυναμώσουν τὴν ἐπίδρασιν, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ τεχνικωτέρα μουσικὴ δὲν μ' ἔκαμε νὰ αἰσθανθῶ ἄλλοτε ὅ,τι τὴν στιγμὴν αὐτὴν αἰσθάνομαι.

Ἡ φλογέρα ἐσίγησεν.

— Ἄν εἴχαμεν κανένα νὰ τοῦ παραγγείλωμεν νὰ ἐξακολουθήσῃ, εἶπα πρὸς τὸν ἰδιοκτῆτην.

— Χαμένος κόπος, φίλε μου· ὁ Μῆτρος ὡς καλλιτέχνης ἐκ φύσεως ἔχει καὶ τὰς ἰδιοτροπίας τῶν συναδέλφων του, δὲν παίζει φλογέραν παρὰ μόνον ὅταν αὐτὸς θελή, ὅταν ἔχῃ ἐμπνευσιν . . .

— Καὶ αὐτὸ συμβαίνει, προσέθηκεν ἡ μέχρι τοῦδε ἄλλος ἀδελφὴ τῆς οἰκοδεσποίνης, αὐτὸ συμβαίνει εἰς ὠρισμένην ὥραν. ἅμα δύση ὁ ἥλιος.

— Θὰ μοῦ εἰπῆτε ἴσως ὅτι ζητῶ διὰ τῆς φαντασίας νὰ πλάσω ὕλην μυθιστορήματος, ἀλλ' ἐν τούτοις θὰ σᾶς ὁμολογήσω κατὶ, καὶ γελάσατε. Ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι ὄχι ἀπλῆ φιλομουσία ἐμπνέει εἰς τὸν ἀμαθῆ αὐτὸν ποιμένα τὴν ὄρεξιν νὰ παίξῃ μὲ τόσον αἰσθημα, ἀλλὰ κατὶ ἄλλο δυνατώτερον, ἀκαταμάχητον. Οἱ φθόγγοι του εἶνε σαφῆς καὶ εὐγλωττος ἔκφρασις ἀληθινοῦ πόνου.

Οἱ ἄλλοι ἐγέλασαν ἐκτὸς τῶν δύο γυναικῶν.

— Μήπως νομίζεις ὅτι καὶ εἰς τὰ βουνὰ συμβαίνει ὅ,τι εἰς τὰς πόλεις; εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ὅτι, ὅπως ἐκεῖ γίνεσθε ποιηταὶ ἀπὸ ἀγάπην πρὸς δύο ὠραῖα μάτια, καὶ εἰς τὸ βουνὸν ὁ ποιμὴν γίνεται μουσικός ἐξ ἔρωτος; Δὲν βαρύνεσαι! Ἐδῶ αὐτὸς ὀρμεμφύτως παίζει χωρὶς νὰ ἐννοῇ, χωρὶς νὰ αἰσθάνεται ὅ,τι παίζει περισσότερον ἀπὸ τὸ ξύλον τῆς φλογέρας του.

— Ἀπὸ τὸ σίδερο, θέλεις νὰ εἰπῆς, ὑπέλαβε πάλιν ἡ παρακαθημένη κόρη.

Ἐξεπλάγημεν.

— Ἀπὸ τὸ σίδερο; πῶς; οἱ φλογέρες εἶνε ξύλινας;

— Ἡ ἀπὸ πόδι ὀρνέου κάποτε, προσέθηκεν ὁ ἱατρός.

— Ἡ φλογέρα τοῦ Μήτρου λοιπὸν διαφέρει· εἶνε ἀπὸ κἀναν παλαιοῦ ὄπλου.

— Μὰ πῶς τὸ ἔμαθες ἐσὺ αὐτά, ἐνῶ ἐγὼ δὲν τὸ ἤξευρα; ἠρώτησεν ὁ γαμβρός της.

— Ἄν δὲν βαρύνεσθε, θὰ σᾶς εἰπῶ ἀπαράλλακτα ὅπως μοῦ εἶπε τὴν ἱστορίαν ἡ γρηῃ Τασώ, ἡ μητέρα τοῦ ἐπιστάτου.

— Ἀκοῦτ' ἐκεῖ; ἀνεφώνησα μετ' ἀληθοῦς ἐνδιαφέροντος καὶ ἐπλησίασα τὸ κάθισμά μου.

— Μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας ποῦ εἶχεν ἔλθῃ ὁ Μῆτρος εἰς τὸ χωριὸ ἐδῶ ἔτυχε νὰ περάσῃ ἕνας πρᾶματευτῆς. Ὁ πρᾶματευτῆς αὐτὸς ἐκτὸς ἄλλων διαφόρων εἶχε καὶ μίαν δωδεκάδα φλογέρες ζύλινας. Ὁ Μῆτρος ἐπλησίασε κ' ἐπῆρε μίαν εἰς τὰ χέρια του· τὴν ἐκύτταξε καὶ τὴν ἄφησε πάλι. «Τί τὴν παράτησες; δὲν σ' ἀρέσει;» ἐρωτᾷ ὁ πρᾶματευτῆς. «Δὲν κάνει γιὰ μένα, δὲν εἶνε δυνατὴ». Ὁ πρᾶματευτῆς προσεβλήθη: «Τί θές νὰ πῆς;» τοῦ λέει. «Θέλω νὰ πῶ πῶς ἅμα μιὰ φορὰ παίξω θὰ σκάσῃ ἡ φλογέρα». Ὁ πρᾶματευτῆς ἐγέλασε: «Δοκίμασε!» λέει. «Μὴ νὰ μὴ ζητᾷς πληρωμὴ;» ἀποκρίνεται ὁ Μῆτρος. «Ὅχι, ὅχι, ὅσες φλογέρες σκάσῃς μὲ τὴ φωνή σου, χάρισμά σου!» Τότε λοιπὸν ὁ Μῆτρος παίρνει τὴν πρώτη φλογέρα. Γύρω μαζεύθηκε ὅλο τὸ χωριό, εὐθύς ἅμ' ἄκουσαν τὴν πρώτη φωνή, γιατί δὲν ἦταν φλογέρας φωνή, καθὼς λέει ἡ γρηᾷ Τασσώ, ἦταν ἀηδονιοῦ λάλημα. Μὰ δὲν εἶχε βγάλη εἰκοσιτριάντα φωναῖς καὶ σ' τὸ πρῶτο γογγυτὸ ἡ φλογέρα ἐρράγισεν ἀπὸ πάνω ἕως κάτω. Ὁ πρᾶματευτῆς κ' οἱ ἄλλοι ἐθαύμασαν· πρώτην φορὰν εἶδαν τέτοιο πρᾶγμα. Ὁ Μῆτρος παίρνει δευτέρα φλογέρα, τὸ ἴδιο, τρίτη, τὸ ἴδιο, φθάνει ἕως τις ἐπτὰ. Τότε λέγει τοῦ πρᾶματευτῆ: «Εἶδες πῶς σοῦ εἶπα τὴν ἀλήθειαν· τοῦ κάκου σὲ ζημιώνω. Φθάνει πλειά. Γιὰ τὸν δικό μου τὸν πόνο, γιὰ τὴ φωτιά ποῦ βγάζουν τὰ στήθια μου χρειάζεται, ὅ,τι καὶ γιὰ τὴ φωτιά τοῦ μπαρουτιοῦ· μόνον τὸ σίδερο τὴ βαστάει!» Κ' ἔβγαλε τότε ἀπὸ τὴν μέσην του μιὰ φλογέρα σιδερένια ἀπὸ παλαιὰν κάνναν τουφεκιοῦ. Ἐκεῖ ἄρχισε πλεόν νὰ παίξῃ χωρὶς φόβον ὅτι θὰ ραγισθῇ. Ποτέ, λέει ἡ γρηᾷ, δὲν ἀκούσθηκε τέτοιο πρᾶγμα

σ' τὸ χωριό. Ἄκουες καὶ σοῦ ἤρχετο ὄρεξις ν' ἀναστενάξῃς, νὰ κλάψῃς. Μὰ ἀπὸ τότε δὲν ἐξανάπαιζε ποτέ πλειά ὁ Μῆτρος μπροστὰ σ' τὸν κόσμον κ' ἔγινεν ἄγριος χωρὶς αἰτία. Παίξει φλογέρα μόνον σ' τὴν ἐρημιᾷ τὸ βράδυ πρὶν νυκτώσῃ καὶ σπαίνει ἅμα ἰδῆ ἄνθρωπον. Πάντα γυρίζει μὲ τὰ πρόβατα καὶ πολὺ σπάνια ἔρχεται σ' τὸ χωριὸ μόνον γιὰ νὰ πάρῃ ψωμί.

Ἡ κόρη διηγήθη τὰ περὶ τοῦ βοσκοῦ μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ εἰς τὸν τόνον τῆς φωνῆς τῆς ὑπελάνθανε ζωηρὸν ἐνδιαφέρον. Ὅταν ἐτελείωσε, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῶ πάλιν.

— Γελάσατε πάλιν ἂν θέλετε, ἐγὼ στοιχηματίζω ὕστερ' ἀπ' αὐτὰ μάλιστα, ὅτι ἡ καρδιά τοῦ ποιμένος αὐτοῦ κρύπτει κάτι μέσα της, κάτι εὐγενὲς ἀλλὰ καὶ σπαρακτικόν, ἀπηλιπισμένην ἀγάπην ἴσως. Δὲν ξεύρετε τίποτε ἄλλο περὶ αὐτοῦ; Ποῦ ἦτο πρὶν ἔλθῃ ἐδῶ;

— Δὲν εἶχαμεν ποτέ τὴν ἀδιακρισίαν νὰ τὸν ἐρωτήσωμεν πολλά, εἶπε γελῶν ὁ οἰκοδεσπότης, ἡμεῖς δὲν ἐξομολογοῦμεν τοὺς ἀνθρώπους διὰ νὰ γράφωμεν βιβλία.

Ἡ οἰκοδέσποινα διέκοψε τὴν συνομιλίαν διὰ τοῦ χαρμωσοῦ ἀγγέλματος, ὅτι ἡ τράπεζα εἶν' ἐτοίμη. Ἠγέρθημεν πάντες διὰ νὰ εἰσελθῶμεν εἰς τὸ παρακείμενον ἐστιατόριον, ἀλλ' ἐνῶ ἐλάμβανον θέσιν εἰς τὴν τράπεζαν πλησίον τῆς γυναικαδέλφους τοῦ φίλου μου, τὴν ἠρώτησα σιγαλά:

— Καὶ οὔτε σεῖς, ποῦ ξεύρετε τὰς ἱστορίας τοῦ χωριοῦ, δὲν ἠμπορεῖτε νὰ μοῦ εἰπῆτε τίποτε ἄλλο περὶ τοῦ Μῆτρον; — Ὅχι!

Ἄλλ' αὐτὸ τὸ ὄχι, τὸ εἶπε μὲ τόσον ἀλλόκοτον τρόπον, ὥστε ἐνόησα ὅτι κάτι ἐγνώριζε, τὸ ὅποιον δὲν ἤθελε νὰ φανερώσῃ. Τὸ γεῦμα ἦτο ὀρεκτικόν καὶ ζωηρότατον· παρετάθη ὑπὲρ

τὴν ὥραν καὶ ἐτρώγομεν ἤδη τὰ ἐξαιρετα ὀπωρικά τοῦ κτήματος, ὅτε διπλοῦς πυροβολισμὸς οὐχὶ πολὺ μακρόθεν ἀκουσθεὶς ἔκαμεν ὄλους ν' ἀνασκιρτήσουν.

— Μὴν ἀνησυχῆτε, εἶπεν ἡρέμα ὁ οἰκοδεσπότης φέρων εἰς τὰ χεῖλη ῥάγα σταφυλῆς, κάποιος θὰ εἶχε φυλάξῃ διὰ λαγὸν ἢ ἀλεπούν.

Μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην ἡ διακοπεῖσα συνδιάλεξις ἐπανελήφθη θερμότερα καὶ ὁ λόγος ἦτο περὶ χειμερινῶν διασκεδάσεων ἐν Ἀθήναις. Ἄλλ' ἔξαφνα γοργὰ βήματα ἀκούονται εἰς τὴν κλίμακα καὶ ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν θύραν τοῦ ἐστιατορίου προβάλλει ἡ κεφαλὴ τοῦ φουσταναλλοφόρου ἐπιστάτου ἔντρομος.

— Ἀφέντη, καὶ διεκόπτετο ὑπὸ ἄσθματος καὶ τρόμου, ἀφέντη, φονικὸ ἐγίνηκε. . . Μᾶς σκότωσαν τὸν τσοπάνο. . .

— Τί; ἔραξεν ἐκεῖνος βιαίως ἀνεγερθεὶς ἀπὸ τῆς θέσεώς του, τὸν Μῆτρο; Ποῦ; ποῖός; καὶ ἔσπευσε πρὸς τὴν κλίμακα, κρατῶν ἔτι τὸ χειρόμακτρον εἰς χεῖρας.

Αἱ γυναῖκες ὠχρίασαν, σχεδὸν ἐλιποθύμησαν, καὶ ὁ νέος ἰατρός ἔτεινε πρὸς αὐτάς ποτήριον ὕδατος καὶ προσήλωσεν ἀνήσυχος τὸ βλέμμα. Ἄλλ' εὐθὺς συλλογισθεὶς ὅτι ἀλλαχοῦ ἴσως ὑπῆρχε περισσοτέρα ἀνάγκη αὐτοῦ, εἶπε πρὸς ἡμᾶς νὰ μείνωμεν καὶ ἐκεῖνος ἠκολούθησε τὸν ἀπελθόντα οἰκοδεσπότην μετὰ τοῦ ἐπιστάτου. Ἐἶν' εὐνόητος ἡ ἀγωνία, ἐν ἣ διετελοῦμεν πάντες ἀναμένοντες τὴν ἐπάνοδον τῶν ἀπελθόντων εἰς τὸν τόπον τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἡ φρίκη, ἣτις κατεῖχεν ἡμᾶς ἐπὶ τῇ γειτονίᾳ τοῦ θανάτου. Μετ' ὀλίγον ὁ ἰατρός ἐπανῆλθε μόνος κατηφής. Εἰς τὰ ἄφωνα ἐρωτήματά μαζάπνήτησε χαμηλοφώνως:

— Τίποτε, καμμία ἐλπίς· ἡ μία σφαῖρα ἐπέρασε τὴν καρδίαν καὶ ἡ ἄλλη τὰ ἔντερα.

Ὁ οἰκοδεσπότης ἐπανῆλθε μετ' ὀλίγον συγκεχυμένος καὶ πλήρης ὀργῆς. Ἐπρεπε νὰ φροντίσῃ καὶ διὰ τόσα πράγματα σχετικὰ, νὰ μνηύσῃ εἰς τὸν σταθμὸν τῆς χωροφυλακῆς, νὰ στείλῃ εἰς τὸν εἰρηνοδίκην, νὰ ἐτοιμάσῃ πρὸς ταφὴν τὸ πτώμα τοῦ ἀτυχοῦς. Μόλις ὅταν ἐτελείωσε τὰ πρῶτα ἐπείγοντα ἦλθε κ' ἐστάθη ὀλίγον πλησίον ἡμῶν.

— Καὶ περὶ τῶν φονέων δὲν ὑπάρχει ὑπόνοια; ἠρώτησα.

— Δὲν ξέρω ποιοὶ ἦσαν, ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἐπῆγαν νὰ κλέψουν πρόβατα. . .

Αἱ γυναῖκες εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ νευρικῆς ταραχῆς καὶ ὁ ἰατρός ἠναγκάσθη νὰ τὰς νοσοκομήσῃ ὄλην τὴν νύκτα. Εἶχομεν ἔλθῃ χάριν διασκεδάσεως καὶ ἐξ ἀπιστεύτου, ἐκ μοιραίας συμπτώσεως εὐρέθημεν μάρτυρες δράματος, διότι ὁ αἰφνίδιος φόνος τοῦ Μήτρου, μεθ' ὅσον ἐνδιαφέρον εἶχομεν λάβῃ πρὸ μιᾶς στιγμῆς περὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐγένετο, ἦτό τι ἰδιαζόντως δραματικὸν δι' ἡμᾶς.

Μετ' ὀλίγον ὁ οἰκοδεσπότης ἐξῆλθε πάλιν καὶ μ' ἔνευσε νὰ τὸν ἀκολουθήσω :

— Πηγαίνωμεν νὰ ἴδωμεν τὸ πτώμα, εἶπε σιγαλά, δὲν εἶπα τίποτε ἐμπρὸς εἰς τὰς γυναῖκας διὰ νὰ μὴν ταραχοῦν.

Κατήλθομεν εἰς ἀνώμαλον δρομίσκον· ὁ ἀγορφυλάξ προηγεῖτο κρατῶν φανόν. Τὸν νεκρὸν εἶχον μετακομίσῃ ἐντὸς κενῆς ἀχυραποθήκης καὶ εἶχον ἀποθήσῃ κατὰ γῆς. Ἡ κεφαλὴ ἀνυψοῦτο μικρὸν διὰ δεματίου ἀχύρων καὶ ἔκλινε πρὸς τὸν δεξιὸν ὤμον, αἱ χεῖρες ἦσαν ἐσταυρωμέναι ἀκανονίστως, οἱ πόδες ὀλίγον διεσπῶτες. Δύο μικρὰ κίτρινα κηρία κολλημένα ὀρθια κατὰ γῆς ἐφώτιζον τὴν χαμηλὴν ἀποθήκην, ἣτις ἀπέπνεε δριμεῖαν ὀσμὴν ἀχύρου. Ἡ μορφὴ τοῦ νεκροῦ ἠλιοκαῆς,

ἀμύστακος, ζωηρά καὶ ἐκφραστική, ἐτήρει καὶ ἐν τῇ νεκρικῇ ἀκινήσει ἀρρενωπὴν τινα εὐμορφίαν· τὸ στόμα συνεπτύσσετο εἰς μειδίωμα ὡς ν' ἀπεδέχθη μειδιῶν τὸν θάνατον, καὶ ὑπὸ τὰ κλειστὰ μεγάλα βλέφαρα ἐμάντευέ τις ὅτι πρὸ μικροῦ ἔλαμπον μαῦροι ὀφθαλμοὶ πλήρεις ζωῆς. Περὶ τὸν νεκρὸν ἐκάθητο κατὰ γῆς δύο τρεῖς χωρικοὶ ἀγρυπνοῦντες, οἵτινες ἠγέρθησαν ἐπὶ τῇ προσεγγίσει ἡμῶν. Καὶ τὸ συγκινητικώτατον· ἔξω τῆς θύρας ὁ μαῦρος ποιμενικὸς σκύλος, ὁ ἀχώριστος τοῦ Μήτρου σύντροφος Νεῦρος, ἴστατο ἀναμένων πότε θὰ ἐξέλθῃ ὁ προσφιλεὶς κύριός του . . .

Καὶ ἐνῶ ἐγὼ δακρύων, προσέβλεπον τὴν συμπαθῆ μορφήν τοῦ ἀτυχοῦς νεκροῦ, ὅστις δὲν εἶχεν οὔτε μητέρα, οὔτε ἀδελφὴν, οὔτε μνηστήν, διὰ νὰ τὸν κλαύσουν, ἀλλ' ἐφυλάσσετο ἐκεῖ ὑπὸ ξένων ἀνθρώπων ἐν ξένῳ οἴκῳ, ὁ σύντροφός μου κύψας ἠρέυνα τὸ σελάχιον αὐτοῦ· εὐρῶν δ' ἐκεῖ ἀνέσυρε τεμάχιον σιδηροῦ σωλῆνος· τὴν περίφημον φλογέραν τοῦ ποιμένου.

— Θὰ τὴν φυλάξω, εἶπε διὰ τρεμούσης φωνῆς, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ δυστυχομένου αὐτοῦ νέου. Τὸ σιδηρὸν αὐτό, τὸ ὅποιον ἐκεῖνος ἔκαμε ν' ἀναδίδη τόσῳ γλυκεῖς φθόγγους, τώρα πλέον μένει χωρὶς ἀξίαν, χωρὶς ζωὴν, ὅπως τὸ πτώμα του τὸ ἄψυχον.

Καὶ στραφεὶς ἐξῆλθε ταχέως διὰ τῆς χαμηλῆς θύρας . . .

Δὲν ἐκοιμήθημεν ποσῶς τὴν νύκτα ἐκείνην. Μετ' ὀλίγον ἦλθον χωροφύλακες, πρὶν δ' ἐξημερώσῃ ὁ εἰρηνοδίκης. Τὸν νεκρὸν ἔθαψαν πλησίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου, ἄνευ πομπῆς. Ἡ οἰκοδέσποινα μετὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐπέμειναν

νὰ παρακολουθήσουν τὴν κηδείαν, καὶ οἱ μαργαρίται τῶν εὐσπλαγγνικῶν δακρύων τῶν ἦσαν οἱ μόνοι, οἵτινες ὕγραναν τοῦ τάφου τοῦ τὸ χῶμα. Ἐμείναμεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὴν νύκτα ἔν' ἀναπαυθῶμεν, διότι ἡμεῖς κατὰκοποι ἐκ τῆς ἀϋπνίας, τὴν δ' ἐπομένην πρωίαν ἐκάμαμεν τῇ ἐπιμόνῳ ἀπαιτήσει τοῦ οἰκοδεσπότου τὴν ἀναβληθεῖσαν ἐκδρομὴν τοῦ βουνοῦ. Ἄλλ' ἡ εὐθυμία μας εἶχεν ἐκλείψῃ καὶ δὲν ἐβλέπομεν τὴν ὥραν νὰ φύγωμεν ἀπὸ τὸν τόπον αὐτόν. Συγχρόνως δὲ ἡ νεαρὰ σύζυγος τοῦ οἰκοδεσπότου καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς εἶχον σαφῶς δηλώσῃ, ὅτι δὲν ἐνόουν νὰ μείνουν ἐπὶ πλέον ἐκεῖ καταληφθεῖσαι ὑπὸ τρόμου. Τὴν ἑσπέραν λοιπὸν κατήλθομεν ὅλοι εἰς τὴν πόλιν.

Τὴν ὑστάτην στιγμὴν, καθ' ἣν ἡ νεωτέρα τῶν συνοδοιπόρων μας κατήρχετο τοῦ ἵππου καὶ ἐπλησίασα νὰ τὴν βοηθήσω, ἐψιθύρισεν :

— Εἶχετε εἰπῆ προχθὲς ὅτι στοιχηματίζετε πῶς ὁ Μήτρος θὰ εἶχε μέσα του ἄποιον ἔρωτα κρυφόν, ἀπονενοημένον, παράλογον, ἀδύνατον. . .

— Καὶ λοιπὸν ;

— Εἶχετε δίκαιον.

— Μπᾶ ! καὶ ποίαν ἀγαποῦσε ;

— Δὲν μαντεύετε ;

Κ' ἔφυγε ταχεῖα.

Τὴν ἐπομένην πρωίαν ἀνεχώρησα ἐκ τῆς νήσου καὶ δὲν ἐπανεῖδον αὐτὴν πλέον. Μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς ἐπαύλειος μου ἔγραψεν ὅτι οἱ φονεῖς τοῦ Μήτρου συνελήφθησαν καὶ ἦσαν δύο Γύφτοι ζυφοκλέπται.

Ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ

[Ἀγροτική ἱστορία].

Α

Ἡ βάπτισις τοῦ παιδίου ἐγένετο τὴν ἐσπέραν, διότι ὁ ἱερεὺς εἰς ἄλλο χωρίον κατοικῶν καὶ νῦν περὶ τὴν συγκομιδὴν τοῦ ἀραβοσίτου ἀσχολούμενος δὲν εἶχεν ἄλλην ὥραν διαθέσιμον. Ἀπὸ τοῦ ναυδρίου κατήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τῶν γονέων, ὅπου λιτὸν δεῖπνον ἀνέμενεν ἐξ ὀσπρίων καὶ λαχάνων. Εἶμεθα δ' ἐν ὄλῳ ὀκτώ: ὁ ἱερεὺς, ὁ ἀνάδοχος, οἱ γονεῖς τοῦ παιδίου, συγγενεῖς τινες καὶ ἐγώ, αὐτόκλητος, διὰ νὰ ἴδω τὸ πρῶτον βάπτισμα ἐν χωρίῳ.

Ὁ ἀνάδοχος ἦτο χονδρὸς χωρικὸς ἐκ τοῦ γειτονικοῦ χωρίου Γερακιοῦ, ἡλικίας προβεθηκυίας, ἀλλ' ἀμμαῖος ἔτι, ῥοδοκόκκινος καὶ ὀμιλητικώτατος. Κατελέγετο μεταξὺ τῶν ἐντιμοτάτων οἰκοκυραίων τῶν περίξ χωρίων καὶ οἱ συγχωρικοί του εἰς ἐνδειξιν τιμῆς ἐξέλεγον αὐτὸν ἐπὶ πολλὰς ἡδη τετραετίας πάρεδρον. Ἐκάθητο πλησίον μου παρὰ τὴν κυκλικὴν τάβλαν, ἣτις ἐπέειχε τόπον τραπέζης, καὶ μ' ἔτερπε μεγάλως ἡ ζωηρὰ αὐτοῦ ὀμιλία καὶ ἡ ἐπὶ παντὸς ζητήματος ἀφελὴς κρίσις.

— Ἐχεις βαφτίση πολλὰ ἢ εὐγενεῖα σου; με' ἠρώτησεν αἰφνης ἀπομάσσων διὰ τοῦ καρποῦ τῆς χειρὸς τὸν ἐξ οἴνου ὑγρὸν μύστακα.

— Ὅχι· ὡς τὴν ὥρα οὔτε ἓνα δὲν ἔχω βαφτίση.

— Μίαν εὐχὴν σοῦ δίνω τὸ λοιπόν· νὰ σ' ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ βαφτίσης ἀμέτρητα, καὶ ὅλα νὰ σοῦ ζήσουνε καὶ νὰ προκόψουνε, μὰ νὰ εἶνε γιὰ ὅλα ἀρσενικά, γιὰ ὅλα θηλυκά.

— Καὶ γιατί; ἠρώτησα ἐκπλαγεὶς ἐπὶ τῷ παραδόξῳ ὄρω.

— Γιατί; γιὰ νὰ μὴν κάνης ἀνθρώπους δυστυχημένους σ' τὸν κόσμον δίχως νὰ τὸ θέλῃς.

— Μὰ δὲν καταλαβαίνω τί ἔχει νὰ κάνῃ τὸ ἓνα μετὸ ἄλλο;

— Αἶ, ρώτα μένα νὰ σοῦ πῶ.

— Ρωτῶ λοιπὸν νὰ μάθω, εἶπα μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσω τι ἐκ τῶν πλαγίων λόγων τοῦ ἀγρότου.

— Δὲν εἶνε ὥρα τώρα γιὰ τέτοια· ἐδῶ ἤρθαμε νὰ ποῦμε τίποτε χαρούμενα λόγια.

Καὶ πραγματοποιῶν τοῦτο ἤρχισε διὰ τῆς βραγχνῆς γεροντικῆς φωνῆς του τὸ ἄσμα τῆς *Περδικούλας*, ὅπερ συνώδευεν ὁ οἰκοδεσπότης διὰ τῶν γρυλισμῶν τῆς αὐτοσχεδίου λύρας του.

Μιὰ περδικούλα ξέβγαίνειν ἀφ' τὸ λουτρὸν λουσμένη,
Καὶ τῆς μιῶ δὲ μοῦ μιᾶ, τῆς κρένω δὲ μοῦ κρένει.

Ἦτο νυξ βαθεῖα, ὅτε ἀνεχωρήσαμεν ἐκ τοῦ ἀγροτικοῦ οἰκίσκου μετὰ τοῦ ἀναδόχου· ὁ ἱερεὺς εἶχεν ἀπέλθῃ πρὸ ἡμῶν.

— Τώρα, μπάρμπα Νάσο, δὲν θὰ μοῦ πῆς γιατί τάχα νὰ βαφτίζῃ κανεὶς ἢ ὄλο ἀρσενικά ἢ ὄλο θηλυκά, καὶ ὄχι καὶ ἀπ' τὰ δύο;

— Μετὰ χαρᾶς σου, γιατί πρέπει νὰ τὸ μάθῃς καὶ τοῦ λόγου σου. Ὅποτε κάνω κουβέντα πάνω σ' αὐτό, σεκλητί-

ζομαι· μὰ δὲν ἔχει νὰ κἀνη — τὸ δικό μου φταιξιμο θὰ γλυτρώσῃ ἄλλουνοῦς. Πᾶμε κεῖ πέρα σ' τάλωνια νὰ κάτσουμε κάτ' ἀπ' τὴν κουκουναριά. Ἀπόψε ἡ συννεφιά ἔκοψε τάπο- γειο, δὲ μαργώνουμε.

Τὰ ἀλώνια ἦσαν σκοτεινὰ καὶ ἔρημα. Ποῦ καὶ ποῦ ἐλεύ- καζον μόνον ἐν τῷ σκότει οἱ σωροὶ τῶν κώνων τοῦ ἀραβο- σίτου καὶ ἐθορύβει ὁ κωδωνισμὸς ξυομένου κτήνους. Ἐκα- θίσαμεν κατὰ γῆς παρὰ τὸν παχὺν τῶν δένδρων κορμόν. Ὁ γέρον ἀφῆρσε τὸν μαῦρον καλογηρικὸν του σκοῦφον καὶ ξύων τὴν λευκὴν ἀλλὰ δασεῖαν κόμην ἤρχισε διὰ βραδείας καὶ χαμηλῆς φωνῆς τὴν διήγησιν.

B

«Πίσω δῶ σ' τὸ χωριὸ ποῦ συνορεύει μὲ τὸ δικό μας, σ' τὴν Γαλατσόνα, ὁ κουμπάρος ὁ Στάθης ὁ Κουτσοικολὸς εἶνε ὁ πρῶτος νοικοκύρης· τὸ λένε καὶ τὸ μολογᾶνε. Ἔχει δυὸ ζευγάρια τόπο δικό του σ' τὰ Καμάρια, ἔχει διακόσια κεφάλια γίδια, κοντολογῆς, ἔχει καλὰ τὸν τρόπο του ὁ ἄνθρωπος. Ὁ Θεὸς τὸ βλόγησε τὸ σπιτικό του καὶ τῶκανε προκομμένο σὰν τὰ χωράφια του· ἡ γυναϊκά του ἡ Μυγδα- λιά τοῦκαν' ἑφτά παιδιὰ, πέντε ἀρσενικὰ καὶ δυὸ θηλυκά. Ἐνα κορίτσι τὸ βάφτισα ἐγώ, τῆς χάρισα τὸνομα Τασῶ — τῆς συχωρεμένης ἀδελφῆς μου τὸνομα. Σ' τὰ ἐξῆντα γεννήθηκε, σ' τὰ ἐβδομηντα ἑφτά ἦτανε δεντρὶ ἀπάνω σ' τὸν ἀνό του. Οἱ μοῖρες ποῦρθανε σ' τὰ τρίμερα τὴ στολίσανε μὲ οὔλες τίς χάρες· ψῆλή, λιγνή, μὲ μάτια μαῦρα σὰν σαλωνίτικες ἐλιές, φρούδια σπαθωτά, μάγουλα

σὰ σκασμένα ρόδια. Τὴ βλέπανε τὰ παλληκάρια καὶ λιγω- νόντανε, τὴ βλέπαν τ' ἄλλα τὰ κορίτσια καὶ χολοσκάγανε ἀπ' τὴ ζούλια, τὴν ἔβλεπα κ' ἐγὼ πρῶτη σ' τὰ πανηγύρια, κι' ἅμα πῶπαιρνε ἔτσι ἀσίικα νὰ σύρῃ τὸ χορό, ἔβγανα ἓνα ἀσημένιο ἀπ' τὴ σακκοῦλα καὶ τῆς τὸ πέραγα ἀπ' τὸ κεφάλι καμαρώνοντας: Γεῖά σου, ἀρή Τασῶ, καὶ νὰ σὲ χαρῆ ὁ νονός σου!

Ἦτανε τότες χινόπωρο. Ἔλειπα κἀνα δυὸ μῆνους ἀπ' τὸ χωριό. Πρῶτα σ' τὸ Ἐπροχώρι μὲ κᾶτι συμβόλαια, ὕστερα σ' τὴ Χαλκίδα μάρτυρας σὲ μιὰ δίκη: . . . Καὶ σὰν ἦμτανε ὡς ἐκεῖ, λέγαν ὅλοι: ἄμ δὲν πᾶς, μπάριμπα Νάσο, ὡς τὴν Ἀθήνα νὰ ἰδῆς καὶ τὸ μεγάλο κόσμο σ' τὰ γερά- ματα; Πῆγα τὸ λοιπὸν καὶ σ' τὴν Ἀθήνα. . . Μωρὲ σπίτια, καὶ δρόμοι! Γύρναγα σὰν σκυλὶ πῶχει χάση τὸν ἀφέντη του. Μαθημένος ἀπὸ τὰ βουνὰ καὶ τὰ μονοπάτια ξεγλί- στραγα σ' τοὺς ἴσιους μαρμαρένιους δρόμους· τὰ σπίτια ἐκεῖνα, πεῖδ ψηλὰ ἀπ' τὸν Καράμπαμπα τῆς Χαλκίδας, θάρρευα ποῦ θὰ μοῦ πέσουν ἀπάνω σ' τὴ σκούφια. Ἐνοιωθα τὸ μυαλό μου πῶφερνε γύρω μὲς σ' τὴν κόκα. Μωρέ, τί θέλει ἡ ἀλεποῦ σ' τὸ παζάρι, λέω, καὶ τὸ μαζώνω πάλι τὴ δεύτερη μέρα γιὰ τὴ Χαλκίδα. Ἐαπόστασα καμμιά βδο- μάδα ἐκεῖ μὲ κᾶτι ἄλλους πατριῶτες, κι' ἀπὲ δρόμο γιὰ τοῦ Γερακιοῦ. . . Τὸ βράδυ ἦρθα, ταχινὸ νὰ ὁ κουμπάρος ὁ Στάθης ἀπ' τὴ Γαλατσόνα. — Καλῶς ὤρισες, καλῶς σὰς βρῆκα. Ἀρχίνησε νὰ μὲ ῥωτᾶῃ πῶς καλοπέρασα σ' τὸ ταξίδι. Ἀπὸ κουθέντα σὲ κουθέντα μοῦ λέει: — Καὶ τόρα δὰ πῶλειπες, κουμπάρε Νάσο, μεγάλα πράματα γίνηκαν σ' τὸ σπιτικό μου. Ἡ ὄψη του ἐγέλαγε. Κατάλαβα πῶς

κάτι καλὸ μετὰτι ἔφερεν : — Καὶ τί καλὸ γέννηκε, κουμπάρε; — Ἀρραβώνιασα τῇ βαφτιστικιά σου τὴν Τασώ! — Καὶ μὲ ποιόν, κουμπάρε; — Μ' ἓνα λεβεντόπαιδο ἀπ' τὸ τούρ-
κικο πέρα. — Καλορρίζικα καὶ καλὰ στέφανα. Καὶ ποῦ τὸν πέτυχες τὸ γαμπρό; νᾶχουμε καὶ καλὸ ρώτημα, χωριανός μας εἶνε; — Τάφεντικό, λέει, τὸν ἔφερε ἀγροφύλακα γιὰ τίς ἐλιές ἀπὸ πέρα. Ἀφ' τὴν πρώτη μέρα ἡ Τασώ τὸν ἐμάτιαξε, μὰ κι' αὐτουνοῦ τοῦ χτύπησε σ' τὰ μάτια τὸ κορίτσι. Ῥώτησα τὴ γνώμη τάφεντικού· μοῦ λέει: νοικοκυ-
ρόπουλο ἦταν σ' τὸν τόπο του· μὲ κάποιον πιάστηκε, τοῦδωσε μιὰ κουμπουριά καὶ τὸν λάβωσε, κ' ἔτσι παράτησε τὸ τούρκικο κ' ἦρθε σ' τὸ Ῥωμαϊκό. Νὰ μὴ σ' τὰ πολυλο-
γάω μὲ λίγες μέρες τάφεντικό τέλειωσε τὴ δουλειά. Ὡς τὰ Χριστούγεννα θὰ κάνουμε καὶ τὰ στεφανώματα καὶ σ' τὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ πλειά. Ταιριασμένο κι' ἀγαπημένο ἀνδρό-
γυνο θὰ κάνουνε, κουμπάρε. Τὸ δειλινὸ θὰ σοῦ στείλω τὸ παιδί νὰ τὸ δῆς καὶ σύ. . . .

Γ'

Σ' τὰ ἡλιοβασιλέματα ἀνοίγει ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ καὶ νὰ σου ἓνας λεβέντης μαυρομούστακος, ὡς εἰκοσιπέντε χρ-
νῶν παλληκάρι. Κάνει μετάνοια, μοῦ φιλάει τὸ χέρι, κάθισε δίπλα μου κι' ἀρχίσαμε νὰ τὰ λέμε. — Μωρὲ παιδί μου, ἀπὸ ποιο χωριὸ εἶσαι; — Ἀπ' τὸ Προμύρι. . . . — Μωρὲ ἦτανε κ' ἐγὼ πηγεμένος μιὰ βολὰ ἐκεῖ, ἐδῶ καὶ εἰκοσιπέντε χρόνια κι' ἀγόρασα μιὰ φοράδα. Ζῆ ἀκόμα σ' τὸ χωριὸ ὁ Μανώλης ὁ Μυλωνᾶς; — Μπάρμπας μου ἦτανε, λέει, πέθανε ἐδῶ

κ' ἔξη χρόνια. — Ἄμ' ἡ ἀδερφή του ἡ χήρα ἡ Χρήσταινα; — Ἡ συχωρεμένη ἡ μάννα μου! — Τῆς Χρήσταινας γιὸς εἶσαι καὶ δὲν τὸ λές! τῆς κουμπάρας μου γιὸς; — Κουμ-
παριά ἔχουμε, λέει χαρούμενος, διπλῆ κουμπαριά θὰ κάνουμε τώρα. — Γιὰ πές μου, μωρὲ παιδί, τὸνομά σου. — Γιαννιὸς Ζήση! — Μωρὲ, ἐσ' εἶσαι ὁ βαφτιστικός μου; ἐσύ; Ἐφτὰ μερῶν ἤσουνε καὶ σὲ εἶχανε γιὰ θάνατο· ἔτυχα σ' τὸ σπῆτι τότες καὶ σὲ βάφτισα· οὔτε λογάριαζα πῶς θὰ ζήσης καὶ θὰ γίνης τέτοιος λεβέντης. Τὸ παιδί ἀναγάλλιασε· ἔσκυψε πάλι καὶ μοῦ φίλησε τὸ χέρι: — Τυχρό ἦταν, λέει, τὸν ἴδιο νοννὸ νᾶχουμε μὲ τὴν Τασώ· τώρα θὰ μᾶς στεφανώσης κι' ὄλα. Τῶχα ξεχάση γιὰ μιὰ στιγμή αὐτό· ἄξαφνα μοῦ σκέπασε τὸ νοῦ σὰν μαῦρο σύννεφο: — Τί λές, Γιαννιό, νὰ σᾶς στεφανώσω; καὶ δὲν ξέρεις πῶς δὲν μπορεῖς νὰ κάνης τὴν Τασώ γυναῖκα, ἀφοῦ εἶσαθε καὶ οἱ δυὸ βαπτιστικοὶ μου, ποῦ θὰ πῆ ἀδέρφια;

Ἀστροπελέκι νᾶπεφτε μπροστά του δὲν θὰ γινόντανε ἔτσι ἡ ὄψη του· ἐκέρωσε, τοῦφυγε τὸ αἷμ' ἀπ' τίς φλέβες. — Νὰ μὴν πάρω τὴν Τασώ, εἶπε· τί λές, νοννέ; τώρα πλειά μοῦ τὸ λές αὐτό; Θὰ εἶμαι ἄτιμος ἀνθρώπος, ἂν τ' ἀφήσω ἔτσι τὸ κορίτσι. — Καὶ θὰ εἶσαι κολασμένος αἰῶνια, ἂν πάρης τὴν ἀδερφή σου. Ἀρχίνησε τότε νὰ κλαίη σὰν μωρὸ παιδί, ἓνας ἄντρας ἐκεῖ θεριό· τὸν ἐλυπήθηκε ἡ ψυχὴ μου, μὰ τί μποροῦσα νὰ τοῦ κάνω; Ἐτσι ἦταν τῆς τύχης τὸ γραφτό.

Σηκώθηκε σὲ λίγο ὀλόρθος καὶ σκούπισε τὰ μάτια του· ἡ ὄψη του ἦτον ἀλλοιώτικη, σὰν ἀγριεμένου ἀνθρώπου. — Ὅ,τι κι' ἂν κάνω, νοννέ, μὴ μου δώσης τὴν κατάρρα σου, εἶπε καὶ ἔφυγε δρομῆς.

“Ὁλη τὴ νύχτα δὲ σφάλισα μάτι. Συλλογιόμουνα τὴν ὄψη τοῦ Γιαννιοῦ, τὰ ὕστερα λόγια του... κάτι κακὸ προ-
μνηνοῦσε ἡ καρδιά μου. Δὲν εἶχε φέξῃ ἀκόμα κι’ ἀκούω τὸ
σκυλὶ κ’ ἐγαύγυζεν ὄξω ἀπὸ τὴν πόρτα. Κάποιος ἀνθρώπος
ἐρχότανε· χτυπᾷ ἡ πόρτα. — Ποιὸς εἶνε; φωνάζω καὶ πετιέ-
μαι ἀπ’ τὸ τσεργί. — Ἐγὼ ὁ Γιαννιός, λέει μιὰ βραχὴν ἡ
φωνή. — Τί θὲς τέτοια ὦρα, παιδί μου; — “Ἄνοιξε, νοννέ.
ἄνοιξε! Τ’ ἀνοίγω καὶ μπαίνει. Ἡ ἀναλαμπὴ τῆς φωτιᾶς
ἔπεφτε ἀπάνω του. Τί ὄψι ἦτον ἐκείνη! ποτὲ δὲν θὰ τὴν
ξεχάσω. Τί μάτια πεταγμένα σὰν τοῦ σφαγμένου ἀρνιοῦ!
— Οὔτ’ ἐγὼ, οὔτε ἄλλος κανένας τὸ λοιπόν, οὔτε ἄτιμη
σ’ τὸ χωριὸ νὰ μένη, λέει σὰν νὰ παραμίλαγε. — Τί λές,
μωρὲ παιδί; γιὰ ποιάν μιλεῖς ἔτσι; κ’ ἔννοιωθα ἀνατριχίλα
σ’ ὄλο τὸ κορμί. — Τὴν Τασώ... — Τὴν Τασώ; — Τὴ
σκότωσα! καὶ μοῦδειξε τὴν καραμπίνα ποῦ κρατοῦσε σ’ τὸ
χέρι. Ἐμεινα σὰν μαρμαρωμένος· ἡ φωνή μου κόπηκε· οὔτε
ἔβλεπα οὔτε ἄκουα· σωριάστηκα καθιστός σὲ μιὰ κασέλλα.
Σὰν μέσ’ σ’ τὸν ὕπνο μου ἄκουσα τὰ ὕστερὰ λόγια τοῦ
Γιαννιοῦ: — Ἐχε γειά, νοννέ, γιὰ πάντα. Μὴν ξαναρω-
τήσης γιὰ μένα, ἀπὸ βόλι θὰ πάω κ’ ἐγώ... Ἀλήθεια τὸ
εἶπε· δὲν ξανακούστηκε τίποτε γι’ αὐτόν. Ὑστερα ἀπὸ ἓνα
χρόνο σκοτώθηκε σ’ τὴ Μακρυνίτσα».

Δ

Ὁ γέρον χωρικὸς ἐσηκώθη καὶ ἐκάλυψε τὴν κεφαλὴν διὰ
τοῦ μαύρου καλογητικοῦ σκούφου:

— Ὅ,τι ἤθελες τῶμαθες, τώρα καλὴ σου νύχτα!

Δὲν ἐκινήθην ἐκ τῆς θέσεώς μου, οὔτε ἀπέδωκα τὸν
χαιρετισμόν. Ἐνῶ διὰ τοῦ βλέμματος παρηκολούθουν τὴν
λευκὴν σκιάν τοῦ ἀγρότου ἐξαφανιζομένην βαθμηδὸν ἐν τῶ
νυκτερινῷ σκότει, ἀναπαρίστων πάλιν ἐν ὄλαις ταῖς τραγι-
καῖς αὐτοῦ σκηναῖς, ἐπὶ τοῦ πρὸ ἐμοῦ ἀναπεπταμένου ἀπε-
ράντου θεάτρου τῆς φύσεως, τὸ ἀγροτικὸν δράμα, ὅπερ οὕτω
περιληπτικῶς μοὶ ἀφηγήθη πρὸ μικροῦ ὁ γέρον πάρεδρος
τοῦ Γερακιοῦ.

Ο ΑΓΓΕΛΟΓΙΑΝΝΟΣ

[Ληστρικὸν διήγημα].

Α

Ληστρική τις πράξις εἶχε συμβῆ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐν τῇ πρὸς τὴν Εὐβοίαν Θεσσαλικῇ ἀκτῇ. Μοναχὸς φύλαξ παρεκκλησίου τῆς Παναγίας συλληφθεὶς καὶ δεινῶς κακωθεὶς ὑπὸ τριῶν ρυπαρῶν φουστανελλοφόρων ἠναγκάσθη νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ πενιχρὸν ταμεῖον καὶ τὰ ἱερὰ σκευὴ τοῦ ναοῦ.

Οἱ κακοῦργοι, φεύγοντες ἐνδεχομένην καταδίωξιν τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, δὲν ἦτο ἀπίθανον ὅτι ἠδύναντο νὰ διαπεραιωθῶσι διὰ πλοιαρίου εἰς τὴν Εὐβοϊκὴν ἀκτὴν. Ταῦτα μαθοῦσα ἡ κυβέρνησις παρὰ τοῦ ἐν Βόλῳ Ἑλληνοσ προξένου, ἐτηλεγράφησε πρὸς τὸν ἑπαρχον καὶ τὸν ὑπομείραρχον Ἐηρωχωρίου νὰ λάβωσι τὰ κατάλληλα μέτρα. Ἐξεπέμφθησαν λοιπὸν πρὸς τὰ ὑποπτα μέρη σχεδὸν πάντες οἱ διαθέσιμοι χωροφύλακες, καὶ οἱ πάρεδροι τῶν παρακτίων χωρίων διετάχθησαν νὰ διοργανώσωσι νυκτερινὰς περιπολίαις ἐνόπλων χωρικῶν. Ἄλλ' οἱ λησταὶ δὲν ἐγκατέλειψαν τὸ Θεσσαλικὸν ἔδαφος, καὶ καλῶς ἔπραξαν, διότι οὐδέ κατεδιώχθησαν οὐδέ συνελήφθησάν ποτε.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων—ἦτο Σεπτέμβριος τοῦ 1878—ὁ ἐνωμοτάρχης Καρακίτσος ἐπὶ κεφαλῆς πεντάδος χωροφυλά-

κων ἦλθε καὶ κατέλυσε εἰς τὸ χωρίον. Οἱ χωροφύλακες διενεμήθησαν ὑπὸ τοῦ παρέδρου εἰς κονάκια καὶ τὸν ἐνωμοτάρχη ἐκαλέσαμεν εἰς τὸν πύργον μας. Ἦτο Καρπενησιώτης, ὑψηλός, εὐρύτερονος ὑψηροῦ ἐν τῷ στρατῷ πρὸ εἰκοσαετίας εἶχεν ἀποκτήσῃ τὸ τέλειον ἐκείνο στρατιωτικὸν παράστημα, ὅπερ χαρακτηρίζει τοὺς παλαιοὺς ὑπαξιωματικούς. Ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἦτο σφαιροειδής, ἡ κόμη σύρριζα κομμένη, ἐν ἀντιθέσει δὲ ἡ γενειὰς δασυτάτη καὶ μακρὰ, ὀλίγον ξυρισμένη ἔνθεν καὶ ἔνθεν τὰς παρειάς. Ὁ μύσταξ ἀρειμανίως ἠνωρθωμένος, αἱ ὀφρύες συμμιγείς καὶ ὀρθότριχες. Ὄφθαλμοὶ γυπός, φωνὴ βαρεῖα ὡς δοῦπος τυμπάνου. Μειδιάμα σπανίως διέστειλε τὰ πλατέα χεῖλη αὐτοῦ, ἀλλ' ὁσάκις ἐμειδία, πᾶσα ἡ προτέρα ἀγριότης ἐξηλείφετο ἀπὸ τῆς μορφῆς, αἴγλη τις ὑπερτάτης ἀγαθότητος περιέλουε τὰ χαρακτηριστικά, καὶ ὁ ἀπηνῆς φύλαξ τῆς τάξεως μετεμορφοῦτο εἰς σεβάσιμον ἀρχιμανδρίτην.

Ἡ μεταμόρφωσις δ' αὐτῆ, ἢ ἄλλως στιγμιαία καὶ οὐχὶ συγχῆ, ἦτο διαρκὴς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου. Ὁ Καρακίτσος καταλείπων εἰς γωνίαν τινὰ τὸ ὄπλον, ἀναρτῶν τὴν ξιφολόγην καὶ ἀποβάλλων τὸ πλήθειον, ἵνα καταλάβῃ θέσιν πρὸ γαλαθνοῦ χοιριδίου καὶ φιάλης ξανθοῦ μοσχάτου, παρήτει μετὰ τῶν ἐμβλημάτων τῆς ὑπηρεσίας καὶ πᾶσαν τὴν συναφῆ αὐστηρότητα. Ἦτο συνδαιτυμῶν εὐθυμος, ὀμιλητικώτατος—καὶ μόνον κακὸς σύντροφος ἐν τῇ διανομῇ τῶν φαγητῶν καὶ τῶν ποτῶν ἀληθῆς λέων τοῦ μύθου.

Εὐνόητον εἶνε ὅτι κύριον θέμα τῆς ὀμιλίας κατὰ τὸ δείπνον ἐτίθη τὸ περὶ ληστῶν. Καὶ ὁ ἐνωμοτάρχης μεταξὺ δύο ποτηρίων οἴνου ἀνέφερε σχετικὰ ἐπεισόδια τοῦ μακροῦ αὐτοῦ

σταδίου καὶ καταδιώξεις καὶ συμπλοκάς μετὰ ληστρικῶν συμμοριῶν.

— Βλέπετε ἐδῶ πάνω τὴ χαρακιά; εἶπεν ἀφηγούμενος συμπλοκῆν ἐν Φθιώτιδι καὶ δεικνύων τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς—εἶνε ἀπὸ τὸ γιαταγάνι τοῦ Καραγκούνη. Ἄν δὲν πρόφταινε ἕνας φαντάρος νὰ τοῦ ἀρπάξῃ τὸ χέρι ἐκεῖ ποῦ τὸ καταίθαζε σ' τὸ κεφάλι μου πίσω ἀπὸ τὸ ταμποῦρι, ζωὴ σὲ λόγου σας. Μὰ ἦταν βλέπεις αὐτὸς γραμμένος σ' τὴν ἀναφορὰ τοῦ χάρου κι' ὄχι ἐγώ. Μισοζαλισμένος, μὲ ματωμένα μάτια τοῦδῶσα μιὰ κουμπουριά κατὰστηθα καὶ σωριάστηκε σὰν βουβάλι χάμου σ' τὰ λιθάρια.

Καὶ ἔλεγε ταῦτα ἄνευ κόμπου, μεθ' ἀπλότητος καὶ ἡρεμίας, ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ κοινοῦ τινος καὶ ἀσημάντου πράγματος. Μετ' ὀλίγον ἐπρόσθεσεν :

— Ἄπ' ὅλα αὐτὰ τὰ τέρατα, τοὺς φονιάδες, ἕναν συμπόνεσε ἡ ψυχὴ μου, σὰν εἶδα νὰ τὸν ξαπλώνη ὁ δῆμιος σ' τὴν καρμανιόλα. Εἶπα μέσα μου : τί κρίμα νὰ κοπῆ ἔτσι τόσο ὁμορφο κεφάλι.

— Ἦτον τόσο εὐμορφος ἄνθρωπος; ἠρώτησα.

— Ἄγγελος! Καὶ τὸ ὄνομά του τὸ εἶχε πάρῃ ἀπ' τὴν ὁμορφιά του, τὸν ἔλεγαν Ἄγγελόγιαννο. Ἄγγελος τὴν ὄψη καὶ δαίμονας τὴν καρδιά! Κοντὰ σ' ὅλα τὰ κακὰ πῶκανε μὲ τὴ μαύρη ψυχὴ του, πῆρε σ' τὸ λαιμό του μὲ τὴν ὁμορφιά του καὶ ἕνα δύστυχο κορίτσι ἀπ' τὴ Σπολάιτα. . . Τώρα, νὰ στρήψω ἕνα σιγάρο, καὶ θὰ σὰς τὸ πῶ αὐτὸ πῶς γίνηκε, νὰ ἰδῆτε ἂν δὲν μοιάζει σὰν κάτι ποῦ γράφουν οἱ φράγχοι σ' τὰ μυθιστορήματα καὶ παρασταίνουν σ' τὰ θέατρα τῆς Ἀθήνας.

Ἄνυπομονοῦντες ἀπερίψαμεν τὰ χειρόμακτρα ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ προσηλώσαμεν τὰ βλέμματα εἰς τὸ στόμα τοῦ Καρακίτσου. Ἄλλ' ἐκεῖνος μετὰ νωχελείας συνέθλιβε τὸ σιγάρον καὶ ἀνασύρας ἐκ τοῦ κόλπου μικρὰν καπνοσύριγγα ἐξ ὁστοῦ ὀρνέου ἐτοποθέτησεν αὐτὸ ἐπιμελῶς.

Ἐπειτὰ ἦναψεν ἀπὸ τοῦ καπνισμένου λύγγου καὶ κατ' ἐπανάληψιν ροφήσας καὶ καταπιὼν ἐξέβαλεν ἀπὸ τῶν μυκτῆρων νέφη πυκνὰ καπνοῦ. Ἐτριψε δις καὶ τρίς διὰ τῆς παλάμης τὸ ἐκ τοῦ πληηκίου σημειωμένον μέτωπον καὶ τέλος συναντήσας τὰ περιεργὰ βλέμματα ἡμῶν ἐμειδίασε καὶ ἤρχισε τὴν διήγησιν μετὰ ζωηρῶν χειρονομιῶν.

B

« Δεκατρία χρόνια σφαλοῦνε σ' τίς ἔξῃ Νοεμβρίου φέτος ἀπὸ τῆ βραδυὰ ἐκεῖνη. Ἦμουν χωροφύλακας σ' τὴ μοιραρχία Τριχωνίας καὶ ἀπεσπασμένος μὲ τὸν εἰσπράχτορα γυρίζα ἔξω σ' τὰ χωριά. Ἡ ληστεία τότε εἶχε σηκώσῃ κεφάλι καὶ ὁ κόσμος ἦταν ἄνω κάτω. λίγες μέρες πρὶν εἶχαν πιάσῃ σ' τὸ Ζαπάντι ἕναν καπνέμπορο. Τὰ μεταβατικά τοὺς βάρεσαν καὶ σκότωσαν ἕνα, τὸν Καταίκη ἔλεγαν πῶς λαβώθηκε κι' ὁ Ἄγγελόγιαννος, μὰ δὲν μπόρεσαν νὰ τὸν πιάσουν ζωντανόν. Τὸν πῆραν οἱ ἄλλοι λησταὶ σ' τὸν ὦμο ἢ τρύπωσε σ' τὸ δάσος κατὰ τὸ Πλατανόρρεμμα; Κανεὶς δὲν ἤξερε. Οἱ στρατιῶται ἔφαγαν τὸν τόπον ἀκολουθώντας τὰ αἵματα—γιατί ἦτον προκηρυγμένο τὸ κεφάλι του δύο χιλιάδες—τοῦ κάκου, τοῦ κάκου. . . .

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ — ἔξῃ Νοεμβρίου τοῦ ἐξήντα πέντε —

ἦρθαμε μὲ τὸν εἰσπράχτορα τὸν κύρ Μελέτη σ' τὴ Σπολαίτα. Ἦτον κρύο διαβουλευμένο· ὁ οὐρανὸς συννεφιασμένος κ' ἔρριχνε ψιλὸ ψιλὸ νερόχινο. Κονέψαμε σ' τὸ σπίτι τοῦ Λάμπρου Γκίκα, πρῶτου νοικοκύρη σ' τὸ χωριό, καὶ στεγνώναμε τὰ βρεμένα ρουχὰ μας κοντὰ σὲ μιὰ γερὴ φωτιά καρτερῶντας τὸ δεῖπνο. Ἐκεῖ μπαίνει μέσα ἓνας ἄλλος νοικοκύρης τοῦ χωριοῦ μεσόκοπος ἄνθρωπος, — ὁ Μίλτος Κεραμιδῆς — εἶχε γυναῖκα ἀπ' τὸ Καρπενῆσι καὶ τὸν γνώριζα λιγάκι. «— Καλησπέρα— Καλησπέρα. . . — Κύρ εἰσπράχτορα, λέει, καλὰ εἶσαι τοῦ λόγου σου ἐδῶ· νὰ πάρω τὸν Καρακίτσο σ' τὸ σπίτι ἐγώ· εἶνε καὶ τῆς γυναίκας μου πατριώτης, νὰ τὰ ποῦμε ἀπόψε, σὰν πέρασε ἀπὸ δῶ. . . » Ὁ εἰσπράχτορας λέει: « Ὁ Καρακίτσος ὑπηρεσία δὲν ἔχει ὡς αὔριο τὸ πρωί, ἐλεύθερος εἶνε νὰ κἀνῃ ὅ,τι θέλῃ ».

Σὰν ἐφτάσαμε σ' τὸ σπίτι τοῦ Μίλτου, σφάλησε καλὰ τὴν πόρτα καὶ μοῦ λέει σ' τ' αὐτί:

— Καλὴ τύχη σ' ἔφερ' ἀπόψε σ' τὴ Σπολαίτα.

— Τί θές νὰ πῆς;

— Σούτ! . . . ξέρω τὸ γιατίκι τοῦ Ἀγγελόγιαννου. Εἶνε λαβωμένος σ' τὸ δεξὶ μερὶ καὶ οἱ σύντροφοὶ του τὸν ἄφησαν μόνο. Ἄμα γίνῃ νύχτα βαθεῖα, οἱ δυὸ μας θὰ πᾶμε νὰ τὸν βαρέσωμε σὰν λαγὸ σ' τὸ καρτέρι. Σούτ! . . . χίλιες δραχμὲς σ' τὸ κεμέρι ὁ καθένας. . .

Μοῦ φάνηκε σὰν ν' ἄνοιζαν τὰ οὐράνια μπροστά μου καὶ πῆγα νὰ φιλήσω τὸ Μίλτο! . . . χίλιες δραχμὲς γιὰ τὸ πουγγὶ ἑνὸς χωροφύλακα ἦτον κᾶτι τι, χῶρια ἢ τιμὴ καὶ τὸ γαλόνι!

Ὁ Μίλτος δὲν εἶχε ἀρσενικὰ παιδιὰ, μόνον μιὰ κόρη,

τὴν Κατερίνα, δεκαεφτά χρονῶν λιγερή, ὁμορφὴ σὰν τὸ κρύο νερό. Ἡ κερὰ Μίλταινα ἦτον σὲ μιὰ συμπεθέρα τῆς ποῦ κοιλοπόναγε· τὸ κορίτσι εἰτοίμασε τὸ φαί. Μὰ νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια, οὔτε φαί, οὔτε κρασί ἐνοιώσα ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ὁ νοῦς μου ἦταν σ' τίς χίλιες δραχμὲς καὶ σ' τὸ γαλόνι τοῦ ὑπενωμοτάρχου.

Τρώγοντας μιλούσαμε γιὰ τὴ δουλειὰ μὲ μισὰ λόγια γιὰ νὰ μὴν πάρῃ εἶδηση τὸ κορίτσι καὶ τρομάξῃ γιὰ τὸν πατέρα τῆς. Μὰ ἐκεῖνη, σὰν νὰ μπῆκε σ' τὸ νόημα, μᾶς κύτταζε μὲς σ' τὸ στόμα μὲ παράξενα μάτια καὶ τόσο ἦτον συγχυσμένη, ποῦ τὰ χέρια τῆς ἔτρεμαν καὶ ἔρριξε κάτω ἓνα τσανάκι. Ὁ Μίλτος δὲν τὸ παρετήρησε, ἐγὼ τὸ παρετήρησα — ἡ δουλειὰ ἑνὸς χωροφύλακα εἶνε νὰ τὰ κυττάζῃ ὅλα! Λέω τοῦ Μίλτου:

— Δὲν στέλνεις τὸ κορίτσι νὰ πλαγιάσῃ; Τί μᾶς χρειάζεταιται;

— Ἀλήθεια, λέγει, Κατερίνα, σῦρε μέσα καὶ πέσε!

Ἡ Κατερίνα ἔσκυψε τὸ κεφάλι, εἶπε καληνύχτα κ' ἐμπῆκε σ' τὴν πλαγιὴν κάμερη, σφάλησε καὶ τὴν πόρτα πίσω τῆς. Ποῦ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα; χρόνος μοῦ φαινότανε· ἀπὸ τσιγάρο σὲ τσιγάρο πήγαίνα καὶ γύριζα ἀπάνω κάτω. Ὁ Μίλτος πειὸ ἡσυχος λαγοκοιμῶταν μὲ τῶνα μάτι στρωμένος χάμου. Μὲ τὰ πολλὰ τὸ ρολόγι μου ἔδειχνε δέκα καὶ μισή.

— Ὡρα εἶνε πλειά, λέω τοῦ Μίλτου.

— Ὡρα, λέει κ' αὐτός.

Ἐσκέμασε ἀπ' τὸ καρφὶ τὸ καρυοφύλλι του καὶ κύτταξε κοντὰ σ' τὸ λυχνάρι τὴ φωτιά. Ἐβαλε κ' ἓνα κουμποῦρι σ' τὸ σελάχι. Ἐγὼ πῆρα τὴν καραμπινά μου μονάχα,

ἄφησα τὴν σπαθολόγῃ γιὰ νὰ μὴ βροντᾶ καὶ πιάνεται σ' τὰ κλαριά. Πίσω σ' τὸ ζωνάρι εἶχα πάντα ἓνα μικρὸ δίκανο πιστόλι ποῦ μοῦ εἶχε χαρίση ἓνας Ἑγγλέζος περιηγητῆς—τεφαρίκι προᾶμα! . .

Κουκουλωμένοι μὲ τίς κάπες ἀπ' τὸ κεφάλι βγήκαμε ἀπ' ἀγάλια ἀγάλια σ' τὰ σκοτεινά. Ἔβρεχε ὀλοένα ἄλλο δὲν ἀκουόταν παρὰ ἡ βροχὴ πῶπεφτε πιτσιλιστὰ σ' τὰ κεραμίδια καὶ σ' τίς πέτρες. Ὁ Μίλτος πήγαινε μπροστά, ἐγὼ ἀπὸ κοντά. Πήραμε ἓνα κατηφορικὸ μονοπάτι, ὕστερα λοξέψαμε μέσ' σ' τὰ ρουμάνια. Ὁ Μίλτος κοντοστάθηκε· ἐζύγασα κοντά του.

—Φτάσαμε, μοῦ λέει σιγαλὰ σ' τ' αὐτί· ἐδῶ πίσω ἀπ' τὰ μεγάλα λιθάρια σ' τὴ Σπηλιὰ τοῦ Λύκου εἶνε χωμένος. Θὰ ζυγώσουμε σκυφτοὶ ὁ ἓνας πλάι σ' τὸν ἄλλον μὲ σηκωμένα τὰ τουφέκια. Ἄν πάρη χαμπάρι καὶ ρίξη πρῶτος αὐτός, θὰ τραβήξωμε καὶ οἱ δύο ἀπάνω σ' τὴ φωτιά. Ἄν δὲν πάρη χαμπάρι, ρίξε εὐθὺς ἄμα ρίξω. Ὅπως εἶπε γίνηκε· ἀνασήκωσα τὸ λύκο τοῦ τουφεκιοῦ πατώντας τὸ σκαντάλι γιὰ νὰ μὴν κἀνη κρότο καὶ μὲ τὸ τουφέκι ἐπὶ σκοπῶ ἀκολουθοῦσα τὸν Μίλτο. Αὐτὸς ἐπήγαινε σ' τὰ δεξιὰ μου μὲ μικρὰ καὶ κομμένα βήματα. Ἐάνου πάτησεν ἓνα ξερὸ κλαρί κ' ἐσακίσθηκε. Πρὶν προφτάσω νὰ πῶ τοῦ Μίλτου πῶς κᾶτι σὰν νὰ σαλεύθηκε ἀπ' τὸν κρότο μέσα σ' τὸ σκοτάδι, μπάμ! ἀκούω δίπλα τὸ τουφέκι του, μπάμ! τραβῶ κ' ἐγὼ ἴσα ἐμπρός.

Ὁ Μίλτος εὐθὺς σὰν ἄδειασε τὸ τουφέκι, ἐρρίχθηκε μὲ τὸ χαντζάρι. Εἶχε ὑποψία μήπως ὁ ληστής δὲν ἔμεινε σ' τὸν τόπο καὶ μᾶς βαρέσει. Μὲ μιᾶς εὐρέθηκα κ' ἐγὼ κοντά του. Μὲ τὸ πόδι μου πάτησα ἓνα κορμί σωριασμένον κάτω καὶ

τυλιγμένο σ' τὴν κάπα. Ὁ Μίλτος τοῦ χτυποῦσε σ' τὰ τυφλά. Τὸ κλώτσησα κ' ἐκύλισε σὰν ἄσκι.

— Μὴ σκουριάζης ἄδικα τὸ μαχαίρι, τοῦ λέω, εἶνε κουφάρι πειὰ . . .

Ἔβρεχε ὀλοένα. Ὁ Μίλτος εἶχε πάρη σ' τὸ σελάχι του δαδί πιστωμένο. Σ' τὸν κόρφο τῆς κάπας του ἐτσακμάκησε καὶ τ' ἀναψε. Ἐγὼ καρτέραγα μὲ τὸ πόδι ἀπάνω σ' τὸν σκοτωμένο καὶ τὸ δίκαννο πιστόλι σ' τὸ χέρι γυρισμένο ἀπάνω του. Ἄμα σάλειε, θὰ τοῦ φύτευα δυὸ βόλια—μὰ οἱ πεθαμένοι δὲν σαλεύουν πλειά παρὰ σὰν βρυκολακιάσουν.

Ὁ Μίλτος σκυφτὸς ἐζύγωσε τὸ ἀναμμένον δαδί καὶ ἀνασήκωσε τὴν κάππα... Παναγία Προυσιώτισα! Τὸ κουφάρι ποῦ εἶχαμε μπροστά μας δὲν ἦτον τοῦ Ἀγγελόγιαννου—ἦτον... ἦτον τῆς Κατερίνας, τῆς κόρης του. Ὁ δύστιχος πατέρας μ' ἓνα μουγκρητό, σὰν λαβωμένο βῶδι, ἔπεσε ἀπάνω σ' τὸ ἄψυχο καὶ ματωμένο κορμί· τὸ δαδί ἐσβύσθηκε σ' τὴ βρεμένη γῆ.

Κ' ἐγὼ δὲν ἤξερα ποῦ βρισκόμουν· ὁ νοῦς μου πῆγε νὰ σαλέψῃ. Ἐμαρμάρωσα ἐκεῖ ὀρθὸς ἀκούοντας τὸ γογγυτὸ τοῦ Μίλτου. Καὶ ἔξαφνα ἀντὶ νὰ τοῦ μιλήσω, ἀντὶ νὰ κάνω κάθε ἄλλο γνωστικώτερο ποῦ μποροῦσε νὰ μοῦρθῃ σ' τὸ νοῦ, ἔφυγα σὰν τρελλός. Γιὰ κάμποσο γύριζα μέσα σ' τὰ ρουμάνια χωρὶς νὰ ξέρω ποῦ πηγαίνω. Ὑστερα ἄρχισα ν' ἄρχωμαι σ' τὰ λογικά μου· συλλογίσθηκα νὰ πάω σ' τὸ χωριὸ νὰ δώσω εἰδήση. Μὰ ὡς ποῦ ναῦρω τὸ δρόμο ἔκαμα γύρους κ' ἀλλογύρους σ' τὰ σκοτεινά. Μὲ τὰ πολλὰ εἶδα τὰ σπίτια ν' ἀσπρίζουν σ' τὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ καὶ κάτω τὸν Ἀσπροπόταμο ποῦ γυάλιζε. Τότε παίρνω πλειά διπλὸ δρόμο. σφάνω λαχανιασμένος. Κοντοστέκω νὰ πάρω ἀνασασμὸ ἄμα

μπήκα σ' τὸ χωριὸ καὶ ὕστερα ἀδειάζω δυὸ πιστολιές σ' τὸν ἀέρα καὶ ἀρχίζω νὰ φωνάζω.

— Χωριανοί, βοήθεια, βοήθεια!

Ὁ κόσμος ὅλος σηκώθηκε σ' τὸ ποδάρι· οἱ ἀκύλοι ἐγαύγριζαν. Ἔδωσα νὰ καταλάβουν τί εἶχε γείνη· εἴκοσι, τριάντα νομάτοι ἀρπαζαν τ' ἄρματά τους καὶ ἔτρεξαν σ' τὴ Σπηλιὰ τοῦ Λύκου. Ἐγὼ δὲν εἶχα δύναμη νὰ πάω μαζί τους. Ἡ Μίλταινα ἀκουσε τὸ σκοτωμὸ τῆς κόρης της κ' ἔπεσε ξερή.

Ὁ εἰσπράχτορας, οἱ ἄλλοι χωριανοὶ μαζεμένοι γύρω μου, μιλοῦσαν, φώναζαν. Κανένας δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ πῶς σ' τὸν τόπο τοῦ Ἀγγελόγιαννου βρέθηκε ἡ Κατερίνα ἡ κόρη τοῦ Μίλτου.

Γ'

Κοντὰ ἐχάραξε ὅταν ἔφθασε πρῶτο ἓνα ἀπὸ τὰ παιδιὰ ποῦ πῆγε σ' τὴ σπηλιὰ κ' ἔφερε τρία χαμπάρια, πῶς ἡ Κατερίνα εἶνε σκοτωμένη ἀπὸ τὸ βόλι ποῦ τὴν πέρασε κατάκαρδα· κ' ἔχει καὶ πέντε μαχαιριές, πῶς ὁ Μίλτος ἔχασε τὰ λογικά του καὶ πῶς ἔπιασαν ζωντανὸ τὸν Ἀγγελόγιαννο λίγο παρακεῖ ἀπ' τὸν τόπο ποῦ σκοτώθηκε ἡ κόρη τοῦ Μίλτου.

Σὲ λίγο ἦρθαν καὶ οἱ ἄλλοι. Ἐφεραν τὴ δυστυχισμένη Κατερίνα σηκωτὴ καὶ τὴν ἄφησαν χάμου, σ' τὴ μέση τοῦ σπιτιοῦ της. Ὁ ληστής δεμένος, χλωμὸς ἀπ' τὴν πληγὴ, ἔσκυφε τὸ κεφάλι κάτω κ' ἐκύτταζε τ' ἄψυχο κορμί. Αὐτὸς ὁ φονιάς, τὸ θηρίο, εἶχε δάκρυα σ' τὰ μάτια. Ὅταν τὸν ἤυραν, δὲν ἔφερε καμμιάν ἀντίσταση· πέταξε μόνος του τὰ ἄρματα ἀπ' τὸ σελάχι, σταύρωσε τὰ χέρια καὶ εἶπε:

— Τώρα σκοτώστε με, ἀδέρφια!

Ἄλλη ἀρχὴ δὲν ἦταν σ' τὸ χωριό, τὸν παράδωσαν σ' τὸν πάρεδρο καὶ σ' ἐμένα. Τὸν ρωτῶ:

— Μωρέ, πῶς εὑρέθηκε τὸ κορίτσι σ' τὸν τόπο σου;

Μοῦ ἀποκρίνεται ξάστερα:

— Σὰν μ' ἄφησαν οἱ σύντροφοί μου λαβωμένον, ἔλεγα πῶς θὰ πεθάνω σὰν σκυλὶ μέσ' σ' τὴ σπηλιὰ. Πέρασα μιὰ μέρα καὶ μιὰ νύχτα χωρὶς φαί καὶ νερό· καρτέραγα τὸ χάρο νὰ μὲ λυτρώσῃ καὶ δυὸ τρεῖς φορές ἔφερα τὸ κουμποῦρι σ' τὸ στόμα, μὰ πάλι ἐδειλίασα — κἀλλία νὰ μὴ δείλιαζα! Εἰς ἀφνοῦ ἀκούω περπάτημα τὴ δευτέρα αὐγὴ ἔξω ἀπ' τὴ σπηλιὰ. Θὰ φωνάζω, λέω, καὶ ὅ,τι γίνῃ ἄς γίνῃ. Σ' τὴν φωνή μου τὴν ξεψυχισμένη ἀποκρίνεται τρομαγμένη φωνὴ κοριτσιοῦ. Ἐκεῖ ποῦ πρόσμενα νὰ ἰδῶ τὸ χάρο νὰ μοῦ πάρῃ τὴ ζωὴ, βλέπω τὴν Κατερίνα ποῦ ἤρχονταν νὰ μοῦ δώσῃ ζωὴ. Σ' τὴν ἀρχὴ φοβήθηκε, μὰ σὲ λίγο ἀναθάρρεψε· μοῦ φερε φαί, νερό, πανὶ γιὰ τὴ λαβωματιά μου καὶ κἀτι ἀλοιφές ἀπ' τὸ χωριό. Ἦρχονταν κάθε μέρα καὶ μ' ἔβλεπε, σὰν πῆγαινε σ' τὴ στάνη. Μ' ἐσυμπόνεσε σ' τἀλήθεια ἡ δύστυχη! Τὴ νύχτα σήμερα ὅ,τι σφάλησα τὰ μάτια, ἀκούω τὸ σημάδι τῆς Κατερίνας δυὸ λιθάρια νὰ χτυποῦν τῶνα μὲ τᾶλλο τρεῖς φορές καὶ πάλι τρεῖς. Κατάλαβα πῶς κἀτι κακὸ μῆνυμα φέρνει τέτοιαν ὥρα, μὲ τέτοιον καιρό. — Γιὰ τὸ Θεό, μοῦ λέει, φεύγα καὶ χάθηκες. Ὁ πατέρας μου σὲ ξέρει πῶς εἶσαι ἐδῶ καὶ θάρθη ἀπόψε μ' ἓναν χωροφύλακα νὰ σοῦ πάρουν τὸ κεφάλι. — Νὰ φύγω; πῶς νὰ φύγω, ποῦ δὲν μπορούσα νὰ σείσω τὸ ποδάρι. Αὐτὴ μ' ἀνασήκωσε σ' τὰ χέρια καὶ μ' ἔσυρε ὅσο μπορούσε μακριὰ ἀπ' τὸν τόπο ποῦ

ἤμουν. Γύρισε σ' τὴ σπηλιά νὰ πάρῃ ὅ,τι ἔμειν' ἐκεῖ δικό μου γιὰ νὰ μὴν τωῦρουν σημάδι.

Καὶ ἐνῶ μοῦλεγε αὐτὰ μὲ τρεμουλιασμένη φωνὴ ὁ λαβωμένος ληστής, ἀνοίγει μὲ μιᾶς ἢ πόρτα καὶ μπαίνει ὁ Μίλτος. Ποτὲ δὲν θὰ ξεχάσω τὴν ὄψη του. Τὰ μάτια ἀγρία, τὰ μαλλιά σκωμένα, τὰ γένεια του, τὰ χέρια του, τὰ ροῦχά του ματωμένα ἀπ' τὸ αἷμα τῆς κόρης του. Ἦτον τρελλὸς σωστὸς τέσσαρες μῆνες. Ὑστερα ἔγεινε καλὰ, μὰ τοῦμεινε πάντα μιὰ μελαγχολία, ὡς ποῦ πέθανε ὕστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια μὲ τὸνομα τῆς Κατερίνας σ' τὸ στόμα. Ἐμένα μ' ἐλύτρωσ' ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸ βᾶρος ποῦ θὰ εἶχα σ' τὴ συνείδησί μου αἰώνια. Τὸ δικό μου βόλι εἶχε πάρῃ μόνον τὸ μανίκι τῆς κάππας. Ἡ Κατερίνα σκοτώθηκε ἀπ' τὸ χέρι τοῦ πατέρα της.

Α Δ Ε Λ Φ Α Ι

[Σύγχρονος ἱστορία].

— Καὶ ὅμως ὅλα αὐτὰ εἶνε τίποτε. Μίαν πικρίαν ἐγὼ νομίζω μεγαλητέραν ἀπ' ὅλας· νὰ θυσιάσης ὄλην σου τὴν χαράν, ὄλην σου τὴν εὐτυχίαν χάριν τῆς εὐτυχίας προσώπου, τὸ ὅποιον ἀγαπᾶς, καὶ νὰ ἰδῆς ἐξαφνα κατόπιν ὅτι μὲ αὐτὴν σου τὴν θυσίαν ἴσα ἴσα ἐκάμες τὸ πρόσωπον αὐτὸ δυστυχισμένον.

Εἶπεν ὁ γέρον ἰατρὸς παρεμβὰς εἰς τὴν συνομιλίαν.

— Καὶ πῶς ἤμπορεῖ νὰ συμβῆ αὐτό; ἠρώτησεν εἰς καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν.

— Δὲν λέγω ὅτι συμβαίνει καθ' ἡμέραν, ἀλλ' ἔχω μίαν περίστασιν διὰ νὰ βεβαιώσω τοὺς λόγους μου.

— Εἰπέτε την λοιπόν.

— Εὐχαρίστως, ἀλλὰ μὲ μίαν συμφωνίαν· νὰ λείψουν αἱ ἀδιάκριτοι ἐρωτήσεις περὶ ὀνομάτων καὶ χρονολογιῶν. Ν' ἀρκεσθῆτε εἰς τὰ πράγματα ὅπως θὰ σᾶς τὰ εἰπῶ, καὶ νὰ ἔχετε καὶ ὀλίγην ὑπομονήν, διότι δὲν εἶνε σύντομος ἡ ἱστορία μου.

— Δὲν χρειάζεται ὑπομονὴ διὰ νὰ σᾶς ἀκούη κανεὶς δταν ὀμιλῆτε! εἶπε φιλοφρονητικῶς ἡ οἰκοδέσποινα. Ἐλάτε λοιπὸν καθίστε εἰς τὴν μέσην. Ὅποιος θέλει ν' ἀκούσῃ, ἄς ἔλθῃ κοντά.

Ὁ ἰατρὸς ἐκάθισε καὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν μικρὰν συνα-

ναστροφήν τὸν περιστοιχίσαν. Χωρὶς δὲ νὰ προσμείνη παρακλήσεις ἤρχισεν εὐθύς:

Πρὸ δέκα ἐτῶν τὸν Δεκέμβριον ἓνα πρωὶ ἦλθαν νὰ μὲ καλέσουν κατεπειγόντως ἀπὸ μίαν οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας ἤμουν τακτικὸς ἰατρός. Ἡ οἰκογένεια αὐτὴ ἦτο ἀρκετὰ εὐπορος καὶ ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὴν μητέρα καὶ δύο κόρας. Ἡ μητέρα ἦτο ἕως σαρανταπέντε ἐτῶν· αἱ δύο κόραι δεκαοκτὼ καὶ δεκαπέντε ἐτῶν, εὐμορφόταται μελαχριναί. Ὁ πατέρας ἦτο ἔμπορος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ εἶχεν ἀποθάνῃ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, καὶ ἡ χήρα του ἦλθε μὲ τὰς κόρας τῆς εἰς τὰς Ἀθήνας ἔν ἔτος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός τῆς. Ἐκτοτε ἐγνώρισα τὴν οἰκογένειαν αὐτὴν καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἰκειώθην ἀρκετὰ, ὥστε δὲν ἤμουν πλέον ἀπλῶς ἰατρός, ἀλλὰ καὶ φίλος τῆς οἰκογενείας. Ἡ κυρία, ἡ ὁποία ἦτο γυναῖκα πολὺ φρόνιμη καὶ πολὺ καθῶς πρέπει, πολλὰκις μὲ συνεβουλεύθη καὶ εἰς τὰ οἰκονομικά τῆς καὶ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν θυγατέρων τῆς. Ἡ δυστυχισμένη δὲν εἶχεν ὑγείαν, ἔπασχεν ἀπὸ καρδιακὸν νόσημα καὶ πάντοτε ἐφοβεῖτο ὅτι θ' ἀποθάνῃ ἑξαφνα καὶ θ' ἀφήσῃ τὴν Μαρίαν καὶ τὴν Ἄνναν χωρὶς καμμίαν προστασίαν εἰς τὸν κόσμον.

Ὅ,τι ἐφοβεῖτο ἔγινε· τὸ πρωὶ ἐκεῖνο τοῦ Δεκεμβρίου ἡ προσβολὴ ἦτο πολὺ δυνατὴ, τίποτε δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὴν σώσῃ καὶ ἀπέθανεν. Ἦμουν ἐκεῖ εἰς τὰς τελευταίας τῆς ὥρας. Τὴν εἶδα ἐνῶ ἔφευγε πλέον ἡ ψυχὴ τῆς νὰ σφίγγῃ τὸ χερὶ τῆς Ἄννας μέσα εἰς τὸ χερὶ τῆς Μαρίας, ὡσὰν νὰ ἤθελε μὲ τὸν ἄφωνον αὐτὸν τρόπον νὰ συστήσῃ εἰς τὰς δύο ἀδελφὰς ἀγάπην παντοτινὴν.

Εἶνε ἀνάγκη νὰ σᾶς εἰπῶ πόσον ἔκλαυσαν τὴν καλὴν των μητέρα αἱ δύο ἀδελφαί; Δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν διήγησίν μου καὶ ἀδίκως θὰ ἐξαντλήσω τὴν ὑπομονὴν σας. Ἀφοῦ ἀπέθανεν ἡ μητέρα των, διὰ νὰ μὴ μένουν μόνοι, ἐπροσκάλεσαν ἀπὸ τὴν Σῦρον μὲ τὴν σύζυγόν του ἓνα γέροντα θεῖον, ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς των, ἄκληρον καὶ ὄχι εὐπορον, ὁ ὁποῖος ἦτο φυσικὸς κηδεμὼν των, διὰ νὰ κατοικήσῃ μαζί των. Δύο ἔτη ἔζησαν κλεισμένοι μὲ τὸ πένθος. Ἐγὼ τὰς ἐπισκεπτόμην συχνά, ὡς φίλος τῆς οἰκογενείας, ὄχι ὡς ἰατρός, διότι ποτὲ δὲν εἶχαν ἀνάγκην τῆς ἰατρικῆς μου βοήθειας. Τὰς ἐσυμβούλευα πάντοτε νὰ παύσουν αὐτὸ τὸ κλείσιμον, νὰ περιπατοῦν ὀλίγον, ἀλλὰ δὲν με ἄκουαν. Μόλις μετὰ δύο ἔτη ἤρχισαν νὰ φαίνωνται ὀλίγον ἔξω μὲ τὴν θεῖαν των· κατ' ἀρχὰς τὸ βράδῳ βράδῳ, ἔπειτα συχνότερα.

Σᾶς εἶπα ὅτι ἦσαν καὶ αἱ δύο εὐμορφόταται. Κατὰ τὴν γνώμην μου εὐμορφότερα ἦτο ἡ μικρὰ ἡ Ἄννα μὲ τὰ ἡμεραμάτια τῆς, τὸ στρογγυλὸν πρόσωπόν τῆς, τὸ γλυκὺ στόμα τῆς. Ἄλλοι ἐδίδαν τὰ πρωτεῖα εἰς τὴν μεγαλητέραν, τὴν Μαρίαν, ἡ ὁποία, ἐνῶ ὁμοιάζε τῆς ἀδελφῆς τῆς πολὺ, εἶχεν ὅμως διαφορετικὴν ἔκφρασιν. Τὰ μάτια τῆς ἦσαν τόσο μαῦρα, ὥστε δὲν ἐφαίνετο καθόλου τὸ ἀσπράδι καὶ εἰς τὸ στόμα εἶχε κᾶτι, τὸ ὁποῖον τὴν ἔκαμνεν ὀλιγώτερον συμπθητικὴν, ἀλλὰ περισσότερον ἐπιβλητικὴν ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν τῆς. Εἶχε δὲ βέβαια ὀξύτερον τὸ πνεῦμα καὶ ἰσχυροτέραν θέλῃσιν ἀπὸ τὴν Ἄνναν.

Ἦσαν λοιπὸν εὐμορφοί, ἦσαν πλούσιαι—ἡ ἀποκατάστασις των δὲν ἦτο δύσκολος. Καὶ πράγματι τρία ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς των ἤρχισα νὰ βλέπω κάποτε εἰς τὸ

σπίτι των ἑνα νέον, ὁ ὁποῖος εἶχε τὸ ἐξωτερικὸν ὑποψηφίου γαμβροῦ. Ὁ νέος αὐτὸς δὲν ἐπήγαινε μόνος του, ἐπήγαινε μὲ τὴν μητέρα του. Κατοικοῦσαν εἰς τὸν ἴδιον δρόμον καὶ εἶχαν ἔλθῃ καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν πρὸ ὀλίγου. Ἦσαν ἀπὸ ἐκεῖ γνωρίζοντες αἱ δύο οἰκογένειαι καὶ ὁ Ἀνδρέας, κατὰ δύο ἔτη μεγαλύτερος τῆς Μαρίας, ἦτο ἄλλοτε ὁ πρῶτος σύντροφος τῶν παιδικῶν τῆς παιγνιδίων.

Τὸ βλέμμα ἐνὸς ἰατροῦ ἔχει συνηθίση ν' ἀντιλαμβάνεται πολλὰ κρυφὰ πράγματα καὶ τὸ ἰδικόν μου βλέμμα δὲν ἄργησε ν' ἀντιληφθῇ ὅτι ἡ ἐνθύμησις τῶν παιδικῶν χρόνων δὲν εἶχεν ἐξαλειφθῆ οὔτε ἀπὸ τὴν μνήμην τοῦ Ἀνδρέα οὔτε ἀπὸ τὴν μνήμην τῆς Μαρίας. Ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν μάλιστα ἡ συμπάθεια μοῦ ἐφαίνετο ὅτι νῦξανε. Δὲν εἶπα τίποτε εἰς τὴν κόρην, μόνον τὴν ἡμέραν ὅπου τὰς ἐπισκέφθην διὰ νὰ τὰς ἀποχαιρετίσω—μετέβαινα εἰς Εὐρώπην ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι—τῆς εἶπα σιγαλά :

—Κύτταξε, ὅταν γυρίσω, νὰ ἔχῃς καμμίαν καλὴν εἰδησιν νὰ μὲ ὑποδεχθῆς ἢ ἂν τὴν ἔχῃς ἀπὸ πρὶν, μὴ παραλείψῃς νὰ μοῦ τὴν γράψῃς.

Ἐκεῖνη δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ μὲ ἐνόησε καὶ ἐκατακοκκίνισε.

Ἐλειψα τρεῖς μῆνας τότε. Εἰς τὸν γυρισμόν μου ἐπέρασα διὰ Τεργέστης. Φαντασθῆτε τὴν ἐκπληξίν μου, ὅταν ἐκεῖ ἐνῶ ἐβιάβαζα μίαν ἀθηναϊκὴν ἡφμερίδα εἰς τὸ καφενεῖον, τί; βλέπω ὅτι ὁ Ἀνδρέας ἠραβωνίσθη μὲ τὴν Ἄνναν!

Τὸ ἐπῆρα τὸ πρᾶγμα κατὰκαρδα εἶχε προσβληθῆ ἡ φιλοτιμία μου! Πῶς λοιπόν; ἐνῶ ἐνόμιζα ὅτι εἶχα πολὺ καλὰ διακρίνη τὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Μαρίας αἰσθημα, ἔξαφνα

νυμφύεται τὴν μικροτέραν, τὴν Ἄνναν! Τὸ συνοικέσιον αὐτὸ εἶνε φανερὰ ἐξ ἔρωτος, ἀφοῦ ὑπανδρεύεται πρώτη ἡ μικροτέρα καὶ μένει ἡ μεγάλη. Τὸ πολὺπειρον βλέμμα μου λοιπὸν εἶχεν ἀπατηθῆ... Προσεπάθησα νὰ πεισθῶ καὶ δὲν το κατώρθωσα. Ἐνθυμούμην μίαν μίαν, τόσας περιστάσεις—ἔπειτα τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐδέχθη ἡ Μαρία τὸν ὑπαινηγμόν μου, ὅταν τὴν ἀπεχωρίσθην.

Ἐφθασα εἰς Ἀθήνας καὶ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐπῆγα καὶ τὰς ἐπισκέφθην διὰ νὰ τὰς συγχαρῶ. Ἦτο καὶ ὁ γαμβρὸς ἐκεῖ. Νέος καλοκαμωμένος, ἐνδεδυμένος εἰς τὴν ἐντέλειαν, πλούσιος ἀλλὰ πολὺ περιορισμένου πνεύματος καὶ ἐπιπόλαιος. Ὡς βλέπετε, εἶχεν ὅλα, ὅλα τὰ προσόντα καλοῦ γαμβροῦ! Καὶ εἶχεν ἀκόμη καὶ ἐπὶ πλέον, ὅτι δὲν ἔκαμνε καμμίαν ἐργασίαν, διότι ἡ πατρικὴ περιουσία τοῦ ἐξῆσφάλιζεν ἄνετον βίον.

Μ' ἐδέχθησαν μὲ πολλὴν χαρὰν ὅλοι καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Μαρίας τίποτε ἄλλο ἀπὸ εὐχαρίστησιν δὲν ἠμπόρεσα νὰ διακρίνω. Ὅριστικῶς λοιπὸν εἶχα ἀπατηθῆ—ἄνθρωπος εἶμαι κ' ἐγώ!

Ὁ γάμος ἔγινε μετὰ δύο μῆνας εἰς στενὸν κύκλον καὶ οἱ νεόνυμφοι ἀνεχώρησαν εὐθὺς εἰς Εὐρώπην, κατὰ τὴν γελόϊαν καὶ βλαβερὰν αὐτὴν συνήθειαν, ἡ ὁποία ἀπὸ τότε εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ ἐπικρατῆ ἐδῶ.

Ἀφοῦ ἔφυγεν ἡ ἀδελφὴ τῆς, ἡ Μαρία ἔπαυσε πάλιν νὰ φαίνεται εἰς τὸν κόσμον. Ἐμενε διαρκῶς κλεισμένη, καὶ εἰς τὰς ἐπιμόνους παρατηρήσεις μου ἀπεκρίνετο ὅτι βαρύνεται νὰ πηγαίη ἐξω τώρα χωρὶς τὴν ἀδελφὴν τῆς.

Ἐπέρασαν πέντε ἐξ μῆνες. Ἐνα μεσημέρι, ἐνῶ ἔτρωγα,

λαμβάνω μικρὸν γραμματάκι ἀπὸ τὴν Μαρίαν. Μὲ παρακάλει νὰ περάσω νὰ τὴν ἰδῶ τὸ ἀπόγευμα. Ὑπέθεσα ὅτι εἶνε ἀδιάθετος· ἔκαμα τὸν γύρον τῶν ἐπισκεψέων μου καὶ ἔπειτα μετέβην ἐκεῖ. Ἡ ὑπρέτρια μου εἶπεν ὅτι εἶνε ἐπάνω εἰς τὸ δωμάτιόν της μόνη. Ὁ θεῖος καὶ ἡ θεία ἐκάθηντο κάτω εἰς τὴν τραπεζαρίαν καὶ ἔπαιζαν κοντσίαν. Τοὺς ἔχαιρέτισα καὶ ἀνέβηκα. Ἐκτύπησα τὴν θύραν τῆς Μαρίας. ἤλθε καὶ ἀνοίξε. Ἦτο εἰς κακὴν κατάστασιν, ἀγνώριστος. Τὰ μάτια της κόκκινα ἀπὸ τὰ δάκρυα, ὠχροτάτη, ἀκτένιστη. Μόλις μου ἔδωκε τὸ χέρι καὶ χωρὶς νὰ μου ὀμιλήσῃ ἔπεσεν εἰς ἓν κάθισμα καὶ ἔφερε τὸ μαντήλι εἰς τὰ μάτια.

Δὲν ἤξευρα τί νὰ ὑποθῶ. Ἐστεκόμην σιωπηλὸς καὶ τὴν ἐκύτταζα μὲ ἀπορίαν. Τόσον ἐξαφνικὸν ἦτο τὸ πρᾶγμα, ὥστε εἶχα χάσῃ ὅλην τὴν ἱατρικὴν μου ἐτοιμότητα. Ἐκείνη μέσα εἰς τὴν λύπην της, ὡς νὰ ἐνόησε τὴν δύσκολον θέσιν μου, ἔσυρεν ἀπὸ τὸ στῆθός της ἓνα γράμμα καὶ μου τὸ ἔδωκε.

Ἦτο ἀνοικτόν· ἐπλησίασα εἰς τὸ παράθυρον διὰ νὰ το ἀναγνώσω. Ἦτο γράμμα τῆς ἀδελφῆς της. Ἀλλὰ δὲν ἦτο γράμμα ἐκ τῶν συνειθισμένων ἐκείνων, μὲ περιγραφὰς τῶν ἐξαισίων τῆς Εὐρώπης καὶ ἐπιφωνήσεις θαυμασμοῦ. Ἦτο γράμμα γραμμένον μὲ πόνον, μὲ θλίψιν, μὲ δάκρυα. Ἡ Ἄννα ἐφανέρωνεν εἰς τὴν ἀδελφὴν της ὅλην τὴν δυστυχίαν της, τὴν ὁποίαν ἕως τῶρα τῆς εἶχε κρύψῃ εἰς τὰς προηγουμένας ἐπιστολάς. — Ὁ Ἄνδρέας, ὁ σύζυγός της, ἦτο ὅλη ἡ ἀφορμὴ τῆς δυστυχίας της! Τὴν εἶχεν ἐγκαταλείψῃ πλέον. Εἶχε δύο ἡμέρας νὰ τὸν ἰδῇ καὶ ἂν δὲν εὕρισκετο κατὰ καλὴν τύχην μία ἑλληνικὴ οἰκογένεια εἰς τὴν Βιέννην, μὲ τὴν ὁποίαν εἶχε γνωρισθῇ, θὰ ἔμενε μόνη καὶ ἔρημος εἰς τοὺς πέντε δρό-

μους. Καὶ ἐξιστόρει πλέον ὅλα ὅσα ἕως τῶρα εἶχεν ἀποκρύψῃ διὰ νὰ μὴ τὴν λυπήσῃ. Ὅτι ὁ Ἄνδρέας δὲν τὴν ἀγαπᾷ, ὅτι τὴν ἐκακομεταχειρίσθη, ὅταν ἐτόλμησε νὰ τοῦ παραπονεθῇ, διότι τὴν ἄφινεν ὅλην τὴν νύκτα μόνην εἰς τὸ Παρίσι καὶ αὐτὸς ἔτρεχεν εἰς διασκεδάσεις, ὅτι εἶνε χαρτοπαίκτης μανιώδης, ὅτι πίνει. — Ἐπὶ τέλους ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ ζήσῃ μαζί του καὶ ἔρχεται ὀπίσω μὲ τὴν οἰκογένειαν τὴν ὁποίαν εὕρηκεν εἰς τὴν Βιέννην, διότι θὰ ἦτο καὶ παράλογον νὰ μείνῃ μόνη ἐγκαταλειμμένη εἰς τὰ ξένα, ἐνῶ ἐδῶ θὰ ἔχῃ τοῦλάχιστον τὴν ἀδελφὴν της.

Ἐνῶ ἔφθανα εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς, ἡ Μαρία εἶχε σφογγίσῃ τὰ δάκρυά της καὶ μ' ἐκύτταζε κατὰ πρόσωπον, ὡς νὰ ἤθελε νὰ ἰδῇ ποίαν ἐντύπωσιν μου ἔκαμε τὸ περιεχόμενον. Καὶ ὅταν τὸ ἐδίπλωσα καὶ τῆς τὸ ἔδωκα πάλιν: — Λοιπὸν; τὰ ἐπροσμένετε αὐτά; μου εἶπε μὲ φωνὴν τρέμουσαν.

— Ἐχω μάθῃ ὅλα νὰ τα προσμένω, ἀπεκρίθην προσποιούμενος ἀταραξίαν.

— Ἐγὼ λοιπὸν δὲν το ἐπρόσμενα ποτέ! Ἄν ἦτο δυνατόν νὰ το προβλέψω...

Καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

Ἐκάθισα κοντὰ της.

— Νὰ σου εἰπῶ, Μαρία, τῆς εἶπα μὲ ἥσυχον τρόπον, ἀπὸ τὰ δάκρυα δὲν κερδίζει τίποτε ἡ ἀδελφή σου. Πρέπει νὰ σκεφθῆς τί ἡμπορεῖ νὰ γείνη, ἀπὸ τί ἔχει ἀνάγκην. Ὑποθέτω ὅτι δι' αὐτὸ μ' ἐπροσκάλεσες ἐδῶ. Καὶ ἔκαμες πολὺ καλά, διότι εἶμαι πρόθυμος νὰ σε βοηθήσω εἰς ὅ,τι θέλεις. Νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ γράψωμεν εἰς τὸν Ἄνδρέαν; . . .

Ἄμα ἄκουσε τὸ ὄνομα αὐτό, ἐτινάχθη ἐπάνω. Ἡ ὠχρὰ μορφή της ἔγινε κατακόκκινη :

— Ὅχι εἰς αὐτόν, ποτέ! εἶπε μὲ τόνον.

Καὶ ὁ τόνος αὐτὸς τῆς φωνῆς της ἦτο παράξενος. Δὲν ἦτο ἀπλή ὀργή, ἦτο κάτι ἄλλο. Ἐκάθισε πάλιν κοντά μου ἡσυχωτέρα καὶ εἶπεν :

— Ἄλλον ἀπὸ σᾶς δὲν ἔχω νὰ ἐμπιστευθῶ καὶ νὰ συμβουλευθῶ. Θὰ ἔχετε τὴν καλωσύνην νὰ μ' ἀκούσετε καὶ νὰ μοῦ εἰπῆτε μὲ εἰλικρίνειαν τὴν γνώμην σας ;

— Καὶ ἀμφιβάλλεις, κόρη μου ;

— Σᾶς εὐχαριστῶ. Λοιπόν, τὸ μυστικὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κανεὶς δὲν ἐμάντευσε, πολὺ καλὰ ἐμαντεύσατε σεῖς πρὶν φύγετε διὰ τὴν Εὐρώπην—ἀγαποῦσα τὸν Ἀνδρέαν καὶ ἐκεῖνος ἐφαίνετο ὅτι ἀνταπεκρίνετο εἰς τὸ αἰσθημά μου.

Ἡσθάνθη ἀνακούφισιν, ὅταν ἄκουσα τὰ λόγια αὐτά—ἡ φιλοτιμία μου ἰκανοποιεῖτο.

— Πῶς λοιπόν ἀντὶ νὰ τον πάρω ἐγώ, τὸν ἐπῆρε πρὸς δυστυχίαν της ἡ ἀδελφή μου; Αὐτὸ θὰ σας εἰπῶ, αὐτὸ εἶνε, τὸ ὁποῖον βαρύνει τὴν συνειδήσιν μου, αὐτὸ θὰ με κάμη δυστυχισμένην εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν. Ὅταν ἀπέθανεν ἡ μητέρα μου, ἦσθε ἐκεῖ. Εἶδατε πῶς ἔβαλε τὸ χέρι τῆς ἀδελφῆς μου μέσα εἰς τὸ ἰδικόν μου χέρι, ὡσάν νὰ τὴν παρέδιδεν εἰς τὴν προστασίαν μου. Καὶ πρὶν ἀποθάνῃ, πολλὰς φορὰς μοῦ εἶχεν εἰπῆ : Ἐγὼ πολλὴν ζωὴν δὲν ἔχω, σὺ θὰ εἶσαι μητέρα διὰ τὴν Ἄνναν. Γονατισμένη ἐμπρὸς εἰς τὸ λείψανον τῆς μητέρας μου ὤρκισθηκα ὅλην μου τὴν εὐτυχίαν, ὅλην μου τὴν ζωὴν νὰ τὴν θυσιάσω χάριν τῆς ἀδελφῆς μου. Καὶ ἦλθε περίστασις νὰ κρατήσω τὸν ὄρκον μου. Ὀλίγας

ἡμέρας, ἀφοῦ ἐφύγατε σεῖς, ἐνῶ ἤμεθα μόναι αἱ δύο μὲ τὴν Ἄνναν εἰς τὸ δωμάτιόν μας, ρίπτεται ἑξαφνα μὲ τὰ δάκρυα εἰς τὸν λαιμόν μου καὶ μοῦ ἐξομολογεῖται ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Ἀνδρέαν καὶ ὅτι αὐτὸς τῆς φέρεται ὡς νὰ εἶνε παιδί, δὲν τὴν λογαριάζει, δὲν τὴν ἀγαπᾷ. Φαντασθῆτε τὴν θέσιν μου! Ἐπαρηγόρησα ὅπως ἠμπόρεσα τὴν Ἄνναν καὶ τῆς ὑποσχέθηκα νὰ κάμω ὅ,τι ἠμπορῶ διὰ τὴν εὐτυχίαν της. Τὸ ἔκαμα — δυστυχῶς! Ἄλλαξα εὐθὺς τρόπον πρὸς τὸν Ἀνδρέαν, ὥστε ἐπέστη ὅτι τίποτε δὲν αἰσθάνομαι δι' αὐτὸν καὶ ἄρχισεν, — ἀπὸ πείσμα ἴσως, ἀλλ' ἐγὼ ἐνόμισα τότε ἀπὸ δικαίαν προτίμησιν — ἄρχισεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ προσεγγίξῃ τὴν Ἄνναν. Δὲν εἶχα παύσῃ νὰ τὸν ἀγαπῶ· καὶ ὁμοῦς ἔπρεπε νὰ πνίξω τὸ αἰσθημά μου αὐτὸ μέσα εἰς τὰ στήθη μου — καὶ τὸ κατῶρθωσα. Ὅχι χωρὶς δάκρυα, ὄχι χωρὶς πόνον — ἀλλὰ τὸ κατῶρθωσα. Εἶδα τὴν ἀδελφὴν μου εὐτυχισμένην καὶ εἶπα : Ἐκράτησα τὸν ὄρκον μου, ἐθυσίασα τὴν εὐτυχίαν μου δι' αὐτήν. Ἀλλὰ τώρα, τώρα ποῦ βλέπω ἑξαφνα κατεστραμμένην τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς της, ἐννοεῖτε ποῖαν εὐθύνην αἰσθάνομαι, ποῖαι τύψεις ἀρχίζουν νὰ τυραννοῦν τὴν συνειδήσιν μου; Ἄν δὲν ἐκρυπτα τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τὴν Ἄνναν, ἂν τῆς ἔλεγα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἀγαπῶ τὸν Ἀνδρέαν, ὅτι καὶ αὐτὸς μ' ἀγαπᾷ, ἴσως θὰ ἐπικραίνετο, ἀλλὰ θὰ ἦτο παροδικὴ ἢ πικρία αὐτή. Θὰ τὸν ὑπανδρευόμεν ἐγὼ τότε, καὶ ἴσως, ἐπειδὴ μὲ ἀγαποῦσε, θὰ ἦτο καλῆτερος παρ' ὅ,τι εἶνε μὲ τὴν Ἄνναν, τὴν ὁποῖαν, εἶμαι βεβαία τώρα, ὅτι ἐνυμφεῖθῃ περισσότερο ἀπὸ πείσμα ἢ ἀπὸ πρόσκαιρον ἰδιοτροπίαν, παρὰ ἀπὸ ἀληθινὴν ἀγάπην. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἦτο μαζί μου ὁ ἴδιος, τοῦλάχιστον ὅλη ἡ συμφορὰ θὰ

ἦτο ἰδική μου καὶ ἡ ἀδελφή μου θὰ εὔρισκεν ἄλλοῦ τὴν εὐτυχίαν. Τώρα ἀλλοίμονον! δυστυχία εἰς ἐκείνην, καὶ διπλῆ δυστυχία εἰς ἐμένα! . . .

Καὶ οἱ τελευταῖοί της λόγοι ἐπνίγησαν ἀπὸ λυγμούς.

Οἱ λόγοι αὐτοὶ μὲ εἶχαν εἰς ἄκρον συγκινήση. Πάντοτε τὴν ἐνόμιζα κόρην πολὺ διαφέρουσαν ἀπὸ τὰς καλοενδεδυμένους ἐκείνας κούκλας τοῦ σημερινοῦ καιροῦ· ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔφανταζόμην ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξαρθῆ εἰς τόσον ὕψος ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς της.

— Ἄκουσε, κόρη μου, τῆς εἶπα, ἐννοῶ ὅλην τὴν λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων σου καὶ θαυμάζω τὴν μεγαλοφροσύνην σου. Ἄλλὰ, πιστευσέ με, σοῦ ὁμιλῶ μὲ ὅλην τὴν εἰλικρίνειαν· εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν περίστασιν ἔκαμες τὸ καθῆκόν σου, καμμία εὐθύνη δὲν σὲ βαρύνει, καμμία τύψις.

Ἄνεσῆκωσε τὴν κεφαλὴν της καὶ ἀπεκρίθη:

— Ἐνῶ νομίζω ὅτι κάμνω εὐτυχισμένην τὴν ἀδελφὴν μου μὲ θυσίαν τῆς ἰδικῆς μου εὐτυχίας, ἴσα ἴσα δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου νὰ τὴν κάμω δυστυχῆ! — καὶ λέγετε ὅτι δὲν ἔχω εὐθύνην, δὲν πρέπει νὰ ἔχω τύψιν συνειδήσεως; Εὐκόλα πράγματα εἶνε αὐτὰ εἰς τὴν θεωρίαν. . . Ἐγὼ ὅμως ἐννοῶ ὅτι ἀπὸ σήμερον ἐφαρμακώθηκεν ὅλη μου ἡ ζωή. . .

Δὲν ἐδοκίμασα νὰ τὴν παρηγορήσω μὲ ματαιούς λόγους. Ἐκρίνα ἄλλως ὅτι ἔχει πληρέστατα δίκαιον εἰς ὅ,τι ἔλεγεν.

Εἰς τὸν θεῖον καὶ εἰς τὴν θεῖαν της δὲν εἶχεν εἰπῆ τίποτε περὶ τῆς ἐπιστολῆς. Ἀλλὰ δὲν ἦτο πρᾶγμα, τὸ ὅποιον ἠμποροῦσε νὰ κρατηθῆ κρυφόν, ἀφοῦ ἡ Ἄννα θὰ ἤρχετο μετ' ὀλίγας ἡμέρας μόνη. Ἀπεφασίσαμεν λοιπὸν νὰ τὸ εἰπῶ ἐγώ. Τὴν ἐσυμβούλευσα ἀκόμα νὰ φροντίσῃ νὰ στείλῃ χρήματα

τῆς ἀδελφῆς της, ἡ ὁποία πιθανώτατα θὰ εἶχεν ἀνάγκην. Καὶ ὅταν ἔφευγα, ἐνῶ μοῦ ἔσφιγγε τὸ χέρι μὲ τὰ δύο χέρια της ἡ δυστυχισμένη κόρη μοῦ εἶπεν:

— Ἡ Ἄννα δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μάθῃ τὸ μυστικόν μας.

— Δὲν θὰ τὸ μάθῃ, ἀπεκρίθην.

Καὶ δὲν τὸ ἔμαθεν ἀκόμη.

Ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ ταξίδι της εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. Ἀλλὰ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἡ στοργὴ τῆς ἀδελφῆς ἀπέδωκεν ἐν μέρει ὅ,τι ἀφήρεσεν ἡ ἀστοργία τοῦ συζύγου. Μετὰ ὀλίγους μῆνας ἐγέννησε κόρην. Ἐκ μέρους τοῦ Ἄνδρέα οὔτε φωνὴ πλέον οὔτε ἀκρόασις· εἶνε τώρα εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καθὼς ἔμαθα πρὸ ὀλίγου. Ἐφαγεν ὅλα τὰ χρήματά του μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς του καὶ ἐπῆγε νὰ εὔρῃ τύχην.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ ζοῦν μαζί ἀποχωρισμένοι ἀπὸ τὸν κόσμον εἰς ἓνα ἐξοχικὸν σπιτάκι. Κοινὴν φροντίδα γλυκυτάτην ἔχουν καὶ αἱ δύο τὴν ἀνατροφὴν τῆς μικρᾶς κόρης, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδωκαν τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς των Ἀγγελικῆς. . .

Ἄλλ' ἡ Μαρία ἔχει μίαν φροντίδα ἐπὶ πλέον· πῶς νὰ καθιστᾷ εὐτυχεστέραν τὴν ζωὴν ἐκείνης, τὴν ὁποίαν χωρὶς νὰ θέλῃ κατέστησε δυστυχῆ. Ἐτάχθη, ἀφιερῶθη εἰς αὐτό, μὲ τὴν ιδέαν ὅτι τὴν κρατεῖ ἐφ' ὄρου ζωῆς πλέον δεμένην ὁ ὄρκος, τὸν ὅποιον ὤρκισθη εἰς τὸ λείψανον τῆς μητρὸς της. Ἄλλ' ἡ πεποιθήσις ὅτι, ἀφοῦ κατέστρεψεν ἅπαξ τὴν εὐτυχίαν της, εἶνε ἀδύνατον νὰ τὴν ἐπανορθώσῃ πλέον ἐντελῶς, τὴν κατατρώγει. Ἡ καλλονὴ της ἐφθάρη προῶρως, ἐμαράνθη πρὶν ἀνθῆσθαι τελείως. Καὶ μόνον τὰ μάτια της, τὰ ὠραῖα ὀλόμαυρα μάτια της, φαίνονται τώρα περισσότερον μαῦρα,

ὡσάν νὰ κατοπτρίζουν εἰς τὰ βάθη των τὸ ἀπαρηγόρητον πένθος τῆς ψυχῆς της...

— Ἰατρέ, ὑπέλαβεν ἑξαφνα μία μεσόκοπος κυρία, μὴ ὄλην τὴν ἀλλαγὴν τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν χρονολογιῶν, θαρρῶ πῶς ἐγνώρισα τὰ ἀληθινὰ πρόσωπα τῆς ἱστορίας σας.

Ὁ ἰατρὸς ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν αὐστηρῶς τὸ βλέμμα :

— Κυρία μου, ἐδήλωσα ἐξ ἀρχῆς ὅτι δὲν θὰ δώσω ἀπάντησιν εἰς ἀδιακρίτους ἐρωτήσεις.

Ο ΟΡΚΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

[Ἱστορία τοῦ παλαιοῦ καιροῦ].

— Ἐλα, θεῖα Γιάνναινα, πές μας κανένα παραμῦθι τῶρα.
Ἐξω βρέχει μὲ τ' ἀσκή· καιρὸς γιὰ φίλου σπίτι.

Ἡ θεῖα Γιάνναινα ὑψωσε πρὸς ἐμὲ μετὰ τινος ὀργῆς τοὺς μικροὺς λάμποντας ὀφθαλμούς της καὶ διὰ τῆς ὀξείας φωνῆς, ὁμοίως πρὸς κακκάρισμα ὄρνιθος, εἶπεν :

— Ἐγὼ δὲν ξέρω παραμῦθια, ξέρω γινομένα πράματα.

— Τόσο τὸ καλῆτερο. Ἐλα, θεῖα, πές μας τίποτε, ἔτσι νᾶχης καλὴ ψυχὴ.

Ἡ θεῖα Γιάνναινα ἦτο γραῖα ἐβδομηκοντοῦτις, κυφὴ καὶ ἀπεξηραμμένη. Γυνὴ πολυμήχανος, ἐπετηδεύετο ἐν τῷ χωρίῳ τὴν μάγισσαν, τὴν ἰατρὸν καὶ τὴν μαῖαν καὶ ἔζη ἀπὸ τὰ ἐλέη τῶν χωρικῶν, οἵτινες δὲν τὴν συνεπάθουν τόσον ὅσον τὴν ἐφοβοῦντο. Μὴ ἔχουσα ἴδιον οἶκον ἐφιλοξενεῖτο πότε εἰς τοῦ ἐνὸς χωρικοῦ, πότε εἰς τοῦ ἄλλου· καὶ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τὴν βροχερὰν τοῦ Ὀκτωβρίου εἶχεν ἐγκαθιδρυθῆ αὐτόκλητος παρὰ τὴν ἐστίαν τοῦ Κωσταντῆ Κόλια, ἐνὸς ἐκ τῶν προυχόντων τοῦ χωρίου.

Περὶ τὴν ἐστίαν ταύτην, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀνέδιδον γλυκεῖαν ἀναλαμπὴν καὶ ὀμινοὶ ξηροὶ κῶνοι πεύκης, ἐκάθητο ὁ οἰκοδεσπότης, ἡ οἰκοδέσποινα, οἱ δύο ἔφηβοι υἱοὶ των, καὶ ἐγὼ ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἀποκλεισθεὶς ἐκεῖ ὑπὸ τῆς καταγίδος.

— Ἐλα τὸ λοιπόν, θεῖα Γιάνναινα, τί κάνεις τῇ μισοκακομοίρα; Ἄνοιξε τὸ χρυσὸ σου στοματάκι καὶ πὲς τίποτε νὰ περῶ ἢ ὦρα.

Εἶπε καὶ ὁ οἰκοδεσπότης ἰδὼν ὅτι ἡ γραῖα δὲν ἐνέδωκεν εἰς τὴν παράκλησίν μου, ἀλλ' ἐξηκολούθει νήθουσα ἐν σιωπῇ.

Ἡ γραῖα ἐξέτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα:

— Δός μου νὰ βρέξω τὰ χεῖλιά μου πρῶτα.

Ἐκεῖνος μειδιῶν προσέφερε τὸ ἐκ κασσιτέρου παγούριον τῆς ρακῆς. Ἐκράτησεν αὐτὸ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς διὰ τρεμούσης χεῖρός ἡ γραῖα εἰς τὸ στόμα θηλάζουσα καὶ ἀπέδωκε πάλιν, ἀνακινουῖσα ὡς αἰξ τὴν ὀστεώδη σιαγόνα μετὰ μηρυκασμοῦ εὐαρεσκείας.

— Ἀρὲ σεῖς, νὰ μὴ σκιαχθῆτε ποῦ εἶνε νύχτα καὶ δὲ θέτε νὰ πᾶτε σ' τὸ κοπάδι.

Εἶπεν ἐν προοιμίῳ στραφεῖσα πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Κόλια.

Ἐκεῖνοι ἀνένευσαν τὰς κεφαλὰς σιωπηλοί.

Ἡ γραῖα περιεσκόπησε πάλιν τὸ ἀκροατήριόν της:

— Ὅπ' ἀγαποῦν ἀληθινά, τῇ μοῖρα τὴν ὀρίζουν·
μηδ' ἀπὸ χάρου θέλημα ποτὲ δὲν ξεχωρίζουν.

Ἀπήγγειλε βραδέως διὰ τῆς συνήθους ὀξείας φωνῆς τὸ δίστιχον τοῦτο, τὸ ὁποῖον, φαίνεται, ἐπέιχε τόπον ρητοῦ εἰς τὴν μέλλουσαν διήγησιν, ὅπως τὰ ἐπὶ τῶν τίτλων ἢ τῶν κεφαλίδων βιβλίων ἀναγραφόμενα μετὰ βραχείαν δὲ σιωπὴν ἐξηκολούθησεν εἰς ἄλλον τόνον φωνῆς χαμηλότερον:

«Τὸν παλιὸ καιρὸ, πρὶν πάρουν τὴν Πόλη οἱ Τοῦρκοι καὶ ρημάξουν ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τὸ ρωμαϊκόν, ἐδῶ ποῦ εἶνε τῶρα τὸ χωριὸ μας ἦταν μεγάλη πολιτεία. Ἀπ' τὸν καιρὸ

ἐκεῖνο ἔχουν ἀπομείνη καὶ τὰ χαλάσματα ἀπ' τὶς μεγάλες ἐκκλησιές, ποῦ εἶνε κατὰ τὸ γιολό, τὴν Πισκοπὴ καὶ τὸν Ταξιάρχη. Νὰ μὴν τὰ πολυλογᾶμε, ἕνα ἀπ' τὰρχοντικά σπίτια σ' τὴν πολιτεία αὐτὴ ἦταν καὶ τοῦ γέρο Πλατανιά. Ὁ γέρο Πλατανιάς ἦταν πρῶτα πρῶτα πραγματευτῆς σ' τὰ ξένα· ἔκανε ἐκεῖ βίος, καράβια δικά του, μαγαζιά δικά του, καὶ σ' τὰ στερνὰ ἦρθε σ' τὸν τόπο του νὰ περάσῃ τὰ γεράματά του. Ἡ γυναῖκά του ἦταν πεθαμένη· ἀρσενικὸ παιδί δὲν εἶχε· εἶχε μοναχὰ ἕνα κορίτσι, μὰ τί κορίτσι; θάρπωνε ὁ ἥλιος ποῦ τῶβλεπε κ' ἡ νύχτα γινότανε μέρα ἀπ' τὴ λαμπερὴ τῆς ὄψη. Τὴν ἔλεγαν Χρυσαυγὴ—ὄνομα καὶ πρᾶμα, μὲ τὰ χρυσὰ τῆς μαλλιά καὶ τὰ ὀλογάλανα μάτια της. Ἄμα ποῦ πρωτοβγήκε νὰ χορέψῃ σ' τάλωνια—εἶχαν τὸν καιρὸ ἐκεῖνο ἁλώνια μαρμαρόστρωτα—ὄλος ὁ κόσμος, γέροι καὶ νιοί, γριές καὶ νιές στάθηκαν νὰ τὴν καμαρώνουν. Δὲν ἦταν χορὸς ἐκεῖνος, ἦταν κάτι ἄλλο. Ἐλεγεσ καὶ δὲν πατοῦσε σ' τὴ γῆ τὰ πόδια· ξεφτερούγιζε λαφριά σὰν πέρδικα, λιγερὴ σὰν ποταμίσια καλαμιὰ. Καὶ δὲν εἶχε καθόλου περηφάνεια σ' τὴν ὄψη της, σὰν νὰ μὴν τῶξερε πῶς εἶν' ὁμορφη. Κύτταζε γύρω μὲ μιά ἡμεράδα παιδιὰτικὴ καὶ γλυκόσκαζε σ' τὰ χεῖλη της ἕνα παντοτινὸ χαμόγελο. Ὅσοι δὲν τὴν ξέρανε, ρωτοῦσαν:

— Ποιὰ εἶν' αὐτὴ ἡ λιγερὴ; Χαρά σ' τον ποῦ τὴν ἔχει κόρη!

Ἄλλ' οἱ λεβέντηδες ποῦ τὴν θεωροῦσαν λιγονώντανε ἀπ' ἀγάπη, ὅλες οἱ κοπέλλες χολοσκοῦσανε ἀπὸ ζήλεια.

Τὴν ἄλλη μέρα προξενητάδες πηγαίνανε κ' ἐρχόντανε σ' τὸ σπίτι τοῦ γέρο Πλατανιά· δέκα ἀρχοντόπουλα, τῶνα

καλῆτερο ἀπὸ τᾶλλο σ' τῆ λεβεντιά καὶ σ' τὰ πλούτη, στέλνανε λόγια γιὰ τὴν κόρη του.

Ὁ γέρος ἤθελε νὰ παντρέψῃ τὸ κορίτσι ἔννοιωθε πῶς δὲν ἔχει ζωὴ πολλή κ' ἔτρεμε μὴν πεθάνῃ καὶ τάφῃσ μονάχο κ' ἔρημο. Πλούτη εἶχε νὰ τῆς ἀφήσῃ γιὰ νὰ ζήσῃ σὰ βασιλοπούλα. Μὰ τὰ πλούτη δὲν κάνουνε εὐτυχισμένο τὸ κορίτσι ποῦ δὲν ἔχει σ' τὸ πλευρὸ ἓναν ἄντρα νὰ τὰγαπᾷ—ἴσα ἴσα τὸ δέντρο ποῦνε φορτωμένο καρπὸ θέλει πλειότερο στύλωμα.

Ὁ γέρος δὲν ἔδωκε ἀπόκρισι σὲ κανένα ἀπ' τοὺς προζενητάδες· σ' ὅλους εἶπε :

—Ὁ,τι γείνηθᾷ θὰ γείνηθᾷ μετὰ τὴν καρδιά τῆς κόρης μου.

Τὸ βράδου βράδου, σὰν καθότανε πατέρας καὶ κόρη μονάχοι, γυρνᾷ καὶ τῆς λέει :

— Χρυσουγούλά μου, ξέρεις ποῦ μοῦ φέρανε δέκα προζενιές γιὰ σένα σήμερα ;

— Μὲ βαρέθηκες, πατέρα, ἀπὸ τὰ τώρα καὶ θές νὰ μὲ δώσῃς ;

— Μὴ λές τέτοια λόγια, κόρη μου· γιατί σ' ἀγαπῶ, γιατί ἐσένα ἔχω μονάκριβη σ' τὸν κόσμο, κυττάζω πῶς νὰ σὲ κάνω εὐτυχισμένη καὶ ὕστερα νὰ σφαλίσω ἡσυχος τὰ μάτια μου.

— Πατέρα, ἂν εἶνε γραμμένο νὰ ζήσω εὐτυχισμένη, δὲ θὰ μὲ κάνουν εὐτυχισμένη οἱ προζενιές, θὰ μὲ κάνῃ ἡ καρδιά μου.

— Ἡ καρδιά μᾶς ξεγελάει πολλές φορές, κόρη μου· πρόσεξε καλά.

Σὰν ἔλεγε τὰ λόγια αὐτὰ ἡ Χρυσουγὴ κατὶ ἤξερε. Μέσ' σ' τὸ χορὸ τὰ μάτια τῆς εἶχαν ἀντικρύσῃ κατὶ ἄλλα μάτια, τὰ μάτια ἐνὸς λεβέντη. Ὁ λεβέντης αὐτὸς δὲν ἦταν ἀρχον-

τικὰ ντυμένος, οὔτε εἶχεν ἡ ὄψη του τὴ γυναίκεια ὁμορφάδα ποῦ εἶχαν ἄλλα ἀρχοντόπουλα. Μὰ εἶχε κατὶ ἄλλο μέσ' σ' τὰ μάτια του γραμμένο, ποῦ δὲν τὸ εἶχε κανείς. Ἀπ' τὴν πρώτη ματιὰ ἡ Χρυσουγὴ ἔννοιωσε ἓνα παντοδύναμο χέρι ποῦ τὴν τραβοῦσε σ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο.

Τὸν ἔσμιξε κ' ἄλλαξε δυὸ λόγια μαζί του. Λόγια καινούργια, παράξενα, δὲν ἔμοιαζαν τὰ λόγια τῶν ἄλλων. Ὅταν ἔφυγε ἀπ' τὸ χορὸ νὰ πάῃ σ' τὸ σπίτι τῆς, γύρισε ἄθελα τὸ κεφάλι. εἶδε ποῦ ἔφευγε κ' ἐκεῖνος, κ' ἔννοιωσε κατὶ σὰν καρδιοχτύπι χαρᾶς μέσα τῆς. Τὴ νύχτα ἐκεῖνη δὲν κοιμήθηκεν ὅπως πρὶν ποῦ ἔπεφτε καὶ ἀποκοιμιῶταν σὰν κρᾶνι. Τὸ πρῶτὸ στάθηκε μίαν ὥρα σ' τὸ παραθύρι καρτερῶντας νὰ τὸν δῇ ἂν διαβῇ ἀπὸ κεῖ. Σὰν τὸν ἀγνάντεψε ἀπὸ μακρὰ ἡ καρδιά τῆς ἄρχισε νὰ χτυπᾷ σὰν τοῦ λαγοῦ, καὶ τὴν ὥρα ποῦ γύρισε αὐτὸς καὶ τὴν καλημέρισεν, ἔχασε τὴ φωνή τῆς, φλόγα χύθηκε σ' τὴν ὄψη τῆς, κ' ἀντίς ν' ἀποκριθῇ ἔφυγε ἀπ' τὸ παραθύρι. Ὅστερα τὸ μετάνοισεν, εἶπε νὰ μὴ νομίση αὐτὸς πῶς τάχα εἶνε κακιωμένη μαζί του. Τὸ μεσημέρι καρτέρεσε πάλι σ' τὸ παραθύρι· κράταγε σ' τὸ χέρι τῆς ἓνα ἀσπρολούλουδο τοῦ κάμπου. Σὰν τὸν εἶδε ἀπὸ μακρὰ πῶς ἐρχότανε ἄφησε τὸ λουλούδι ἀπ' τὸ χέρι τῆς κ' ἔπεσε σ' τὸ δρόμο. Ὅστερα ἔκλεισε τὸ παραθύρι κ' ἐστάθηκε σ' τὰ κρυφά. Ὁ νιὸς περνῶντας κοντοστάθηκε, πῆρε τ' ἀσπρολούλουδο, τὸ φίλησε καὶ τῶβαλε σ' τὸν κόρφο του.

Τί ἦταν ὁ νιὸς αὐτὸς ; δὲν σὰς τῶπα ἀκόμα. Ἦταν τραγουδιστής· ἔκανε τραγούδια δικὰ του καὶ τὰ τραγουδοῦσε παίζοντας τὴ λύρα του. Τὰ τραγούδια του ἀπὸ στόμα σὲ

στόμα μαθαίνονταν σ' ὅλη τὴν πολιτεία καὶ σ' τίς ἄλλες πολιτείες. Κι' ἀπ' τὰ τραγούδια ποῦ λέμε σ' τὸ χορὸ καὶ σ' τὴν τάβλα πολλὰ εἶνε δικά του τραγούδια : τοῦ Φωτεινοῦ τοῦ τραγουδιστῆ. Ὁ Φωτεινὸς δὲν τραγουδαε ἄλλο παρά τὴν ἀγάπη· ἡ καρδιά του ἦταν γεμάτη φλόγα, γεμάτη καὶ μό, καὶ ξεχύνουνταν μὲ μιὰ τέχνη ποῦ κανεὶς δὲν τὴν ἔφτασε πλειά ὡς τὰ σήμερα. Τὰ τραγούδια του εἶχαν μαγέψη τῆ Χρυσαιγῆ πρὶν ἰδῆ τὴν ὄψη του. Πολλές φορές τάκουσε ποῦ τὰ τραγουδοῦσαν ἄλλοι· κάποτε τὰ τραγουδαγε κ' ἡ ἴδια. Ἐννοιωθε κάτι ξεχωριστό σὰν τάκουε, σὰν τᾶλεγε· μιὰ κρυάδα σ' τὸ κορμί, μιὰν ὄρεξη ν' ἀναστενάξῃ, νὰ κλάψῃ, χωρὶς καμμιάν αἰτία.

Τῆ μιὰ μέρα τὸν πρωτόειδε σ' τὸ χορὸ, τὴν ἄλλη μέρα ἔρριξε τὰσπρολούλουδο ἀπ' τὸ παραθύρι, τὴν τρίτη μέρα ἀπὸ στόμα σὲ στόμα γύριζε τὸ καινούργιο τραγουδι τοῦ Φωτεινοῦ :

Μὴ ρίχνῃς τὰσπρολούλουδο νὰ πάρω νὰ μυρίσω,
μόν' ρίξε τὰ χειλάκια σου νὰ τὰ γλυκοφιλήσω.

ἔλεγε κοντὰ σὲ ἄλλα τὸ τραγούδι. Ἡ Χρυσαιγῆ τὸ κατάλαβε πῶς ἦταν γι' αὐτὴ κ' ἐκλείσθηκε σ' τὴν κάμαρά της κ' ἐκλαψεν, ἔκλαψεν ἀπὸ χαρά. Νὰ μὴν τὰ πολυλογῶ· ἡ ἀγάπη ρίζωνε καὶ θέρωνε καὶ σ' τῶν δυὸ τίς καρδιές μέρα τὴν ἡμέρα. Ὁ γέρο Πλατανιάς δὲν ἐννοίωσε τίποτε· οἱ ἄλλοι σ' τὴν πολιτεία ἄρχισαν κάτι νὰ καταλαβαίνουν κι' ὁ ἕνας τὸ κρυφόλεγε τᾶλλουνοῦ. Ὁ Φωτεινὸς ἄλλο πλειά δὲν τραγουδοῦσε παρά τὴν ὁμορφιά τῆς Χρυσαιγούλας καὶ τὸν καὶ μό τοῦ εἶχε γι' αὐτήν. Δὲν ἔλεγε τὸνομά της, ἀλήθεια· κρα-

τοῦσε τὸ μυστικό. Μὰ ὅλοι τὰ καταλάβαιναν πῶς ἦταν γι' αὐτή.

Ἄν τὸν ἀγαποῦσε κ' ἐκείνη ἢ ὄχι, καλὰ καλὰ κανεὶς δὲν μπορούσε νὰ πῆ, μὰ πάλι τὴν ἔβλεπαν πῶς δὲν εἶχε πλειά τὴν πρώτη παιδιάτικη χαρὰ σ' τὴν ὄψη, πῶς κάτι σὰ σύννεφο σκέπαζε τὰ γαλανὰ της μάτια, καὶ καθένας ἔβανε ὑποψία μὲ τὸν νοῦ του. Σὰν ἐγίνηκε πάλι ὁ χορὸς τῆ Λαμπρῆ σ' τὰ μαρμαρένια ἀλώνια, κ' οἱ στραβοὶ τὸ νοιώσανε πῶς ἡ Χρυσαιγῆ ἀγάπαγε τὸ Φωτεινὸ τὸν τραγουδιστή. Ἄλλον δὲ γύρισε νὰ ἰδῆ, ἄλλουνοῦ δὲ μίλησε· ὦρα κρυφομιλούσανε μαζί. Τί εἶπαν κανεὶς δὲν ἄκουσε.

Τὴν ἄλλη μέρα μιὰ καὶ δυὸ κινᾶ ὁ Φωτεινὸς καὶ πάει σ' τὰρχοντικό τοῦ γέρο Πλατανιά καὶ τὸν σμίγει μονάχο.

— Ἄρχοντά μου, τοῦ λέει φανερά καὶ ξάστερα, ἀγαπάω τὴν κόρη σου κ' ἡ κόρη σου μ' ἀγαπάει· ἦρθα νὰ σοῦ ζητήσω τὴν εὐχή σου.

Ὁ γέρος ξετινάχθηκε σὰν νὰ τὸν δάγκωσε σφαλάγγι σ' τὴ φτέρνα. Τοῦ φάνηκε μεγάλη ἀδιαντροπία νᾶρθῃ ἔτσι ὀλοῖσα ὁ νιὸς χωρὶς προξενιά· καὶ ποιός; ἕνας τραγουδιστής, χωρὶς ἀρχοντιά, χωρὶς βιός. Τόσοι καλῆτεροι ζητήσανε τὴν κόρη του καὶ δὲν τὴν ἔδωσε, καὶ θὰ τὴν ἔδινε αὐτουνοῦ; Τὴν ἀγάπαε; δὲν πᾶ νὰ τὴν ἀγάπαε! Τὸν ἀγάπαε, λέει, κι' αὐτὴ; Ἐτσι θαρροῦσε τοῦ λόγου του· γιὰ νὰ ἰδοῦμε.

— Παλληκάρι μου, τὰποκρίνεται ξερὰ ξερά, ἄλλο ἀγάπη κι' ἄλλο παντρεία. Ἄνθρωπος ποῦ δὲν ἔχει δουλειὰ δική του καὶ φκιάνει ὅλημερίς τραγούδια δὲν εἶνε γιὰ παντρεία. Σῦρε σ' τὸ καλὸ καὶ νὰ μὴ σε ματαιδῶ. Μὴ θαρρῆς πῶς θὰ γυρίσης μὲ τὰ τραγούδια σου τὸν νοῦ τῆς Χρυσαιγῆς. Σοῦ

βάνω ὄρκο σ' τὴν ἀγάπη ποῦ τῆς ἔχω πῶς ποτέ δὲν θὰ σοῦ τῆ δώσω γυναῖκα.

Ὁ Φωτεινὸς χλωμὸς σὰν τὸ θειάφι σ' τὴν ἀρχὴ τοῦ γέρου, ἀναψε ἀπὸ θυμὸ σ' τὰ στερνά :

— Κ' ἐγὼ σοῦ βάνω ὄρκο σ' τὴν ἀγάπη ποῦ τῆς ἔχω, πῶς ζωντανὴ γιὰ πεθαμένη θὰ τὴν πάρω.

Σὰν ἔφυγε ὁ Φωτεινὸς ἀπ' τὸ σπίτι τοῦ γέρο Πλατανιά, ἡ Χρυσαιγὴ ἤρθε κ' ἔπεσε σ' τὰ πόδια του μὲ τὰ δάκρυα :

— Πατέρα μου, τί ἔκαγες; Δὲν ξέρεις τὸ λοιπὸν πῶς τὸν ἀγαπῶ;

Πρῶτη φορὰ ὁ γέρος ἀγρίεψε σ' τὴν κόρη του. Τὸν τύφλωσε ὁ θυμὸς· ἐζάρωσε τὰ φρύδια καὶ χτυπώντας πεισματικὰ τὸ ποδάρι :

— Ὅχι, εἶπε μὲ μιὰ βροντοφωνή, ποτέ δὲν θὰ τὸν πάρης αὐτὸν τὸ χασσομέρη, τὸ ζητιάνο. Κάλλια νὰ κλάψης τώρα, παρὰ νὰ μὲ καταριέσαι ὕστερα σ' ὅλη σου τὴ ζωὴ. Χάθηκαν τ' ἀρχοντόπουλα καὶ θὰ πᾶς ἐκεῖ νὰ πάρης ἕναν ποῦ δὲν ἔχει ἄλλο βιὸς κι' ἄλλη δουλειὰ παρὰ τὰ τραγοῦδια του.

Ἡ κόρη σύρθηκε σ' τὰ γόνατα μπροστά του.

— Πατέρα μου, τὸν ἀγαπῶ. Μὴ θές νὰ με κάνης δυστυχισμένη. Ὅπως κι' ἂν μοῦχη γραφτὸ ἢ μοῖρά μου νὰ ζήσω μαζί του, δικό μου θ'ἄνε τὸ φταιξιμο. Πατέρα μου, τὸν ἀγαπῶ!

Ὁ γέρος ἀντὶ νὰ ἡμερώσῃ ἀπ' τὰ λόγια τῆς κόρης, ἐθέριωσε :

— Τὸν ἀγαπᾶς, ἀχάριστη; ἕναν ξένο, ἕναν ἄνθρωπο τοῦ δρόμου, ποῦ τὸν εἶδες ἐχθές, τὸν ἀγαπᾶς; Κ' ἐμένα ποῦ σ' ἔβγαλα ἀπὸ τὴν καρδιά μου, ποῦ σ' ἀνέθρεψα μὲ τὸ αἷμά

μου, δὲν με λογαριάζεις τίποτε; Ἄκουσέ το λοιπὸν μιὰ γιὰ πάντα· ποτέ δὲν θὰ γίνης τοῦ Φωτεινοῦ γυναῖκα, ποτέ! Ἐέρεις πῶς δυὸ γνῶμες δὲν ἔχω· τὸ εἶπα, θὰ γένῃ.

Ἡ ἄμοιρη δὲν μίλησε πλεῖα, κατάπιε τὰ δάκρυά της καὶ σώπασε.

Τὴν ἴδια νύχτα ὁ Φωτεινὸς ἔφυγε· πῆγε σ' τὸν Ἅγιο Τάφο νὰ πολεμήσῃ γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ. Μὰ πρὶν φύγῃ ἔσμιξε μιὰ στιγμή μὲ τὴ Χρυσαιγὴ καὶ μέσ' σ' τῆς νύχτας τὸ σκοτάδι φιλήθηκαν τὸ πρῶτο καὶ στερνὸ φιλὶ τοῦ χωρισμοῦ.

Τὴν ἄλλη μέρα σ' ὄλο τὸ χωριὸ τραγουδοῦσαν τὸ τραγοῦδι πῶλεγε ὁ τραγουδιστὴς φεύγοντας :

Μένα ἢ καρδιά μου σ' ἀγαπᾶ, μὰ ξέρει νὰ προσμένῃ·
κι' ἂν δέ σε πάρω ζωντανή, σὲ παίρνω πεθαμένη.

Πέρασ' ἕνας χρόνος, πέρασε δεύτερος, τρίτος. . . .

Ἀπ' τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη ἡ Χρυσαιγὴ δὲ ματαφάνηκε πλεῖα σ' τὸν κόσμο. Μακριὰ ἀπ' τὴν πολιτεία εἶχεν ὁ πατέρας της ἕναν πύργο· ἐκεῖ πῆγε μὲ τὴν κόρη του νὰ περάσῃ γιὰ καμπόσο καιρὸ. Θαρροῦσε πῶς ἔτσι θὰ τὴν κάνῃ νὰ ξεχάσῃ τὸ Φωτεινὸ, κι' ὅσο τὴν ἔβλεπε ποῦ δὲ μιλοῦσε ποτέ πλεῖα γι' αὐτόν, ποῦ δὲν ἐκλαψε ποτέ τὸ μάτι της, παρηγοριοῦνταν κ' ἔλεγε μέσα του :

— Γιατρεύθηκε, γιατρεύθηκε. Ἔτσ' εἶν' ἡ ἀγάπη. Θαρρεῖ κανένας τὴν πρώτη ὥρα πῶς χάνεται, ἂν χάσῃ ἐκείνον π' ἀγαπᾶ. Σὲ λίγον καιρὸ περνᾶνε ὄλα, ξεχνιοῦνται ὄλα. Αὐτὸ θὰ πῆ νιότη.

Στραβὸς γέροντας! δὲν ἔβλεπε πῶς τὸ σαράκι τῆς ἔτρωγε

μέσα τὰ σωθικά καθὼς τρώει τοῦ δέντρου τὴν ψίχα. Τὸ κατάλαβε μονάχα, σὰν τὴν εἶδε μιὰ βραδυὰ νὰ πέση λιγοψυχημένη σ' τὸ κρεββάτι καὶ νὰ μὴ σηκωθῆ πλειά! Τὸ κατάλαβε μονάχα, ὅταν εἶδε νὰ ψυχομαχᾷ χλωμή, χλωμή, σὰν τ' ἀσπρολούλουδα τοῦ κάμπου, ποῦ κρατοῦσε σ' τὰ στήθια της—ἐρημο λουλουδι ποῦ ἀγάπησε σ' ὅλη της τὴ ζωή!—Καὶ τότε χτύπησε μὲ τὰ χέρια τ' ἀσπρόμαλλο κεφάλι του, καὶ τότε ἀπ' τὰ γέρικά του μάτια ξεκίνησαν βροχὴ τὰ δάκρυα :

—Τὸ σκότωσα μὲ τὰ χέρια μου τὸ παιδί μου, ἔλεγε, καὶ τὴ φιλοῦσε καὶ τῆς ζητοῦσε συχώρηση γονατιστός μπροστὰ σ' τὸ κρεββάτι της.

Κι' ὁ Φωτεινός, ποῦ ἦταν ὁ Φωτεινός; Κανείς δὲν ἤξερε, κανείς δὲν ἔμαθε. Μηδ' αὐτὰ τὰ χεῖλη τῆς ἄρρωστης δὲν εἶπαν τ' ὄνομά του. Μονάχα σ' τὴν ὕστερη ὥρα, πρὶν ξεφτερουγίσῃ ἢ ψυχῆ της, ἀνακάθισε μὲ μιᾶς, ἀπλωσε ξεγυμνωμένα τ' ἄσκαρκα χέρια της καὶ μὲ φωνὴ ποῦ ἔμοιαζε σὰν ἀγεράκι τῆς νύχτας εἶπε :

— Πάρε με, πάρε με!

Κ' ἔπεσεν ἄψυχη σ' τὸ προσκεφάλι.

Ὁ γέρος πατέρας ἐδέρνουνταν ἀπάνω σ' τ' ἄψυχο κορμί:

— Γιὰ κείνον ἦταν ὁ στερνός της λόγος! σ' ἐκείνον ὁ στερνός της λογισμός! Σ' ἐμένα τὸν φονιά τίποτα, τίποτα!

Ἦταν μεσάνυχτα. Ἐξω φυσομανοῦσε ἀγέρας σ' τὰ δέντρα καὶ μιὰ κουκουβάγια ποῦ μυρίσθηκε λείψανο ἔκλαιγε σ' τὰ κεραμίδια τοῦ πύργου.

Ὁ γέρος λιγοψυχημένος σιγὰ σιγὰ ξεσύρθηκε κάτω ἀπ'

τὸ κρεββάτι κ' ἔπεσε τ' ἀπίστομα κρατῶντας μέσ' σ' τὰ χέρια τὴν ὄψη του. Ἐνα καντῆλι τρεσμόσθουε κρεμασμένο.

Τὴν ἴδιαν ὥρα ἡ πόρτα ἀνοίχθηκε χωρὶς νὰ τρίξῃ κ' ἕνας μαῦρος ψηλὸς ἴσκιος ἐπρόβαλε. Ἦταν σιδεροντυμένος, ζωσμένος σπαθί· μὰ τὰ σίδηρα δὲν ἐβρόνταγαν. Ἡ ὄψη του ἦταν ἠλιοκαμένη καὶ δασωμένη ἀπὸ μαῦρα γένεια· τὰ μαλλιά του μεγάλα, σγουρά, ξανέμιζαν πίσω. Ἐζύγωσε σ' τὸ κρεββάτι τῆς πεθαμένης κ' ἐστάθηκε μιὰ στιγμή κυττάζοντας τὴν ὄψη της. Ὅστερα ἔκανε τὸ σταυρό του, ἔσκυψε καὶ τὴ φίλησε σ' τὸ στόμα· πῆρε ἀπ' τὰ στήθια της τὰ μαραμμένα ἀσπρολούλουδα καὶ τᾶχωσε σ' τὸν σιδερένιο κόρφο του. Ὅστερα ἀπλωσε τὰ δύο του χέρια κ' ἀνάσῃκωσε τ' ἄψυχο κορμί σ' τὴν ἀγκαλιά του. Σὰν εἶδε πῶς ἦτον μισόγυμνο, τράβηξε τὸ ἄσπρο σεντόνι καὶ τὸ τύλιξε μέσα ἀπαλὰ ἀπαλὰ, σὰν μάννα τὸ παιδί. Πάλι χωρὶς νὰ βροντήσουν τὰ σίδηρα ποῦ φοροῦσε, χωρὶς νὰ τρίξῃ ἢ πόρτα, ἔφυγε, ἐχάθηκε σὰν ἴσκιος, σὰν σύννεφο, κρατῶντας σ' τὰ χέρια τὴν πεθαμένη.

Ἄξαφνα ὁ γέρο Πλατανιάς, σὰν νὰ κατάλαβε κάτι, ξεπετάχθηκε ὀλόρθος· γύρισε καὶ κύτταξε τὸ κρεββάτι ἀδειανὸ καὶ μιὰ φωνὴ ποῦ δὲν ἦταν ἀνθρώπου φωνὴ τράνταξε τὰ θέμελα τοῦ πύργου. Ἐτρεξε σὰν νὰ εἶχε ξαναγιώσῃ κ' ἀνοιξε τὸ παραθύρι. Σὲ μιὰ ἀστραψιά τοῦ οὐρανοῦ, εἶδε ἕναν ὀλόμαυρο καθαλλάρη ἀπάνω σ' ὀλόμαυρο ἄλογο· μέσ' τὴν ἀγκαλιά του κρατοῦσε σφιχτὰ κάτι ἄσπρο κάτασπρο προῖμα, κ' ἔφευγε πέρα κατὰ τὸ λόγγο.

— Ἀχ! ἐβάσταξε τὸν ὄρκο του· ζωντανὴ δὲν μοῦ τὴν πῆρε· πεθαμένη μοῦ τὴν παίρνει!

Ἐφώναξεν ὁ γέροντας κ' ἀπόμεινε ἐδεκεὶ κρεμασμένος

σ' τὸ παραθύρι. Ἔτρεξαν οἱ δούλοι του· τὸν βρῆκαν ξεψυ-
χισμένο!... Θεὸς χωρὲς' τον».

Ἡ γραῖα περατώσασα τὴν ἀπαισίαν διήγησιν ἔφερε πάλιν
τὸ παγοῦρι τῆς ρακῆς ἵνα δροσίη τὰ στεγνωθέντα χεῖλη.
Ὅλοι δὲ τόσον εἶχονεν προσηλωθῆ εἰς τοὺς λόγους αὐτῆς,
ὥστε δὲν ἐφρόντισε κανεὶς νὰ ρίψη νέα ξύλα καὶ κώνους εἰς
τὴν πυράν, ἥτις εἶχε σχεδὸν σβεσθῆ. Ὁ οἰκοδεσπότης ἔρριψε
μίαν ἀγκαλίδα καὶ ὁ οἶκος ἐφωτίσθη πάλιν. Ὡς νὰ ἀνέλαβε
δὲ θάρρος ἐκ τοῦ φωτὸς ἡ σύζυγός του λύσασα τὴν σιωπὴν
ἠρώτησε τὴν γραῖαν;

— Καὶ λές, θειά, νὰ ἦταν ὁ ἴδιος ὁ Φωτεινὸς ζωντανὸς
ποῦ ἦρθε καὶ πῆρε τὴν πεθαμένην;

— Παιδί μου, μηδ' ἐγὼ δὲν ξέρω. Μὰ λέω μὲ τὸν νοῦ
μου, πῶς θὰ ἦταν ἀπὸ καιρὸ πεθαμένος ἢ σκοτωμένος κ' ἔμενεν
ἄλυτος σ' τὴ γῆ γιατί τὸν βάραινε ὁ ὄρκος του. Σὰν ἦρθεν
ἡ ὕστερη ὥρα, σηκώθηκε βρουκόλακας μέσ' ἀπ' τὸ μνημα
καὶ πῆγε νὰ τὸν ξεπλερώσῃ. Ἔτσι ἀλήθευε καὶ τὸ τραγοῦδι :

Ἐπ' ἀγαποῦν ἀληθινὰ τὴ μοῖρα τὴν ὀρίζουν·
μηδ' ἀπὸ χάρου θέλημα ποτὲ δὲν ξεχωρίζουν!

Α Μ Ο Ι Ρ Η Μ Α Ρ Ι Ω

[Ἀγροτικὸν διήγημα].

— Ἀλήθεια, τί γίνεται, μπάρμπα Κωσταντῆ, ὁ Θύμιος;
Ὅλο τὸ χωριὸ τὸ εἶδα σ' τάλωνια, μόνον αὐτὸν καὶ τὴ
φαμίλια του δὲν εἶδα.

— Ἄμ δὲν ἔμαθες τὴ συφορά του;

— Τί ἔπαθε; εἶδηση δὲν ἔχω. Μὴν ψόφησαν τὰ γε-
λάδια του;

— Ἄλλο βαρύτερο· θυμᾶσαι τὴν κόρη τοῦ τῆ μικρότερη,
τὴν ἀνύπαντρη;

— Τὴ Μαρῖω δὲν θυμοῦμαι, ποῦ τὴν ἔρρανα τόσες φορές,
σὰν χόρευε πέρυσι σ' τὸ πανηγύρι!... μὴν πέθανε;

— Χειρότερα· τῆς σάλεψαν τὰ λογικά, τρελλάθηκε.

— Τρελλάθηκε! εἶπα μετ' ἐκπλήξεως καὶ λύπης συγ-
χρόνως, διότι ἡ Μαρῖω τοῦ Θύμιου ἦτο ἀληθῶς μία ἀπὸ
τὰς φημισμένας διὰ τὴν καλλονήν, τὴν προκοπὴν καὶ τὴν
ἀγαθότητα κόρας τοῦ χωρίου.

— Τρελλάθηκε ἐδῶ καὶ πέντε μῆνες.

— Μὰ πῶς ἔτσι καλὰ καθούμενα;

— Εἶνε πολλά... ἄλλη ὥρα νᾶχης ἀδειὰ σ' τὰ λέω.

— Τί ἄλλη ὥρα; τώρα ἐδῶ· δροσιά εἶνε, κανένας δὲν
μᾶς ἀκούει· λέγε λοιπόν.

Ἐκαθίσταμεν ἐπὶ ἐρριμμένου κορμοῦ ὑπὸ τὰς πελωρίας

πλατάνους τοῦ ξηροποτάμου. Ἐπάνω εἰς τὰς κορυφὰς ἐσύριζον οἱ κόσσυφοι, παρὰ τοὺς πόδας μας ἐκελάρυζε τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς.

Ὁ σύνοδος μου, ὅστις ἦτο ὁ μονόχειρ στρατιώτης τοῦ Καραϊσκάκη, ὁ γέρων πάρεδρος τοῦ χωρίου, ἤρχισε τότε νὰ διηγῆται μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ νεανικῆς ζωηρότητος, συνεχῶς ἀνακινῶν τὴν ἠκρωτηριασμένην ὠμοπλάτην καὶ τύπτων διὰ τῆς βακτηρίας τὰ κατὰ γῆς ξηρὰ πλατανόφυλλα:

«Τὸν περασμένο χρόνο ποῦ ἦσαν σ' τὸ χωριό, πολλές φορές θὰ τὴν εἶδες τὴ δυστυχισμένη τὴν Μαριῶ σὰν καθώμασταν ἀπάνω σ' τὸ καλύβι μου καὶ πέρναγε νὰ πάη σ' τὴ βρύση γιὰ νερό. Θυμᾶσαι τί ξεχωριστὸν ἀγέρα ἀπ' τίς ἄλλες εἶχε, πῶς κράταγε περὶ ἡφανα τὸ κεφάλι, πῶς σιγαλοσειώτανε περπατῶντας· σ' τὴν ὁμορφάδα τὴ φτάνανε κι' ἄλλες, σ' τὸν ἀγέρα καμμιά δὲν τῆς ἔβγαιν' ὀμπρός. Αὐτὴ ἡ περίσσια χάρη τὴν ἔφαγε. Μιὰ Κυριακὴ πῆγε σ' τὴ χώρα νὰ πάρη ἓνα μαντῆλι ἀπ' τὸ παζάρι. Ἐκεῖ τὴν πρωτόειδεν ὁ Τάσος τοῦ Γιώτη ἀπ' τοῦ Γερακιοῦ καὶ λαβώθηκε κατάκαρδα. Δὲν τὸν ἔχεις ἰδωμένον· ἓνα ψηλό, μαυριδερό, μαυρομούστακο παιδί, ἀλήθεια λεβέντης. Ἦταν χινόπωρο κατὰ τὸν ἄη Δημήτρη σὰν τὴν πρωτόειδε. Ἀπ' τὰ τότες τῶβανε σ' τὸ νοῦ του γιὰ καλά. Ποῦ τὸν ἔχανες, ποῦ τὸν εὔρισκες; σ' τὸ χωριό μας. Ἐχει συμπεθεριές ἐδῶ κανέναν δὲν ἦρθε σὲ ὑποψία. Ποῦ πρωτοσιμίζανε μὲ τὴ Μαριῶ, κανέναν δὲν ξέρει. Πρῶτα πρῶτα ἦρθε μὲ καιρό, κατὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ μοῦ τῶπεν ἡ κόρη μου, τὸ πῶς τοὺς εἶδε μὲ τὰ μάτια τῆς νὰ κρυφομιλᾶνε σ' τὰ Στενάδια. Μέρα μὲ

τὴν ἡμέρα γένηκε τούμπανο σ' τὸ χωριό· ὅλες οἱ κακὲς γλώσσες ἀκονίσθηκαν. Ἐγὼ τοὺς ἔλεγα:

— Ἀρέ, τί κάνει' ἔτσι; Τὴν ἀγαπάει, θὰ τὴν πάρη· πειὰ θαῦρη καλλιῶτερη ἀπ' τὴ Μαριῶ;

— Τὴν ἀγαπάει ὅσο γιὰ νὰ τὴν ξεπλανέση. Ἄμ τὸν ξέρουμε δὰ τὸν Τάσο!

Ἀποκριότανε ἡ γειτόνισσά μου ἡ Παναγιοῦ, ἐκείνη ἡ γλωσσὸ ποῦ παντρεύει δεσπότη μὲ τὰ λόγια τῆς.

Ἡ Μαριῶ ζεστὸ κορίτσι, ἀπάνω σ' τὸν ἀνθό του, τὸν ἀγάπησε μ' ὅλη τῆς τὴν καρδιά. Δὲ μολόγαε τίποτε τὸ στόμα τῆς, μὰ ἡ ὄψη τῆς τὰ μαρτύραγε ὅλα· τὰ νιάτα κ' ἡ ἀγάπη δὲν κρύβονται. Ἡ μάννα τῆς τὸ κατάλαβε, μὰ δὲν το πῆρε ἄγρια τὸ πρᾶμα· ὁ Τάσος ἦταν καλὸς γαμπρός. Ὁ πατέρας τῆς δὲν ἐννοίωσε ὁ ἄμοιρος τί μπόρα πλάκωνε σ' τὸ σπίτι του.

Ἦταν ἀνήμερα τ' ἄη Γιάννη. Ἀπὸ βραδῆς εἶχε πέση φιλόφιλό χιόνι καὶ τὴν αὐγὴ φαινόταν ὁ τόπος σὰ ζαχαρωμένα κόλλυθα. Πῆρα τὴ φοράδα καὶ πῆγα σ' τὴ χώρα νὰ πάρω τὴν καψοσύνταξη ποῦ μοῦ δίνει τὸ γκουβέρνο. Ἦταν κι' ἄλλοι ἀπ' τὰ χωριά· σμιζαμε κάτω σ' τὸν καφενὲ τοῦ Σταυράκη καὶ τὰ λέγαμε.

— Μάθατε καὶ τὸ καινούργιο; λέει ξάφνω ὁ Ἀντώνης τοῦ κουμπάρου μου ἀπ' τίς Ἀγδίνες.

— Τί, ἀρὲ Ἀντώνη;

— Ὁ Νικολὸς τοῦ Ζάχου ἀρραβώνιασε τὸ κορίτσι του μὲ τὸν Τάσο ἀπ' τοῦ Γερακιοῦ.

Ταμπλᾶς μὲ βάρεσε.

— Μίλα καλά, ἀρὲ Ἀντώνη;

— Γιατί παραξενεύεσαι, μπάρμπα; Τάχας δὲν εἶνε ταιριαστό; δυὸ νοικοκυρόσπιτα συμπεθερεύουνε· λεβέντης παίρνει λιγερὴ κι' αὐτὸς τὴν περιστέρα!

Ἐγὼ δὲν μίλησα· δάγκωσα τὸ μουστάκι. Μὰ ὁ Στάθης ὁ χοντρός, πῶχει γλῶσσα ξαπολυτὴ σὰ λυμένο τσαροῦχι, λέει:

— Καὶ τὴ μαύρη τὴ Μαρῖω τὴν παρατάει ἔτσι...

Καὶ σὰν ἐρρίχτηκε ἡ σπύθα πλειά ἀναψε ὕσκα τὴν κουβέντα κι' ἀρχίνησεν ὁ ἕνας τὸ κοντό του κι' ὁ ἄλλος τὸ μακρὸ του. Ἐμένα μοῦκανε κακὸ καὶ νὰν τ' ἀκούω.

— Ἄστε τὸ κορίτσι σ' τὴ μοῖρά του, ἀρὲ σεῖς, ποῦ τὸ τρώτε τώρα καὶ μὲ τίς φιδόγλωσσές σας.

— Ἄλλο δὲν λείβεται παρὰ νὰ τῆς κάνης καὶ τὸ δικηγόρο τοῦ λόγου σου γέρος ἄνθρωπος αὐτινῆς τῆς πομπῆς τοῦ χωριοῦ!

Μοῦ κάνει ἐκεῖνος ὁ σαλιάρης ὁ Στάθης.

Μ' ἀναφαν τὰ αἵματα σὰν τὸν καιρὸ τοῦ Μπραίμη ποῦ ἤμουνα εἴκοσι χρονῶν παλληκάρι· μὰ ξεροκατάπια καὶ βασθήχητκα. Σὲ λίγο ἔφυγα καὶ πῆγα πάρα πέρα.

Νύχτα ἔφτασα σ' τὸ χωριό. Ἐρρίχνε πάλι χιόνι. Ὅλα τὰ σπίτια ἦταν κλειστά καὶ καπνίζανε, μόν' ὁ Γιάννης ὁ Γαβρίλης γιῶρταζε τ' ὄνομά του κι' εἶχε γλέντια καὶ τραγούδια. Ἐπεξέψα, ἔμπασα τὴ φοράδα σ' τὸ καλύθι καὶ τῆς ἔβανα λίγο κριθάρι νὰ φάη, καὶ ξάπλωσα σὲ μιὰ τσέργα νὰ ξαποστάσω ὅσο ν' ἀνάψουν οἱ κοῦνοι καὶ τὰ λιανούλαδα σ' τὴ γωνιά.

Ἐάφνω ἀνοίγη ἡ πόρτα τοῦ καλυθιοῦ καὶ χύνεται ἀπάνω μου μὲ τὰ κλάματα ἡ Σταμάτα ἡ μάννα τῆς Μαρῖως:

— Μπάρμπα Κωσταντῆ μου, γλύτωσε τὸ κορίτσι μου!...

— Τί εἶνε, ἀρὴ συμπεθέρα; τῆς κάνω καὶ σκώθηκα ἀπάνω.

— Ἀκλούθα με, ἀκλούθα με! ἀποκρένεται καὶ μὲ τραβάει ξοπίσου της.

Βγαίνω σ' τὰ τυφλά, γλιστρῶντρας σ' τὰ χιόνια, μὴν ξέροντας ποῦ πάει, σαστισμένος κι' ἐγὼ ἀπ' τὸ ξαφνικό. Φτάνουμε σ' τὸ σπίτι της. Ἡ πόρτα ἦταν μισοσφαιλιστὴ κι' ἀπόξω ἀκουγόταν ἡ ἀγρια φωνὴ τοῦ Θύμιου. Μπῆκα σ' τὸ νόημα μὲ μιᾶς· προσπερνῶ κι' ἀμπῶχνω τὴν πόρτα. Τί νὰ ἰδῶ; ἕνα Θύμιο ὀλόρθο σ' τὴ μέση τοῦ σπιτιοῦ, μὲ τὴν ὄψη ξαναμμένη, μὲ τὰ μάτια χυμένα ὄξω καὶ μπροστά του ριγμένη κάτω σὰν κουφάρι, κυλισμένη σὰν ἀσὶ τὴ Μαρῖω. Τὴν πάταγε, τὴ χτύπαγε μὲ τὴ φτέρνα τοῦ τσαρουχοῦ ἀλύπητα, κι' ἐκεῖνη δὲν σάλευε, δὲν ἔσκουζε. Τὰ λόγια ποῦ βγαῖναν ἀπ' τ' ἀφρισμένο στόμα τοῦ Θύμιου δὲν μπορῶ νὰ τὰ μεταπῶ· ἡ Κόλαση τὰ ξέρναγε...

Σὰν κάνει ἔτσι καὶ μὲ βλέπει, ξανάφτει παραπάνω ἡ λύσσα του· ρίχνει μὲ μιᾶς τὸ χέρι σ' τὸ σιλάχι, πετᾷ τὸ χαντζάρι ὄξω καὶ τὸ σηκώνει κατὰ τὸ κορίτσι του.

— Θύμιο, τὸ παιδί σου, τὸ σπλάχνο σου θὰ σκοτώσης! καὶ τὸν ἀγκυλιάζω. Τοῦ πέφτει ἀπ' τὴ χουφτα τὸ χαντζάρι.

— Πᾶμ' ὄξω σ' τὸν ἀγέρα, τοῦ λέω, καὶ τὸν τραβῶ ὄξω.

Ἐκεῖ τὸν πιάνει ἕνα παράπονο· οὔτε χιόνι συλλογίστηκε οὔτε κρύο· κάθεται ἀπ' ὄξω σ' τὸ φουρνο κι' ἀρχινᾷ ἕνα κλάμα σὰν γυναῖκα· πρώτη βολὰ ποῦ εἶδ' ἄντρα νὰ κλαίη ἔτσι· ραγίστηκε ἡ ψυχὴ μου. Εἶδα κι' ἔπαθα νὰ τὸν σηκῶσω ἀπὸ κεῖ καὶ νὰ τὸν πάρω σ' τὸ καλύθι. Τὸν ἔβανα σ' τὴν τσέργα καὶ ξάπλωσε καὶ τοῦδωσα σ' τὰ χέρια τὸ σταμνὶ μὲ τὸ νερό.

— Κάτσε, σύχασε, τοῦ λέω, κι' ἐγὼ πάω σπίτι σου.

Ἄλλη συφορὰ μὲ πρόσμεν' ἐκεῖ. Ἡ Σταμάτα κ' ἡ ἀδερφή της ἦταν γονατισμένες μπροστὰ σ' τὴ Μαριῶ καὶ τραβοῦσαν τὰ μαλλιά τους. Ἡ Μαριῶ πάντα κάτω ξαπλωμένη, ἀσάλευτη, χλωμὴ μὲ σφαλιστὰ μάτια.

— Τί κλαίτε, ἀρὲ σεῖς, καὶ δὲν ρίχνετε λίγο νερὸ σ' τὸ κορίτσι νᾶρθη σ' τὰ καλά του; Γιὰ πεθαμένο τῶχτες; λιγοψυχιά τούρθε, θὰ περάση.

Κάναν κατὰ τὰ λόγια μου· τῆς βρέξανε τὴν ὄψη, τὸ κεφάλι· ἀναστέναξε μιὰ δυό, βαρύναιζε τὰ μάτια, ἀνακάθισε, τήραξε γύρω, δὲν ἔβγανε μιλιὰ, κ' ἔγειρε πάλι τᾶπίστομα. Οὔτε κλάμα, οὔτε σκούξιμο· παραξενεύθηκα. Λέω σ' τίς γυναῖκες:

— Τηράξτε τὴν ἐσεῖς, βάλτε τὴν νὰ κοιμηθῆ κ' ἐγὼ πάω σ' τὸ Θύμιο.

Τὸν βρίσκω κατὰ πῶς τὸν ἄφησα· δὲ μ' ἀρώτησε γιὰ τὸ κορίτσι, δὲν τοῦ μίλησα κ' ἐγώ. Σέρνω μιὰ τσέργα δίπλα του καὶ πέφτω. Ἐκανα πῶς ἀποκοιμήθηκα, μὰ ποῦ ὕπνος; Μηδ' ὁ Θύμιος δὲν κοιμήθηκεν· ὀλονυκτῆς ἀναστέναξε καὶ βόγγαγε.—Νὰ μὴ σ' τὰ πολυλογάω κ' ἐνύχτωσε κ' ὄλα... Τὴν αὐγὴ σὰν βγῆκα ἀπ' τὸ καλύβι, ἡ Σταμάτα μὲ καρτέραγε ἀπ' ὄξω μέσ' σ' τὰ χιόνια, νὰ μοῦ πῆ πῶς τὴ Μαριῶ τὴν πῆρε ἡ θειά της ἡ χηρεμένη σπίτι της γιὰ νὰ μὴν τὴν ἀντικρύση πάλι ὁ Θύμιος κ' ἀνάψη ὁ θυμὸς του. Τότες ἀρώτησα κ' ἔμαθα πῶς τὴν περασμένη μέρα ἦταν παγεμένος σ' τὸ Ἀγριοβοτάνι κ' ἐκεῖ γιὰ πρώτη βολὰ τοῦ πῆγαν σ' ταῦτιά τὰ καμώματα τῆς Μαριῶς μὲ τὸν Τάσο, καὶ πῶς ὁ Τάσος τὴν παράτησε κ' ἀρρεθωνιάστηκε σ' τοῦ Γερακιοῦ. Γύρισε σπίτι του θεριωμένος κ' ἐγένηκε ὅ,τι γένηκε.

Περάσαν τρεῖς μέρες, λυῶσαν τὰ χιόνια, ἀνοιξε ὁ καιρός. Τοῦ Θύμιου πέρασε ὁ θυμὸς, τ' ἀπόμεινε μονάχα μιὰ λύπη παντοτινὴ κ' ὁ καῦμὸς τοῦ χαράκιασε τὴν ὄψη σὰν νὰ εἶχε περάση χρόνος ἀπάνω του. Γιὰ τὴ Μαριῶ μηδ' ἐρώταγε καθόλου. Ἦταν Κυριακὴ· πῆρε τὸ τουφέκι, τράβηξε κατὰ τὸ Καστρί.

Τὶς μέρες ποῦ ἦταν σ' τῆς θειάς της ἡ Μαριῶ δὲ σήκωσε κεφάλι, δὲν ἔβανε ψῆχα ψωμί σ' τὸ στόμα· ὀλημερίς ἦταν σ' τὸ στρῶμα, σὲ μιὰ σκοτεινὴ ἄκρη τοῦ σπιτιοῦ σὰν ἄρρωστο σκυλί. Ἡ μάννα της κ' ἡ θειά της τῆς μιλάγανε, δὲν ἔδιν' ἀπόκριση· τίς κύτταζε μονάχα μ' ἓνα θαμπὸ μάτι κ' ἔκρυβε μὲ φόβο τὴν ὄψη της μέσ' σ' τὴν τσέργα. Καὶ ἡ ἄμοιρη ἡ μάννα της ἔλυωνε σ' τὰ πόδια της σὰν κερὶ μπρὸς σ' τὴν ἀγία Παρασκευή.

Τὴν Κυριακὴ, σὰν ἔφυγε ὁ Θύμιος, στοχάσθηκε ἡ Σταμάτα νὰ πάη νὰ πάρη τὸ κορίτσι σπίτι, σ' τὸ γυρισμὸ του νὰ τωῦρη ἐκεῖ. Ἡ Μαριῶ τὴν ἀκλούθησε δίχως νὰ βγάλλη μιλιὰ· μπῆκε σπίτι της καὶ πῆγε κ' ἔκατσε σὲ μιὰν ἄκρη. Βγῆκε νὰ πάη σ' τὰ βόδια ἡ μάννα της, τὴν παράτησε μονάχη.

Σὰν ἀπόμεινε σ' τὸ σπίτι της ἔρημη καὶ μονάχη ἡ ἄμοιρη Μαριῶ τῆς ἦρθαν μὲ μιὰς σ' τὸ λογισμὸ τὰ παλιὰ κ' ἄξαφνα τὴ βάρεσε ἡ τρέλλα. Ἀνοίγει τὴν κασέλα της μὲ τὰ προικιά της τὰ καλοσυγυρισμένα καὶ τὰ πετᾶ ὄλα ὄξω· μαδᾶ τὸ γιουρντάνι καὶ τὴ γυαλιστᾶρα της καὶ πετᾶ σ' τίς τέσσερες ἄκρες τὰ τάλαρα καὶ τίς δραχμὲς· βρίσκει τὸ φαλίδι ποῦ κουρεοῦν τὰ πρόβατα κρεμασμένο σ' τὸν τοῖχο, τὸ παίρνει κ' ἀρχινᾶ νὰ σου καὶ νὰ σου ὄλα, πουκάμισα κεντιστά, σιγγούνια κεντιστά, ποδιές, μαντήλια, ὄλα κομ-

μάτια μὲ τὸ ψκλίδι· ροῦχα π' ἀξίζανε διακόσα τάλαρα! Γυρνᾷ σ' τὰ στερνὰ καὶ κατὰ τὸ κεφάλι τῆς τὸ ψαλίδι καὶ τραβᾷ καὶ κόβει σύρριζα τὰ μαλλιά τῆς.

Σὰν γυρνᾷ ἡ μάννα καὶ βλέπει ὄλον αὐτὸν τὸν χαλασμό πῆγε νὰ τρελλαθῆ κι' αὐτή, χύνεται μὲ τὰ κλάματα ἀπάνω τῆς:

— Κόρη μου, Μαριῶ μου.

Ἡ ἄμοιρη δὲν τὴν γνώριζε πλειά· κράταγε ἀκόμη τίς κομμένες πλεξίδες τῶν μαλλιῶν τῆς σ' τὰ χέρια, σὰν δυὸ μαῦρα σκοτωμένα φεῖδια κι' ἀπλώνει καὶ τίς δίνει τῆς μάνας τῆς:

— Νά, τῆς λέει, μὴν κλαῖς· πάρ'τα ἐσύ, πάρε κι' αὐτά, καὶ τῆς μάζωνε κουρέλια ἀπὸ χάμου. Μὴν κλαῖς, σοῦ λέω, πάρ'τα. Ἐγὼ δὲν τὰ χρειάζομαι· τί νὰ τὰ κάνω; ἔμένα μὲ σιχαίνεται ὁ κόσμος νὰ μὲ βλέπη. Εἶμαι ἄσχημη, ἄσχημη, ἄσχημη! . . .

Καὶ ξετινάχθηκε μὲ μιᾶς καὶ πῆγε καὶ κρύφτηκε πίσω σ' τίς κουβέλες μὲ τὸ γέννημα.

Σ' τὰ ἴδια χάλια εἶν' ἀπὸ τότες· ῥήμαξε τὸ σπιτικό τοῦ μαύρου τοῦ Θύμιου· ἀγνώριστος γίνηκε κι' αὐτὸς κ' ἡ γυναῖκά του. Μιὰν ἔννοια τὴν τρώει τὴν ἄμοιρη κοπέλλα στὴν τρέλλα τῆς· πῶς εἶνε ἄσχημη, σιχαμὸς τοῦ κόσμου, ντροπὴ τοῦ χωριοῦ. Τὸν περασμένο μῆνα τῆς βάρεσε ἡ τρέλλα νὰ βγάνῃ τὰ μάτια τῆς μὲ τὸ μαχαῖρι γιὰ νὰ λιγοστέψῃ ἡ ἄσχημιὰ τῆς· καὶ εἶδανε καὶ ἐπάθανε νὰ τῆς πάρουν τὸ μαχαῖρι. Προφές βρῆκε τὴν τανάλια τῶν καρφιῶν κ' ἐτράβηξε κ' ἔβγανε δυὸ δόντια τῆς μπροστινά. Ἐνα λέει μονάχα καὶ παρακαλεῖ: νὰ πεθάνῃ, νὰ λείψῃ ἀπ' τὸν κόσμο ἡ ἄσχημάδα τῆς, ἢ σιχασιὰ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Θεὸς νὰ

τὴν λυπηθῆ καὶ νὰ τὴν πάρῃ! Νὰ τὴ δῆς τώρα μισόγδυμνη, τυλιγμένη σὲ κάτι κουρέλια, ξεσκούφωτη, μὲ μαλλιά κουρεμένα, μὲ τὴν ὄψη μαραγκιασμένη, μὲ βγαλμένα τὰ μπροστινὰ δόντια, δὲν μπορεῖς νὰ βάνῃς μὲ τὸ νοῦ σου πῶς αὐτ' εἶνε ἡ λιγερὴ πῶρραινες μ' ἀσήμια πέρσι σ' τὸ πανηγύρι. Ὅ,τι εἶνε τὰ σημερινὰ χαλάσματα τοῦ Ταξιάρχῃ μπροστὰ στὴν ἐκκλησιὰ ποῦ ἦταν ἐκεῖ τὸ παλιὸν καιρόν, τὸ ἴδιο εἶνε ἡ Μαριῶ ἡ τωρινὴ μπροστὰ σ' τὴ Μαριῶ τοῦ περασμένου χρόνου!»

Καὶ ὁ γέρον παρέδρος, ὅστις συχνὰ διέκοπτε τὴν θλιβερὰν διήγησιν διὰ βαθέων γογγυσμῶν, ἄμα ἐτελείωσεν, ἠγέρθη ἀποτόμως ἐκ τῆς θέσεώς του:

— Ἀἰ πᾶμε, εἶπεν.

Ἰδὼν δὲ ὅτι δὲν ἐκινούμην, ἀλλ' ἐκαθήμην ἀκόμη ἐκεῖ κρύπτων τὴν μορφήν ἐν τῇ παλάμῃ:

— Σ' ἐπίκρανα μὲ ζένες ἔννοιες, προσέθεσε.

Εἶχε νυκτώσῃ· πέραν διὰ μέσου τῶν δένδρων ἐφαίνετο τὸ χωρίον κατάφωτον καὶ χαρμόσυνοι φωναὶ καὶ ἦχοι λύρας καὶ αὐλοῦ ἤρχοντο ἀπὸ τὰ ἀλώνια.

Ὁ γέρον χωρικὸς ἐστράφη πρὸς τὰ ἐκεῖ ἀνακινῶν μεμψιμοίρως τὴν κεφαλὴν, συνέσφιγξε τὴν βακτηριάν ὑπὸ τὴν κολοβὴν μασχάλην, καὶ ἐκτείνας τὸν ἀκέραιον βραχίονα καὶ τὴν παλάμην μὲ τὰ δάκτυλα ἀνοικτὰ πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἐκείνην, ὡς εἰς ἐπίλογον τῆς διηγήσεως αὐτοῦ, ἀνέκραξε μεθ' ὑπερτάτης ὀργῆς καὶ περιφρονήσεως:

— Ὅρσε παλιόκοσμε!

Ο ΞΥΛΙΝΟΣ ΒΙΟΛΙΤΖΗΣ

[Παραμῦθι τῆς Πρωτοχρονιάς].

*Ἦτον ἓνας βιολιτζῆς μὲ παρδαλά ροῦχα καὶ μὲ ὑψηλὸν σκοῦφον· εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἐκρατοῦσε σφιγμένο τὸ βιολί του καὶ μὲ τὸ ἄλλο χέρι τὸ δοξάρι· ἐκουρδίζετο καὶ ἔπαιζεν ὡσάν ἀληθινὸς βιολιτζῆς. Καὶ ὅμως δὲν ἦτον ἀληθινός, ἦτον ἀπὸ ξύλο· ἀπὸ ξύλο τῆς Ἀγάπης. Τί εἶνε αὐτὸ τὸ ξύλο καὶ ἀπὸ τί δένδρον κόπτεται δὲν ἠξεύρω, ἠξεύρω μόνον πῶς κάθε ἄνθρωπος καμωμένος ἀπὸ τέτοιο ξύλο ἠμπορεῖ νὰ ἀγαπήσῃ σάν ζωντανὸς ἄνθρωπος.

Ὁ βιολιτζῆς ἅμα ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ἐτυλίχθηκε μέσα εἰς χαρτί, ἐκλείσθηκε εἰς χονδρὸν κουτί καὶ ἐστάθηκεν εἰς ἓν ἐμπορικὸν διὰ νὰ πωληθῆ σάν νὰ ἦτον σκλάβος ὁ κακόμοιρος.

Ὁ ἔμπορος τὸν ἔστησεν εἰς τὸ παράθυρον. Ἐκεῖ τὸν ἔβλεπαν οἱ διαβάται καὶ τοὺς ἔβλεπε καὶ αὐτός, χωρὶς νὰ ἐννοοῦν ἐκεῖνοι ὅτι ἦτο κρυμμένη ζωὴ εἰς τὸ ἄψυχον ξύλον. Ὁ ἔμπορος κάποτε τὸν ἐκούρδιζε καὶ τότε πλέον ἔμαζεῦετο κόσμος πολὺς, πρὸ πάντων παιδιὰ, καὶ ἄκουαν μὲ θαυμασμὸν τὴν γλυκειὰν φωνὴν τοῦ βιολιοῦ του. Αὐτὴ ἡ φωνὴ εἶχε κάτι ξεχωριστόν, κάτι ποῦ ἔφτανεν ἕως τὴν καρδιά. Ὅλοι ἐνόμιζαν πῶς ὁ τεχνίτης εἶχεν ἐπιτύχη τὴν μηχανὴν του· δὲν ἠξευραν πῶς μέσα εἰς τὸ ἄψυχον ξύλον ἦτον κρυμμένη

ζωή, δὲν ἐφραντάζοντο πῶς καὶ ἀφοῦ ἐξεκουρδίζετο ἡ μηχανὴ ὁ βιολιτζῆς ἔπαιζε τὸ βιολί του μόνος μὲ τὴν δύναμιν τῆς ἀγάπης ποῦ εἶχε μέσα του.

Ἀλλὰ δὲν ἔπαιζε δι' ἐκείνους ποῦ ἔμαζεύοντο καὶ ἔχασκαν ἔξω ἀπὸ τὰ τζάμια τοῦ παραθύρου· οὔτε τοὺς ἐλόγαριαζεν, οὔτε τὸν ἔμελεν. Ἐπαιζε μόνον διὰ τὴν ἀγάπην του· καὶ ἡ ἀγάπη του ἦτο μία ὠραία κοῦκλα ὑψηλοτέρα ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας, λιγερή, ξεχωριστὴ εἰς τὴν χάριν, μὲ κατακόκκινον φόρεμα, στυλωμένη ἀντικρῦ του εἰς τὸ ἴδιον παράθυρον τοῦ ἐμπορικοῦ.

Ὁ βιολιτζῆς αὐτὴν ἀντίκρουσε πρῶτην ἅμα ἐβγήκεν εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἀπὸ τὸ χονδρὸν κουτί του καὶ εἰς αὐτὴν ἐχάρισεν ὅλην τὴν ἀγάπην ποῦ εἶχε μέσα του. Ἄλλος κόσμος δὲν ἦτον ἐκτὸς τῆς κούκλας. Ἐζῶσε δι' αὐτὴν, μόνον δι' αὐτὴν. Ἀλλὰ καὶ ἐκείνη βέβαια τὸν ἀγαποῦσε. Ἄν δὲν τὸν ἀγαποῦσε, διατί δὲν ἐξεκολλοῦσε τὰ μάτια της ἀπ' ἐπάνω του, τὰ φωτερά της ἐκεῖνα μάτια ποῦ τὸν ἔκαιαν; Ἄν δὲν τὸν ἀγαποῦσε, διατί δὲν ἐγύριζε κἄν νὰ ἰδῆ ἓνα ξανθὸν ἀξίωματικόν, ὁ ὁποῖος ἐπάνω εἰς τὸ ξύλινόν του ἄλογον καθισμένος εἶχε γυρισμένον τὸ κεφάλι πρὸς τὸ μέρος της ἀπὸ τὴν ὥραν ποῦ τὸν ἔβαλεν ἐκεῖ ὁ ἔμπορος. Ἄν δὲν τὸν ἀγαποῦσε, διατί ἐχαμογελοῦσεν ἀπὸ εὐχαρίστησιν, ὅταν ἔπαιζε τὸ βιολί του, σάν νὰ ἐννοοῦσε πῶς μόνον δι' αὐτὴν ἔπαιζε;

Τὸν ἀγαποῦσεν, τὸν ἀγαποῦσεν· ὅλα αὐτὰ ἦσαν σημεῖα ὀλοφάνερα. Καὶ τὰ εἶχαν βέβαια παρατηρήσῃ καὶ ὄλοι οἱ γείτονες· δύο τρεῖς κήρηναι κοῦκλαι, μερικοὶ μολύβδινοι στρατιῶται, ἓνας χάρτινος ἐμβαλωματῆς ποῦ εἶχε τὸ μαγαζὶ

του ἐκεῖ, καὶ ἓνας ξύλινος φαρμακοποιὸς τριγυρισμένος ἀπὸ τὰ φάρμακά των. Δι' αὐτὸ ἐκυττάζοντο λοξὰ μεταξύ των καὶ ἐκρυφομιλοῦσαν.

Ὁ βιολιτζῆς ἓνα φόβον εἶχε μέσα εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀγάπης του· μήπως τοὺς χωρίσουν. Ἦτο δυνατὸν νὰ ζήσῃ χωρὶς αὐτήν, καὶ τί τὴν ἤθελε τὴν ζωὴν; Τί θὰ ἐγένετο κ' ἐκείνη μόνη, χωρὶς αὐτόν;

Ἡ τύχη ποῦ προστατεύει ὅλους τοὺς ἐρωτευμένους δὲν ἄφησεν ἀπροστάτευτον καὶ τὸν ξύλινον βιολιτζῆν. Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ἔπαιζε μὲ ὄρεξιν τὸ βιολί του, ἐπερνοῦσαν ἀπ' ἔξω ἓνας ἡλικιωμένος κύριος καὶ μία μεσόκοπη κυρία.

— Τί ὠραία ποῦ παίζει αὐτός! εἶπεν ὁ κύριος, μοῦ ἔρχεται νὰ τὸν ἀγοράσω τοῦ ἀνεψιοῦ μας.

Τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἡ κυρία ἐκύτταξε τὴν κοῦκλαν:

— Τί ὠραία ποῦ εἶνε αὐτὴ θὰ τὴν πάρω κ' ἐγὼ τῆς ἀνεψιάς μου.

Ὁ βιολιτζῆς διὰ μίαν στιγμὴν ἐνόμισεν ὅτι θὰ χωρισθῇ πλέον ἀπὸ τὴν ἀγάπην του καὶ τοῦ ἤρχετο νὰ σκᾶσῃ ἀπὸ τὸ κακόν του. Ἄλλ' ἐνῶ τὸν ἐτύλιγεν ὁ ἔμπορος εἰς τὸ χαρτί ἐνόησεν ἀπὸ τὴν ὀμιλίαν τῆς κυρίας ὅτι ὁ ἀνεψιὸς καὶ ἡ ἀνεψιά ἦσαν ἀδελφία καὶ ὅτι ὕστερον ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας θὰ εὐρίσκετο πάλιν κοντὰ εἰς τὴν ἀγαπημένην τοῦ κοῦκλαν.

Ἐπομονὴ λοιπόν, ὑπομονὴ καὶ ὁ εὐτυχισμένος καιρὸς θὰ γυρίσῃ πάλιν.

Δύο ἡμέρας ἔμεινε φυλακισμένος μέσα εἰς ἓν σκοτεινὸν ἐρμάριον καὶ τοῦ ἐφάνηκαν χρόνοι ἀτελείωτοι. Ἐσυλλογίζετο τί θὰ γίνεταί μὴν ἡ ἀγαπημένη του, πῶς θὰ τὸν ἀναζητῇ, πῶς θὰ νομίζῃ ὅτι δὲν θὰ τὸν ἰδῇ πλέον καὶ θὰ σπα-

ράζεται ἀπὸ ἀπελπίσιαν. Καὶ ὁ καῦμένος ὁ βιολιτζῆς ἐδάκρυζε τόσον πολὺ καὶ τόσον συχνά, ὥστε ὅταν τὸν ἐξετύλιξαν ἀπὸ τὸ χαρτί τὴν πρωτοχρονιὰν ἀπὸ τὰ δάκρυα εἶχαν ξεβάψῃ τὰ μάτια του.

Εὐρέθηκε μέσα εἰς μίαν σάλαν φωτισμένην καὶ γεμάτην κόσμον. Τί τὸν ἔμελε διὰ τὸν κόσμον; Αὐτὸς ἐκύτταζε μόνον νὰ ἰδῇ ποῦ εἶνε ἡ ἀγάπη του. Καὶ ὅταν τὸν ἐκούρδισαν, ἔπαιξε μὲ ὄλην του τὴν δύναμιν διὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ αὐτὴ καὶ νὰ χαρῇ. Τοῦ κάκου ὅμως, τοῦ κάκου! ἡ ὦρα ἐπερνοῦσε καὶ ἐκείνη δὲν ἐφαίνετο πουθενά. Ἦσαν ἄλλαι κοῦκλαι ἐκεῖ καθισμένοι γύρω εἰς τὰς μεγάλας πολυθρόνας, ἀλλὰ καμμία δὲν εἶχε τὴν χάριν τῆς ἀγαπημένης του.

Ὁ βιολιτζῆς ἄρχισε ν' ἀπελπίζεται, ὅταν ἔξαφνα πέρα ἐκεῖ ὀπίσω ἀπὸ μίαν θύραν τοῦ ἐφάνη πῶς εἶδε τὴν ἄκραν ἑνὸς φορέματος, καὶ τὸ φῶμα αὐτὸ ὠμοίαζε πολὺ μ' ἐκεῖνο τὸ κόκκινον ποῦ ἐφοροῦσεν ἡ ἀγάπη του. Πῶς, ἦτον λοιπόν ἐκεῖ καὶ δὲν ἐγύριζε νὰ τὸν ἰδῇ; Τί ἔκαμνεν ὀπίσω ἀπὸ τὴν θύραν; Μήπως τὸν ἐπερίμενεν ἐπίτηδες ἐκεῖ μακρὰ ἀπὸ τὸν κόσμον;

Ἐπλησίασε σιγὰ σιγὰ μὲ λαχτάραν, μὲ καρδιοχτύπι. Καὶ τί εἶδε; Τὴν ἀγαπημένην του μαζί μὲ τὸν ξανθὸν ἐκείνον ἀξιωματικόν, τὸν ὅποιον δὲν ἐγύριζεν ἡ ἄπιστη νὰ ἰδῇ, ὅταν ἦτον εἰς τὸ παράθυρον τοῦ ἐμπορικοῦ. Καὶ τώρα θὰ ἐκρυφομιλοῦσαν βέβαια οἱ δύο γλυκά, ἐκείνος ἀπὸ τὸ ἄλογόν του καὶ αὐτὴ στυλωμένη ὀρθὴ εἰς τὸν τοῖχον.

Ὁ βιολιτζῆς ἀναψεν ἀπὸ τὸν θυμὸν. Χωρὶς νὰ συλλογισθῇ τί κάμνει, ἄρπαξε τὸ ξύλινον σπαθὶ ἀπὸ τὴν μέσην τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ ἐπέρασε τὰ ἄπιστα στήθη τῆς κοῦκλας.

Ἄλλ' ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν πληγὴν ἐχύθη ἕξαφνα κᾶτι τοῦ δὲν ὁμοίαζε καθόλου μὲ αἷμα. Ὁ βιολιτζῆς μὲ τὰ ἀγριεμένα μάτια του τὸ εἶδε καὶ ἐτινάχθηκε ὀπίσω . . .

— Τί ! ἐφώναξε μὲ βραχνὴν φωνήν, καὶ τὴν εἶχα ἀγαπήσει τόσον καὶ ἐνόμιζα ὅτι μ' ἀγαποῦσε καὶ αὐτή, ἐνῶ δὲν εἶχε μέσα εἰς τὰ στήθη της τίποτε ἄλλο ἀπὸ πίτουρα . . . πίτουρα ! . . .

Τὸ πρῶτ' εὐρῆκαν ὀπίσω ἀπὸ τὴν θύραν τὴν ὠραίαν κοῦκλαν μὲ τρυπημένα τὰ στήθη καὶ χυμένα τὰ πίτουρα ἐπάνω εἰς τὸ κόκκινόν της φόρεμα, καὶ τὸ σπαθὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ πεσμένον κάτω εἰς τὸ πάτωμα· καὶ ὅταν ἐπῆραν νὰ κουρδίσουν τὸν βιολιτζῆν εἶδαν πῶς τὸ ξύλον του ἦτο σπασμένον ἀπ' ἐπάνω ἕως κάτω.

Ἐβραψαν τὴν πληγὴν τῆς κούκλας, ἐκόλλησαν τὸ σπαθὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ—καὶ ἐπέταξαν εἰς τὸ κάρρον τῶν σκουπιδιῶν τὸν ἄχρηστον βιολιτζῆν.

Η ΑΣΧΗΜΗ ΚΟΡΗ

[Παραμῦθι τῆς Ἀγάπης].

Μιὰ ὁμορφη μάννα, φτωχὴ γυναῖκα, ἐγέννησε καὶ ἔκανε ἄσχημη κόρη. Ἄσχημότερο παιδί δὲν ἐγεννήθηκε σ' τὸν κόσμον· καὶ ἡ μάννα ἔκλαιγε, ἔκλαιγε ἀπὸ τὴ λύπη της κ' ἔλεγε μέσα της :

— Σ' ἐμᾶς τίς φτωχὲς ἡ ὁμορφάδα λιγοστεύει τὴ φτώχεια· σὰν εἶμαστε ἄσχημες εἴμεθα διπλᾶ φτωχὲς. Τί θὰ γείνη τὸ ἄμοιρο αὐτὸ μὲ τὴ φτώχεια του καὶ μὲ τὴν ἄσχημίαν του ;

Ἡ Καλὴ Μοῖρα τὴν ἄκουσε καὶ τὴν ἐσυμπόνεσε καὶ τῆς εἶπε :

— Μὴν κλαῖς· ἡ κόρη σου δὲν θᾶνε γιὰ ὅλη της τὴ ζωὴν ἄσχημη· θὰ ὁμορφῆνη, ὅταν βρεθῇ ἄνθρωπος νὰ τὴν ἀγαπήσῃ.

— Ψεύτικη παρηγοριὰ μοῦ δίνεις, εἶπε ἡ μάννα, ποῖος θὰ βρεθῇ ν' ἀγαπήσῃ ἓνα τέτοιο ἄσχημοκόριτσο ;

— Τὸ λέω καὶ θὰ γείνη, εἶπε πάλι ἡ Καλὴ Μοῖρα μὲ γλυκὸ χαμόγελο κ' ἐχάθηκε μέσ' σ' τὴ γωνιά τοῦ σπιτιοῦ.

Ἡ φτωχὴ μάννα ἀνεθάρρησεν· ἐσκούπισε τὰ δακρυσμένα μάτια της κ' ἄρχισε νὰ νανουρίζῃ τὴν ἄσχημη κόρη :

Κοιμήσου, κόρη μου χρυσῆ,
τὸν ὕπνον μὴν ἀφίνης,
καὶ θάρθ' ἡμέρα ποῦ καὶ σὺ
πεντάμορφη θὰ γίνῃς . . .
Τέτοιο θᾶμα—νάني, νάνι !—
ἡ ἀγάπη θὰ τὸ κἀνη.

Πέρασαν χρόνια· ἡ κόρη μεγάλωσε. Ὅσο μεγάλωνεν αὐτὴ, τόσο μεγάλωνε κ' ἡ ἀσχημιὰ της. Τὰ μαλλιά της ἦταν σὰν λινάρι, ἡ ὄψη της χλωμὴ καὶ ζαρωμένη, τὰ χεῖλη της σιασμένα καὶ μαραμμένα, μικρὰ κι' ἀφώτιστα τὰ μάτια της καὶ τὸ κορμὶ ψηλὸ, λιγνὸ κι' ἄσαρκο, τόσο ποῦ σάλευεν ἀπ' τὸν ἀέρα σὰν ξεροκαλαμιὰ.

Τὴν ἔβλεπεν ἡ μάνα της καὶ ὦρες ὦρες, μ' ὅλα τὰ λόγια τῆς Καλῆς Μοίρας, ἐρραγίζονταν ἡ καρδιά της καὶ ἔλεγε :

— Πῶς μπορεῖ νὰ μορφήνη μιὰ τέτοια ἀσχημιὰ! Ποιὸς θὰ βρεθῆ ν' ἀγαπήσῃ ἓνα τέτοιο ἀσχημοκόριτσο!

Ἡ κόρη δὲν τὸ ἤξερε πῶς εἶνε ἀσχημη. Ποῦ νὰ τὸ μάθῃ; Ἡ μάνα της εἶχε σπάσῃ ὅλους τοὺς καθρέφτες τοῦ σπιτιοῦ γιὰ νὰ μὴ βλέπῃ τὴν ὄψη της μέσα καὶ φαρμακῶνεται. Οὔτε τὴν ἄφινε ποτὲ νὰ πάῃ σ' τὸ ποτάμι γιὰ νὰ μὴ σκύψῃ καὶ καθρεφτισθῆ σ' τὸ νερό.

Τὸ σπίτι τους ἦτον σ' ἔρημον τόπο· δὲν εἶχε γειτονιά, δὲν εἶχε κακόγλωσσα στόματα νὰ διαλαλοῦν τὴν ἀσχημιὰ της ποῦ νὰ τ' ἀκούσῃ νὰ τὸ καταλάβῃ κ' ἡ ἴδια.

Ἄν δὲν ἦτον ὁμορφῆ, μὰ ἦτον τόσο καλὴ . . .

Ἐνα πρωὶ ἐκεῖ ποῦ τάιζε μονάχῃ τὶς ὄρνιθες καὶ τὰ περιστέρια της, βλέπει πέρα ἀπ' τὸ δρόμο ἓνα διαβάτη. Ὁ διαβάτης αὐτὸς ἦταν παλληκάρι καλοντυμένο κι' ὠραῖο, μὰ μ' ὅλη του τὴ νειότη καὶ λεβεντιὰ κρατοῦσε σ' τὸ χέρι ἓνα ραβδί καὶ πήγαινε ἀργὰ καὶ δειλιασμένα σὰν νὰ ἦταν κανένας γέροντας ἢ κανένας μεθυσμένος.

Ἡ κόρη παραξενεύθηκε ποῦ τὸν εἶδε. Ἄφησε τὰ περιστέρια καὶ τὶς ὄρνιθες νὰ φᾶν ὅλο τὸ σιτάρι ποῦ κρατοῦσε σ' τὴν ποδιά της κ' ἐκύτταζε τὸν διαβάτη. Κ' ἐκεῖνος

τραβοῦσε ἴσια ἐμπρὸς τὸ δρόμο του μὲ τὰ μάτια ὀρθάνοικτα, ἀσάλευτα, στυλωμένα.

— ὦρα καλὴ, διαβάτη! εἶπεν ἡ κόρη.

Ἐκεῖνος ξαφνίσθηκε ἀπὸ τὴ φωνὴ καὶ γύρισε μὲ μιᾶς τὸ κεφάλι, μὰ κάποιον λιθάρι εὐρέθηκεν ἐμπρὸς σ' τὰ πόδια του κ' ἐσκόνταψε κ' ἔπεσεν.

Ἡ καλὴ κόρη ἔτρεξε κατατρομαγμένη κοντὰ του καὶ τὸ σιτάρι ἐχύθηκεν ὅλο ἀπ' τὴν ποδιά της. Τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι νὰ τὸν ἀνασηκώσῃ, κ' ὅταν ἀντίκρυσε τὴν ὄψη του ἀνατρίχιασεν ὀλάκαιρη· τὸ δύστυχο τὸ παλληκάρι ἦταν τυφλὸ! . . .

— Ποιὸς εἶσ' ἐσύ ποῦ ἔχεις τόσο ἐλαφρὸ τὸ χέρι; ἐρώτησεν ὁ τυφλός.

— Εἶμαι μιὰ κόρη φτωχὴ ποῦ σὲ εἶδε καὶ σὲ συμπόνεσε. Γιατί γυρίζεις μόνος, ἀφοῦ δὲν ἔχεις φῶς νὰ βλέπῃς;

— Γιατί γυρίζω μόνος; ἀποκρίθηκεν ἐκεῖνος κι' ἀναστέναξε· μήπως ἔχω κανένα σ' τὸν κόσμο; . . . ἡ μάνα μου πέθανε, ὁ πατέρας μου πέθανε. Καὶ τὰ σβυσμένα μάτια του ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα.

Ἡ καρδιά τῆς καλῆς κόρης ραγίσθηκε ἀπ' τὰ λόγια αὐτά.

— Δὲν ἔχεις οὔτε ἀδελφὴ; τὸν ἠρώτησεν.

— Οὔτε ἀδελφὴ!

— Θέλεις νὰ γείνω ἀδελφὴ σου ἐγώ! εἶπεν ἐκεῖνη χωρὶς νὰ συλλογισθῆ καλὰ καλὰ τί εἶπε, θέλεις ἐγὼ νὰ ἔχω μάτια καὶ γιὰ σένα, ἐγὼ νὰ σὲ κρατῶ ἀπὸ τὸ χέρι ὅταν περπατῆς, ἐγὼ νὰ σὲ φροντίζω σὲ κάθε τι ποῦ δὲν μπορεῖς νὰ κάνῃς χωρὶς φῶς ἐσύ;

— Ὁ θεὸς νὰ σὲ πληρώσῃ γιὰ τὴν τόση σου καλωσύνη, κόρη μου· ὄχι δὲν θέλω τόσα ἀπὸ σένα, δὲν τ' ἀξίζω τόσα ἕνας δυστυχισμένους τυφλὸς ἐγώ. Μόνον δὸς μου τώρα τὸ χέρι σου καὶ πήγαινε με πέρα ἐκεῖ σ' τὴν ἄκρη τοῦ δρόμου ποῦ θὰ ἰδῆς τὴν ἀχυροκαλύβα μου.

Ἡ κόρη ἔκανε κατὰ τὸ θέλημά του καὶ τὸν πήγε σ' τὴν ἀχυροκαλύβα του . . .

Ὅταν ἐγύρισε τὸ βράδυ ἡ μάνα της, δὲν τῆς μαρτύρησε τίποτε γιὰ τὸν τυφλό· φοβήθηκε μήπως τὴν μαλλώσῃ.

Τὸ ἄλλο πρωί, ἅμα ἔφυγε πάλι ἡ μάνα της κ' ἐπῆγε σ' τὴ χώρα νὰ ξενοδουλέψῃ, ἐτάισεν ἡ κόρη γλήγορα γλήγορα τίς ὄρνιθες καὶ τὰ περιστέρια της καὶ κίνησε νὰ πάη σ' τὴν ἀχυροκαλύβα τοῦ τυφλοῦ. Τὸν ἀντάμωσε σ' τὸ δρόμο ποῦ ἤρχουνταν κ' ἐκεῖνος νὰ τὴν εὔρῃ.

Ἡ ὄψη του ἀναγᾶλλιασεν ἅμα τὴν ἐνοιωσε κοντά του. Ἀκούμπησεν ἀπάνω της τὸ χέρι κ' ἐπερπάτησαν ἔτσι ὦρα πολλή μαζί σ' τὸν ἀνθισμένο κάμπο. Ὅταν ἐβράδυσεν, πήγε τὸν τυφλὸν σ' τὴν ἀχυροκαλύβα του κ' ἐγύρισε σ' τὸ σπίτι της. Ἦλθε ἡ μάνα της ἀπὸ τὴ χώρα καὶ δὲν τῆς ἐφανέρωσε τίποτε γιὰ νὰ μὴν τὴν μαλλώσῃ. Ἐνοιώθη πῶς δὲν ἔκανε τίποτε κακό, μὰ πάλι ἐδειλίαζεν, ἐδειλίαζε νὰ τὸ πῆ.

Καὶ κάθε μέρα τὸ ἴδιο· ἡ κόρη δὲν μποροῦσε νὰ κάνῃ χωρὶς τὸν τυφλό κ' ὁ τυφλὸς δὲν μποροῦσε νὰ κάνῃ χωρὶς τὴν κόρη. Ἡ ἀγάπη ἄρχισε νὰ γεννιέται καὶ νὰ μεγαλώνῃ ἀνάμεσά τους. Ὁ τυφλὸς δὲν μποροῦσε νὰ ἰδῆ τὴν ἀσχημιὰ τῆς κόρης· μετὰ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς ἔβλεπε μόνον τὴν καλωσύνη της κ' ἡ καλωσύνη της αὐτὴ ἡμέρα μετὰ τὴν ἡμέρα

ἐπλήθαινε, ἐμεγάλωνε τὴν ἀγάπη του. Αἱ καὶ ἂν ἐπαιρναν τὸ φῶς τους γιὰ μιὰ στιγμή τὰ μάτια του καὶ τὴν ἀντίκρουζε! Πῶς θὰ σκορποῦσε μετὰ μιᾶς ἡ ἀγάπη του ὅλη.

Ἡ κόρη πάλι εἶχ' εὐρῆ κάποιον παῦ νάχῃ ἀνάγκη ἀπὸ τὴν καλωσύνη της, μόνον, δυστυχισμένον, καὶ τὸν ἐσυμπόνεσε καὶ τὸν ἀγάπησε. Κρίμα ποῦ ἦτον τυφλός! Ἄχ νὰ μποροῦσε νὰ τοῦ δώσῃ πάλι τὸ φῶς! νὰ μποροῦσε ἀπ' τὰ δύο μάτια της νὰ τοῦ δώσῃ τὸ ἕνα, μετὰ τί χαρὰ θὰ τῶκανε. Κρίμα ποῦ ἦταν τυφλός! ὅλο αὐτὸ εἶχε σ' τὸν νοῦν της καὶ τὴν ἐτυραννοῦσε. Καὶ ἡ μητέρα της ποῦ τὴν ἔβλεπεν ἔτσι πάντα λυπημένη, θαρροῦσε πῶς εἶχε καταλάβῃ, εἶχε μάθῃ τὴν ἀσχημιὰ της κ' ἐθλίβουνταν γι' αὐτόν . . .

Μιὰ νύχτα ἡ μάνα κουρασμένη ἀπὸ τὴ δουλειὰ βαρκοιμώτανε καὶ ἡ κόρη ξαγρυπνοῦσε. Ὁ λογισμὸς της ἦταν πάλι σ' τὸν τυφλό κ' ἐκλαιγε σ' τὸ προσκέφαλό της.

Ἀξαφνὰ ἀνοίγει ἡ γωνιά τοῦ σπιτιοῦ καὶ βγαίνει ἡ Καλὴ Μοῖρα. Ἡ κόρη ἐτρόμαξεν ἅμα τὴν εἶδε κ' ἔκανε νὰ φωνάξῃ, μ' αὐτὴ τῆς ἐσφάλησε τὸ στόμα μετὰ τὸ χέρι καὶ τῆς εἶπε σιγὰ σιγὰ:

— Μονάχα ἐσύ μπορεῖς νὰ δώσης τὸ φῶς σ' τὸν τυφλό. Πήγαινε ἅμα σβύσουν τ' ἄστρα καὶ πρὶν ἔβγῃ ὁ ἥλιος τὴν αὐγὴ κάτω σ' τὸν τριανταφυλλένιο κάμπο καὶ σύναξε ἀπὸ τὰ τριαντάφυλλα τὴ δροσιὰ τῆς νύχτας σ' τὴν παλάμη σου. Ἄμα βρέξῃ τὰ μάτια του ὁ τυφλὸς μετὰ τὴ δροσιὰν αὐτὴ θὰ ξαναἰδῆ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Εἶπ' αὐτὰ ἡ Καλὴ Μοῖρα καὶ χάθηκε μέσ' σ' τὴ γωνιά τοῦ σπιτιοῦ.

Πεταχτὴ, χαρούμενη ἡ κόρη ξεκίνησε τὴν αὐγὴ αὐγὴ

καὶ πῆγε σ' τὸν τριανταφυλλένιον κάμπο. Ἐμάζεψεν ὅση δροσιά χωροῦσαν οἱ δύο παλάμες της καὶ τὴν ἔφερε σ' τὸν τυφλό.

Ἐβρέξε τὰ στυστὰ μάτια του καὶ τοῦ χάρισε τὸ φῶς. Κ' ἐκεῖνος τυφλωμένος ἀκόμη ὄχι ἀπ' τὸ σκοτάδι, μ' ἀπὸ τὸ φῶς, γεμάτος ἀγάπη κ' εὐτυχία πῆρε κ' ἔσφιξε σ' τὴν ἀγκαλιά του τὴν καλὴ κόρη . . .

Τὸ βράδυ γύρισε ἡ μάνα της ἀπ' τὴ χώρα. Ἄμ' ἀντίκρουσε τὴν κόρη, κόπηκεν ἡ φωνή της· τῆς Καλῆς Μοίρας τὰ λόγια εἶχαν ἀληθέψη . . . ἡ κόρη της ἡ ἄσχημη εἶχε γίνῃ ἡ μορφότερη κόρη τοῦ κόσμου! Τὰ μαλλιά της ἔπεφταν σ' τίς πλάτες της σὰν ἀναλυωμένο χρυσάφι, ἡ ὄψη της ἦταν ὀλόδροση καὶ ροδοκόκκινη, τὰ χεῖλη χωρισμένα μὲ γλυκὸ χαμόγελο, τὰ μάτια της μεγάλα καὶ φωτερὰ, καὶ τὸ κορμί της ψηλὸ καὶ λιγνὸ λυγοῦσε περὶ φανα σὰν τὸ κυπαρίσσι.

Τί ἄλλο παρὰ ἡ ἀγάπη θὰ εἶχε κἀνὴ τὸ θᾶμ' αὐτό; Μὰ πῶς; πῶς;

Πρὶν πάρῃ ἀνασασμό, πρὶν ἔλθῃ σ' τὰ συγκαλά της καὶ ρωτήσῃ, ἡ κόρη ἐχύθηκε μὲ τὰ φίλια σ' τὴν ἀγκαλιά της καὶ τῆς τὰ φανέρωσεν ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὄλα ὄλα, κλαίοντας μαζὶ καὶ γελῶντας ἀπ' τὴ χαρὰ της.

— Καλά, κόρη μου, εἶπεν ἡ μάνα συλλογισμένη, μὰ ξέρεῖς ποῖος εἶν' αὐτὸς ποῦ σ' ἀγαπᾷ;

— Καὶ τί μὲ μέλει τάχα; δὲν φτάνει πῶς μ' ἀγαπᾷ;

Τὴν ἴδιαν ὥρα τὰ πέταλα ἐνὸς ἀλόγου ἀκούσθησαν ἔξω σ' τὸ δρόμο. Τὸ ἄλογο στάθηκε κι' ὁ καβαλλάρης πέζεψε καὶ κτύπησε τὴν πόρτα:

— Ἄνοιξε, καλότυχῃ μάνα, τῆς ὁμορφῆς καὶ τῆς καλῆς τῆς κόρης.

Ἡ μάνα ἀνοίξε καὶ μπῆκε μέσα ἕνας πανώριος χρυσο-τυμένος λεβέντης· πῆρε, φίλησε τὸ χεῖρ της καὶ τῆς εἶπε:

— Θέλεις νὰ κἀνης γυιό σου τὸ βασιλόπουλο; Ἐγὼ εἰμ' ὁ τυφλὸς ποῦ εἶδε τὸ φῶς του ἀπ' τὴν ἀγάπη κι' ἀπ' τὴν καλωσύνη τῆς κόρης σου. Μιὰ κακὴ μάγισσα μὲ εἶχε τυφλώσῃ καὶ μὲ εἶχε διωγμένον ἀπ' τὸ βασίλειό μου, μιὰ καλὴ μάγισσα μοῦ δίνει τώρα καὶ τὸ φῶς καὶ τὸ βασίλειό μου πίσω . . .

Τὸ βασιλόπουλο παντρεύθηκε τὴν ὁμορφῆ καὶ τὴν καλὴ κόρη. Ἡ μάνα της δὲν θέλησε νὰ ρθῇ σ' τὸ παλάτι μαζὶ τους· ἔμεινε σ' τὸ μοναχικὸ σπιτάκι της εὐτυχισμένη γιὰ τὴν εὐτυχία τῆς κόρης της. Κάθε πρωτὴ ἡ κόρη ἐρχώτανε σ' τὴ μάνα της πάντα ὁμορφῆ καὶ πάντα καλὴ. Πέρασε καιρὸς ἔτσι.

Ἄξαφνα ἕνα πρωτὴ ἀνοίγει μὲ μιᾶς ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ καὶ μπαίνει ἡ κόρη. Ἄμα τὴν εἶδε ἡ μάνα της ἐκέρωσε. Ἦταν ἡ κόρη της αὐτὴ ἢ τὸ παλιὸ φάντασμά της! Τὰ μαλλιά της σὰν λινάρι, ἡ ὄψη της χλωμὴ καὶ ζαρωμένη, τὰ χεῖλη της σκασμένα καὶ μαραμμένα, μικρὰ κι' ἀφώτιστα τὰ μάτια της, καὶ τὸ κορμί της λιγνὸ κ' ἄσαρκο, τόσο ποῦ σάλυεν ἀπ' τὸν ἀέρα σὰν ξεροκαλαμιὰ.

— Τί ἔπαθες, κόρη μου; φώναξε βραχνόφωνη ἡ μάνα.

Κ' ἡ δύστυχῃ κόρη μὲ μιὰ φωνὴ ποῦ θὰ σπάραιζε καὶ τὴν πλειὸ ἄπονη καρδιά ἀποκρίθηκε:

— Δὲν μ' ἀγαπᾷ πλειά!

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΓΡΑΜΜΑ

[Ἀντίγραφον ἐξ ἐπιστολῆς].

... Πρὶν φθάσωμεν ἀκόμη ἐμπρὸς εἰς τὴν πόρταν τοῦ σπιτιοῦ, ἅμα διέκρινα τὰ κεραμίδια του ἀπὸ τὸ κατηφορικὸν μονοπάτι, ἕκαμα νόημα εἰς τὸν ἀγωγιάτην νὰ κρατήσῃ τὸ σχοινὶ τοῦ ἀλόγου καὶ ἐπήδησα κάτω ἕκαμε καὶ Ἐκεῖνος τὸ ἴδιο. Ἦθελα τὸ μονοπάτι αὐτό, ἀπὸ τοὺς βράχους ἕως κάτω εἰς τὴν ἀμμουδιάν, ποῦ τόσες φορές τὸ κατέβηκα μόνη μου ἔρημη, συλλογισμένη, κλαμένη, — νὰ τὸ κατέβω τώρα μαζί του πλαί πλαί χωρὶς ἀδιάκριτα μάτια καρφωμένα ἐπάνω μας.

Ἐκάθισα σ' ἕνα βράχο κ' Ἐκεῖνος κοντά μου, καὶ ἀποφάσισα ν' ἀνοίξω τὸ στόμα :

— Πόσες ὥρες ἐπέρασα ἐδῶ ! Καὶ χωρὶς νὰ θέλω δύο δάκρυα ἀνέβηκαν εἰς τὰ μάτια μου καὶ ἐκύλισαν σιγὰ σιγὰ.

Ἐκεῖνος ἔγειρε, μοῦ τὰ ἐπῆρε μὲ δύο ἐλαφρὰ φιλιὰ καὶ μοῦ μουρμούρισε σ' τ' αὐτὶ τὸ γλυκύτερο ὄνομα ποῦ μοῦ δίνει :

— Γυναικοῦλά μου !

Εἶχα ὄρεξιν νὰ μείνω ἐκεῖ μαζί του ἕως νὰ ξημερώσῃ· ἀλλὰ δὲν ἦτο αὐτὸ μόνον, ἤθελα καὶ κάτι ἄλλο : νὰ φθάσωμε εἰς τὸ σπίτι πρὶν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ποῦ ἤρχονταν κατόπι μας ἀπὸ τὸ χωριό. Γι' αὐτὸ ἐπῆρα μαζί μου τὸ μεγάλο κλειδί τῆς ἐξώπορτας. Ἦθελα ἐγὼ μ' Ἐκεῖνον μόνοι

νὰ πᾶμε νὰ ξυπνίσωμε τὸ κοιμισμένο σπίτι. Τὸ παραμῦθι τῆς Βασιλοπούλας ἀλλαγμένο, βλέπεις; ἐδῶ ἡ ἴδια Βασιλοπούλα μὲ τὸ Βασιλόπουλό της μαζί ἤρχονταν εἰς τὸ κοιμισμένο παλάτι, ὅπου σφαλιστὴ τόσον καιρὸ ἐπέρασε μὲ τὸ γλυκὸ ὄνειρο τῆς Ἀγάπης της. Ἦρχονταν νὰ τοῦ ξυπνήσῃ μὲ τὴ χαρωπὴ φωνή της τὸν μαρμαρωμένο ἀντίλαλο, ἤρχονταν μὲ τὰ γοργοκίνητα χέρια της νὰ τοῦ ἀνοίξῃ τὰ σφαλιστά του μάτια — τὰ κλειστά του παράθυρα, — γιὰ νὰ τὸ πλημμυρίσῃ τὸ φῶς τῆς ζωῆς καὶ τῆς χαρᾶς ὁ ἀέρας.

Μὲ τί λαχτάρᾳ ἐγύρισα τὸ μεγάλο κλειδί, ἀνοίξα τὸ βαρὺ φύλλο τῆς θύρας, ἐπῆρα μέσα τὸν ἄνδρα μου κ' ἔκλεισα τὸν καταρράχτη. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ δὲν ξεύρω πῶς μοῦ φάνηκε, ὅτι δὲν ἦτο ἀπὸ πρὶν δικός μου, ὅτι δὲν τὸν εἶχα πάρῃ μὲ τὴν εὐχὴ τοῦ πατέρα μου ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρὸν ἀγάπης, ὅτι δὲν ἐρχόμεθα ἡσυχα ἡσυχα σ' τὸ θαλασσινὸ σπιτάκι μας νὰ περάσωμε λίγες ἀνοιξιὰτικὲς ἡμέρες. Ὅλα αὐτὰ σβύστηκαν μὲ μιὰς ἀπὸ τὸν νοῦν μου καὶ μοῦ φάνηκε πῶς μόνον ἐκείνη τὴ στιγμὴ μοῦ τὸν εἶχε στείλῃ ἄξαφνα ἡ σπλαχνικὴ μοῖρα τῆς Ἀγάπης σ' τὸ κατώφλι μας καὶ πῶς κρυφὰ ἀπὸ ὄλον τὸν κόσμον τὸν ἐπῆρα μέσα καὶ τὸν ἐσφάλησα νὰ μὴν τὸν ἰδοῦν κ' ἔλθοῦν καὶ μοῦ τὸν πάρουν πάλι. Τὸ τρελλὸ ὄνειρο περασμένου καιροῦ ἐζωντάνευεν ἄξαφνα σ' τὸ λογισμό μου.

Γι' αὐτὸ πίσω ἀπὸ τὴ σφαλιστὴ θύρα κ' ἐμπρὸς στὴ μισσοκοτεινὴ σκάλα τὸν ἄρπαξα στὴν ἀγκαλιά μου καὶ τὸν ἔσφιξα, ὡς ποῦ τὸν ἔσκασα, κ' ἔπειτα τὸν ἄφισα παραζαλισμένον ἐκεῖ κ' ἐπῆγα τρεχάτη ἐμπρὸς ἐγὼ ποῦ ἤξερα τὰ κατατόπια, ν' ἀνοίξω τὰ παράθυρα, ἐνῶ Ἐκεῖνος ἀνέβαινε

ψηλαφῶντας καὶ σκοντάφτοντας. Ἐκείνη ἀπὸ κάμαρα σὲ κάμαρα ἀνοίγα ἀνοίγα παράθυρα δεξιά καὶ ἀριστερά καὶ δὲν τελείωνα. Ἦθελα ἀπὸ ὅλες τίς μεριές νὰ ἔλθῃ φῶς καὶ ἀέρας μέσα, νὰ χαρῆ, νὰ πανηγυρίσῃ, τὸ σπίτι μαζί μ' ἐμένα, ὅπως τόσον καιρὸν ἔπληξε κ' ἔσκασε μαζί μου.

Ὅλα εἶχαν μείνῃ ὅπως τ' ἄφησα ἐδῶ καὶ πέντε μῆνες, τὴν ἡμέρα ποῦ ἔφυγα κ' ἀνέβηκα σ' τὸ χωριό. Καὶ ὁμως ὅλα μοῦ φαίνονταν ἀλλοιώτικα τώρα. Τὰ ἔπιπλα καινούργότερα, τὰ χρώματα τῶν τοίχων ζωηρότερα, καὶ μερικὲς εἰκόνες κρεμασμένες σ' τὸν τοῖχο μόνον ποῦ δὲν ἐσάλειναν μέσα σ' τὲς χρυσὲς κορνίζες, τόση ζωὴ εἶχαν πάρῃ. Καὶ ἐνῶ ἐγυρίζα σὰν τρελλή, τὸν ἔχασα Ἐκείνον ἀπὸ τὰ μάτια μου. Καὶ τὸν εὗρήκα ποῦ; Μέσα σ' τὴ μικρὴ μου καμαροῦλα, καθισμένον ἐπάνω στὸ κοριτσιίστικο κρεβάτι μου, στρωμένο ἀκόμη ἀπὸ τὸν παλιὸ καιρὸ καὶ σκεπασμένο μὲ τὸ κόκκινο χράμι του. Ἐκύτταζε μὲ περιέργα μάτια τοὺς τοίχους γύρω γεμάτους χίλιες δυὸ παιδιάτικες ἀνοησίες: ζωγραφίτσες, κεντηματάκια, ἄνθη ξηρά, καθρεφτάκια, κ' ἐχαμογελοῦσεν, ἐνῶ ἐγὼ ἐκοκκινίζα ἀπὸ ἐντροπὴν ὀρθὴ ἐμπρός του.

Ἐξαφνα ἐπῆρε τὸ μάτι του κρεμασμένο πίσω ἀπὸ τὴν πόρταν ἕνα μεγάλο καπέλλο ψάθινο μὲ λίγα στάχυα καρφωμένα ἐπάνω καὶ κάμποσα ἀσπρολούλουδα, ἕνα παλιοκάπελλο ἐκεῖ ποῦ τὸ φοροῦσα γιὰ τὸν ἥλιο τὸ καλοκαίρι ἄλλοτε, καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν σηκώνεται, τὸ ἀρπάζει καὶ μοῦ τὸ καθίζει εἰς τὸ κεφάλι, παίρνει καὶ μίαν ἄσπρη λιγὴν ὀμπρέλλα ξεχασμένην σ' τὴ γωνιά, τὴν ἀνοίγει καὶ μοῦ τὴν δίδει εἰς τὸ χέρι.

— Αὐτὰ λοιπὸν τὰ χάλια εἶχες τότε ποῦ μ' ἀγαποῦσες

καὶ γύριζες ἐρωτευμένη τὰ βουνὰ καὶ τῆς ἀπρογιαλιῆς τοῦ νησιοῦ σου!

Καὶ σὰν νὰ φοβήθηκε μήπως θυμώσω γιὰ τὰ λόγια του μὲ ἀρχίζει σ' τὰ φιλιὰ κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλλα καὶ ἀπὸ τὸ καπέλλο. Καὶ ἐνοεῖς ὅτι δὲν ἐθύμωσα, ἂν καὶ μοῦ ἐχάλασε τὸ χτένισμά μου ὁ ἀνόητος.

Χτενισμένη κ' ἀχτένιστη, μὲ τὰ μαλλιά σ' τὰ μάτια ἐκάθισα σ' τὰ γόνατά του καὶ ἄρχισα νὰ τοῦ λέω τὴ ζωὴ ποῦ πέρασα ἕνα χειμῶνα ὀλάκερο κλεισμένη σ' αὐτὸ τὸ σπίτι, τὸν περισσότερο καιρὸ σ' αὐτὴ τὴν καμαροῦλα μὲ τὸ παράθυρο κατὰ τὴν ἄγρια θάλασσα τοῦ νησιοῦ μας. Τοῦ εἶπα ὅλα ἐκεῖνα ποῦ ξέρεις ἀπὸ τὰ παλιὰ καὶ ἀτελείωτα γράμματά μου. Πῶς ἔξω τὸ χιόνι ἦτον στρωμένο πιθαμὲς καὶ ἐγὼ ἐζάρωνα κοντὰ σ' τὴν ἀναμμένη φωτιὰ μ' ἕνα βιβλίον σ' τὰ γόνατα. Τοῦ εἶπα πῶς τὰ πουλάκια ξεπαγιασμένα ζητοῦσαν σκέπη σ' τὸ σπίτι καὶ τοὺς ἀνοίγα τὸ τζάμι κ' ἔμπαιναν μέσα καὶ περνοῦσαν μῆνες μαζί μου καὶ ἡμερώνουνταν κ' ἔτρωγαν ψίχαλα ψωμί ἀπὸ τὰ χέρια μου οἱ Καλογιάννηδες καὶ τὰ Τρυποκάρυδα κ' ἐκελαδοῦσαν δέκα, δεκαπέντε σ' τὴν ἀράδα, καθισμένα ἀπάνω σ' ἕνα μακρὸ καλάμι ποῦ τοὺς εἶχα κρεμάσῃ γιὰ νὰ κοιμῶνται. Καὶ μὲ χάρεινε σὰν μικρὸ παιδί στὸ μάγουλο, ὅταν ἄκουε πῶς ἐκατάκαψα τὰ δάκτυλά μου γιὰ νὰ σώσω τὸν Καλογιάννο ἐκεῖνον ποῦ κήκε σ' τὴ φωτιὰ ὁ κακόμοιρος ζητῶντας νὰ φάῃ ἕνα σκουλήκι μὲς' στὴν ἀναμμένη ρίζα ἐλιάς.

Καὶ ἡμποροῦσα νὰ μὴν τοῦ εἶπω πόσες νύχτες ἐπέρασα ἄγρυπνη στὴν καμαροῦλά μου αὐτὴ μὲ τὸ κερί ἀναμμένο καὶ λίγα κάρβουνα σ' τὸ μαγγάλι, καθισμένη σ' τὸ τραπέζάκι μου

χωρὶς νὰ κάνω τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ τὸν ἀγαπῶ καὶ νὰ τὸν συλλογίζωμαι; Καὶ ἤμποροῦσα νὰ μὴν τοῦ εἰπῶ ἀκόμη πῶς ἡ φαντασία μου ζωγράφιζε σ' τοὺς τέσσαρες ἀσβεστωμένους τοίχους χιλιόχρωμα καὶ χρυσόφωτα ὄνειράτα ἀγάπης τυραννισμένης, καὶ μέσα σ' ὅλα αὐτὰ τὰ ὄνειράτα ἡ ὄψη του ἐπρόβαλλε τόσο ζωντανεμένη ἀπὸ τὴ λαχτάρα τῆς καρδιάς μου, ποῦ κάποτε θαρροῦσα πῶς ἀληθινὰ ἔρχεται, πῶς εἶνε κοντά μου, κι ἀνατρίχιαζα σὰν ἀκουα τὸ σφαιλιστὸ παραθύρι νὰ τρίξει ἀπὸ τὸν ἄνεμο ἢ τὸ σαράκι νὰ δουλεύη ἀκούραστο μέσ' τὰ ξύλα τῆς κλειδωμένης πόρτας . . .

Κ' ἐνῶ τοῦ φλυαροῦσα ὅλα αὐτὰ καὶ τοῦ ἱστοροῦσα τὸν χειμῶνα ποῦ πέρασα μόνη κατάμονη σ' αὐτὸ τὸ σπίτι — γιὰτί μόνον βράδῳ βράδῳ ἤρχονταν κατακουρασμένοι ἀπὸ τίς ἐλιές ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα, ἐνοιωθα τὸ χέρι του νὰ παίζη μέσ' σ' τὰ σγουρὰ μαλλιά μου· καὶ ὅταν ἐκύτταξα τὴν ὄψη του, εἶδα τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του βουρκωμένα.

Ἡ ἀνόητη! ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ τὸν κάμω νὰ κλάψῃ μὲ τὰ ρομαντικά μου αὐτὰ καμῶματα! Ἔκοψα τὴν ὀμιλία κι' ἀπλώσα τὸ χέρι σ' τὸ συρτάρι τοῦ μικροῦ τραπεζιοῦ. Τὸ τράθηξα μὲ τόση ὀρμὴ ποῦ ἔπεσε κάτω μὲ βρόντο κ' ἐσκορπίσθηκαν σ' τὸ πάτωμα χίλια δυὸ πράγματα μαζεμένα ἐκεῖ, κοχλίδια τῆς θαλάσσης, πετραδάκια χρωματιστά, χαρτιά γραμμένα, κλωστές, βελονάκια, κορδελίτσες — ὅλη μου ἡ ἀκαταστασία ἐκεῖ μέσα ζωγραφισμένη. Ἐκεῖνος ἔσκυψε νὰ τὰ μαζέψῃ καὶ νὰ ἰδῆ τί καὶ τί εἶνε, μὲ ζήλια τάχα — ἐγὼ δὲν τὸν ἄφωνα μὲ θυμὸ τάχα.

Ἐξαφνα ἀκούσθηκε δυνατὸς κτύπος τῆς ἐξώπορτας ποῦ τράνταξε τὸ σπίτι ὅλο. Καὶ οἱ δύο πεταχτήκαμε τρομαγμέ-

νοι, σὰν νὰ εἶχαμε κάμη φονικὸ καὶ ἤρχονταν οἱ χωροφύλακες νὰ μᾶς συλλάβουν.

— Ἐδῶ εἶσθε ἢ ὄχι; δὲν μᾶς ἀνοίγετε λοιπὸν ἢ κάνετε τοὺς κουφούς;

— Ἀκούσθηκε ἀπὸ κάτω ἡ φωνὴ τοῦ πατέρα· καὶ τότε θυμήθηκα πῶς ἦτον νὰ ἔλθουν καὶ οἱ ἄλλοι ἀπὸ τὸ χωριό. Δὲν εἶχαμε ἀκούσῃ κἂν τὰ ζῶα ποῦ κατέβαιναν.

— Τί γρήγορα ποῦ ἦρθαν! εἶπεν Ἐκεῖνος μὲ παράπονο. Γρήγορα! καὶ ὅμως εἶχε νυκτώσῃ σχεδόν.

Ἔτρεξα καὶ ἀνοίξα τὴν πόρτα καὶ δὲν ἐστάθηκα ν' ἀκούσω τὰ γελαστὰ πειράγματα τοῦ πατέρα μου ποῦ ἄργησα. Ὅταν ἀνέβηκα, τὸν εὗρηκα γονατιστὸν εἰς τὸ πάτωμα καὶ ἐσύναζεν εἰς τὸ συρτάρι ὅλα τὰ σκορπισμένα πραματάκια. Ἄμα μὲ εἶδε καὶ χωρὶς νὰ σηκωθῆ μου λέει:

— Θὰ μοῦ κάνης δύο χάρες;

— Καὶ ῥωτᾷς; τοῦ ἀποκρίνομαι.

— Μία χάρη· νὰ μὴν ἀλλάξῃς τίποτε, τίποτε ἀπὸ τὴν καμαροῦλά σου· νὰ τάφήσης ὅλα ὅπως εἶνε.

— Καλά, ἀφοῦ τὸ θέλεις. Καὶ ἡ ἄλλη χάρη;

Ἔσηκώθηκεν, ἦλθε κοντὰ κοντὰ σ' ταῦτί μου καὶ μοῦ εἶπε σιγαλά, σὰν νὰ εἶχε φόβο μήπως μᾶς ἀκούσουν οἱ τοῖχοι:

— Αὐτὴ ἡ καμαροῦλα ποῦ σ' ἔχωροῦσε μόνη, ἢμπορεῖ νὰ μᾶς χωρέσῃ καὶ τοὺς δύο ὅσες μέρες θὰ μείνωμεν ἐδῶ . . .
Νὰ πῆς τῆς μητέρας σου νὰ μὴ μᾶς ἐτοιμάσῃ ἄλλη κάμαρα.

Μαργαρίτα

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελις
Ἀντίζηλοι	5
Δὲν ἐνοικιάζεται	65
Ἡ φλογέρα τοῦ Μήτρου	77
Ὁ ἀνάδοχος	90
Ὁ Ἀγγελόγιαννος	98
Ἀδελφαί	109
Ὁ ὄρκος τῆς ἀγάπης	121
Ἀμοιση Μαριώ	133
Ὁ ξύλινος βιολιτζῆς	142
Ἡ ἄσχημη κόρη	147
Ἐδτυλισμένο γράμμα	154

Δ. Σ. Σ. Ο. Ρ. Ι. Ο. Σ.
11-3-41

Amoridis

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ - Π.Τ.Δ.Ε.
ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΣΧΟΛΙΚΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ (Δ.Ε.Σ.Μ.Υ.)
ΑΡΧΕΙΟ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ &
ΠΑΙΔ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (Α.-Β.Α.Κ.Η.)
ΑΡΙΘΜ. ΕΙΣΑΓ. 8870
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓ. 19-8-2011
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘ. DEW. 889.31 ΔΡΟ

Δ. Σ. Μ. Υ.
11-3-41

Σταυρίδης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ - Π.Τ.Δ.Ε.
ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΣΧΟΛΙΚΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ (Δ.Ε.Ε.Σ.Μ.Υ.)
ΑΡΧΕΙΟ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ &
ΠΑΙΔ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (Α.-Β.Α.Κ.Η.)
ΑΡΙΘΜ. ΕΙΣΑΓ. 8870
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓ. 19-8-2011
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘ. DEW. 889 31 ΔΡΘ

Σ. Σπυρίδης
11-3-47

Σπυρίδης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ - Π.Τ.Δ.Ε.
ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΣΧΟΛΙΚΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ (Δ.ΣΕ.Σ.Μ.Υ.)
ΑΡΧΕΙΟ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΙΔΑΚΤΑΛΕΙΟΥ &
ΠΑΙΔ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (Α.Β.ΑΚ.Η.)
ΑΡΙΘΜ. ΕΙΣΑΓ. 8870
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓ. 19-8-2011
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘ. DEW. 889.31 ΔΡΘ

